

MERION CIMER BREDLI
UZVIŠENA KRALJICA

KRALJ-JELEN

MERION CIMER BREDLI
KRALJ-ZAROBLJENIK U HRASTU

MERION CIMER BREDLI MAGLE AVALONA

KNJIGA PRVA

GOSPODARICA MAGIJE

Knjiga četrta: ZAROBLJENIK U HRASTU

1.

U dalekim bregovima Severnog Velsa kiša je padala već danima i zamak kralja Urijensa kao da je plivao u magli i vlazi. Putevi su se pretvorili u blato do kolena, sa planina su se slivale bujice i sve je bilo promrzlo i mokro. Morgana, umotana u ogrtač i debeli šal, osećala je kako joj se prsti koče i usporavaju čunak dok ga je provlačila preko razboja; odjednom se uspravila u stolici, i čunak joj je ispao iz ledenih ruku.

"Šta je bio, majko?" upitala je Malina, trgavši se od oštrog zvuka u tihoj odaji.

"Na putu je jahač", rekla je Morgana. "Moramo se pripremiti da ga dočekamo." Tek tada je primetila zabrinut izraz na licu svoje snahe i ugrizla se za jezik; opet je dozvolila sebi da zapadne u trans, što joj se u poslednje vreme sve češće dešavalo kada bi uzela da se bavi ženskim poslovima. Odavno je prestala da prede, ali tkanje, koje je volela, činilo joj se bezbedno, ukoliko se usmeri samo na to i ne prepusti se sanjivoj jednoličnosti pokreta.

Malina ju je gledala pomalo oprezno, pomalo zabrinuto, kao i uvek kad bi Morgana pokazala da vidi nešto. Malina svakako nije mislila da u tome ima ičeg lošeg, pa čak ni magičnog - naprosto se njena svekrva ponekad čudno ponašala. Ali ona je o tome razgovarala sa sveštenikom, a kad čuje za ovo, sveštenik će opet doći i pokušati da diskretno sazna od nje otkuda joj se priviđaju stvari, a ona će morati da izigrava priglupu domaćicu i da se pretvara da nema pojma o čemu je on ispituje. Jednog dana biće suviše umorna ili neoprezna i reći će tom svešteniku šta misli o njemu. Onda će stvarno biti gužve...

Pa, šta je tu je, nije mogla da se izvlači. Dosta dobro se slagala sa ocem Eianom, koji je bio Uvenov učitelj - za jednog sveštenika, bio je prilično obrazovan. "Reci ocu Eianu da će njegov učenik stići na večeru", rekla je Morgana i opet prekasno shvatila šta čini; znala je da Malina razmišlja o svešteniku i odgovorila je na njene misli, a ne na reči. Izišla je iz sobe, osećajući da mlada žena zuri za njom.

Čitave zime, koja je bila teška, sa mnogo kiše, snega i oluja, nije

im došao ni jedan jedini putnik. Morgana se nije usuđivala da prede; to je suviše brzo otvaralo kapije transa. Sada je, izgleda, i tkanje počelo slično da deluje. Vredno je šila, kako bi snabdela odećom sve članove domaćinstva, od Urijensa do Malinine nove bebe, ali to joj je smetalo očima; preko zime nije bilo svežeg bilja, pa nije mogla da se bavi ni pripremanjem melema i lekova. Nije imala društvo - njene dvorske dame bile su žene Urijensovih oficira i bile su gluplje čak i od Maline; nijedna nije umela da iščita ni jedan jedini redak iz Biblije, i bile su šokirane što Morgana ume da čita, piše i pomalo govori latinski i grčki. A nije mogla da večito sedi sa harfom. I zato je čitavu zimu provela u narastajućoj dosadi i očajanju...

...a najgore je, pomislila je, to što je uvek u iskušenju da sedne i prede, da se prepusti snovima, da pusti um da joj luta, da vidi Artura u Kamelotu, ili Akolona na njegovom pohodu - pre tri godine sinulo joj je kako bi Akolon trebalo da provede neko vreme na Arturovom dvoru, da bi ga Artur dobro upoznao i počeo da mu veruje. Akolon je nosio zmije Avalona, i to bi se moglo pokazati kao dobra veza sa Arturovom. Akolon joj je strašno nedostajao; u njegovom prisustvu, ona je uvek bila onakva kakvu ju je on video - visoka sveštenica, sigurna u svoje ciljeve i u sebe. Ali to je bila njihova tajna. Tokom dugih, usamljeničkih godišnjih doba, Morgani su se stalno vraćali strahovi i sumnje; možda je ona ipak samo onakva kakvom je smatra Urijens, usamljena kraljica, sve starija, sa telom i umom koji polako venu?

Ipak je čvrsto vladala domaćinstvom, i u zamku i u okolim selima, i zato su joj se svi obraćali za savet. U okolini se govorilo: Kraljica ju mudra. Čak ni kralj ništa ne čini dok se ne posavetuje sa njom. Plemena i Drevni narod gotovo su počeli da je obožavaju; ipak, nije se usuđivala da se često pojavljuje na godišnjim svečanostima.

Sada je u kuhinji izdavala naređenja za svečanu večeru - onoliko koliko se moglo pri kraju zime, dok su putevi zatvoreni. Iz ormana koje je lično držala pod ključem izdvojila je suvo grožđe i vođe, kao i malo začina da se skuva poslednji komad slanine. Malina će reći ocu Eianu da će Uven doći do večere. Urijensu će vesti odneti sama Morgana.

Otišla je u njegove odaje, gde ga je zatekla kako dokono baca kockice sa jednim pažom; soba je bila zagušljiva, puna ustajalog

vazduha i starosti. To njegovo dugo zapaljenje pluća ove zime barem me je pošteđelo njegove postelje, pomislila je Morgana. Dobro je što je Akolon proveo ovu zimu kod Artura; verovatno bismo bili neoprezni i neko bi nas otkrio.

Urijens je spustio kockice i pogledao je. Bio je mršaviji, izmožden od duge groznice. Morgana je u nekoliko navrata pomislila da neće preživeti i grčevito se borila da ga spase; zato što ga je ipak na neki način volela i nije želela da umre, a delom i zato što bi ga na prestolu istog časa nasledio Avaloh.

"Nisam te video čitavog dana. Bio sam usamljen, Morgana", rekao je Urijens, gotovo dureći se. "Ovaj moj Hju nije ni upola tako lep za gledanje."

"Zaista?" Morgana je namerno počela da se šali, onako kako je znala da Urijens voli. "A ja sam vas namerno ostavila same, misleći da si pod starost zavoleo lepe mladiće... ako ga ne želiš, mužu moj, mogu li ja da ga uzmem?"

Urijens se nasmejao. "Teraš sirotana da pocrveni", dobroćudno je rekao. "Ali kad si me ostavila ceo dan samog, mogao sam da biram, da li da režim na njega ili na psa."

"E, sad sam došla sa dobrim vestima. Večeras ćemo te preneti u salu - Uven se zaputio ovamo i stići će taman na večeru."

"Bogu hvala", rekao je Urijens. "Ove zime sam mislio da ću umreti, a da više ne vidim moje sinove."

"Pretpostavljam da će se Akolon vratiti za letnje svečanosti." Morgana je osetila duboko u telu ujed gladi, ogromne, i kao da je videla pred sobom Beltanske vatre, do kojih je ostalo još samo dva meseca.

"Otac Eian opet me je spopao da zabranim svečanosti", požalio se Urijens. "Dosadilo mi je da ga slušam kako kuka. On hoće da posećemo gajeve, pa da se narod zadovolji blagosiljanjem useva i da odustane od Beltanskih vatri. Činjenica je da se svake godine javlja sve više starih obreda - a ja sam mislio da će ih biti sve manje, kako stari svet polako umire. Hteo sam da stari običaji odumru sa Drevnim narodom, koji ne može da se prilagodi novim običajima. Ali ako se sada i mladi svet okreće paganstvu, moramo da učinimo nešto - možda da zaista posećemo gajeve."

Ako to učiniš, postaću ubica, pomislila je Morgana, ali pazila je da joj glas bude nežan i razuman. "To bi bila greška. Hrastovi daju hranu za svinje, a i za ljude. I mi smo morali da koristimo žirovo brašno zbog duge zime. A gaj je tu već stotinama godina - to drveće je sveto."

"Zvučiš kao paganka, Morgana."

"Zar ti misliš da hrastov gaj nije delo Božje?" uzvratila je. "Zašto bi kažnjavali nedužno drveće zbog toga što ga glupi ljudi koriste na način koji se ne dopada ocu Eianu? Mislila sam da ti voliš svoju zemlju."

"Volim je", nadurio se Urijens, "a i Avaloh misli da treba poseći gaj, kako pagani više ne bi imali прибежиште. Umesto njega mogli bismo da sagradimo crkvu ili kapelu."

"Ali i Drevni su tvoji podanici", rekla je Morgana, "a kao mladić si sklopio Veliki Brak sa zemljom. Zar ćeš lišiti Drevni narod gaja koji im daje zaklon i hranu i koji je njihova crkva, građena rukama Boga, a ne ljudi? Zar ćeš ih osuditi da umru od gladi, što se dešavalo u drugim zemljama?"

Urijens se zagledao u svoje čvornovate šake. Tetovirane zmijske na njima toliko su izbledele da su predstavljale samo nejasne plave mrlje. "Pa, tebe zovu Morgana od vila - Drevni narod nije imogao steći boljeg zastupnika. Pošto moliš za njihov zaklon, gospo moja, poštedecu ga dok god sam živ, ali kad me Avaloh nasledi, on će činiti po svome. Hoćeš li da mi doneseš cipele i ogrtač, pa da večeram u glavnoj sali kao kralj, a ne kao starac u spavaćici i papučama?"

"Svakako", rekla je Morgana, "ali ne mogu da te podignem. Neka te Hju obuče."

Ipak, kad je oblačenje bilo ogotovo, očešljala je Urijensu kosu i pozvala gardiste koji su očekivali kraljev poziv. Dvojica su ga ponela, načinivši sedište od prepletenih šaka, i prenela ga u glavnu salu, gde je Morgana poređala jastuke po kraljevskom sedištu i nadgedala dok su smeštali u njih krhko staračko telo.

Dotle je već primetila jurnjavu među pooslugom i čula je jahače u dvorištu... Uven, pomislila je, jedva pogledavši mladića koji je stupio u salu.

Bilo je teško poverovati kako je ovaj mladi vitez, sa širokim ramenima i velikim ožiljkom preko jednog obraza, isti onaj mršavi dečaćić koji bi se često došunjao do nje, nalik na pripitomljenu zverčicu, tokom njene prve, očajničke godine na Urijensovom dvoru. Uven je ocu poljubio ruku, a onda se naklonio pred Morganom.

"Oče moj. Draga majko..."

"Lepo je što si nam se vratio, momče", rekao je Urijens, ali Morgana je zapanjeno zurila u drugog čoveka, koji je u salu ušao posle Uvena. Za trenutak nije mogla da poveruje, kao da je videla duha - da je on stvarno tu, ostila bih ga Vidom... a onda je shvatila. Toliko sam se trudila da ne mislim na Akolona, kako ne bih poludela...

Akolon je bio mršaviji od mlađeg brata i nije bio toliko visok. Nakratko je pogledao Morganu dok je klečao pred ocem, ali kada joj se obratio, glas mu je bio bezlično učtiv. "Drago mi je što sam se vratio kući, gospo..."

"Lepo je što ste tu", mirno je odgovorila ona, "obojica. Uvene, ispričaj nam kako si stekao taj užasan ožiljak na obrazu. Mislila sam da su se, posle poraza imperatora Lucijusa, svi zakleli Arturu da više neće praviti nevolje!"

"Kao i obično", olako je odgovorio Uven. "Neki bandit se uselio u napuštenu tvrđavu i zabavljao se napadajući seljake i nazivajući sebe kraljem. Lotov sin, Gaven, pošao je sa mnom i začas smo ga sredili, a Gaven je tom prilikom stekao i ženu - gospu udovicu, sa mnogo zemlje. Što se tiče ovoga", lako je dodirnuo ožiljak. "Dok se Gaven borio sa gospodarem, meni je pripao njegov pomoćnik - ružno kopile koje se borilo levicom i uspelo da me iznenadi. A bio je i trapav - radije bih se borio sa dobrim mačevaocem nego sa lošim! Da si bila tamo, majko, ne bih imao ovakav ožiljak - onaj što me je krpio imao je prste kao kobasice! Da li me je stvarno puno nagrdio?"

Morgana je nežno pogladila pastorka po obrazu. "Meni ćeš uvek biti lep, sine. Ali možda bih još mogla da ti pomognem - vidim da je rana još otekla i upaljena; pre spavanja ću ti doneti obloge, kako bi bolje zacelila. Sada te sigurno boli."

"Tako je", priznao je Uven, "ali i dalje mislim da sam imao sreće što nisam dobio trovanje krvi, kao jedan od naših vojnika. Joj, kakva

smrt!" Stresao se. "Kada je rana počela da otiče, mislio sam da sam i ja gotov, a moj drug Gaven je rekao da dok god mogu da pijem vino nisam u opasnosti - i pazio je da budem dobro snabdeven. Kunem ti se da sam bio pijan pune dve nedelje, majko!" zakikotao se. "Bio sam spreman da dam sav plen iz tog razbojničkog zamka za jedan tanjir tvoje supe, majko - nisam mogao da žvaćem ni hleb ni suvo meso, i umalo sam umro od gladi. Doduše, izgubio sam i tri zuba..."

Morgana je ustala da izbliza pogleda ranu. "Otvori usta. Da", rekla je i dala znak jednm slugi. "Donesi ser Uvenu čorbu i kuvano voće", naredila je. "Neko vreme ne smeš ni pokušavati da žvaćeš. Posle večere ću te previti."

"Neću se buniti, majko. I dalje me strašno boli, a osim toga, na Arturovom dvoru postoji jedna devojka - ne bih želeo da odvrati pogled od mene kao da sam demon." Nasmejao se. No, uprkos svim bolovima jeo je neverovatno mnogo, pričajući priče sa dvora i sve ih zabavljajući. Morgana se nije usuđivala da skrene pogled sa svog pastorka, ali tokom čitave večere osećala je na sebi Akolonov pogled, kako je greje kao da je izišla na sunce posle zimskog mraza.

Večera je bila vrlo vesela, ali Urijens je počeo da izgleda umoran i Morgana je pozvala njegovu gardu. "Danas si prvi put ustao iz kreveta, mužu moj - ne smeš da se premoriš."

Uven je brzo ustao. "Dozvoli da te ja ponesem, oče." Sagnuo se i podigao starca kao da je dete. Morgana je pošla za njima dvojicom, ali se još jednom osvrnula ka sali. "Postraj se za stvari ovde, Malina - ja ću previti Uvenu obraz pre nego što pođem na počinak."

Uskoro je Urijens bio ušuškan u svom krevetu, a Uven je ostao kraj njega dok je Morgana požurila u kuhinju da mu pripremi melem za ranu. Morala je da probudi kuvara koji je dremao i da ga pošalje da ugrije još vode... ako želi da se bavi ovim, morala bi da u svojim odajama drži mangal i mali bakrač vode... kako to da se nije ranije setila? Vratila se gore i namestila Uvena da sedi kako bi mogla da mu privije na obraz tkaninu natopljenu vrelim biljnim melemom, i mladić je uzdahnuo od olakšanja kada je melem počeo da izvlači bol iz zapaljene rane.

"Oh, kako je ovo dobro, majko - ona devojka na Arturovom dvoru ne bi umela tako da me neguje. Kada se oženim njome, majko,

hoćeš li je naučiti bar nekim stvarima? Zove se Šana i iz Kornvola je. Ona je jedna od dvorkinja kraljice Izote - kako to da Markus naziva sebe kraljem Kornvola, majko? Mislio sam da Tintagel pripada tebi."

"To je tačno, sine, nasledila sam ga od Igrene i vojvode Gorloasa. Nisam znala da je Markus poverovao da je kralj", odgovorila je Morgana. "Da li se usudio da proglasi i Tintagel svojim vlasništvom?"

"Ne, jer koliko sam čuo, uopšte nema tamo vitezove", rekao je Uven. "Ser Drustan je otišao u izgnanstvo, u Donju Britaniju..."

"Zašto? Je li postao izdajnik zbog Lucijusa?" upitala je Morgana. Ovaj razgovor o dvorovima bio joj je kao dah života u mrtvilu ovog izolovanog mesta.

Uven je odmahnuo glavom. "Ne... priča se da su on i kraljica Izota počeli suviše dobro da se slažu", rekao je on. "Mada ne mogu mnogo da je krivim... Kornvol je na kraju sveta, vojvoda Markus je star i gundav, a njegovi komornici kažu i da je impotentan - što čini vrlo teškim život jedne sirote gospe; Drustan je, opet, lep i svira harfu, a gospa je lubitelj muzike."

"Zar nam sa dvora nisi doneo nikakvu drugu priču osim o pokvarenim ženama?" pobunio se Urijens, mršteći se, i Uven se nasmejao. "Pa, rekao sam gospi Šani da njen otac može da ti pošalje glasnika, i nadam se, dragi oče, da ga nećeš odbiti kada dođe. Šana nije bogata, ali meni ni ne treba veliki miraz, jer imam mnogo plena iz Donje Britanije - pokazaću ti deo, a doneo sam i poklone majci." Podigao je ruku da pogladi Morganu po obrazu dok se naginjala nad njim da mu promeni oblog. "Ti svakako nisi kao gospa Izota, da okreneš leđa mom dobrom starom ocu i da počneš da ga varaš."

Morgana je osetila da crveni; brzo se nagnula nad posudu sa melemom, mršteći nos zbog gorkog mirisa. Uven je mislio da je ona najboja žena na svetu, i njegovo poverenje joj je godilo, ali bilo je gorčine u saznanju da je to potpuno nezaslužno.

Barem nikada nisam napravila budalu od Urijensa i nisam mu poturala pod nos svoje ljubavnike...

"Ali trebalo bi da odeš u Kornvol, čim se otac dovoljno oporavi za putovanje", ozbiljno je nastavio Uven, trzajući se malo kada je melem iz obloga dopro do novog zapaljenog mesta na obrazu.

"Moraš raščistiti sa Markusom, majko, da ne može polagati pravo na ono što je tvoje. Toliko dugo nisi bila u Tintagelu da je narod možda i zaboravio da ima kraljicu."

"Siguran sam da nije baš tako", rekao je Urijens. "Ali ako mi ovog leta bude dobro, zamoliću Artura, kada odem na Duhove, da se postara o Morganinoj zemlji."

"A ako se Uven oženi Korvolkom", rekla je Morgana, "neka on čuva Tintagel u moje ime - da li bi voleo da mi budeš namesnik, Uvene?"

"To mi je najveća želja", rekao je Uven, "osim možda da makar jednu noć spavam bez četrdeset različitih bolova u vilici."

"Popij ovo", rekla je Morgana, sipajući mu u vino još jedan lek, "i obećavam ti da ćeš spavati."

"Spavao bih ja i bez toga, gospo, toliko mi je drago što sam u svojoj kući i u svom krevetu, i da me neguje moja majka." Uven se sagnuo da zagrlji oca, a potom je poljubio Morganinu ruku. "Ali rado ću popiti tvoj lek." Iskapio je vino i pozvao jednog Urijensovog gardistu da mu osvetli put do sobe. Akolon je takođe prišao da zagrlji oca. "I ja ću u krevet... gospo, ima li tamo jastuka i pokrivača, ili je soba prazna i gola? Toliko dugo nisam bio kod kuće, da me ne bi čudilo da zateknem golubove kako se gnezde u onoj staroj sobi koja je bila moja dok je otac Eian pokušavao da mi batinama utuvi u glavu malo latinskog."

"Rekla sam Malini da se postara za sve što bi ti moglo biti potrebno", rekla je Morgana, "ali doći ću da proverim. Hoću li ti biti potrebna noćas, gospodaru?" obratila se Urijensu, "ili da i ja pođem na počinak?"

Odgovorilo joj je samo tiho hrkanje, i paž Hju je požurio da namesti gospodareve jastuke. "Pođite, gospo Morgana. Ako se probudi, ja ću biti uz njega."

"Šta je to sa mojim ocem?" upitao je Akolon kad su izišli.

"Imao je zapaljenje pluća ove zime", rekla je Morgana, "a nije više mlad."

"A ti si morala da ga neguješ potpuno sama", rekao je Akolon. "Sirota Morgana..." Pogladio ju je po ruci; na zvuk njegovog nežnog glsa, Morgana je morala da se ugrize za usnu. Nešto duboko u njoj,

zaleđeno čitave zime, polako se topilo, i pomislila je da će se rasplakati. Brzo je pognula glavu, izbegavajući njegov pogled.

"A ti, Morgana, zar nećeš ništa da mi kažeš, ni da me pogledaš...?" Pružio je ruku da je dodirne, a ona je odgovorila kroz stegnute zube. "Čekaj."

Pozvala je slugu da donese čiste čaršave i dodatnu ćebad. "Da smo znali da dolaziš, čekala bi te najbolja posteljina i sveža slama u krevetu."

"U mom krevetu nije najvažnija sveža slama", šapnuo je on, ali ona je pazila da ga ne pogleda pred slugom koji je nameštao krevet, pripremao toplu vodu i svetiljku i slagao Aolonovo oružje i odeću.

Kad su na trenutak ostali sami, on joj se obratio šapatom. "Mogu li kasnije da dođem u tvoju sobu, Morgana?"

Odmahnula je glavom i odgovorila takođe šapatom. "Doći ću ja kod tebe - mogu da smislim neki izgovor što nisam bila u sobi usred noći, ali otkad je tvoj otac bolestan, često dolaze da me zovu k njemu - ne smeju te zateći kod mene..." Na brzinu ga je stegnula za ruku. Njegova ruka kao da ju je opekla. Pošla je sa komornikom da poslednji put obiđe zamak i proveriti je li sve zaključano i bezbedno.

"Neka vam Bog podari miran san, gospo", rekao je komornik i udaljio se; Morgana se šunjala kroz salu u kojoj je spavala garda; pa uz stepenice, kraj sobe u kojoj je Avaloh spavao sa Malinom i mlađom decom, pa kraj sobe u kojoj je nekada spavao mali Kon sa svojim učiteljem i usvojenom braćom, sve dok ga nije odnelo zapaljenje pluća. U udaljenom krilu bila je Urijensova soba, i njena, pa soba koju su obično davali veoma važnim gostima i, na kraju hodnika, soba koju je ona odredila za Akolona. Šunjala se ka njegovoj sobi, suvih usta, nadajući se da je bio dovoljno razuman da ostavi odškrinuta vrata... zidovi su stari i debeli i nije bilo načina da čuje njene korake pred zatvorenim vratima.

Zavirila je u svoju sobu; potom je brzo ušla i izgužvala posteljinu. Njena lična sluškinja, Rua, stara je i gluva, i tokom čitave zime Morgana ju je proklinjala zbog gluvoće i gluposti, ali sada će joj to koristiti... pa ipak, čak ni ona ne sme ujutro zateći Morganinu postelju nedirnutu; čak i stara Rua je svesna da kralj Urijens nije dovoljno zdrav da bi spavao sa svojom kraljicom.

Koliko često sam govorila sebi da se ne stidim ovoga što činim... Pa ipak, morala je paziti da ne izazove skandal, jer tako ne bi postigla ništa. Ali mrzela je tajanstvenost i skrivanje.

On je ostavio vrata odškrinuta. Morgana je skliznula unutra, osećajući kako joj srce bije, i čvrsto zatvorila vrata; osetila je oko sebe gladni zagrljaj koji joj je smesta probudio čitavo telo. Njegova usta su se sklopila preko njenih kao da je bio željan nežnosti koliko i ona... kao da su očajanje i usamljenost čitave zime prosto nestali, kao da se led otopio, kao da će je zahvatiti bujica... Privila se uz Akolona i pokušala da uzdrži jecaje.

Sve njene odluke kako Akolon ne sme da joj bude ništa više nego sveštenik Boginje, da neće dozvoliti ličnu vezu između njih dvoje, naprosto su nestale pred ovolikom njegovom željom. Koliko se samo ljutila na Gvenvir, koja je ugrožavala dvor i kraljev ugled, jer svi preziru čoveka koji ne ume da obuzdava svoju ženu. A sada, u Akolonovom naručju, sve njene odluke su nestale. Utonula je u njegove ruke i pustila da je odnese u krevet.

2.

Noć je već bila odmakla kada se Morgana izvukla iz Akolonove postelje. On je duboko spavao; provukla mu je prste kroz kosu, blago ga poljubila i iskrala se iz sobe. Nije spavala - bojala se da će se uspavati i da će je zateći svitanje. Ostao je još čitav sat do zore. Protrljala je oči; pekle su je. Negde napolju začuo se lavež psa, neko dete je zaplakalo i ućutalo, u bašti su se čule prve ptice. Još nedelju dana, pomislila je, gledajući napolje kroz uzani otvor u zidu, i u ovo doba će već biti dan. Za trenutak se naslonila na zid, obuzeta sećanjima na proteklu noć.

Nikada nisam znala kako izgleda biti samo žena, pomislila je. Rodila sam dete, bila sam udata četrnaest godina, imala sam ljubavnike... ali ništa nisam znala, ništa...

Iznenada ju je neko grubo uhvatio za mišicu. Začula je Avalohov promukli glas. "Zašto se šunjaš po kući u ovo doba, devojko?"

Očito je od nje pomislio da je neka sluškinja; neke od njih su bile sitne i tamnopute, zbog krvi Drevnog naroda.

"Pusti me, Avaloše", rekla je, gledajući u lice svog najstarijeg pastorka. Bio je težak i mek, očiju uraslih u salo. Akolon i Uven su bili lepi muškarci, a i na Urijensu se videlo da je nekada bio pristao. Ali za Avaloha to nije važno.

"Oh, moja gospa majka!" uzviknuo je on, uzmakavši i naglašeno se klanjajući. "Ponavljam, šta radiš u ovo doba?"

I dalje ju je držao za mišicu; podigla je njegovu šaku kao da je neka gadna buba. "Zar moram da ti se pravdam? Ovo je moja kuća i mogu da idem kuda i kada hoću, i to je jedini moj odgovor." Ne voli me, pomislila je, gotovo isto koliko i ja ne volim njega.

"Ne igray se sa mnom, gospo", rekao je Avaloh. "Zar misliš da ne znam u čijem naručju si provela noć?"

Prezrivo je odgovorila. "Znači, sad se igraš čarobnjaka i Vida?"

On je spustio glas i sada joj se gotovo ulagivao. "Znam da ti je strašno dosadno, da si udata za čoveka koji bi mogao da ti bude otac - ali neću da povredim svog oca otkrivajući mu gde njegova žena provodi noći, pod uslovom", tu ju je zagrlio i silom je privukao

uz sebe. Sagnuo se i gricnuo joj vrat, grebući je neobrijanim obrazima, "pod uslovom da poneku provedeš sa mnom."

Otrgla se od njega i pokušala da zvuči vedro. "Ma hajde, Avaloše, zašto bi progonio svoju matoru maćehu kad imaš Prolećnu Devicu i sve lepotice iz sela..."

"Ali ti si mi se oduvek dopadala", prekinuo ju je i opet pružio ruku da je pomazi po ramenu, a zatim ju je zavukao pod napola otkopčani ogrtač. Ona se opet otrgla i njegovo lice se pretvorilo u ružnu masku. "Zašto izigravaš čednost? Jesi li bila sa Akolonom ili Uvenom, ili možda sa obojicom zajedno?"

Zapanjeno ga je pogledala. "Uven mi je sin! Ja sam jedina majka koju pamti!"

"Zar da verujem da bi te to zaustavilo, gospo Morgana? Na Arturovom dvoru svi znaju da si bila Lanseletova ljubavnica i da si pokušala da ga preotmeš od kraljice, i da si spavala i sa Merlinom - da se nisi ustezala od vođenja ljubavi i sa sopstvenim bratom, i da te je zato kralj i oterao sa dvora, kako ga više ne bi izazivala i odvajala od hrišćanstva - zašto bi prezala od svog pastorka? Zna li Urijens kakvu je kurvu uzeo za ženu, gospo?"

"Urijens zna o meni sve što treba da zna", rekla je Morgana, čudeći se koliko joj je glas miran. "Što se tiče Merlina, u to vreme nijedno od nas nije bilo u braku, a ni on ni ja nikada nismo marili za pravila hrišćanskog dvora. Tvoj otac to zna i ne zamera mi. Niko sem njega nema prava da mi zamera na ponašanju, a ako mi bude zamero, pravdaću se njemu, a ne tebi, Avaloše. A sada idem u svoju sobu i preporučujem i tebi da učiniš isto."

"Znači, pozivaš se na pagansko ponašanje u Avalonu", zarežao je Avaloh. "Kurvo, kako se usuđuješ da tvrdiš da si dobra..." Zgrabio ju je i silom poljubio. Morgana mu je zarila prste u trbuh, na šta je jeknuo i pustio je, psujući. "Ništa ja ne tvrdim", besno je rekla. "Ne moram da ti se pravdam za svoje ponašanje, a ako budeš razgovarao s Urijensom, reći ću mu da si položio ruke na mene na način kakav ne pristoji jednom pastorku, i videćemo kome će on verovati."

Avaloh je frknuo. "Reći ću ti nešto, gospo: možeš da umiruješ mog oca kako god želiš, ali on je star, i onog dana kada postanem

kralj ove zemlje, budi sigurna da neću imati milosti prema onima koji su preživeli samo zato što moj otac nije mogao da zaboravi da je nekada nosio zmije!"

"Zamisli samo", prasnula je Morgana. "Prvo pokušavaš da odvučeš u postelju očevu ženu, a onda se hvališiš kako ćeš biti dobar hrišćanin kada naslediš očevo kraljevstvo!"

"Ti si me prva začarala - kurvo!"

Morgana je morala da se nasmeje. "Začarala? Tebe? Zašto? Avaloš, sve da ostaneš jedini muškarac na svetu, radije ih povela u postelju nekog psa! Tvoj otac je dovoljno star da mi bude deda, ali radije bih legla sa njim nego sa tobom! Zar misliš da sam ljubomorna na Malinu, koja peva po čitav dan kad siđeš u selo zbog žetve ili oranja? Kad bih i bacila čini na tebe, to ne bi bilo zato da uživam u tvojoj muškosti nego da je uništim! A sad sklanjaj ruke sa mene i idi negde gde će te primiti, jer ako me samo još jednom dodirneš, kunem se da ću ti uništiti muškost!"

Poverovao je; videla je to po načinu na koji se povukao. No, otac Eian će svakako čuti za ovo, i doći će da je ispituje, i ispitivaće i Akolona, i sluge, a onda će se opet okomiti na Urijensa da poseče sveti gaj i time uništi staru veru. Avaloh se neće zaustaviti dok ceo dvor ne bude igrao kako on svira.

Mrzim Avaloha! Iznenadila se kad je shvatila da je ta mržnja fizičko osećanje, bol pod grudnom kosti, drhtanje čitavog tela. Nekada sam bila ponosna; sveštenica Avalona ne laže. A sada moram da u najmanju ruku izbegavam istinu. Čak i Urijens bi mislio da sam preljubnica, da se tajno iskradam do Akolona da zadovoljim požudu... Plakala je od besa kad je opet osetila Avalohove ruke na ramenima i grudima. Optužiće je, ranije ili kasnije, i čak i ako joj Urijens poveruje, svi će je nadgledati. Oh, bila sam srećna, prvi put posle toliko godina, a sad je sve propalo...

Pa, sunce je izlazilo, uskoro će se posluga probuditi, a ona mora da im izda uputstva za nastupajući dan. Da li Avaloh samo nagađa? Urijens mora da ostane u krevetu, Avaloh se svakako neće usuditi da ga baš danas uznemiri. Ona mora da pripremi sveži melem za Uvenovu ranu i da iskopa korenje da mu zaleči slomljene zube.

Uven je voli - on svakako ne bi slušao Avalohove optužbe. Na tu

pomisao osetila je novi nalet gneva, jer setila se Avalohovih reči: Jesi li bila sa Akolonom ili Uvenom, ili možda sa obojicom zajedno...? Ja sam Uvenu majka kao da sam ga rodila! Za kakvu me ženu on smatra? I je li moguće da se na Arturovom dvoru govorka kako je spavala sa kraljem? Kako sad da navedem Artura da prizna Gvideona za sina? Galahad je Arturov naslednik, ali moj sin mora biti priznat, jer potiče od kraljevske loze Avalona. Ipak, ne smem dozvoliti sebi nikakav skandal, pogotovo vezan za rodoskrvnuće sa pastorkom...

Zamislila se nad sobom. Kada je shvatila da nosi Arturovo dete, zahvatio ju je očajnički gnev, a sada joj se to činilo nevažno; na kraju krajeva, ona i Artur uopšte nisu poznali jedno drugo. Ali Uven - koji joj nije rođak po krvi - bio joj je sin mnogo više nego Gvideon; Uvena je ona podigla...

Pa, sada više nije mogla ništa da učini. Pošla je u kuhinju i saslušala kuvara kako kuka što je sva slanina potrošena i što su ostave prazne, pa će biti teško hraniti pridošlice.

"Pa, moraćemo da pošaljemo Avaloha u lov još danas", rekla je Morgana i zaustavila Malinu na stepeništu dok je nosila mužu jutarnje kuvano vino.

"Videla sam da si pričala sa Avalohom", rekla je Malina. "Šta ti je rekao?" Malo se mrštila, i Morgana, koja je tako glupoj ženi mogla sa lakoćom da čita misli, shvatila je da je se snaha plaši; smatrala je nepravednim što je Morgana još vitka i čvrsta dok je ona, Malina, debela i izmoždena od trudnoća i porođaja, i što Morgana uvek ima blistavo čistu crnu kosu dok Malina, neprekidno zauzeta oko beba, nema vremena da svoju uredi.

Morgana je odgovorila istinu, ali je pazila i da ne povredi snahina osećanja. "Razgovarali smo o Akolonu i Uvenu. Ali ostave su prazne, i Avaloh će danas morati u lov na divlje svinje." Tog časa joj je sinulo šta mora da učini, i za trenutak je ukočeno stajala, slušajući u sećanju Ninijanine reči: Avaloh ne sme naslediti oca, i svoj odgovor... Malina je piljila u nju, čekajući da nastavi rečenicu, i Morgana se brzo pribrala. "Reci mu da mora da pođe u lov, još danas, najkasnije sutra, ili ćemo prebrzo potrošiti poslednje brašno."

"Svakako ću mu reći, majko", odgovorila je Malina. "Jedva će

dočekati izgovor da ode." I mada joj je glas bio žaloban, Morgana je znala da je osetila olakšanje što nije u pitanju ništa ozbiljnije.

Sirotica, udata za tu svinju. Uznemirena, setila se šta joj je Avaloh tačno rekao: Onog dana kada postanem kralj ove zemlje, budi sigurna da neću imati milosti prema onima koji su preživeli samo zato što moj otac nije mogao da zaboravi da je nekada nosio zmije!

Znači, to joj je posao: da se postara da Akolon nasledi oca, ne zbog svoje bezbednosti ili osvete, nego da bi očuvala staru veru koju su ona i Akolon vratili u ovu zemlju. Kad bih imala pola sata da sve ispričam Akolonu, on bi pošao u lov sa Avalohom, i ne sumnjam da bi sve sredio. Potom je postala hladna i proračunata. Da li da ostanem čistih ruku, da li da sve prepustim Akolonu?

Urijens je star; ali može da poživi još godinu, ili još pet godina. Sada, kad Avaloh sve zna, udružiće se sa ocem Eianom da unište svaki uticaj koji bi Akolon i Morgana mogli da imaju, i sve što je do sada učinila propašće.

Ako Akolon želi ovo kraljevstvo, možda bi on trebalo da se postara da ga stekne. Ako Avaloh umre od otrova, umreću i ja - kao čarobnica. Ali ako sve prepusti Akolonu, to bi sviše ličilo na onu staru baladu: U lov dva brata pođoše...

Da li da kažem Akolonu, da li da pustim da pobesni i preuzme stvar u svoje ruke? Uznemirena, još ne znajući šta da učini, pošla je da potraži Akolona. Našla ga je u Urijensovoj sobi kako govori: "Danas Avaloh ide u lov na divlje svinje - ostave su gotovo prazne. Poći ću i ja sa njim. Odavno nisam lovio u svojoj zemlji..."

"Ne", oštro je rekla Morgana. "Ostani danas sa svojim ocem. Bićeš mu potreban, a Avaloh ima lovce da mu pomažu."

Moram mu nekako staviti do znanja šta nameravam, pomislila je, a onda se predomislila. Ako bude znao šta ona planira - mada ni sama još nije znala na šta će je nužda naterati - nikada neće pristati, osim možda u prvom naletu gneva kad čuje šta joj je Avaloh rekao.

A ako i bude tako - mada mislim da ga dovoljno poznajem, možda me glad za njegovim telom zavarava, možda je manje častan nego što ja mislim - ako bi i pristao da učestvuje u ovome, postaće bratoubica, a to ne odgovara budućnosti koju sam predvidela za nas. Meni je Avaloh rod samo preko muža; nema krvne veze koja bi me

osramotila. Da sam rodila Urijensu sina, bilo bi drugačije. Sada joj je bilo drago što nije rodila dete Urijensu.

"Neka Uven ostane sa ocem", rekao je Akolon. "Pošto mu je rana na obrazu još zapaljena, on treba da sedi kraj ognjišta."

Kako da ga navedem da shvati? Njegove ruke moraju ostati čiste; mora biti ovde kada stignu vesti... šta da mu kažem, kako da mu stavim do znanja koliko je ovo važno, jer to je možda najvažnije od svega što bih ikada mogla da tražim od njega? Zbog hitnje i nemogućnosti da kaže šta zaista misli, glas joj je bio oštar.

"Možeš li da me poslušаш bez rasprave, Akolone? Ako treba da negujem Uvena, neću imati vremena da se staram i o vašem ocu, a u poslednje vreme je ionako prečesto bio prepušten posluži!" A ako Boginja bude sa mnom, bićeš potrebniji svom ocu nego ikada ranije, pre nego što se ovaj dan završi...

Petljala je sa rečima, u nadi da Urijens neće shvatiti šta se dešava. "Tražim to kao tvoja majka", rekla je, ali istovremeno se obraćala Akolonu svom snagom uma: Naređujem ti u ime Majke... "Poslušaj me", rekla je, a onda se okrenula od Urijensa tako da je samo Akolon vidi i dodirnula izbledeli plavi polumesec na svom čelu. Akolon ju je gledao - zbunjeno, ispitivački - ali ona se brzo opet okrenula, blago odmahujući glavom, nadajući se da je barem razumeo zašto ne mogu da otvoreno razgovaraju.

On se namrštio. "Naravno, ako ti je toliko stalo. Nije mi teško da ostanem uz oca."

Avaloh je izjahao sredinom prepodneva, sa četvoricom lovaca, i dok je Malina bila u donjoj sali, Morgana se ušunjala u njihovu spavaću odaju, prevrćući po razbacanim stvarima, dečijoj odeći i prljavim pelenama. Konačno je našla malu bronzanu narukvicu koju je često viđala na Avalohovoj ruci. U Malininom kovčegu bilo je i zlatnih predmeta, ali se nije usuđivala da ih uzme, jer bi Malinina služavka mogla da primeti da nešto nedostaje. I ovako ju je zatekla u sobi. "Šta želite, gospo?" upitala je služavka.

Morgana je odglumila bes. "Neću da živim u kući koja više liči na svinjac! Gledaj sve ove prljave pelene, smrde do neba! Smesta ih nosi dole i daj ih praljama, a onda počisti i provetri sobu - ili treba ja da uzmem metlu u ruke?"

"Nikako, gospo", rekla je sluškinja, prebledevši, i uzela iz Morganinih ruku gomilu odeće. Morgana je brzo sakrila bronzanu narukvicu pod haljinu i sišla u kuhinju po vrelu vodu za Uvenove obloge; to je bilo najvažnije, a danas mora tako urediti kućne poslove da po podne bude slobodna... Poslala je po najboljeg vidara, jer joj je bio potreban njegov alat, i posadila Uvena da sedne sa otvorenim ustima kako bi mogla da pronađe slomljeni koren zuba. On je stoički podneo čačkanje i čupanje (mada se koren opet slomio, pa je morala po drugi put da ga traži; srećom mu je čitava vilica bila utrnula i neosetljiva), i konačno je uspela da izvuče i poslednji ostatak, pa je posula ranu svojim najjačim melemom protiv bolova i ponovo stavila obloge na otekli obraz. Potom je napojila Uvena žestokim pićem i poslala ga u krevet; on se bunio, tvrdeći da je jahao i borio se i kad je bio u mnogo gorem stanju nego sad, ali ona mu je odlučno naredila da legne i pusti da lekovi što bolje deluju. Tako je i Uven bio sklonjen sa puta i biće van sumnje. A pošto je poslala sluškinje da peru, Malina je počela da se žali. "Ako treba da imamo novu odeću za Duhove i ako treba da završim Avalohov ogrtač - ti ne voliš da predeš, majko, ali ja moram da tkam Avalohov ogrtač, a sve žene greju vodu za pranje i spremaju prakljače..."

"Oh, to sam potpuno zaboravila", rekla je Morgana. "Pa, tu se ništa ne može, moraću da predem - osim ako bi možda pristala da mi prepustiš tkanje." Još bolje od narukvice, pomislila je - ogrtač koji mu sprema njegova žena.

"Hoćeš li, majko? Ali ti na razboju imaš novi ogrtač za kralja..."

"Urijensu nije toliko potreban kao Avalohu", rekla je Morgana. "Uzeću da tkam Avalohov ogrtač." A kada završim, pomislila je i stresla se, ogrtač mu ionako više neće trebati...

"Onda ću ja da predem", rekla je Malina, "i biću ti zahvalna, majko - ti tkaš lepše od mene." Prišla je i prislonila obraz uz svekrvin. "Uvek si tako dobra prema meni, gospo Morgana."

Ali ti ne znaš šta ću danas tkati, dete.

Malina je sela i uzela preslicu. Za trenutak je zastala, pritiskajući dlanovima leđa.

"Nije ti dobro, snaho?"

"Nije to ništa - mesečnica mi kasni četiri dana", rekla je Malina.

"Bojim se da sam opet noseća, a nadala sam se da ću moći da dojam bebu još godinu dana..." Uzdahnula je. "Avaloh ima dovoljno žena u selu, ali mislim da se i dalje nada da ću mu roditi sina umesto sirotog Kona. On uopšte ne voli devojčice - čak nije ni plakao lane, kad je Meva umrla, baš pred moj porođaj. Ali opet sam rodila žensko, i on je bio strašno besan na mene. Morgana, ako se zaista razumeš u čarolije, možeš li mi dati neku amajliju da sledeći put rodim sina?"

Morgana se nasmešila dok je provlačila čunak kroz potku. "Ocu Eianu se to ne bi dopalo. On bi ti rekao da se za sina moliš Devici Mariji."

"Pa, njen sin je bio čudo, a i ja počinjem da verujem da bi bilo čudo kad bih opet uspela da rodim sina", rekla je Malina. "Ali možda je sve to samo zbog ovog strašnog, hladnog vremena."

"Napraviću ti lekoviti čaj za to", rekla je Morgana. "Ako si zaista noseća, kunem ti se da ti neće naškoditi, a ako ti samo sve kasni zbog mraza, vratiće ti mesečnicu."

"Je li to neka čarolija iz Avalona, majko?"

Morgana je odmahнула glavom. "To je samo poznavanje lekovitog bilja", rekla je pre nego što je otišla u kuhinju da spravi čaj. "Popij ga što vrelijeg", rekla je kad ga je pružila Malini, "i umotaj se u šal dok predeš, pokušaj da se ugreješ."

Malina je poslušno ispila napitak, kriveći lice zbog ukusa. "Oh, grozno je!"

Morgana se nasmešila. "Trebalo je da stavim i malo meda, kao kad pravim čajeve za decu."

Malina je uzdahnula i ponovo uzela preslicu u ruke. "Gvinet je dorasla do preslice - ja sam naučila da predem kad mi je bilo pet godina."

"I ja sam", rekla je Morgana, "ali molim te, nemoj danas početi da je učiš. Ne volim buku dok tkam."

"Dobro, onda ću reći dadilji da odvede svu decu na sprat", rekla je Malina, i Morgana je prestala da misli na nju, jer počela je da polako provlači čunak kroz potku i da se navikava na šaru. Ogrtač je trebalo da bude na zelene i smeđe kvadrate, što nije teška šara za dobru tkalju; dok god bude mogla da automatski broji niti, neće

morati mnogo da misli na to... pređenje bi bilo bolje. No, svi su znali koliko ona ne voli preslicu i primetili bi da se baš danas ponudila da pređe.

Čunak je leteo preko tkanine: zeleno, smeđe, zeleno, smeđe, menjala je čunak posle svakog desetog reda, uzimajući drugu boju niti. Ona je naučila Malinu kako da oboji vunu u ovu zelenu boju, jer ona je to naučila u Avalonu... zeleno kao mlado lišće u proleće, smeđe kao zemlja i trulo lišće po kome divlja svinja rije u potrazi za žirom... čunak je leteo preko razboja, i posle svakog reda sabijala je češljem niti; ruke su joj se kretale automatski, nalevo, pa nadesno, pa naniže, sabijajući, pa po drugi čunak... Kad bi Avalohov konj pao i slomio mu vrat, spasao bi me onoga što moram da učinim... Bilo joj je hladno, drhtala je, ali je naterala sebe da ne obraća pažnju, usmerivši se na čunak koji se provlačio ispod i iznad niti, ispod i iznad, puštajući da joj se slike slobodno pojavljuju u umu; Akolon u Urijensovoj sobi kako igra kockica sa ocem, Uven kako spava, nemirno se prevrćući u postelji, jer mu je bol iz obraza prodirao i u san, ali sada će sve lepo zarasti... Kad bi divlji vepar nasrnuo na Avaloha, i kad bi lovci bili prespori da mu pomognu...

Rekla sam Ninijani da neću da ubijam. Nikada ne imenuj izvor iz koga ne želiš da piješ... Pred očima joj se pojavila slika Svetog kladenca u Avalonu, sa vodom koja je izvivala i prelivala se u jezerce. Čunak je proletao, gore pa dole, zeleno i smeđe, zeleno i smeđe, kao sunce kad prodire kroz zeleno lišće na smeđu zemlju, gde se prolećne plime bude, pa šuma bruji od života, sokovi se bude u smeđem drvetu... čunak je bio sve brži, sve brži, svet joj se zamaglio pred očima... Boginjo! Ti koja juriš kroz šumu sa jelenima... svi ljudi su u tvojim rukama, i sve zveri...

Pre mnogo godina bila je Devica Lovac, blagosiljala je Rogatog i poslala ga da trči s jelenima i da ih pobedi ili umre, po Boginjinoj volji. Vratio joj se... sada više nije bila ta Devica, koja drži sve moći lovaca. Kao Majka, imala je moć plodnosti, satkala je čini kojima je odvela Lanseleta u Eleninu postelju. Ali materinstvo se za nju završilo u krvi pri Gvideonovom rođenju. Sada je sedela sa čunkom u rukama i tkala smrt, kao da je senka same Smrti. Svi su ljudi u tvojim rukama, da žive ili umru, Majko...

Čunak je blistao, pojavljivao se i nestajao, zeleno, smeđe, zeleno kao lišće u šumi, gde trče zveri... divlji vepar koji njuška, rokće i rije svojim dugačkim kljovama, krmača sa prasićima okupljenim iza nje, ispod potke... čunak joj je leteo u rukama i nije videla ništa, samo je čula roktanje svinja u šumi.

Ceridven, Boginjo, Majko, Smrti, Veliki gavrane... Gospo života i smrti... Velika Krmačo, ti koja jedeš svoje mlade... Zovem te, prizivam te... Ako si zaista tako odlučila, ti to treba da izvedeš... Vreme je klizilo i menjalo se oko nje, ležala je u bari i sunce joj je peklo leđa dok je trčala s Kraljem Jelenom, kretala se kroz šumu, polako, rokćući... osećala je život, lovce kako trupkaju i viču... Majko! Velika Krmačo...

Morgana je nekim delićem svesti bila svesna da joj se ruke i dalje kreću, sasvim mirno, zeleno i smeđe, smeđe i zeleno, ali pod spuštenim kapcima uopšte nije videla sobu ni niti, nego samo prolećno zelenilo pod drvećem, blato i mrtvo lišće, smeđe od zime, i kao da je bila na sve četiri u mirisnom blatu... Život Majke ovde pod drvećem... iza sebe je čula tiho njuškanje i skićanje svojih mladih, i osećala je njihove njuščice kako riju u potrazi za korenjem i žirom... smeđe i zeleno, zeleno i smeđe...

Šok joj je protresao čitavo telo kada je čula trupkanje u šumi i udaljene uzvike... telo joj je bilo nepokretno nad razbojem, tkajući smeđu nit i menjajući je za zelenu, čunak za čunkom, samo su joj prsti bili živi, ali u isto vreme je osećala nalet užasa i gneva, i jurnula je, puštajući da je zahvati život krmače... Boginjo! Ne dozvoli da nedužni pate... Lovci ti ništa ne znače... Nije mogla ništa da učini, samo je užasnuto gledala, drhteći od zadaha krvi, krvi svog para... krv je lila iz ogromnog vepra, ali to joj nije bilo važno, on je morao da umre, kao i Kralj Jelen... kada dođe vreme, njegova krv mora linuti na zemlju... iza sebe je čula skićanje svojih preplašenih prasića i iznenada kao da ju je obuzela Velika Boginja, i nije znala da li je više Morgana ili Velika Krmača, čula je svoje duboko roktanje - kao kada je, u Avalonu, podigla ruke i navukla na sebe izmaglicu Boginje, tako je sada zabacila glavu, drhteći, rokćući, jer čula je iza sebe strah svojih prasića... načinila je nekoliko kratkih, naglih koraka, mahala je glavom, počela je da trči u krug... zeleno i smeđe u njenim očima,

nebitan čunak u tuđim prstima, neprimećen... a onda, izluđena od tuđinskih mirisa, krvi, gvožđa, nepoznatog, stranaca na dve noge, osetila je ubod metala i oči su joj se nalile krvlju kroz zeleno i smeđe u šumi, osetila je da joj se kljove zarivaju, osetila je vreću krv kako teče dok je napušta život i onda više ništa nije osećala... a čunak je nastavljao dalje, olovno težak, tkajući zeleno i smeđe preko agonije u trbuhu i crvenila krvi u očima i srcu, vrisci su joj još odjekivali u ušima i u tihoj sobi, gde se čulo samo škripanje razboja i šuškanje vune na preslici... njihala se, ćutke, iscrpljena od transa... skljkala se preko razboja i ostala da leži na njemu, nepokretna. Posle nekog vremena začula je Malinin glas, ali nije se ni pokrenula ni odgovorila.

"Ah! Gvinet, Morga - majko, jesi li bolesna? Oh, nebesa, ona hoće da tka, a zna da od toga uvek dobija ovakve napade! Uvene! Akolone! Hodite, majka se onesvestila za razbojem..."

Osećala je kako je žene tapšu po rukama, kako je zovu po imenu, čula je Akolonov glas, osetila je kako ju je podigao i poneo. Nije se pokrenula, nije progovorila, nije mogla - pustila je da je položi u postelju, da donese vino da je povрати, osetila je kako joj curi niz vrat, i želela je da kaže, dobro sam, pusti me, ali umesto toga čula je sopstveno preplašeno skičanje i ostala je nepokretna, agonija ju je rastrzala, i znala je da će je Velika Krmača pustiti kad umre, ali će prvo morati da istrpi sve njene muke... i čak i dok je ležala, slepa, u transu, u agoniji, čula je zvuk lovačkog roga i znala je da to donose kući Avaloha, mrtvog na konju, jer proburazila ga je krmača, napavši ga trenutak pošto je ubio njenog vepra... a onda je on ubio krmaču... smrt, krv, ponovno rođenje i tok života mešali su se u šumi, kao što se čunak kreće preko razboja...

Prošli su sati. I dalje nije mogla ni da se pomeri bez užasnog bola; to joj je gotovo prijalo. Nisam mogla da ostanem nedodirnuta njegovom smrću, ali Akolonove ruke su čiste... Pogledala ga je pravo u oči. Naginjao se nad njom, zabrinut i preplašen, i na trenutak su bili sami.

"Možeš li sad da govoriš, ljubavi?" šapnuo je. "Šta se desilo?"

Odmahnula je glavom, još nije mogla da govori. Ali njegov dodir bio je nežan i brižan. Znaš li šta sam učinila za tebe, ljubavi

najdraža?

Sagnuo se da je poljubi. Nikada neće saznati koliko je malo nedostajalo da budu otkriveni i pobeđeni.

"Morao bih da se vratim kod oca", uznemireno je rekao on. "Stalno plače i ponavlja kako bi, da sam i ja pošao u lov, moj brat ostao živ - uvek će me kriviti zbog toga." U njegovim tamnim očima primećivao se nemir. "Ti si mi naredila da ne idem", rekao je. "Da li si magijom znala šta će se desiti, voljena?"

Uspela je da smogne malo glasa u bolnom grlu. "To je volja Boginje", rekla je. "Kako Avaloh ne bi uništio ono što smo ovde stekli." Uprkos ogromnom bolu, uspela je da pokrene jedan prst i pogladila je tetoviranu zmiiju na ruci koja joj je dodirivala lice.

Njegov izraz se promenio i odjednom postao pun straha. "Morgana! Da li je ovo tvoje delo?"

"Zar treba da pitaš?" šapnula je. "Čitavog dana sam tkala, videli su me i Malina i sluge i deca... to je njena volja i njeno delo, a ne moje."

"Ali znala si, znala si da će...?"

Polako je klimnula glavom, očiju punih suza, a on se sagnuo da joj poljubi usne.

"Neka bude tako. Takva je volja Boginje", rekao je i izišao.

3.

U šumi se nalazilo mesto gde se hitri potok širio među stenjem u duboko jezerce; Morgana je sela kraj njega, na pljosnati kamen sa koga se lepo videla voda, i naterala Akolona da sedne kraj nje. Tu ih niko neće videti, sem malog drevnog naroda, a oni nikada ne bi izdali svoju kraljicu.

"Mili moj, koliko godina već radimo zajedno - reci mi, Akolone, šta ti misliš da radimo?"

"Gospo, bio sam zadovoljan što sam znao da ti imaš cilj", rekao je, "i nisam želeo da te ispitujem. Da si tražila samo ljubavnika", pogledao ju je u oči i uhvatio ju je za ruku, "mogla si da biraš i među onima koji su spretniji od mene u takvim igrama... ja te volim, Morgana, i bio sam... zadovoljan i počastvovan... što si izabrala mene, makar i samo za sadrug a i za nekoga ko će smeti da te nežno dodirne, ali nije me to privuklo tebi, kao sveštenika sveštenici." Oklevao je, i neko vreme je sedeo šarajući čizmom po pesku. "Bilo mi je jasno", nastavio je posle nekog vremena, "da imaš neku svrhu, da ti nije želja samo da obnoviš veru u ovoj zemlji, niti da ponovo dosegneš mesečeve plime - mada mi je bilo drago da ti pomažem u tome i da delim obrede sa tobom, gospo. Ti si istinski bila gospa ove zemlje, naročito drevnom narodu koji u tebi vidi Boginju. Neko vreme sam mislio da nam je dato samo da obnovimo staru veru. Ali sada mi je jasno, mada ne znam zašto", dodirnuo je zmijske koje su mu se preplitale preko podlaktica, "da sam preko ovoga vezan za ovu zemlju, da patim, pa i umrem za nju ako bude trebalo."

Iskorisitla sam ga, pomislila je Morgana, isto onako nemilosrdno kao i Vivijen mene...

"Dobro znam", nastavio je on, "da se ta velika žrtva traži jednom u stotinu godina. Ipak, kad sam dobio ovo", opet je dodirnuo zmijske, "bilo mi je jasno da mogu i ja biti taj koga će Gospa pozvati da izvrši drevnu žrtvu. Od tada sam na to pomišljao samo kao na maštariju nezrelog dečaka. Ali ako treba da umrem..." Glas mu je zamro, nalik na talasiće u jezercu. Sve je bilo mirno; mogli su da čuju neku bubu kako se probija kroz suhu travu. Morgana nije rekla ni reč, mada je

osećala njegov strah. On će morati da bez ičije pomoći prevaziđe granice straha, baš kao što je to učinila ona... i Artur, i Merlin, i svako ko se suočio sa konačnom proverom. A ako i njega čeka takva provera, mora biti spreman za nju.

"Da li se to traži od mene, gospo?" upitao je on. "Da umrem? Mislio sam - ako je potrebna žrtva u krvi - da je Avaloh već postao njen..." Primetila je kako mu se grče mišići na licu; stegao je vilicu i s mukom progutao knedlu. I dalje nije govorila, mada ju je srce bolelo dok ga je gledala. Ko zna zašto, setila se Vivijenih reči: Doći će vreme kada ćeš me mrzeti onoliko koliko me sada voliš... I opet je osetila nalet ljubavi i bola. Ipak, stegla je srce; Akolon je stariji nego što je Artur bio na Ostrvu zmaja. I mada je Avaloh zaista bio žrtva krvi, prolivene u čast Boginje, ničija krv ne može da zameni neku drugu, niti bi Avalohova smrt oslobodila njegovog brata obaveze da žrtvuje svoj život.

Utom je Akolon konačno duboko uzdahnuo. "Neka bude tako - dovoljno često sam u bitkama gledao smrti u oči. Zakleo sam joj se, do smrti, i neću da budem krivokletnik. Reci mi kakva je njena volja, gospo."

Tek sad je smela da ga uhvati za obe ruke. "Mislim da nećeš morati da žrtvuješ svoj život, a svakako ne na oltaru. Ipak, potrebna je provera; a smrt nikada nije daleko od takvih provera. Hoće li te umiriti ako ti kažem da sam se i ja suočila sa smrću na taj način? A evo me ovde, kraj tebe. Reci mi: jesi li se zakleo na vernost Arturu?"

"Ja nisam njegov vitez", rekao je Akolon. "Videla si da je Uven postao vitez, ali ja nisam, mada sam se uvek srčano borio rame uz rame sa njima."

Morgani je to bilo drago, mada je znala da je sada spremna da iskoristi i takav zavet vernosti protiv Artura. "Slušaj me, mili moj", rekla je. "Artur je dva puta izdao Avalon; a samo iz Avalona može doći kralj koji će vladati čitavom ovom zemljom. Mnogo puta sam pokušavala da podsetim Artura na zavet koji je dao. No, on me ne sluša, a ipak je, u oholosti, zadržao sveti mač Ekskalibur, koji pripada Posvećenim sudovima Obreda, a ima i magijske kanije koje sam mu ja načinila."

Primetila je da je on prebledeo. "Ti to zaista nameravaš - da

srušiš Artura?"

"Ne, ne nameravam - ukoliko bude prestao da uporno krši svoj zavet Avalonu", reka je Morgana, "a daću mu svaku moguću priliku da postane onakav kakav se zarekao da će biti. A Arturov sin još nije spreman za toliki izazov. Ti nisi dečak, Akolone, i učio si veštinu kraljevanja, a ne magije, uprkos ovome." Dodirnula je vrhom prsta njegove tetovirane zmije. "Reci mi sada, Akolone od Velsa, ako sve ostale mogućnosti propadnu, hoćeš li biti zaštitnik Avalona, hoćeš li izazvati izdajnika i oduzeti mu mač koji je stekao izdajom?"

Akolon je duboko uzdahnuo. "Da izazovem Artura? Dobro je što si me prvo pitala jesam li spreman da umrem. Sve govoriš u zagonetkama. Nisam znao da Artur ima sina."

"Njegov sin je sin Avalona i prolećnih vatri", rekla je Morgana. Misila je da je odavno prestala da se stidi zbog toga - ja sam sveštenica, ne moram da podnosim muškarcima račune o onome što smeram - ali nije smogla snage da pogleda Akolona u oči. "Slušaj, i sve ću ti ispričati."

On je nemo sedeo dok mu je pričala o proglašenju kralja na Ostrvu zmaja, i o svemu što se dešavalo kasnije; ali kad je rekla da je pobjegla iz Avalona i kako je rodila Gvideona, pružio je ruku i čvrsto je stegao za prste.

"On je prošao svoje probe", govorila je dalje, "ali je mlad i neiskusn; niko nije ni pomislio da bi Artur pogazio svoj zavet. I Artur je bio mlad, ali je proglašen za kralja kada je Uter već bio star i na samrti, i ljudi su svuda tragali za kraljem koji bi bio poreklom sa Avalona. Sada je Arturova zvezda visoko i svi ga poštuju, i čak i uz pomoć svih moći Avalona, Gvideon ne bi mogao da izazove Artura kako bi mu preoteo presto."

"Zašto misliš da ja mogu da uzmem Arturu Ekskalibur, a da me njegovi ljudi ne ubiju na mestu?" upitao je Akolon. "A nema mesta na svetu gde bih mogao da ga zateknem bez čuvara, pa da ga tada izazovem."

"To je istina", rekla je Morgana, "ali ne moraš ga izazvati na ovom svetu. Postoje i druge oblasti, koje uopšte ne spadaju u ovaj svet, i u nekoj od njih možeš uzeti od njega mač Ekskalibur, na koji je izgubio i poslednji nagoveštaj prava, ko i magijske kanije koje ga štite od

ranjavanja. Kad jednom bude razoružan, biće isti kao i svaki drugi čovek. Videla sam njegove prve vitezove - Lanseleta, Gavena, Gareta - kako ga sa lakoćom pobeđuju na turnirima. On nije najveći ratnik, niti mu je to ikada i bilo potrebno, pošto je imao taj mač i kanije. A kada Artur bude mrtav..."

Morala je da prekine i umiri sopstveni glas, znajući da će zaslužiti kletvu bratoubice, istu onu koje je želela da poštedi Akolona kada je Avaloh morao da umre.

"Kada Artur bude mrtav", ponovila je, "ja sam najbliža njegovom prestolu, jer sam mu sestra. Vladaću kao Gospa od Avalona, a ti ćeš biti moj par i vojskovođa. Istina, kada dođe vreme, i ti ćeš biti izazvan i ubijen kao Kralj Jelen... ali do tada ćeš biti kralj, moja desna ruka."

Akolon je uzdahnuo. "Nikada nisam ni pomislio da ću biti kralj. Ali ako mi ti zapovedaš, gospo, vršiću njenu volju - i tvoju. Ali da izazovem Artura i uzmem mu mač..."

"Nisam ni pomislila da te uputim, ne dajući ti svu pomoć koju mogu. Zašto sam inače provela duge godine u učenju magije, i zašto sam te učinila svojim sveštenikom? A postoji i neko veći od mene, ko će nam oboma pomoći kada dođe vreme za tvoju proveru."

"Govoriš o onim magijskim područjima?" upitao je Akolon, gotovo šapatom. "Opet te ne razumem."

To me ne čudi; ni sama ne znam šta nameravam da učinim, niti šta da kažem, pomislila je Morgana, ali je prepoznala neobičnu izmaglicu u umu i videla je kako se zgušnjava, u stanje u kome se stvaraju najjače čini. Sada moram verovati Boginji, i nek me ona vodi. Ne samo mene nego i njega koji stoji uz mene i koji će uzeti mač iz Arturovih ruku.

"Veruj mi i pokori se." Ustala je i pošla kroz šumu, bez šuma, tražeći... šta je tražila? Upitala se u sebi i začula je svoj glas: "Raste li ovde leska, Akolone?"

On je klimnuo glavom i odveo je u šumarak, koji je u ovo doba godine razvijao tek pupoljke lišća i cvetova. Divlje svinje pojele su sve lešnike; po gustom pokrivaču starog lišća ostale su razbacane samo slomljene ljuske. No, videli su se i novi izdanci, od kojih će nastati mlada stabla, kako život šume ne bi nikada bio prekinut.

Cvet, plod i seme. I sve se vraća i niče i raste i konačno predaje

tela Gospi da ih ona ponovo čuva. Ali ona koja radi, ćutke i sama, u srcu prirode, ne može da razvije svoju magiju bez snage Njega, onog koji trči sa jelenima i sa letnjim suncem izvlači najveće bogatstvo iz njene materice. Ispod leskovog stabla se okrenula da pogleda Akolona, i dok je deo njenog uma bio svestan da joj je on ljubavnik, sveštenik koga je sama odabrala, znala je i da je on upravo pristao na probu koja prevazilazi njene pojedinačne moći.

Leskov gaj bio je sveto mesto čak i pre nego što su Rimljani došli na ova ostrva u potrazi za olovom i kalajem. Na ivici gaja nalazilo se jezerce, oivičeno sa tri sveta drveta, leskom, vrbom i jovom - što je magija starija čak i od magije hrasta. Površina jezerceta bila je delimično zaklonjena opalim lišćem i grančicama, ali voda je bila bistra i tamna, smeđa kao šuma, i ugledala je u njoj odraz sopstvenog lica kad se sagnula da zagradi vodu u dlanove, kako bi ovlažila čelo i usne. Odras lica se talasao i menjao, i ugledala je na trenutak neobične, duboke oči žene iz onog starijeg sveta. A od onog što je videla u tim očima nešto duboko u njoj zgrčilo se od užasa.

Svet se oko njih lagano menjao - bila je sigurna da neobični predeo u kome su se našli leži negde na granicama Avalona, a ne u dalkim pustarama Severnog Velsa. Ipak, u umu joj se javio glas: Ja sam svuda, i gde god se leska ogleda u svetom jezercu, tu sam i ja. Čula je Akolonov zadivljeni uzdah i okrenula se. Gospa iz vilinskog carstva bila je sa njima, nema i uspravna u onoj svetlucvoj odeždi, čela ovenčanog vrbom.

Da li je govorila ona ili gospa?

Postoje i druge probe, a ne smo trk sa jelenima... i odjednom se začuo rog, dalek i jeziv, odnekud iz leskovog gaja... ako je to bio leskov gaj. A onda se lišće podiglo i zašumelo, i začuo se nalet iznenadnog vetra, od koga su se grane zanjihale i zaškripale, i Morganino telo i krv obuzela je jeza straha.

On dolazi...

Polako, oklevajući, okrenula se i primetila da nisu sami u gaju. Na samoj ivici između svetova, stajao je on...

Nikada nije pitala Akolona šta je on video... ona je videla samo senku jelenskog rogovlja, blistavo zlatno i purpurno lišće na istoj

grani sa prvim prolećnim pupoljcima, tamne oči... jednom je legla sa njim, ovako u šumi, ali znala je da sada nije došao zbog toga. Sada i ona, pa čak i gospa, moraju da se povuku. Njegov korak, lak na lišću, ipak je nekako pokretao i vetar koji je prožimao čitav gaj, pa su joj lepršali i kosa i ogrtač. Bio je visok i crn, i izgledalo je da je istovremeno odeven u bogatu odeždu i u lišće, a mogla bi se zakleti da je u isto vreme videla i njegovo telo, glatko i nago. Dao je znak, podižući vitku ruku, i Akolon je poslušno pošao napred, korak po korak... i sada je videla i Akolona, sa krunom i ogrtačem, sa lišćem i rogovljem na čelu, kako svetluca u neobičnom, nepokretnom svetlu vilinskog sveta. Morgana je osećala da će je vetar svakog časa srušiti; osećala je da se u gaju nalaze obličja i lica koja nije mogla jasno da vidi; nije bila na probi ona, nego njen čovek. Činilo joj se da čuje uzvike i zvuk roga; da li to jahači jezde kroz vazduh, ili tutnjava njihovih kopita odjekuje po šumskom tlu, stvarajući tu strašnu buku od koje nije mogla jasno da misli? Znala je da Akolon više nije uz nju. Stajala je, stežući leskovo stablo, krijući lice; nije znala, nikada neće saznati, ni ne treba da zna u kakvom vidu će se odigrati Akolonovo proglašenje za kralja... to nije bilo u njenoj moći, ni da učini ni da zna. Prizvala je moći Rogatog preko gospe, a on je otišao tamo kuda neće moći da ga prati.

Nije znala koliko dugo je tako ostala, držeći se za lesku, čela bolno pritisnutog o koru drveta... a onda je vetar zamro i Akolon je opet bio uz nju. Stajali su zajedno, sami u leskovom gaju, i čuli su samo odjeke grmljavine sa tamnog i vedrog neba, na kome je sunčeva ivica plamtela kao usijani metal iza tamnog kruga meseca u pomračenju, a zvezde su sijale u nepostojećoj noći. Akolon ju je obgrlio. "Šta je to, šta je to?" šaptao je.

"Pomračnje." Nije mogla da poveruje koliko joj je glas miran. Osećala je da joj od dodira njegove ruke srce opet normalno kuca, jer grlio ju je, topao i živ. Tlo joj je bilo sasvim mirno pod nogama, čvrsta zemlja leskovog gaja, a kada je pogledala jezerce, ugledala je grančice, odlomljene na neprirodnom vetru koji je zahvatio gaj. Neka ptica kao da se požalila na iznenadnu tamu, a kraj njihovih nogu neko malo, ružičasto prase rovalo je po smeđem lišću. A onda se vratila svetlost, toliko blistava da je mogla da prati ivicu senke koja

se udaljavala. Primetila je da Akolon zuri uvis i oštro ga opomenula. "Spusti pogled - sad, kad je pomračenje prestalo, možeš da oslepiš!"

On je brzo poslušao i zagledao se u nju. Kosa mu je bila raščupana od nezemaljskog vetra, i u njoj je ugledala purpurni list od koga je zadrhtala, jer stajali su pod leskom koja tek što je počela da pupi.

"Otišao je", šapnuo je Akolon, "i ona... ili si to bila ti? Morgana, je li se to desilo, je li to bilo stvarno?"

Zagledana u njegovo ošamućeno lice, Morgana je primetila nešto u njegovom pogledu, nešto čega ranije tu nije bilo - dodir neljudskog. Pružila je ruku i sklonila mu purpurni list iz kose, pa mu ga pružila. "Ti, koji nosiš zmije... zar treba da pitaš?"

"Ah..." Primetila je da se sav stresao. Oteo joj je crveni list iz ruke i bacio ga. "Kao da sam leteo visoko nad svetom i video sam stvari koje smrtnik nikada ne vidi..." A onda je pružio ruke ka njoj, cepajući joj haljinu u divljoj hitnji i povlačeći je na zemlju. Pustila ga je da radi šta želi i ošamućeno je ležala na vlažnom tlu dok se on slepo zarivao u nju, vođen silom koju nije mogao da razume. Dok je ležala nema pod tom ogromnom snagom, na trenutak joj se učinilo da se preko njegovog lica opet pojavila senka rogovlja i purpurnog lišća; ona u ovome nije učestvovala, bila je samo tlo pod kišom i vetrom, grmljavinom i munjama, i kao da se munja zarila kroz nju pravo u tlo na kome je ležala...

Potom je tama potpuno nestala i dnevne zvezde su zgasle, a Akolonove ruke, nežne i pune izvinjenja, pomogle su joj da ustane i da uredi odeću; sagnuo se da je poljubi, pokušao je da nešto objasni, da se makar izvini, ali ona se nasmešla i položila mu dlan preko usana. "Ne, ne... dovoljno je..." U gaju je opet vladala tišina, i unaokolo su se čuli samo zvuci uobičajeni za tih, prolećni dan.

"Moramo da se vratimo, ljubavi", mirno je rekla Morgana. "Neće znati gde smo, a sigurno vlada panika zbog pomračenja, kao da je to neki neverovatan i natprirodan događaj..." Tu se blede osmehnula; danas su oboje videli nešto mnogo neverovatnije od pomračenja sunca. Akolonova ruka u njenoj bila je hladna i čvrsta.

"Nisam imao pojma", šapnuo je Akolon, "da ličiš na nju, Morgana."

Ja jesam ona. Morgana to ipak nije glasno rekla. On je tek počeo; trebalo je, možda, da bude bolje pripremljen za ovakvu probu. Ipak, pošto je morao, dočekao ju je, a prihvatilo ga je nešto što daleko prevazilazi njene male moći.

Srce joj se zgrčilo kad se okrenula da pogleda njegovo nasmešeno, voljeno lice. Prihvaćen je. Ali to nije značilo da će pobediti; značilo je samo da sme da se okuša u konačnoj probi, za koju je ovo bio samo početak.

Nisam se ovako osećala kad sam kao Prolećna Devica poslala Artura - mada nisam znala da je to Artur - da pođe na svoju probu. Oh, Boginjo, koliko sam mlada bila, koliko smo mladi bili oboje... srećom, jer nismo znali šta činimo. A sada sam dovoljno stara da znam šta činim, i kako da smognem hrabrosti da ga pošaljem da se suoči sa smrću?

4.

U predvečerje Duhova, Artur i njegova kraljica pozvali su na večeru samo one koji su im rod. Sutra će se održati ogroman banket, kao i obično, za sve Arturove podređene kraljeve i sve vitezove, ali Gvenvir je, dok se pažljivo oblačila, osećala da će ova večera biti napornija. Odavno je prihvatila neizbežno. Njen muž i gospodar učiniće sutrašnjim činom javnim i neporecivim ono što se odavno znalo. Sutra će Galahad biti proglašen za viteza Okruglog Stola. Oh, godinama je ona to znala, naravno, ali Galahad je tada bio samo plavokosi dečaćić koji raste negde u zemljama kralja Pelinora. Kad bi pomislila na njega, bivalo bi joj čak i milo; Lanseletov sin, koga je rodila njena rođaka Elena - sada odavno pokojna, umrla je na porođaju - bio je sasvim prihvaljiv naslednik kralja. Ali sada ga je osećala kao ovaploćeno prebacivanje ostareloj kraljici koja nije donela ploda.

"Uznemirena si", primetio je Artur, gledajući je dok je nameštala dijademu u kosu. "Izvini, Gvenvir - mislio sam da bi to bio dobar način da upoznamo dečka, što mora biti ako on treba da nasledi moj presto. Da im kažem da si bolesna? Ne moraš se pojaviti - upoznaćeš ga neki drugi put."

Gvenvir je stegla usne. "Svejedno je, sad ili kasnije."

On ju je uhvatio za ruku. "Više ne viđam često Lanseleta - biće mi milo da opet razgovaram sa njim."

Izvila je usne, ali bila je svesna da je to daleko od osmeha. "Čudi me da to kažeš - zar ga ne mrziš?"

Artur se nelagodno nasmešio. "Tada smo svi bili tako mladi. Kao da se sve desilo u nekom drugom svetu, a Lans mi je sada samo najbolji i najstariji prijatelj, gotovo brat, isto koliko i Kaj."

"Kaj ti jeste brat", rekla je Gvenvir, "a njegov sin Artur je jedan od tvojih najodanijih vitezova. Sve mi se čini da bi on bio bolji naslednik od Galahada..."

"Mladi Artur je dobar čovek i vitez na koga se može osloniti. Ali on nije od kraljevske krvi. Sam Bog zna koliko sam puta za sve ove godine poželeo da mi je stari Ektorijus zaista bio otac... ali nije, i tu je

kraj priče, Gven." Trenutak kasnije, oklevajući - nikada nije govorio o tome, još od onih užasnih Duhova - nastavio je: "Čuo sam da je... drugi momak, Morganin sin - sad u Avalonu."

Gvenvir je podigla ruke kao da bi da se zaštiti od udarca. "Ne!"

"Udesiću stvari tako da ne moraš da ga sretnoš", rekao je, ne gledajući je, "ali kraljevska krv je kraljevska krv i moram nešto da učinim za njega. Ne može preuzeti moj presto, sveštenici ne bi pristali na to..."

"Oh", rekla je Gvenvir, "znači, kad bi sveštenici pristali, svakako bi proglasio Morganinog sina za svog naslednika..."

"Sigurno će se mnogi pitati zašto to nisam učinio", rekao je Artur. "Hoćeš da pokušam da im objasnim?"

"Moraš ga držati daleko od dvora", zamislila se Gvenvir. Nisam znala da mi je glas toliko grub kad sam besna. "Gde bi na dvoru mogao da smestiš osobu koja je odrasla u Avalonu i učila za druida?"

"Merlin od Britanije je jedan od mojih savetnika", suvo je odvratio Artur, "i to je oduvek bio, Gven. Oni koji veruju u Avalon takođe su moji podanici. Rečeno je: Imam i druge ovce, koje nisu iz ovog stada..."

"To je svetogrđe, a ne šala", primetila je Gvenvir, pazeći da joj glas bude blaži, "i teško da priliči u predvečerje Duhova."

"Pre Duhova oduvek je bila Dugodnevice, ljubavi", rekao je Artur. "Sada bar više nemamo vatre Dugodnevica, čak ni na Ostrvu zmaja, a koliko ja znam, na tri dana jahanja oko Kamelota ne pale se vatre - osim u samom Avalonu."

"Sveštenici su postavili straže na ostrvu Glastonberi, u to sam sigurna", rekla je Gvenvir, "tako da niko iz te zemlje neće moći da dođe ili ode..."

"Biće veoma žalosno ako dođe dan kada ta zemlja bude potpuno izgubljena", rekao je Artur. "Kao što je žalosno što seljaci više nemaju svoje svečanosti... onima u gradu, možda, stari obredi nisu ni potrebni. Da, da, znam, samo je jedno ime koje nas može spasti, ali možda onima koji žive u tako bliskom odnosu sa zemljom treba i nešto više od spasenja..."

Gvenvir je zaustila da odgovori, ali se uzdržala. Kevin je bio samo

užasni stari bogalj, i druid, a vremena druida su se sada činila davna kao i vremena Rimljana. Čak su i Kevina na dvoru više znali kao odličnog harfistu nego kao Merlina čitave Britanije. Sveštenici ga nisu poštovali kao dobrog i ljubaznog čoveka, kao nekada Talesina; Kevinov jezik bio je brz i u raspravama vrlo oštar.. Ipak, Kevin je o staroj veri znao više čak i od Artura, i Artur je navikao da mu se obraća za savet kad god se pojavi pitanje koje uključuje stare zakone i običaje koji nisu mogli da se ukinu.

"Da ovo nije isključivo porodična večera, naredila bih Merlinu da dođe da nam svira."

Artur se nasmešio. "Mogu poslati nekoga da ga zamoli, ako želiš, ali ne može se nikome narediti da svira tako kako on čini, čak i kralju. Mogu mu naložiti da večera za našim stolom, ali za pesmu bih morao da ga zamolim."

Uzvratila mu je osmeh. "Znači, kralj moli svog podanika, umesto da bude obrnuto?"

"U svemu mora postojati ravnoteža", rekao je on. "To je jedna od stvari koju sam nućio vladajući - kralj u mnogo čemu ne može da naređuje, nego mora da ubeđuje. Možda su zato rimski imperatori pali, jer počeli su da veruju kako mogu naređivati sve i svakome... Pa, gospo moja, gosti nas čekaju. Jesi li sada dovoljno lepa?"

"Opet mi se podsmevaš. Znaš koliko sam stara."

"Jedva da si starija od mene", rekao je Artur, "a moj komornik mi kaže da sam i dalje naočit."

"Da, ali to je drugo. Muškarci ne stare tako kao žene." Zagledala mu se u lice, na kome su se jedva primećivle bore - on je bio muškarac u naponu snage.

Uhvatio ju je za ruku. "Ne bi mi pristajalo da imam za kraljicu neku devojčicu. Ti si ono što mi treba." Pošli su ka vratima; prišao im je komornik i tiho nešto rekao, a Artur je pogledao Gvenvir. "Imaćemo još gostiju za svojim stolom. Gaven je javio da mu je došla majka, a ne možemo izbeći da pozovemo i Lamoraka, jer on joj je par i saputnik", rekao je. "Nisam video Morgozu godinama, ali i ona mi je rod. A kralj Urijens i Morgana došli su sa svojim sinovima..."

"Onda će ovo zaista biti porodični skup."

"Da, jer tu su i Garet i Gaven - Gaheris je u Kornvolu, a Agraven

nije mogao da napusti Lotiju", nabrajao je Artur, i Genvir je opet osetila nalet stare tuge... Lot od Lotije imao je tako mnogo sinova. "Pa, draga moja, naši gosti su okupjeni u maloj sali. Hoćemo li im se pridružiti?"

Velika sala sa Okruglim Stolom bila je Arturovo mesto - muško sastajalište, gde su se okupljali kraljevi i ratnici. Ali mala sala, sa zavesama koje je naručila iz Galije, i sa uglačanim stolovima i klupama - tu se Genvir najviše osećala kao kraljica. Iz dana u dan postajala je sve kratkovidija; u pravi mah, uprkos jakom svetlu, videla je samo pruge boja na haljinama gospi i ogrtačima muškaraca. Ona ogromna prilika, mora da ima barem dva metra ispod te ćube od kose, to je svakako Gaven - prišao je da se nakloni pred svojim kraljem, a onda se uspravio i čvrsto ga zagrlio kao rođaka. Za njim je prišao Gareth, nešto uzdržaniji, a potom je došao Kaj da potapše Gareta po ramenu, da ga podseti na to kako su ga nekada zvali Lepi, i da se raspita za njegovu jato dece, i dalje premlade da bi došla na dvor - gospa Lionors još je bila u postelji posle rođenja najmlađeg, pa je ostala u njihovom dvorcu, na severu tik kraj starog rimskog zida. Koliko ih sada ima, osam ili devet? Genvir je svega dva puta videla gospu Lionors, jer je, barem prema Garethu, uvek ili bila trudna ili je dojila najmlađe dete. Gareth više nije bio lepotan, ali je bio pristao kao i uvek, i kako su Artur, Gaven i Gareth starili, tako je sličnost između njih postajala sve jača. Sada je Gareth zagrlio vitak muškarac crne, prosede kose, i Genvir se ugrizla za usnu; Lanseleta godine uopšte nisu izmenile, osim što je postao još lepši.

Urijens nije bio tako otporan na proticanje godina. Izgledao je veoma star, mada je i dalje bio uspravan i čvrst. Kosa mu je bila potpuno seda, i čula ga je kako govori Arturu da se tek nedavno oporavio od zapaljenja pluća i da je tog proleća sahanio najstarijeg sina, koga je usmrtila divlja svinja.

"Znači, ser Akolone, jednog dana ćeš ti postati kralj Severnog Velsa? Pa, neka bude tako - Bog dao, Bog uzeo, tako kaže u Svetom pismu."

Urijens je pošao da se sagne da poljubi kraljičinu ruku, ali Genvir ga je pretekla nagnuvši se da ga poljubi u obraz. Bio je bogato obučen, uglavnom u zeleno, sa lepim ogrtačem zeleno-smeđih šara.

"Naša kraljica postaje sve mlađa", rekao je on, dobroćudno se smešeći. "Čovek bi pomislio da si obitavala u vilinskoj zemlji, rođako."

Gvenvir se nasmejala. "Možda bi trebalo da nacrtam bore na licu, inače bi biskupi i sveštenici mislili da sam naučila čarolije kakve ne dolikuju hrišćanki - ali takve šale ne pristoje u predvečerje velikog praznika. Pa, Morgana" - barem jednom je mogla da šalom dočeka svoju zaovu - "ti izgledaš mlađa od mene, a znam da si starija. U čemu je tvoja magija?"

"Nema magije", odgovorila je Morgana svojim melodičnim, dubokim glasom. "Samo imam toliko toga na umu, u zemlji na kraju sveta, da mi se čini kao da vreme tamo ne protiče, i zato, možda, ni ne starim."

Kada ju je pažljivije pogledala, Gvenvir je ipak mogla da na Morganinom licu primeti tragove starenja; koža joj je još bila sveža i glatka, ali oko očiju je imala sitne bore, i kapci su joj bili pomalo opuštteni. Ruka koju je pružila Gvenviri bila je mršava i koščata, tako da je prstenje visilo. Morgana je barem pet godina starija od mene, pomislila je Gvenvir. Tog časa joj se pričinilo da njih dve nisu žene u srednjim godinama, nego one dve devojčice koje su se srele u Avalonu.

Lanselet je prišao i prvo je pozdravio Morganu. Gvenvir nije mogla da poveruje da će opet osetiti onu strašnu ljubomoru... sad kad Elene više nema... a Morganin muž je toliko star da svakako neće dočekati naredni Božić. Čula je Lanseleta kako laska kroz smeh i Morganu kako smehom odgovara.

Ali ona ne gleda Lanseleta kao ljubavnika... stalno gleda princa Akolona - i on je vrlo lep... pa, muž joj je gotovo dvostruko stariji od nje... i Gvenvir je osetila pravedan prezir.

"Hajdemo za sto", rekla je, davši znak Kaju. "Galahad mora u ponoć da ode i bdi kraj svog oružja; a možda bi, kao mnogi mladići, voleo da se pre toga malo odmori kako ne bi bio sanjiv..."

"Neću biti sanjiv, gospo", odgovorio je mladić, i Gvenvir je opet osetila ljubomoru. Tako bi volela da je ovaj plavokosi mladić njen sin. Bio je visok, širokih ramena, krupniji nego što je Lanselet ikada bio. Lice mu se naprosto blistalo od mnogo sapuna i duboke unutrašnje

sreće. "Ovde mi je sve tako novo - Kamelot je divan grad, naprosto ne mogu da poverujem da je stvaran! A doputovao sam ovamo sa svojim ocem - majka mi je čitavog života govorila o njemu kao da je kralj ili svetac, sasvim iznad svih ostalih smrtnika."

"Oh, Lanselet je ipak smrtan, Galahade", rekla je Morgana. "Kada ga bolje upoznaš, i tebi će to biti jasno."

Galahad joj se učtivo naklonio. "Vas se sećam", rekao je. "Vi ste došli i odveli Nimui od kuće, i majka je plakala - je li moja sestra dobro, gospo?"

"Nisam je videla nekoliko godina", rekla je Morgana, "ali da joj se nešto desilo, svakako bih čula."

"Sećam se samo da sam bio besan na vas, jer ste mi govorili kako u svemu grešim - vi ste delovali tako sigurno, a moja majka..."

"Majka ti je svakako rekla da sam zla čarobnica." Nasmešila se - kao mačka, pomislila je Gvenvir - na Galahada crvenog kao rak. "Pa, Galahade, nisi ti prvi koji me smatra za takvu." Nasmešila se i Akolonu, koji joj je tako otvoreno uzvratio osmeh da se Gvenvir zapanjila.

"Pa jeste li vi čarobnica, gospo?" upitao je otvoreno Galahad.

"Pa", odgovorila je Morgana, opet sa onim mačkastim smeškom, "tvoja majka je svakako imala razloga da me smatra za čarobnicu. Pošto je ona sada pokojna, mogu ti reći istinu - Lanselete, je li ti Elena ikada pričala kako me je molila i preklinjala za amajliju koja bi skrenula tvoju pažnju na nju?"

Lanselet se zagledao u Morganu, i Gvenviri se na trenutak učinilo da mu je lice puno bola. "Zašto zbijaš šalu sa davno prošlim danima, rođako?"

"Oh, nije to šala", rekla je Morgana, i na trenutak je pogledala i Gvenvir u oči. "Mislila sam da je vreme da prestaneš da slamaš srca po čitavoj Britaniji i Galiji. I tako sam udesila vaš brak, i nisam požalila, jer sada imate dobrog sina koji je naslednik kraljevstva mog brata. Da se nisam uplela, ti bi zauvek ostao neženja, i još bi nam svima lomio srca - zar ne, Gven?" značajno je upitala.

Znala sam. Samo nisam znala da će to Morgana tako otvoreno priznati... Gvenvir je iskoristila povlasticu kraljice da promeni temu. "Kako je moja imenjakinja, tvoja mala Gvenvir?"

"Verena je sa Lajonelovim sinom", rekao je Lanselet, "i jednog dana biće kraljica Bretanje. Sveštenik je rekao da je srodstvo suviše blisko, ali da se to može srediti velikim prilogom - skupo sam platio crkvi da se ne buni, a platio je i Lajonel - malo je svega devet godina i venčanje će se održati tek kroz šest godina, ili više."

"A tvoja starija kćer?" upitao je Artur.

"Ona je u manastiru, ser", odgovorio je Lanselet.

"Elena ti je tako rekla?" upitala je Morgana, i u očima joj se opet pojavio blesak zlobe. "Ona zauzima mesto tvoje majke u Avalonu, Lanselete. Zar nisi znao?"

"Sve je to isto", pomirljivo je rekao on. "Sveštenica iz Kuće Devojaka nalik je monahinji svete crkve, žive čedno i u molitvama, i služe Bogu svaka na svoj način." Brzo se obratio kraljici Morgozi, koja im je prilazila. "Pa, tetka, ne mogu reći da se godine ne vide na tebi, ali svakako su bile veoma ljubazne."

Koliko liči na Igrenu! Naslušala sam se šala o njoj i smejala sam joj se, ali sada zaista verujem da je mladi Lamorak mogao da se zaljubi u nju! Morgoza je bila krupna i visoka, još guste riđe kose, raspuštene preko zelene haljine - na koju je utrošena ogromna količina svile, izvezene biserjem i zlatnim nitima. U kosi joj je svetlucala tanka kruna sa blistavim topazom u središtu. Gvenvir je pružila ruke da zagrlj rođaku. "Koliko ličiš na Igrenu, kraljice Morgoza. Volela sam je i često je se sećam."

"Dok sam bila mlađa, takva izjava bi u meni izazvala napad ljubomore, Gvenvir - bila sam besna što je moja sestra Igrema lepša od mene i što joj se klanja toliko kraljeva i velikaša. Sada se sećam samo da je bila lepa i dobra, i milo mi je što još ličim na nju." Okrenula se da zagrlj Morganu, i Gvenvir je primetila da se njena zaova naprosto izgubila u naručju kupne kraljice... Zašto li sam se ikada plašila Morgane? Ona je tako sićušna i samo je kraljica beznačajnog kraljevstva... Morgana je nosila haljinu od obične tamne vune, a jedini ukrasi bili su joj srebrna traka oko vrata i po jedna srebrna narukvica na svakoj ruci. Njena kosa, gusta i crna kao i uvek, bila je jednostavno začesljana oko glave.

Artur je prišao da zagrlj sestru i tetku. Gvenvir je uhvatila Galahada za ruku. "Ti ćeš sedeti kraj mene, rođače." Da, to je sin

kakvog je trebalo da rodim Lanseletu - ili Arturu... "Sad kad si upoznao svog oca", rekla je pošto su seli, "jesi li otkrio, kao što reče Morgana, da on nije svetac, već čovek vredan ljubavi?"

"Da, ali zar nisu i sveci takvi?" upitao je Galahad blistavih očiju. "Ne mogu da ga smatram za običnog čoveka, gospo, jer on je svakako više od toga. I on je kraljevski sin, i siguran sam, kad bi se za naslednika uzimao najbolji sin umesto najstarijeg, da bi on vladao Donjom Britanijom. Mislim da su srećni ljudi kojima je otac najveći uzor", dodao je. "Imao sam vremena da porazgovaram sa Gavenom - on je svog oca prezirao, ali o mom ocu svi govore samo sa divljenjem!"

"U tom slučaju, nadam se da se nikada nećeš razočarati u njega", rekla je Gvenvir. Posadila je Galahada između sebe i Artura, kao što dolikuje usvojenom nasledniku kraljevstva; Artur je odlučio da kraj njega sedi kraljica Morgoza, kraj nje Gaven i Uven, Gavenov prijatelj i štićenik, kao što je Gareth bio Lanseletov dok su svi bili mladi.

Kraj njih su sedeli Morgana i njen muž, a zatim ostali gosti; svi su bili rod, ali nije mogla da im jasno razabere lica. Nakrivila je vrat i začkiljila da bi bolje videla, prebacujući sebi - od čkiljenja će poružniti - i brzo je protrljala bore oko očiju. Iznenada se upitala da nije njen nekadašnji strah od otvorenog prostora poticao upravo od kratkovidosti. Možda se plašila sveta samo zato što nije mogla da ga vidi?

Obratila se Arturu preko Galahada, koji je uništavao hranu sa zdravim apetitom dečaka koji još raste. "Jesi li poručio Kevinu da večera sa nama?"

"Da, ali poslao je odgovor da ne može da dođe. Pošto nije u Avalonu, možda je odlučio da ovaj sveti dan provede na svoj način. Pozvao sam i biskupa Patricijusa, ali on bdi u crkvi - srešćeš ga tamo u ponoć, Galahade."

"Mislim da je proglašenje za kralja svakako pomalo nalik proglašenju za sveštenika", rekao je Galahad; tog časa je nastupilo zatišje za stolom, i njegov mladički glas čuo se sa kraja na kraj stola. "Obojica se zaklinju da će služiti Bogu i ljudima i da će postupati pravedno..."

"I ja sam uvek tako mislio, momče", odgovorio je Gareth. "Neka bi

Bog dao da uvek bude tako."

"Oduvek sam želeo da moji vitezovi budu potpuno pravedni", rekao je Artur. "Ne zahtevam da budu i vernici, Galahade, ali nadam se da će svi biti dobri ljudi."

Javio se i Lanselet. "Možda će ovi mladići živeti u svetu gde je lakše biti dobar", rekao je, a Gvenviri se učinilo da je zvučao žalosno.

"Ali ti jesi dobar, oče", rekao je Galahad. "Širom i popreko ove zemlje priča se da si ti najveći vitez kralja Artura."

Lanselet se nasmejao, nekako postiđeno. "Da - kao onaj saksonski junak koji je iščupao ruku čudovištu iz jezera. Moja dela su stigla u pesmu zato što nisu dovoljno uzbudljiva za pričanje kraj vatre, zimi."

"Ali ti jesi ubio zmaja, zar ne?" upitao je Galahad.

"Oh, da - i zaista je bio užasna zver. Ali tvoj deda je učestvovao u tome isto koliko i ja", rekao je Lanselet. "Gvenvir, gospo moja, nikada nismo imali tako dobru večeru za tvojim stolom..."

"Suviše je dobra", veselo je rekao Artur, trljajući se po trbuhu. "Kad bi ovakve svečanosti bile češće, postao ih debeo kao neki od onih pivopija, saksonskih kraljeva. A sutra su Duhovi, i čeka nas još jedna gozba, za još više sveta - ne znam kako moja gospa to uspeva!"

Gvenvir je osetila ponos. "Ova gozba je moj ponos, a sutrašnja će biti ser Kajej - meso za nju već se peče po dvorištima. Gospodaru Urijense, pa ti nisi ni probao meso..."

Urijens je odmahnuo glavom. "Uzeo sam krilce od neke ptice. Otkako mi je sin poginuo, zarekao sam se da više ne jedem svinjsko meso."

"Da li i tvoja kraljica deli tvoj zavet?" upitao je Artur. "Kao i uvek, Morgana kao da posti - nikakvo čudo što si tako niska i mršava, sestro!"

"Nije mi teško da ne jedem svinjetinu."

"Je li ti glas umilan kao i ranije, sestro? Pošto Kevin nije mogao da nam se pridruži, možda bi ti mogla da nam pevaš ili sviraš..."

"Da si mi ranije rekao, ne bih ovoliko jela. Sada ne mogu da pevam. Možda kasnije."

"Hajde, onda, ti, Lanselete", rekao je Artur.

Lanselet je slegnuo ramenima i dao znak posluzi da donesu harfu. "Kevin će sutra pevati ovo - ja mu nisam ni prineti. Zapisao sam reči od jednog saksonskog pesnika. Jednom sam rekao da bih mogao da živim sa Saksoncima, ali ne i sa onim što oni smatraju muzikom. Ipak, kad sam lane živeo među njima, čuo sam ovu pesmu i plakao sam dok sam je slušao, a onda sam pokušao da je, ma koliko trpavo, prevedem na naš jezik." Ustao je da bi uzeo malu harfu. "Posvećujem je tebi, kralju moj", rekao je, "jer govori o tuzi koju sam upoznao dok sam živeo daleko od dvora i od svog kralja - ali muzika je saksonska. Ranije sam mislio da su sve njihove pesme o ratovima i bitkama."

Počeo je da svira tihu, žalosnu melodiju; prsti mu nisu bili vešti kao Kevinovi, ali tužbalica je imala svoju moć, koja je postepeno utišala sve prisutne. Lanselet je pevao promuklim glasom čoveka koji nije učio pevanje:

Koja tuga je nalik na tugu onoga ko je usamljen?
Jednom sam bio u društvu kralja koga sam voleo,
i ruke su mi otežale od poklona koje mi je dao,
a srce mi je otežalo od zlata njegove ljubavi.
Kraljevo je lice kao sunce svima oko njega,
ali sada mi je srce prazno
i lutam sam po svetu.
Gajevi cvetaju,
drveće i livade bujaju,
ali kukavica, najtužnija ptica,
jeca od usamljeničke tuge izgnanstva,
a sada i moje srce luta,
u potrazi za onim što više nikada neće videti;
sva lica su mi slična ako ne mogu da vidim lice svog kralja,
i sve zemlje su mi slične kada ne mogu da vidim jedra polja i
livade svog doma.
I zato ću ustati i poći za svojim srcem u lutanje
za onim što je za mene blistava livada doma
kada ne mogu da vidim lice svog kralja

i kada mi je ruka opterećena samo zlatnom narukvicom,
a srce mi je prazno bez njegove ljubavi.
I tako ću lutati
ribarskim stazama
i stazama velikih kitova
i dalje, kroz zemlje talasa
bez ikoga da mi pravi društvo
osim sećanja na one koje sam voleo
i na pesme koje sam pevao kad mi je srce bio puno,
i na usamljeni doziv kukavice.

Gvenvir je sagnula glavu da sakrije suze. I Artur je pognuo glavu, sakrivši oči rukom. Morgana je zurila u prazno i Gvenvir je na njenom licu ugledala tragove suza. Artur je ustao i obišao oko stola; zagrlio je Lanseleta i obratio mu se drhtavim glasom. "Ali sada si opet sa svojim kraljem i prijateljem, Galahade."

Gvenvir je osetila staru gorčinu u srcu.

Pevao je o svom kralju, a ne o svojoj kraljici i ljubavi. Njegova ljubav prema meni nikada nije bila više nego deo ljubavi prema Arturu. Zatvorila je oči da ih ne bi videla kako se grle.

"Bilo je divno", tiho je rekla Morgana. "Ko bi i pomislio da saksonski grubijani mogu da stvaraju takvu muziku - mora da je to ipak Lanseletovo delo..."

Lanselet je odmahnuo glavom. "Muzika je njihova. Reči su samo jadan odjek njihovih..."

Javio se glas koji kao da je bio tihi odjek Lanseletovog. "Ima među Saksoncima i muzičara i pesnika, a ne samo ratnika, gospo." Gvenvir se okrenula ka glasu. Mladić u tamnoj odeći, vitak, crnokos, ostalo nije mogla da vidi; samo je glas, uprkos blagom prizvuku severnjačkog naglaska, zvučao potpuno isto kao Lanseletov, imao je isti ton i visinu.

Artur mu je dao znak da priđe. "Za mojim stolom sedi neko koga ne poznajem - a na porodičnoj večeri to nije u redu. Kraljice Morgoza...?"

Morgoza je odmah ustala. "Nameravala sam da ti ga predstavim pre nego što sednemo za sto, ali bio si suviše obuzet razgovorom sa

starim prijateljima, kralju moj. Ovo je Morganin sin, koji je odrastao usvojen na mom dvoru - Gvideon."

Mladić je prišao i naklonio se. "Kralju Arture", rekao je, i dalje glasom toliko nalik na Lanseletov. Gvenvir je na trenutak osetila vrtoglavu radost: ipak je ovo Lanseletov sin, a ne Arturov - a onda se setila da je Morganina tetka, Vivijen, bila Lanseletova mati.

Artur je zagrlio mladića. Govorio je nešto, ali toliko tihim i drhtavim glasom da se na dva koraka odatle nije ništa čulo. "Sin moje voljene sestre biće primljen na mom dvoru kao rođeni sin, Gvideone. Hodi i sedi kraj mene, momče."

Gvenvir je pogledala Morganu. Imala je crvene mrlje na obrazima, jake kao da su nacrtane, i grizla je donju usnu sitnim, oštrim zubima. Zar je moguće da je Morgoza nije upozorila da će predstaviti njenog sina ocu - ne, zapravo kralju, oštro je podsetila sebe Gvenvir; nema razloga da misli kako dečko ima ikakvog pojma ko mu je otac. Mada, ako se ikada pogledao u ogledalu, svakako je zaključio, kao i svi koji ga vide, da je Lanseletov sin.

Ipak nije dečak. Mora da mu je najmanje dvadeset pet godina; odrastao je čovek.

"Tvoj rođak, Galahad", rekao je Artur, i Galahad je smesta pružio ruku.

"Ti si bliži rod kralju nego ja, rođače - ti imaš veće pravo da budeš na mom mestu", rekao je sa dečačkom otvorenosću. "Čudim se kako to da me ne mrziš!"

Gvideon se nasmešio. "A otkuda znaš da te ne mrzim, rođače?" a Gvenvir se prepala, sve dok nije ugledala njegov osmeh. Da, on je zaista Morganin sin, ima isti onaj mačiji osmeh kao ona ponekad! Galahad je žmirnuo, ali brzo je zaključio da je u pitanju šala. Gvenvir je naprosto mogla da mu čita misli - je li ovo sin mog oca, je li Gvideon kopile mog oca i kraljice Morgane? Delovao je i povređeno, kao kuče koje je prišlo mašući repom i bilo oterano.

"Ne, rođače", rekao je Gvideon, "to što misliš nije istina." Gvenvir je osetila da joj dah zastaje u grlu kad je zaključila da momak ima isti osmeh kao Lanselet, od koga se mračno i ozbiljno lice pretovrilo u oličenje veselosti, kao da ga je obasjao zrak sunca.

"Nisam... nije..." pokušao je da se brani Galahad.

"Ne", ljubazno je rekao Gvideon, "nisi ništa rekao, ali vrlo je jasno šta si pomislio, i šta sigurno misle svi ovde prisutni." Podigao je glas, tek malo, glas toliko nalik na Lanseletov, uprkos blagom severnjačkom naglasku: "U Avalonu, rođače, srodstvo se računa po ženskoj liniji. Ja potičem od kraljevske loze Avalona, i to mi je sasvim dovoljno. Bilo bi glupo da neki muškarac tvrdi kako je otac deteta jedne visoke sveštenice Avalona. Ali naravno, kao i većina ljudi, voleo bih da znam ko mi je otac, a ono što ti misliš već sam često čuo - da sam Lanseletov sin. Na sličnost sa njim često su mi skretali pažnju - pogotovo među Saksoncima, gde sam proveo tri godine učeći da budem ratnik", dodao je. "Tvoj ugled među njima, ser Lanselete, uopšte nije opao sa godinama! Ne mogu da nabrojim koliko mi je ljudi reklo da uopšte nije sramota biti kopile takvog čoveka, ser!" Nasmejao se, smehom koji je bio jezivi odjek smeha čoveka kome je govorio, i kao da je i Lanseletu bilo neprijatno. "Ali na kraju sam uvek morao da im kažem kako nisu u pravu. Od svih ljudi u ovom kraljevstvu koji su me mogli začeti, za samo jednog znam da mi nije otac. I eto, moram vas obavestiti da je u pitanju samo porodična sličnost. Ja sam ti rođak, Galahade, a ne brat." Mirno se zavalio u stolici. "Hoće li te biti veoma sramota što će svi koji nas vide misliti da jesam? Na kraju krajeva, ne možemo svakome koga sretnemo da objašnjavamo istinu."

Galahad je delovao zbunjeno. "Ne bi mi smetalo ni da si mi zaista brat, Gvideone."

"Ali onda bih bio sin tvog oca i verovatno bih ja bio naslednik prestola", rekao je Gvideon i nasmešio se - i Gvenviri je sinulo da on istinski uživa u nelagodnosti koju je izazvao u čitavom društvu; zaista je Morganin sin, makar po tom prizvuku zlobe.

Progovorila je Morgana, onim svojim tihim glasom koji se ipak svuda čuo. "Ni meni ne bi bilo neprijatno da te je začeo Lanselet, Gvideone."

"Verovatno ne bi, gospo", rekao je Gvideon. "Oprosti mi, gospo Morgana. Oduvek sam majkom zvao samo kraljicu Morgozu..."

Morgana se nasmejala. "Ako ti ja ne ličim na majku, Gvideone, znaj da ni ti meni ne ličiš na sina. Drago mi je zbog ovog porodičnog skupa, Gvenvir", rekla je. "Moglo mi se desiti da se sretnem sa

svojim sinom sutra, pri velikoj gozbi, bez ikakvog upozorenja."

"Mislim da bi svaka žena bila ponosna na ovakvog sina", rekao je Urijens, "a što se tiče tvog oca, ko god da je on bio, mladi Gvideone, ne ide mu u prilog što se nije oglasio."

"Oh, ne bih baš rekao", odvratio je Gvideon, i Gvenvir je primetila da je na trenutak pogledao ka Arturu. Ko zna zašto govori da ne zna ko mu je otac, ali svakako laže. Ko zna zašto, osetila je nelagodnost. Ali koliko bi još neprijatnije bilo kad bi upitao Artura zašto on, njegov sin, nije proglašen za naslednika.

Avalon, to prokleta mesto! Poželela je da čitavo ostrvo potone u more, kao zemlja Is iz drevne priče, i da više nikad niko ne čuje za njega!

"Ali ovo je Galahadovo veče", rekao je Gvideon, "A ja mu otimam pažnju. Hoćeš li bdeti kraj oružja noćas, rođače?"

Galahad je klimnuo glavom. "To je običaj pred proglašenje za Arturovog viteza."

"Ja sam bio prvi", rekao je Garet, "i to je dobar običaj. Čini mi se da je to najbliže što običan vernik može prići svešteniku - da se zakune kako će uvek služiti svom kralju i svojoj zemlji i svom Bogu." Nasmejao se. "Kako sam bio glup madić - gospodaru Arture, jesi li mi ikada oprostio što sam odbio tvoju ponudu da me lično proglašiš za viteza, nego sam tražio da to učini Lanselet?"

"Da ti oprostim? Ja sam ti zavideo, momče", nasmešio se Artur. "Zar misliš da ne znam da je Lanselet mnogo veći ratnik nego ja?"

Prvi put se oglasio Kaj, a lice puno ožiljaka iskrivilo mu se od osmeha. "Rekao sam mu tada da je dobar borac i da će biti dobar vitez, ali da dvoranin od njega nikada neće postati!"

"Utoliko bolje", odmah je rekao Artur. "Sam Bog zna da mi je takvih dosta!" Nagnuo se da bi se obratio Galahadu. "Da li bi više voleo da te za viteza proglašiš tvoj otac, Galahade? On je proglašio mnogo mojih vitezova..."

Dečko je pognuo glavu. "Ser, to treba da odluči moj kralj. Ali meni se čini da viteštvo potiče od Boga i da nije važno ko ga dodeljuje. Ja... nisam mislio tako kako zvuči, ser - hoću da kažem, zavet se daje kralju, ali je upućen i Bogu..."

Artur je polako klimnuo glavom. "Znam šta si mislio, momče. Vrlo

slično je i sa kraljem - on se zaklinje da će vladati svojim narodom, ali zavet se ne daje narodu već Bogu..."

"Ili Boginji", dodala je Morgana, "koja je simbol zemlje kojom će kralj vladati." Pogledala je pravo Artura i ovaj je oborio pogled. Gvenvir se ugrizla za usnu... Morgana podseća Artura na zavet koji je dao Avalonu - prokleta bila! Ali to je odavno prošlost i Artur je sada hrišćanski kralj... i vlast nad njima ima samo Bog.

"Svi ćemo se moliti za tebe, Galahade, kako bi postao dobar vitez, a jednog dana i dobar kralj", rekla je Gvenvir.

"Kad polažeš takvu zakletvu, Galahade", rekao je Gvideon, "ti na neki način sklapaš Veliki Brak sa zemljom, kao nekadašnji kraljevi. Ali verovatno nećeš biti na tako teškoj probi."

Mladić je porumeneo. "Moj kralj Artur osvojio je svoj presto u boju, rođače, ali ja sada ne mogu da se tako dokažem."

"Moglo bi se nešto i upriličiti", tiho je rekla Morgana, "a ako ćeš vladati i Avalonom kao i hrišćanskim zemljama, jednog dana te i to čeka, Galahade."

Galahad je odlučno stegao usne. "Neka bi to vreme došlo što kasnije - ti ćeš, gospodaru moj, svakako živeti još mnogo godina - a do tad će svi stari narodi koji još veruju da moraju da poštuju pagansku veru svakako nestati."

"Ne verujem", rekao je Akolon, i to je bilo prvi put da je progovorio te večeri. "Sveti gajevi još stoje, a u njima se stara vera poštuje jednako kao i na početku sveta. Mi ne ljutimo Boginju uskraćivanjem poštovanja, jer bi se inače okomila na ljude, uništila žetvu i pomračila i samo sunce koje nam daje život."

Galahad je bio zapanjen. "Ali ovo je hrišćanska zemlja! Zar do vas nisu stigli sveštenici da vam pokažu kako zli, stari bogovi među kojima obitava i Đavo više nemaju moći? Biskup Patricije mi je rekao da su svi sveti gajevi posečeni!"

"Nisu", rekao je Akolon, "i neće ni biti dok god je moj otac živ, i ja posle njega."

Morgana je zaustila da progovori, ali Gvenvir je primetila da joj je Akolon položio ruku na nadlanicu. Nasmejala mu se i oćutala. Gvideon je nastavio razgovor. "A nisu ni u Avalonu, gde Boginja živi. Kraljevi dolaze i odlaze, ali Boginja će biti večna."

Kakva šteta, pomislila je Gvenvir, što je ovaj lepi mladić paganin! Pa, Galahad je dobar i pobožan hrišćanski vitez, i biće hrišćanski kralj! No, dok je pokušavala da se uteši time, osetila je talas jeze.

Kao da su ga Gvenvirine misli uznemirile, Artur se nagnuo ka Gvideonu, naizgled uznemiren. "Da li si došao na dvor da bi postao moj vitez, Gvideone? Ne moram da ti kažem kako je sin moje sestre uvek dobrodošao među vitezove."

"Priznajem da sam ga zato dovela", rekla je Morgoza, "ali nisam znala da će ovo biti Galahadova velika svečanost. Ne bih htela da mu umanjimo slavlje. Neka druga prilika će nam sasvim odgovarati."

Galahad je bio velikodušan. "Neće mi smetati da bdim i zakunem se sa svojim rođakom."

Gvideon se nasmejao. "Suviše si velikodušan, rođače", rekao je, "ali vidi se da malo znaš o kraljevanju. Kraljev naslednik mora biti proglašen sam, bez ikoga ko bi delio pažnju sa njim. Ako bi nas Artur obojicu proglasio za vitezove, a ja sam dosta stariji i veoma ličim na Lanseleta - pa, ionako se dovoljno govorka o mom poreklu; ne bi valjalo da time bacimo senku na tvoje proglašenje. Ni na moje", dodao je, smejući se.

Morgana je slegnula ramenima. "Ionako će se svašta pričati o kraljevom rođaku, Gvideone. Daj im malo svežeg mesa za žvakanje!"

"Još nešto", vedro je rekao Gvideon. "Ni slučajno ne nameravam da bdim kraj svog oružja u hrišćanskoj crkvi. Ja potičem iz Avalona. Ako me Artur primi među svoje vitezove ovakvog kakav sam, dobro; ako me ne primi, i to je dobro."

Urijens je podigao čvornovate staračke ruke kako bi pokazao izbledele zmiije. "Ja sedim za Okruglim Stolom bez ikakvog hrišćanskog zaveta, pastorče."

"I ja", rekao je Gaven. "Mi smo svoju vitešku titulu osvojili u vreme ratova, i nisu nam bile potrebne ovakve svečanosti. Ima nas dosta kojima bi teško palo kad bi nas primoravali na te dvorjanske kerefeke."

"Čak i ja bih", dodao je Lanselet, "pomalo oklevao da polažem te hrišćanske zavete, jer ja sam grešan čovek. Ipak, ja sam Arturov do smrti, i on to zna."

"Bože sačuvaj da ikada zaboravim", nasmešio mu se Artur. "Ti i Gaven ste stubovi mog kraljevstva. Ako bih izgubio i jednog od vas, mislim da bi mi se presto raspao i srušio sa sve Kamelotom!"

Podigao je glavu, jer su se utom otvorila vrata na drugom kraju dvorane, i ušao je sveštenik u belo odeždi sa dvojicom mladića takođe obučenih u belo. Galahad je spremno ustao. "Sa tvojim dopuštanjem, gospodaru moj..."

I Artur je ustao, zagrlivši svog naslednika. "Blagosloven bio, Galahade. Idi na svoje bdenje."

Dečko se naklonio i okrenuo se da zagri i oca; Gvenvir nije čula šta mu je Lanselet rekao. Pružila je ruku i Galahad se sagnuo da je poljubi. "Dajte mi svoj blagoslov, gospo."

"Uvek, Galahade", rekla je Gvenvir, a Artur je na to dodao: "Videćemo se u crkvi. Moraš bdeti sam, ali doći ćemo da te obiđemo."

"Suviše me počastvuješ, kralju moj. Zar ti nisi bdeo pred krunisanje?"

"Jeste, još kako", nasmešila se Morgana, "ali na sasvim drugačiji način."

Kada je čitavo društvo pošlo ka crkvi, Gvideon je malo zaostao kako bi se našao kraj Morgane. Ona je podigla pogled ka svom sinu - nije bio visok kao Artur, koji se uvrgao na Pendragona, ali u poređenju sa njom izgledao je veoma visok.

"Nisam očekivala da te sretnem ovde, Gvideone."

"Ni ja nisam očekivao da ću biti tu, madam."

"Čula sam da si se borio u poslednjem ratu, i to među Arturovim saksonskim saveznicima. Nisam znala da si i ratnik."

On je slegnuo ramenima. "Nisi imala prilike da saznaš mnogo šta o meni, gospo."

"Da li me mrziš što sam te napustila, sine moj?" upitala je Morgana potpuno neočekivano, ni sama ne znajući šta će reći sve dok nije začula svoj glas.

Gvideon je oklevao sa odgovorom. "Možda - možda, dok sam bio mnogo mlađi", konačno je odgovorio. "Ali ja sam dete Boginje, i to što nisam imao ovozemaljske roditelje kraj sebe nateralo me je da

stvarno postanem takav. Sada ti ništa ne zameram, Gospo od Jezera."

Morgana se na trenutak izgubila u izmaglici; kao da je kraj nje stajao mladi Lanselet... sin ju je blago pridržao da ne padne.

"Pazi, ovde je staza neravna..."

"Kako su svi u Avalonu?" upitala je Morgana.

"Ninijan je dobro", rekao je on. "Sada više nisam u dodiru ni sa kim drugim odande."

"Jesi li sreo tamo Galahadovu sestru, devojkicu po imenu Nimui?" Namrštila se, pokušavajući da proceni koliko Nimui sada ima godina. Galahadu je šesnaest - Nimui sada ima najmanje četrnaest, gotovo je odrasla.

"Ne znam je", rekao je Gvideon. "Stara sveštenica-prorok - Ravena, zar ne? - odvela ju je u ćutanje i samoću. Nijedan muškarac ne sme da joj vidi lice."

Pitam se zašto je Ravena to učinila. Morgana se iznenada stresla, ali je to prikrila. "Kako je Ravena? Je li dobro?"

"Nisam čuo ništa loše", rekao je Gvideon, "mada, kad sam je poslednji put video na svečanostima, izgledala je starija i od samih hrastova. Ipak, glas joj je bio mlad i umilan. Ali nikada nisam nasamo razgovarao sa njom."

"Sa njom nije razgovarao nijedan živi muškarac, Gvideone, a veoma malo žena. Živela sam tamo dvanaest godina, a glas sam joj čula svega pet ili šest puta." Nije želela da priča ni da misli o Avalonu, i zato je promenila temu, trudeći se da joj glas deluje opušteno: "Znači, ratovao si rame uz rame sa Saksoncima?"

"Da, u Bretanji - proveo sam neko vreme na Lajonelovom dvoru. Lajonel je mislio da sam Lanseletov sin i tražio je da ga oslovljavam sa 'striče', a ja ga nisam razuveravao. Lanseletu neće ništa škoditi da se misli kako je napravio jedno-dva kopileta. A Saksonci oko Ceardiga dali su mi svoje ime. Lanseleta su nazvali Vilinska Strela - oni daju ime svakome ko postigne nešto naročito. Mene su prozvali Mordred - to bi na našem jeziku značilo nešto kao 'Smrtonosan Savet' ili 'Zao Savet', i sve mi se čini da posredi nije neki kompliment!"

"Nije potrebna velika mudrost da bi ispao pametniji od

Saksonaca", rekla je Morgana, "ali reci mi, šta te je navelo da dođeš ovamo pre vremena koje sam ja odabrala?"

Gvideon je slegnuo ramenima. "Mislio sam da bi trebalo da vidim svog suparnika."

Morgana se uplašeno osvrnula. "Ne govori to naglas!"

"Nemam razloga da se plašim Galahada", tiho je nastavio on. "Ne izgleda mi kao neko ko će poživeti dovoljno dugo da bi vladao."

"Je li to Vid?"

"Nije mi potreban Vid da bih znao da je neophodan neko jači od Galahada da bi seo na presto Pendragona", rekao je Gvideon. "Ali ako će te to umiriti, gospo, tako mi Svetog Kladenca, Galahad neće umreti od moje ruke. Ni od tvoje", dodao je kad je video kako se stresla. "Ako ga Boginja ne želi na prestolu novog Avalona, mislim da to treba da prepustimo njoj."

Na trenutak je položio ruku Morgani na rame; ma koliko dodir bio nežan, ona se opet stresla.

"Hodi", rekao je on, i Morgani se učinilo da mu je glas jednako saosećajan kao kod sveštenika koji daje razrešenje. "Hajde da odemo i vidimo mog rođaka kako bdi. Ne bi bilo pravo da mu išta pokvari ovako lep trenutak u životu. Možda ih neće imati još mnogo."

5.

Ma koliko često dolazila u Kamelot, Morgoza od Lotije nikada se nije umarala od dvorskog života. Sada je znala da će, kao Arturu podređena kraljica i majka jednog od prve trojice njegovih vitezova, dobiti počasno mesto na turniru. Sedela je u crkvi kraj Morgane; na kraju službe Galahad će biti proglašen za viteza, a sada je klečao kraj Artura i Gvenvir, bleđ, ozbiljan i sav blistav od uzbuđenja.

Biskup Patricije lično je došao iz Glastonberija da odsluži misu za Duhove u Kamelotu; sada je stajao pred njima u beloj odeždi i pevao: "U Tvoje ime nudimo ovaj hleb, telo Tvoje..."

Morgoza je zaklonila usta punačkom šakom, prikrivajući zevanje. Ma koliko često posećivala hrišćanske svečanosti, nikada nije razmišljala o njima; nisu bile čak ni zanimljive kao svečanosti u Avalonu, gde je živela kao dete. No, ona je još od svoje četrnaeste godine smatrala da su svi bogovi i sve vere samo igra za odrasle ljude. Ništa od toga nema veze sa stvarnim životom. Ipak, kad god je dolazila na Duhove redovno je bila na misi, najviše zbog Gvenvir - ona joj je bila domaćica, Vrhovna kraljica i rođaka, na kraju krajeva - i sada je, zajedno sa čitavom kraljevskom porodicom, pošla da primi pričest. Morgana, koja je sedela kraj nje, bila je jedina sa čitavog dvora koja nije pošla ka oltaru. Vrlo glupo od nje, dokono je pomislila Morgoza. Ne samo da se time izdvaja od običnih ljudi, nego i mnogi pobožni dvorjani smatraju da je ona veštica i čarobnica, a među sobom je nazivaju i gorim imenima. Uostalom, kao da je pričešće nešto strašno! Jedna verska laž ista je kao i druga, zar ne? Kralj Urijens imao je mnogo bolje osećanje za prikladnost, mada je Morgoza smatrala da on nije ništa veći vernik od Gvenvirine mačke ljubimice. Oko ruku je nosio zmije Avalona, pa ipak je, zajedno sa svojim sinom Akolonom, pošao ka oltaru.

No, kada je došao red na završnu molitvu, uključujući i onu za mrtve, otkrila je da su joj se oči ispunile suzama. Nedostajao joj je Lot - njegova cinična veselost, njegova neobična odanost; uostalom, podario joj je četiri divna sina. Gaven i Garet su klečali u blizini, jer pripadaju Aturovom dvoru - Gaven je, kao i uvek, bio tik uz Artura, a

Garet sa svojim bliskim prijateljem, Morganinim pastorkom Uvenom; čula je Uvena da se Morgani obraća kao majci i razabrala je u njenom glasu istinski materinski prizvuk dok je razgovarala sa njim - a oduvek je mislila da Morgana nije sposobna za tako nešto.

Uz šuštnje haljina i tiho zveckanje mačeva u kanijama, svi prisutni su poustajali i pošli u crkvenu portu. Gvenvir, mada nekako izmoždena, i dalje je bila lepa, sa dugačkim, zlatnim pletenicama preko ramena i sa zlatnim pojasom na svilenoj haljini. I Artur je sjajno izgledao. O boku je nosio Ekskalibur u kanijama - onim istim starim, crvenim kanijama koje je imao već preko dvadeset godina. Gvenvir je svakako mogla da mu odavno izveze nove, mnogo lepše, pomislila je Morgoza.

Galahad je kleknuo pred kralja; Artur je uzeo od Gavenu veoma lep mač. "Ovo je za tebe, dragi moj rođače i usvojeni sine." Dao je znak Gavenu, koji je pričvrstio mač oko mladićevog pojasa. Galahad je podigao pogled i dečački se nasmešio. "Zahvaljujem ti, kralju moj. Nadam se da ću ga nositi uvek i samo u tvojoj službi."

Artur mu je položio obe ruke na glavu. "Rado te primam u družinu Okruglog stola, Galahade, i proglašavam te za viteza. Budi uvek veran i pravedan, i služi prestolu i pravednim ciljevima." Podigao je mladića, zagrlio ga i poljubio. Gvenvir ga je takođe poljubila, i njih troje su pošli prema turnirskoj poljani, a ostali za njima.

Gvenvir se našla između Morgane i Gvideona, a Urijens, Akolon i Uven bili su odmah iza njih. Poljana je bila okićena zelenim granjem i raznobojnim trakama, a organizatori su žurili na sve strane. Primetila je Lanseleta kako grli Galahada i predaje mu novi, sasvim beli štit. "Hoće li se Lanselet danas boriti?" upitala je.

"Mislim da neće", odgovorio je Akolon. "Čuo sam da će biti glavni sudija; ionako je već previše puta pobeđivao na turnirima. Među nama rečeno, on više i nije tako mlad, a ugledu kraljičonog miljenika ne bi mnogo koristilo da ga iz sedla izbaci neki junosha što je tek postao vitez. Čuo sam da ga je Gareth već više puta pobedio, a jednom i Lamorak..."

Morgoza se nasmešila. "Lepo od Lamoraka što se uzdržava da se hvali tom pobedom - malo je ljudi koji bi ćutali o tome kako su nadjačali Lanseleta, makar i u turnirskom boju!"

"A ja mislim da bi većina mladih vitezova bila veoma nesrećna pri pomisli da Lanselet više nije kralj turnira. On im je uzor i junak", tiho je rekla Morgana.

Gvideon se nasmejao. "Hoćeš da kažeš da mladi jeleni ne žele da izazovu viteza koji je Kralj Jelen među njima?"

"Mislim da za starije vitezove važi upravo to", rekao je Akolon, "a što se tiče mladih, malo koji ima dovoljno iskustva i znanja da bi smeo da ga izazove. On još ima čemu da ih nauči."

"Ja ga ne bih izazivao", tiho je rekao Uven. "Mislim da nema viteza na ovom dvoru koji ne voli Lanseleta. Garet sada može da ga pobedi u svako doba, ali neće da ga sramoti na Duhove; a sa Gavenom je uvek bio ravan. Jednom su se na Duhove njih dvojica borili više od sata, i Gaven mu je jednom izbio mač iz ruke. Ne znam da li bih mogao da ga savladam prsa u prsa, ali on će ostati najbolji sve dok je živ, i svi ćemo se postarati da tako bude."

"Izazovi ga jednog dana", nasmejao se Akolon. "Ja sam to jednom učinio, i isprašio me je za manje od pet minuta! On možda jeste star, ali je i dalje vešt i snažan."

Otpratio je Morganu i Urijensa do sedišta koja su im određena. "Uz vašu dozvolu, idem da se prijavim za turnir dok ne bude kasno."

"Ja takođe", rekao je Uven, saginjući se da poljubi oca u ruku. Potom se obratio Morgani. "Majko, ja nemam svoju gospu. Hoćeš li mi dati nešto da ponese kao amajliju?"

Morgana mu se sa ljubavlju nasmešila i dala mu traku sa rukava, a on ju je obmotao oko mišice. "Odlučio sam da izazovem Gvena na takmičenje u snazi."

"Gospo Morgana", veselo je rekao Gvideon, "bolje povuci poklon - zar ćeš dozvoliti da ga tako lako izgubiš?"

Morgana je pogledala Akolona i nasmejala se. Morgoza je primetila kako joj je lice oživelo. Uven je njen sin, mnogo više nego Gvideon; ali Akolon joj je, jasno se vidi, mnogo više od toga, pomislila je. Pitam se da li stari kralj zna - i da li mu je svejedno.

Prišao im je Lamorak, i Morgoza je bila polaskana - na poljani je bilo mnogo lepih žena, mogao je uzeti amajliju od bilo koje, ali je ipak, pred svima, pred čitavim Kamelotom, njen dragi mladić prišao da se pokloni pred njom.

"Gospo moja, hoćeš li mi dati amajliju?"

"Sa zadovoljstvom, mili." Dala mu je jednu ružu iz buketa koji je nosila na grudima. On je poljubio cvet; pružila mu je i ruku da je poljubi, prijatno svesna da je njen mladi vitez jedan od najljepših među prisutnima.

"Ti kao da si začarala Lamoraka", rekla je Morgana, i iako mu je maločas javno dala amajliju, Morgoza je od njenog hladnog glasa porumenela.

"Zar misliš da mi trebaju čini i čarolije, rođako?"

Morgana se nasmejala. "Ja bih upotrebila sasvim drugu reč. Mladići, izgleda, najviše žele samo lepo lice."

"Pa, Morgana, Akolon je mlađi od tebe, a svakako si ga opčinila do te mere da mu mlađe žene uopšte ne padaju na pamet - niti lepše. Ja sam poslednja koja bi ti prebacivala, mila. Udata si protiv svoje volje, a muž bi po godinama mogao da ti bude deda."

Morgana je slegnula ramenima. "Ponekad mislim da Urijens zna - možda mu je milo što imam ljubavnika koji me neće nagovarati da ga ostavim."

Pomalo oklevajući - nije postavila Morgani nijedno lično pitanje još otkako se rodio Gvideon - Morgoza je ipak morala da pita. "Znači, ti i Urijens ste u svađi?"

Morgana je opet slegnula ramenima. "Misim da Urijensu nije dovoljno stalo do mene da bi bio u svađi."

"Kako ti se dopada Gvideon?" upitala je Morgoza.

"Plaši me", rekla je Morgana. "Ipak, bilo bi teško ne pasti pod njegove čini."

"A šta si očekivala? Ima Lanseletovu lepotu i tvoju snagu umna - a i ambiciozan je."

"Kako je čudno što ti poznaješ mog sina bolje nego ja", rekla je Morgana sa toliko gorčine u glasu da je Morgoza, kojoj je već navrh jezika bio oštar odgovor - Morgana ga je napusitla, zašto se sad čudi? - umesto toga samo potapšala rođaku po nadlanici. "Oh, mila, čim dečak preraste majčino krilo, svi ga poznaju bolje nego majka! Sigurna sam da i Artur i njegovi vitezovi, čak i tvoj Uven, poznaju Gavena bolje nego ja, a njega uopšte nije teško upoznti - tako je neverovatno jednostavan. I da si ti podizala Gvideona, opet ga ne bi

poznavala - rado priznajem da ja nisam uspela da ga upoznam."

Morgana se samo nelagodno nasmešila. Okrenula se da pogleda turnir, koji je upravo počinjao; klovnovi i dvorske lude izigravali su turnirsku bitku, mašući svinjskim bešikama umesto oružjem i donjim rubljem umesto štitovima, a publika se valjala od smeha. Na kraju su se naklonili svi zajedno, a Gvenvir im je, istim pokretom kao što će kasnije predati nagrade prvim pobednicima, bacila pune šake slatkiša. Pobili su se oko njih, izazvavši još smeha, a onda su otišli, jer u kuhinji ih je čekala obilna večera.

Heraldi su oglasili da će prva na programu biti borba između kraljičinog miljenika, ser Lanseleta od Jezera, i kraljevog, ser Gavena od Lotije. Kad su izišli na poljanu, dočeka ih je gromoglasan pljesak - Lanselet je bio vitak, tamnopusit i još tako lep, uprkos borama na licu i sedima u kosi, da je Morgani zastao dah.

Da, pomislila je Morgoza, gledajući njeno lice, još ga voli, uprkos tolikim godinama. Možda ona to ni ne zna, ali voli ga.

Borba je ličila na pažljivo uvežban ples; borci su kružili jedan oko drugog, a mačevi i štitovi resko su odzvanjali od udaraca. Morgoza nije primetila da je ijedan od njih imao i najmanju prednost, i kada su na kraju spustili oružje, nalonili se Kralju i zagrlili se, obojicu je opet pozdravio buran pljesak.

Potom su došle igre na konjima: prikazivanje veštine jahanja, kroćenje divljeg konja - Morgoza se nejasno sećala kako je nekada Lanselet učinio nešto slično, možda na Arturovom venčanju - sve joj se činilo tako davno. Potom su došle pojedinačne borbe jahača, sa zatupljenim kopljima, ali i takva koplja mogu da izbace čoveka iz sedla i pošteno ga tresnu o ledinu. Jedan mladić je nezgodno pao na nogu i vrištao je od bolova dok su ga odnosili, a potkolenica mu je štrčala pod nemogućim uglom. To je bila jedina ozbiljna povreda, ali bilo je i mnogo modrica, slomljenih prstiju, ošamućivanja, a jedan jahač je jedva izbegao da ga loše obučeni konj ne ritne u glavu. Gvenvir je na kraju podelila nagrade, a Artur je pozvao Morganu da i ona učestvuje u podeli.

Akolon je dobio jednu od nagrada za jahanje, i kada je prišao da klekne i primi nagradu od Morgane, Morgoza se zapanjila; odnekud iz gledališta čuo se tih, ali jasan šapat: "Veštice! Kurvo!"

Morgana je pocrvenela, ali ruke joj nisu zadrhtale dok je predavala pehar Akolonu. Artrur se tiho obratio jednom komorniku. "Vidi ko je to bio!" i čovek je smesta otišao, ali Morgoza je bila sigurna da u ovakvoj masi nikad neće moći da prepoznaju glas.

Kada se Morgana vratila da sedne pred početak drugog dela turnira, bila je bleđa i besna; ruke su joj se tresle i teško je disala, valjda zbog stegnutog grla.

"Nemoj brinuti zbog toga, mila", rekla je Morgoza. "Šta misliš, kako sve zovu mene kad nastupi nerodna godina, ili kad je neki razbojnik besan što smo ga uhvatili, pa ne može više da divlja okolo?"

"Zar misliš da mi je stalo šta taj šljam misli o meni?" odvratila je Morgana, ali Morgoza je znala da je to samo gluma. "U mojoj zemlji me vole."

Drugi deo turnira počeli su saksonski ratnici, prikazujući veštinu rvanja. Svi su bili krupni i maljavni, i to ne samo po licima nego i po čitavom gotovo nagom telu; stenjali su, napinjali se i znojili, stežući i cimajući jedni druge snagom od koje se lome kosti. Morgoza se nagnula napred, besramno uživajući u njihovoj muškoj snazi; ali Morgana je odvratila pogled, kao da se gadi.

"Ma hajde, Morgana, postaješ čedna kao naša kraljica. Kakav izraz lica!" Morgoza je zaklonila oči od sunca i zagledala se ka poljani. "Izgleda da će glavna bitka uskoro početi - gledaj! Je li ono Gvideon? Šta to smeru?"

Gvideon je istrčao na poljanu, jednim pokretom oterao heralda koji je pošao ka njemu i oglasio se snažnim, jasnim glasom koji se dobro čuo po čitavoj poljani. "Kralju Arture!"

Morgoza je primetila da se Morgana sva zgrčila, potpuno bleđa, i da snažno steže ogradu. Šta je taj momak smislio? Zar će napraviti scenu ovde, pred pola Arturovog naroda, i zahtevati da ga prizna za svog sina?

Artur je ustao, i Morgozi se učinilo da je i njemu nelagodno, ali glas mu je jasno odzvanjao.

"Da, nećeće?"

"Čuo sam kako je običaj da se na ovakvim turnirima dozvoljavaju izazovi, ako ih kralj dopusti. Došao sam da izazovem na borbu ser

Lanseleta!"

Lanselet je jednom rekao - Morgoza se jasno sećala - da mu takvi izazovi zagorčavaju život; svaki junoša žudi da izazove kraljičinog miljenika. Artur je odgovorio ozbiljnim glasom. "Takav je običaj, ali ne mogu da govorim u Lanseletovo ime. Ako pristane na borbu, ne mogu da je zabranim, ali moraš izazvati njega lično i zadovoljiti se njegovim odgovorom."

"Oh, prokleti dečak!" gundala je Morgoza. "Nisam imala pojma šta namerava..." Ali Morgana je naslutila da njenoj rođaci ipak nije baš toliko neprijatno.

Podigao se vetar, i turnirsku poljanu je zaklonila prašina. Gvideon je otišao do kraja niza paviljona, gde je na klupi sedeo Lanselet. Nije se čulo šta su govorili, ali Gvideon se ljutito okrenuo od njega. "Gospodo!" povikao je. "Uvek sam slušao kako je miljenikova dužnost da prihvati svaki izazov! Zahtevam da mi Lanselet iziđe na megdan ili neka mi preda svoju dužnost! Da li je stekao tu titulu vojničkom veštinom ili na neki drugi način, gospodaru Arture?"

"Volela bih da je tvoj sin još dovoljno mali da mogu da mu isprašim tur!" rekla je Morgoza.

"Zašto kriviš njega?" upitala je Morgana. "Zašto ne kriviš Gvenvir što je svog muža učinila tako ranjivim? Svi u čitavom kraljevstvu znaju da ona voli Lanseleta, ali njoj ne viču da je veštica i kurva kad dođe da deli nagrade!"

Dotle je Lanselet ustao i prišao Gvideonu; odmerenim udarcem teške rukavice pogodio je mladića preko usta. "Sada si mi dao razloga da ti iziđem na megdan, mladi Gvideone. Sad ćemo videti ko se plaši borbe!"

"Zato sam i došao", odgovorio je Gvideon kao da nije osetio ni udarac ni uvredu, mada mu se na licu videla krv. "Čak ti priznajem da si prvi zadao ranu, ser Lanselete. Prikladno je da čovek tvojih godina ima neku prednost."

Lanselet je nešto rekao svojim pomoćnicima, i jedan od njih je zauzeo mesto glavnog sudije. Na tribinama se čulo mrmljanje dok su Lanselet i Gvideon uzimali mačeve i prilazili kralju da mu se obredno naklone, čime bitka zvanično počinje. Ako u publici ima ikoga ko ne misli da su njih dvojica otac i sin, pomislila je Morgoza, onda taj neko

vrlo loše vidi.

Obojica su podigla mačeve, lica skrivenih pod kacigama. Bili su u dlaku iste visine; mogli su se razlikovati jedino po oklopima, jer Lanseletov je bio izubijan od mnogih bitaka, a Gvideonov blistavo nov. Polako su kružili jedan oko drugog, a onda su jurnuli i Morgoza na trenutak uopšte nije mogla da prati pokrete mačeva, toliko su bili brzi. Ipak, odmah se videlo da je Lanselet daleko nadmoćniji od mladića, i trenutak kasnije uspeo je da zada strašan udarac. Gvideonu je pošlo za rukom da ga dočeka ivicom štita, ali mač je držala toliko snažna ruka da se on zateturio, izgubio ravotežu i pao punom dužinom. Lanselet je odmah spustio mač i prišao da mu pomogne da ustane. Morgoza nije čula šta mu je rekao, ali pokret je bio potpuno dobroćudan, u stilu: 'Je li ti sad dosta, momak?'

Gvideon je pokazao tanak mlaz krvi na Lanseletovom ručnom zglobu, iz male posekotine koju je uspeo da mu nanese. Glas mu je bio jasan.

"Ti si naneo prvu ranu, ser Lanselete, a ja drugu. Da pokušamo još jednom?"

Nastupilo je opšte mrmljanje neslaganja; u ovakvim borbama uvek se prestajalo kod prve nanesene rane, pošto je oružje bilo potpuno naoštreno.

Kralj Artur je ustao. "Ovo je svečanost i turnirska borba, a ne dvoboj! Ne dozvoljavam da se na ovakvom mestu izravnavaju stari računi, osim ako se borite pesnicama i močugama! Nastavite ako hoćete, ali upozoravam vas: ako nako bude ozbiljno ranjen, obojica ćete pasti u nemilost!"

Borci su se naklonili i razdvojili, opet kružeći kako bi stekli prednost; potom su jurnuli kao jedan, i Morgoza je dahнула od žestine koju su obojica pokazivala. Činilo joj se da će svakog časa jedan od njih proburaziti onog drugog! Jedan borac je pao na kolena - na njegov štit se sručila kiša udaraca, mačevi su zveknuli i kao da su srasli oštricama, a onda je jedan počeo da se spušta sve niže i niže, vrhom ka tlu...

Gvenvir je ustala i kriknula. "Ne dozvoljavam da se ovo nastavi!"

Artur je bacio na poljanu svoje žezlo: to je uvek bio znak da se borba smesta prekine, ali borci ga nisu primetili, i sudije su morale

da ih silom razdvoje. Gvideon je stajao odmoran i uspravan, smešeći se dok je skidao kacigu. Lanseletu je štitonoša morao da pomogne kako bi ustao; teško je disao, a niz lice su mu se slivali krv i znoj. Opet je nastupilo opšte mrmljanje u publici, čak i među ostalim vitezovima; Gvideonova popularnost nije nimalo porasla time što je osramotio opšteg ljubimca.

No, on se ipak naklonio pred starijim vitezom. "Počastvovan sam, ser Lanselete. Došao sam na ovaj dvor kao stranac, čak nisam ni vitez, i zahvalan sam ti što si me podučio u mačevanju." Njegov osmeh je bio istovetni odraz Lanseletovog. "Hvala vam, ser."

Lanselet je nekako smogao snage da se nasmeši. Tog časa su toliko ličili da je to bilo naprosto neprijatno. "Veoma odvažno si se borio, Gvideone."

"Pa onda", rekao je Gvideon, kleknuvši pred njim u prašinu, "molim vas, ser, da me proglasite za viteza."

Morgozi je zastao dah. Morgana je sedela kao okamenjena. No, sa mesta gde su sedeli Saksonci doprlo je glasno odobravanje. "Sjajan gest! Mudro, mudro - kako sad da ga odbije, kad ga je već pohvalio kao borca!"

Lanselet je pogledao Artura. Kralj je nepomično sedeo, ali trenutak kasnije klimnuo je glavom. Lanselet je dao znak štitonoši, koji je doneo mač. Lanselet ga je uzeo i pričvrstio Gvideonu oko pojasa. "Uvek ga nosi u službi svog kralja i za pravedne ciljeve", rekao je stari vitez. Sada je bio smrtno ozbiljan. Sa Gvideonovog lica nestalo je podsmeha i cinizma; bio je ozbiljan i ljubak, netremice zagledan u Lanseleta, i Morgoza je primetila da mu usne drhte.

Morgoza je odjednom bila puna saosećanja prema njemu - kopile, čak ga ni otac nije priznao, bio je usamljeniji nego i sam Lanselet nekada. Ko da ga krivi što je izveo čitavu predstavu kako bi ga rođaci primetili? Trebalo je odavno da ga dovedemo na Arturov dvor, pomislila je, Artur je mogao da ga prizna makar privatno kad ne sme javno. Kraljevski sin ne bi morao da radi ovakve stvari.

Lanselet je položio ruke Gvideonu na čelo. "Uz dozvolu našeg kralja, primam te u časnu družinu Okruglog Stola. Uvek služi našem kralju, i pošto si ovu čast zaslužio više veštinom nego grubom snagom - mada si i toga pokazao dosta - proglašavam te članom

družine, i dajem ti ime, ne Gvideon, nego Mordred. Sada zauzmi svoje mesto među Arturovim vitezovima."

Gvideon - ne, Mordred, trgla se Morgoza, jer davanje imena novom vitezcu podjednako je ozbiljan čin kao i samo krštenje - Mordred je ustao i uzvratio Lanseletu zagrljaj. Izgledao je duboko dirnut, kao da nije čuo uzvike i pljesak. Kad je progovorio, glas mu se gotovo slomio. "Sada sam osvojio najveću nagradu dana, ma koga proglasili za pobjednika turnira, ser Lanselete."

"Ne", tiho je rekla Morgana Morgozi, "stvarno ga ne razumem. Ovo je posljednje što sam mogla očekivati."

Nastupila je duga pauza dok su se vitezovi raspoređivali za završnu borbu. Neki su otišli da piju vode ili da na brzinu pojedu malo hleba; drugi su se okupljali u grupicama, raspravljajući na koju stranu da se svrstaju; treći su pošli da provere konje. Morgoza je krenula na poljanu, gde je ostalo nekoliko mladića. Među njima je primetila Gareta - bio je za glavu viši od svih. Mislila je da on razgovara sa Lanseletom, ali kada je prišla bliže, videla je da su je oči prevarile; govorio je nešto Gvideonu, i glas mu je bio ljutit. Uspela je da čuje samo par poslednjih reči.

"...čime ti je ikada nudio? Da ga tako osramotiš pred čitavim dvorom..."

Gvideon se na to nasmejao. "Ako našem rođaku treba zaštita pred dvorom punim prijatelja, neka mu je Bog na pomoći kad se nađe među Saksoncima ili severnjacima! Ma hajde, usvojeni brate, ne sumnjam da Lanselet ume da čuva svoj ugled! Je li to jedino što imaš da mi kažeš posle toliko godina, brate, da me grdiš što sam uznemirio nekoga koga toliko voliš?"

Garet se nasmejao i čvrsto zagrlio Gvideona. "Isti si mangup kao nekada - otkuda ti je samo tako nešto palo na pamet? Da si ga zamolio, Artur bi te odmah proglasio za viteza!"

"Siguran sam da je tako", odgovorio je Gvideon, "on je uvek dobar prema svojim rođacima. Tebe bi, na primer, sigurno odmah proglasio za viteza zato što si Gavenov brat, ali ni ti nisi hteo tim putem, usvojeni brate." Nasmejao se. "A mislim da mi Lanselet ipak ponešto i duguje posle svih ovih godina koje sam proveo noseći

njegovo lice!"

Garet je slegnuo ramenima kao krivac. "Pa, čini mi se da se ne ljuti na tebe; onda valjda i ja moram da ti oprostim. Sada si i ti video koliko je on dobar čovek."

"Aha", tiho je rekao Gvideon, "toliko je..." a onda je podigao pogled i primetio Morgozu. "Majko, otkud ti ovde? Mogu li da ti pomognem?"

"Došla sam samo da pozdravim Gareta, koji mi se nije obratio čitavog dana", rekla je Morgoza, i krupajlija se sagnuo da joj poljubi ruku. "Na kojoj ćeš strani biti?" upitala je sina.

"Kao i uvek, na Gavenovoj, među kraljevim ljudima", odgovorio je Garet. "Imaš li ti bojnog konja, Gvideone? Hoćeš li se boriti na kraljevoj strani? Lako ćemo ti napraviti mesta."

Gvideon je odgovorio uz onaj svoj zagonetni, mračni osmeh. "Pošto me je Lanselet proglasio za viteza, pretpostavljam da bi trebalo da se borim u vojsci ser Lanseleta od Jezera, uz Akolona, za Avalon. Ali ja danas neću više učestvovati na turniru, Garete."

"Zašto?" upitao je Garet i položio mu ruku na rame, gledajući naniže u njega kao i uvek - Morgoza se na trenutak setila mnogo mlađeg Gareta kako isto ovako gleda svog malog brata. "To se očekuje od onih koji su tek proglašeni za vitezove - Galahad će se boriti, da znaš."

"A na čijoj strani?" upitao je Gvideon. "Na strani svog oca Lanseleta ili na strani svog kralja koji ga je proglasio za naslednika čitavog kraljevstva? Zar to nije okrutna proba odanosti?"

Garet ga je iznenađeno pogledao. "A kako bi ti podelio vitezove za turnirsku bitku, osim između dvojice najvećih vitezova među nama? Zar misliš da Artur ili Lanselet to smatraju probom odanosti? Artur neće izići na poljanu samo zato da se niko ne bi dvoumio da li da napadne svog kralja, ali Gaven je njegov vojskovođa još otkako je krunisan! Zar ćeš probuditi stari skandal? Ti?"

Gvideon je slegnuo ramenima. "Pošto ionako ne nameravam da se pridružim nijednoj strani..."

"Ali šta će svet misliti o tebi? Reći će da si kukavica, da zazireš od borbe..."

"Dovoljno sam se borio u Arturovoj vojsci da mi ne bude važno

šta će svet reći", odbrusio je Gvideon, "ali ako baš želiš, reci im da mi konj hramlje i da ne želim da ga izlažem ozbiljnijoj povredi - to je častan izgovor."

"Ja bih ti pozajmio konja, ili Gaven", zbunjeno je odgovorio Garet, "ali ako želiš častan izgovor, radi šta hoćeš. Ali zašto, Gvideone? Ili treba da te zovem Mordrede?"

"Ti, usvojeni brate, uvek smeš da me zoveš kako god želiš."

"Ali zar mi nećeš reći zašto se plašiš borbe?"

"Ti jedini smeš nekažnjeno da mi kažeš tu reč", rekao je Gvideon, "ali pošto si me pitao, reći ću ti. To je za tvoje dobro, brate."

Garet se namrštio. "Kako to misliš, za ime Božje?"

"Ne znam mnogo o tvom Bogu, niti mi je stalo do njega", rekao je Gvideon, oborenog pogleda. "Kao što znaš, brate - a odavno znaš - ja imam Vid..."

"Da, pa šta?" nestrpljivo je upitao Garet. "Jesi li ružno sanjao, kako ću ti pasti pod konja?"

"Ne šali se sa time", rekao je Gvideon, a Morgoza je osetila kako joj se krv leđi kad je pogledao Gareta. "Činilo mi se..." Progutao je knedlu, kao da mu se grlo steglo toliko da ne može da govori. "Video sam te kako ležiš na samrti - klečao sam kraj tebe, a ti nisi hteo da mi kažeš ni reč - i znao sam da je moje delo što ležiš tako, bez iskre života u sebi."

Garet je nabrao usne i bezvučno zazviždao. No, odmah potom je pljesnuo usvojenog brata po ramenu. "Znaš, momče, ja ne verujem mnogo u snove i vizije. A od sudbine ionako niko ne može da pobegne. Zar te to nisu naučili u Avalonu?"

"Jesu", tiho je rekao Gvideon. "I ako padneš od moje ruke na bojnem polju, onda je to sudbina... ali neću da iskušavam sudbinu u igri, brate. Neki nesrećan slučaj može povući moju ruku da pogrešno udari... Neka ostane ovako, Garete. Danas neću izlaziti u boj, ma šta svet rekao."

Garet je i dalje delovao uznemireno. "Pa, čini kako želiš, momče. Ostani onda uz našu majku, pošto će se Lamorak boriti uz Lanseleta." Sagnuo se da poljubi majci ruku i udaljio se; Morgoza je, namrštena, zaustila da upita Gvideona šta je to tačno video, ali on se mrštio, zureći u tlo, pa je radije odustala. "Pa, ako ću imati mladog

dvorjanina da sedi kraj mene", rekla je umesto toga, "možeš li mi doneti malo vode da popijem pre nego što se vratim na tribine?"

"Svakako, majko", rekao je on i pošao ka buradima sa vodom.

Morgozi je završna turnirska bitka uvek više ličila na zbrku; sada je od sunca počela da je boli glava i jedva je čekala da se sve završi. Bila je i gladna, a iz daljine je dopirao miris svežeg pečenja.

Gvideon je sedeo kraj nje i sve joj objašnjavao, mada ona nije poznavala finese borbe i nije ni marila za to. Ipak, primetila je da se Galahad dobro držao i da je zbacio dva jahača; to ju je začudilo, jer delovao je tako nežno. S druge strane, njoj je i Garet delovao kao krhko dete, a bio je najubojitiji ratnik na poljani. Na kraju je on primio nagradu za najboljeg borca na kraljevoj strani, pod Gavenovom komandom. Niko se nije iznenadio što je nagradu na Lanseletovoj strani dobio Galahad; to je bio običaj kada je neko tog dana proglašen za viteza, i Morgoza je to i glasno rekla.

"I ti si mogao da osvojiš nagradu, Gvideone", rekla je, ali on se samo nasmejavao i odmahnuo glavom. "Ne treba mi, majko. Zašto da svom rođaku pokvarim dan? A Galahad se dobro borio - niko mu ne može zameriti što je nagrađen."

Bilo je mnogo manjih nagrada, i kada su sve podeljene, vitezovi su pošli do svojih paviljona, gde su ih štitonoše čekale da ih poliju kofama vode i pomognu im da obuku čistu odeću. Morgoza je pošla sa gospama do odaje koja im je stavljena na raspolaganje, kako bi mogle da uredе haljine i kosu, i da speru prašinu i znoj.

"Šta misliš, Morgana", upitala je Morgoza, "je li Lanselet stekao neprijatelja?"

"Mislim da nije. Zar nisi videla kako su se zagrlili?"

"Izgledali su kao otac i sin. Volela bih da je zaista tako!"

Morganino lice bilo je kao kamen. "Suviše je godina prošlo da bismo sada govorili o tome, tetka."

Možda je zaboravila da ja znam čiji je on stvarno sin, pomislila je Morgoza. No, Morgana je i dalje bila ledeno mirna, pa je Morgoza odlučila da bude pomirljiva. "Hoćeš li da ti sredim pletenice na leđima?" Čim joj je Morgana okrenula leđa, uzela je četku i dala se na posao. "Mordred", mrmijala je dok je radila. "Pa, stvarno je vešt savetnik, Boga mi! Sada je stekao položaj hrabrošču i odvažnošču, i

ne mora se pozivati na srodstvo sa Arturom. Saksonci su mu dali dobro ime. Ali nisam znala da je tako dobar borac. Stvarno je uspeo da postane događaj dana! Bez obzira na to što je Galahad odneo nagradu, svi će pričati samo o Mordredovom odvažom gestu."

Prišla im je jedna od kraljičinih gospi. "Gospo Morgana, je li ser Mordred tvoj sin? Nisam znala da imaš sina..."

"Rodila sam ga vrlo mlada", mirno je rekla Morgana, "a Morgoza ga je usvojila. I ja sam ga gotovo zaboravila."

"Sigurno si veoma ponosna na njega! Zar nije naočit? Lep je gotovo kao Lanselet!" rekla je žena i oči su joj zasvetlucale.

"Stvarno jeste, zar ne", složila se Morgana, toliko učtivim glasom da je jedino Morgoza, koja ju je dobro poznavala, znala koliko je, zapravo, besna. "To im obojici stvara neprijatnosti. Ali Lanselet i ja smo unuci iste bake, i kada sam bila mala, više sam ličila na njega nego na svog brata. Naša majka bila je visoka i crvenokosa kao kraljica Morgoza, ali gospa Vivijen pripadala je starom narodu Avalona."

"Pa ko mu je onda otac?" upitala je žena, i Morgoza je primetila kako Morgana steže pesnice. No, uspela je da se ljubazno nasmeši. "On je dete Beltana, i sin je bogova, kao i sva deca začeta oko vatri. Sigurno se sećaš da sam kao vrlo mlada bila sveštenica kod Gospe od Jezera."

Žena je pokušala da bude učtiva. "Zaboravila sam na to - tamo se još poštovala stara vera?"

"I sada se poštuje", tiho je rekla Morgana. "I neka bi Boginja učinila da tako ostane do kraja sveta."

Kao što je i nameravala, to je učutkalo ženu, i Morgana se obratila Morgozi. "Jesi li spremna, rođako? Hajdemo u salu." Kada su izišle iz odaje, duboko je odahnula od olakšanja.

"Brbljive glupače - slušaj ih samo! Zar nemaju ništa pametnije da rade sem da ogovaraju?"

"Verovatno nemaju", rekla je Morgoza. "Njihovi pobožni hrišćani, očevi i muževi, postarali su se da nemaju čime drugim da se zaokupe."

Vrata velike odaje Okruglog Stola, gde se održavala gozba na Duhove, bila su zatvorena, kako bi ušli svi zajedno.

"Artur svake godine izmišlja neke nove otmenosti", rekla je Morgoza. "Sada ćemo praviti svečanu povorku?"

"Pa šta si očekivala?" upitala je Morgana. "Sad kad nema ratova, mora nečim zagolicati maštu naroda, a dobro je izabrao da to čini velikim predstavama - čujem da mu je to savetovao Merlin. Običan svet - a, Boga mi, i plemići - voli velike predstave, i druidi to znaju još od vremena kada su zapalili prve beltanske vatre. Gvenvir je utrošila mnoge godine truda da od ovog načini najveću svečanost u svim hrišćanskim zemljama." Nasmejala se, i to je bio prvi iskreni osmeh koji je Morgoza videla na njenom licu čitavog dana. "Čak i Artur zna da ne bi mogao da ih okupi samo zbog mise i gozbe - ako nema nekog velikog čuda pri ruci, ne sumnjam da će Artur i Merlin da ga izmisle! Baš šteta što nisu uspeli da odlože pomračenje sunca za danas!"

"Je li bilo pomračenje i u Velsu? Moj narod se poplašio", rekla je Morgoza, "a ove glupače od Gvenvirinih družbenica sigurno su vrištale i cičale kao da dolazi kraj sveta!"

"Gvenvir, izgleda, voli da se okružuje glupačama", rekla je Morgana. "Ona sama, zapravo, i nije glupa, mada voli da se tako misli. Pitam se kako ih samo podnosi."

"Trebalo bi da si malo strpljivija sa njima", upozorila ju je Morgoza, a Morgana je slegnula ramenima.

"Nije me briga šta te glupače misle o meni."

"Ne mogu da zamislim da toliko dugo živiš u Urijensovom kraljevstvu, a da si tako malo naučila o veštini vladanja", rekla je Morgoza. "Šta god o njoj mislili muškarci, žena zavisi od dobre volje ostalih žena - zar nisi to saznala još u Avalonu?"

"Žene Avalona nisu takve glupače", oštro je odvratila Morgana, ali Morgoza ju je dobro poznavala i znala je da takvim tonom samo prikriva usamljenost i patnju.

"Morgana, zašto se ne vratiš u Avalon?"

Morgana je pognula glavu; znala je da će se slomiti i rasplakati ako joj Morgoza kaže još jednu ljubaznu reč. "Moje vreme još nije došlo. Naređeno mi je da ostanem sa Urijensom..."

"I Akolonom?"

"Da, i sa Akolonom. Mogla sam zanti da ćeš mi prebaciti zbog

toga."

"Ja imam najmanje prava da ti prebacujem. Ali Urijens neće još dugo živeti..."

Morganin glas i lice bili su podjednako ledeni. "Tako sam i ja mislila kad smo se venčali, pre toliko godina. On će, izgleda, živeti koliko i Talesin, a Talesin je umro sa preko devedeset godina."

Utom su stigli Artur i Gvenvir i počeli su da polako prolaze ka čelu kolone - Artur je bio sav u belom, a Gvenvir je blistala u beloј svili i draguljima. Velika vrata širom su se otvorila, pa su ušli prvo njih dvoje, a zatim Morgana kao kraljeva sestra, sa svojim mužem i njegovim sinovima, Akolonom i Uvenom; onda Morgoza sa porodicom, kao kraljeva tetka; potom Lansolet i njegovi, a za njima ostali vitezovi, jedan po jedan, i svi su išli oko Okruglog Stola do svojih sedišta. Neki vešt majstor još je pre više godina zlatom i purpustom ispisao imena svakog viteza na njegovoj stolici. Sada, čim je ušla, Morgoza je primetila da je stolica najbliža kraljevoj, čuvana toliko godina za naslednika, dobila natpis, Galahadovo ime. Ali to je videla samo krajičkom oka. Jer, na velikim prestolima, predviđenim za kralja i kraljicu, nalazilo se prebačno grubo belo platno, nalik na ono koje su umesto zastava koristili klovnovi na turniru. Platno je bilo iškrabano grubim crtežima - na jednom prestolu bio je nacrtan vitez kako stoji na glavama dve krunisane prilike, koje su đavolski ličile na Artura i Gvenvir; a na drugom je bila skaredna slika od koje je čak i Morgoza, inače nimalo čedna, morala da pocrveni, jer prikazivala je sitnu, crnokosu ženu, gotovo nugu, u zagrljaju ogromnog rogatog đavola, a svuda unaokolo, zauzeti raznim nastranim pozama, nalazili su se nagi ljudi.

Gvenvir je počela da vrišti. "Isuse i Marijo! Bože sakloni!"

Artur je stao kao ukopan, a onda se okomio na sluge. "Kako je ovo... ovo..." ostao je bez reči, pa je samo mahnuo rukom ka crtežima, "dospelo ovamo?"

"S-ser", zamucio je komornik, "nije bilo tu kad smo završili pripremu sale - sve je bilo u redu, čak i cveće pred kraljičnim mestom..."

"Ko je poslednji ulazio ovamo?" grmeo je Artur.

Dohramao je Kaj. "Gospodaru i brate moj, ja sam bio poslednji.

Došao sam da proverim je li sve u redu, i kunem ti se Bogom koji nas sigurno gleda, sve je bilo kako se samo poželeti može. I ako ikada nađem prokletog psa koji se ušunjao ovamo da ostavi te stvari ovde, ovako ću ga zgromiti!" I načinio je pokret kao da zavrće šiju piletu.

"Postarajte se za kraljicu!" oštro je rekao Artur. Žene su počele da ciče i brbljaju kada je Gvenvir stala da pada u nesvest. Morgana ju je pridržala i tiho, oštro joj se obratila. "Gven, nemoj im pružiti to zadovoljstvo! Ti si kraljica - šta te se tiču nekakve gadosti našarane po platnu? Saberi se!"

Gvenvir je počela da plače. "Kako su mogli - kako su mogli - kako neko može toliko da me mrzi?"

"Svako živi mora da uvredi po koju budalu", rekla je Morgana, pomažući joj da priđe sedištu. Preko njega je još stajalo platno sa crtežima, i Gvenvir je ustuknula kao da je dodirnula nešto prljavo. Morgana ga je bacila na pod. Na stolu su bili spremni vinski pehari; Morgana je dala znak služavki da napuni jedan za kraljicu.

"Ne daj da te to pogodi, Gven - pretpostavljam da je ovaj predstavljao mene", rekla je. "Zaista se šapuće kako dovodim đavole sebi u postelju, i zar misliš da me je briga?"

"Nosite tu gadost odavde i spalite je", naredio je Artur, "i donesite mirišljavo drvo i tamjan da odagnamo zadah zla." Lakeji su požurili da ga poslušaju. "Naći ćemo ko je ovo učinio", rekao je Kaj. "Sigurno je to neki sluga koga sam otpustio, pa se vratio da me osramoti zato što sam pokazao koliko se ponosim lepotom sale ove godine. Ljudi, poslužite vino i pivo, i neka prvi pehar spere stid i zbrku i sruči ih na tu smrdljivu gnjidu koja je pokušala da nam pokvari slavlje. Zar da mu dopustimo? Hajde! Pijmo za kralja Artura i njegovu gospu!"

Odgovorilo mu je tek nekoliko zbunjenih glasova, ali to se pretvorilo u opšti uzvik zadovoljstva kad su se Artur i Gvenvir svima naklonili. Svi su se smestili za sto. "Dovedite mi moliće", rekao je Artur.

Morgoza je gledala kako dovode pred kralja nekog čoveka za žalbom koja je delovala glupo, odnosila se na međe. Potom je došao vlastelin koji se žalio kako je njegov vazal ubio jelena na njegovom lovištu.

Morgoza je sedela blizu Gvenvir, pa se nagnula da se tiho obrati kraljici. "Zašto Artur lično rešava ovakve stvari? Svaki činovnik bi ih sudio, umesto da mu oduzimaju vreme.."

Gvenvir je odgovorila tihim mrmljanjem. "I ja sam pre tako mislila. Ali on svake godine na Duhove reši jedan ili dva ovakva slučaja, da običan narod ne bi mislio kako on mari samo za veliku gospodu i za svoje vitezove."

Pa, to je prilično mudro, pomislila je Morgoza. Bila su još dva ili tri sitna molioca, a onda je izneseno meso i došli su zabavljači. Jedan čovek je izvlačio male ptice i jaja iz najneverovatnijih mesta. Morgoza je pomislila kako je Gvenvir sada sasvim mirna, i pitala se da li će ikada uhvatiti onog ko je napravio crteže. Onaj što je prikazivao Morganu kao kurvu već je bio dovoljno gadan; ali drugi je, izgleda, bio mnogo ozbiljniji - pokazivao je Lanseleta kako gazi i kralja i kraljicu. Danas je kraljičinom miljeniku suđeno da bude napadan, pomislila je Morgoza. To što je ponižen na bojnopolju lako se popravilo time što je bio ljubazan prema mladom Gvideonu - ne, Mordredu - i što se kasnije lepo videlo da se ne ljute jedan na drugog. Ali, uprkos Lanseletovoj omiljenosti među vitezovima, sigurno ima i takvih koji ne vole što je Gvenvir toliko upadljivo vezana za njega.

"Šta je sledeće?" upitala je Morgoza kraljicu.

Gvenvir se nasmešila; šta god da je, bilo je jasno da ona unapred uživa.

Začuo se zvuk roga, vrata su se širom otvorila i opet su se začuli rogovi, grubi saksonski rogovi. Trojica ogromnih Saksonaca, sa zlatnim narukvicama, obučenih u kožu i krzno, ušli su noseći ogromne mačeve o pojasu i rogate kacige u rukama. Oko čela su imali tanke zlatne trake. Dostojanstveno su ušli u dvoranu Okruglog Stola, svaki sa svojom pratnjom.

"Gospodaru Arture", uzviknuo je jedan od njih. "Ja sam Adelrik, gospodar Kenta i Anglije, a ovo su moja braća kraljevi. Došli smo da ti odamo počast, jer ti si najveći hrišćanin od svih kraljeva, i da te zamolimo da sklopimo mir sa tobom i tvojim dvorom zauvek!"

"Lot se sigurno prevrće u grobu", primetila je Morgoza, "ali Vivijen bi bila zadovoljna." Morgana joj nije odgovorila.

Ustao je biskup Patricije i prišao saksonskim kraljevima da ih pozdravi. Potom se obratio Arturu. "Gospodaru moj, posle dugih godina ratovanja ovo je velika radost za mene. Molim te da primiš ove ljude kao podređene kraljeve i da prihvatiš njihov zavet, u znak da svi hrišćanski kraljevi treba da budu braća."

Morgana je bila potpuno bleđa. Umalo da ustane i progovori, ali Urijens ju je tako strogo pogledao da je odustala. Morgoza je nastavila da dobroćudno brblja. "Sećam se da su nekada biskupi odbijali čak i da pošalju nekoga da pokrsti ove varvare. Lot mi je pričao kako su tvrdili da neće da se sretnu sa Saksoncima čak ni u raju, i da zato neće da im šalju misionare - smatrali su da je najpravednije da svi Saksonci gore u paklu. No, to je ipak bilo pre trideset godina!"

"Od kako sam došao na presto", počeo je Artur, "čeznuo sam za završetkom ratova koji su pustošili ovu zemlju. Godinama već živimo u miru, gospodaru biskupe, i sada vas pozdravljam dobrodošlicom, gospodo, na moj dvor i u moje društvo."

"Naš običaj je", rekao je jedan Saksonac - nije bio Adelrik, primetila je Morgana, Adelrik je imao smeđ ogrtač, a ovaj je bio u plavom - da se zaklinjemo nad čelikom. Možemo li se zavetovati pred krstom tvog mača, gospodaru Arture, u znak da smo se sreli kao hrišćanski kraljevi, pod jedinim Bogom koji upravlja svima nama?"

"Neka bude tako", tiho je rekao Artur, pa je sišao sa uzvišenja kako bi stao pred njih. Pod svetlošću brojnih baklji i svetiljki, Ekskalibur je blesnuo kao munja kad ga je isukao. Uspravio ga je vrhom naniže, i čitavom dužinom dvorane pružila se senka krsta. Svi vitezovi su kleknuli.

Gvenvir je izgledala veoma zadovoljna; Galahad je porumneo od radosti. Morgana je bila bleđa od besa, i Morgoza ju je čula kako šapuće sa Urijensom. "Usudio se da sveti mač Avalona ovako koristi! Ja sam sveštenica Avalona, ne mogu da sedim i da to mirno gledam!" Počela je da ustaje, ali Urijens ju je ščepao za ruku. Otimala se, ali Urijens je, ma koliko star, ipak bio ratnik, a Morgana je bila sitna; Morgoza je u jedan mah pomislila da će joj polomiti kosti, ali Morgana nije ni jeknula. Stegla je zube i uspela da se

otrgne. Progovorila je, dovoljno glasno da je Gvenvir sigurno čuje. "Vivijen je umrla ostavivši posao nedovršen. A ja sam dokono sedela dok su tada nerođena deca odrastala i postajala vitezovi, i Artur je pao u ruke sveštenicima!"

"Gospo", rekao je Akolon, naginjući se nad nju, "čak ni ti ne možeš da pokvariš ovaj sveti dan, inače ćeš proći isto kao druidi pod Rimljanima. Govori nasamo sa Arturom, prebaci mu tada ako moraš - siguran sam da će ti Merlin pomoći!"

Morgana je oborila pogled, grizući usne.

Artur je zagrlio saksonske kraljeve jednog po jednog i poveo ih do sedišta bizu svog. "Vaši sinovi, ako se pokažu valjani, biće dobrodošli u družinu mojih vitezova", rekao je i naredio slugama da donesu darove - mačeve i fine bodeže, kao i bogat ogrtač za Adelrika. Morgoza je uzela komad kolača, lepljiv od meda, i stavila ga pred Morganine stegnute usne.

"Suviše voliš gladovanje, Morgana", rekla je. "Pojedi ovo! Bleda si, samo što nisi pala sa stolice!"

"Nisam bleđa od gladi", rekla je Morgana, ali je poslušno uzela zalogaj. Popila je i malo vina, i Morgoza je primetila da joj ruke drhte. Na jednoj je imala tamne modrice od Urijensovog stiska.

Tek tada je Morgana ustala. Tiho se obratila Urijensu. "Ne brini, voljeni mužu moj. Neću reći ništa čime bih uvredila tebe, niti tvog kralja." Potom se glasno obratila Arturu. "Gospodaru i brate moj! Mogu li da te zamolim nešto?"

"Moja sestra i žena mog odanog podređenog kralja Urijensa može da traži šta god želi", veikodušno je rekao Artur.

"I najniži tvoj podanik, ser, može da traži da iziđe pred tebe", rekla je ona. "Molim te da primiš i saslušam i mene." Artur je podigao obrve, ali je odgovorio zvanično kao i ona.

"Večeras pre spavanja, ako ti odgovara. Primiću te u svojim odajama, zajedno sa tvojim mužem ako želiš."

Volela bih da se pretvorim u muvu i čujem taj razgovor! pomislila je Morgoza.

6.

U odaji koju je Gvenvir dodelila kralju Urijensu i njegovoj porodici, Morgana je očešljala kosu olovno teškim prstima, a služavka joj je obukla čistu haljinu. Urijens se žalio kako je previše jeo i pio i kako mu se nimalo ne ide na audijenciju kod kralja.

"Onda lezi u krevet", rekla je Morgana. "Ja imam štošta da mu kažem, to nema nikakve veze sa tobom."

"Nije tako", odgovorio je Urijens. "I ja sam učio u Avalonu. Zar misliš da mi čini zadovoljstvo dok gledam kako se svete stvari stavljaju u službu hrišćanskog Boga koji želi da uništi sva druga znanja na ovom svetu? Ne, Morgana, ti kao sveštenica Avalona nisi jedina koja treba da pokaže negodovanje zbog toga. Tu je i kraljevstvo Severnog Velsa, i ja kao vladar, i Akolon koji će vladati kad mene više ne bude."

"Otac je u pravu, madam", rekao je Akolon, gledajući je u oči. "Naš narod nam veruje da ih nećemo izdati, da nećemo dozvoliti zvonjavu crkvenih zvona u njihovim svetim gajevima..." Na trenutak joj se učinilo, mada je znala da se ni ona ni Akolon nisu pomerili, kako se nalaze u jednom od tih gajeva, spojeni pred Boginjom. Urijens, naravno, nije video ništa. "Morgana, stavi Arturu do znanja da kraljevstvo Severnog Velsa neće pokorno pasti pod vlast hrišćana."

Morgana je slegnula ramenima. "Kako želiš."

Bila sam budala, razmišljala je. Bila sam sveštenica na njegovom proglašenju za kralja, rodila sam mu sina. Trebalo je da iskoristim vlast koju sam imala nad kraljevom savešću - tako bih ja, a ne Gvenvir, postala vladar u senci. Dok sam se krila i lizala rane kao životinja, izgubila sam vlast nad Arturom. Tamo gde sam nekada mogla da naređujem, sada moram da molim, a nemam čak ni moći Gospe!

Već je pošla ka vratima kad se začulo kucanje; sluga je požurio da ih otvori, i ušao je Gvideon. I dalje je nosio saksonski mač koji je dobio od Lanseleta, ali skinuo je oklop i imao je bogatu purpurnu odeću; nije znala da on može tako otmeno da izgleda.

Video je da su joj oči sinule. "Dobio sam ovo od Lanseleta. Pili smo u sali, i od Artura je stigla poruka da kralj želi da me vidi u svojim odajama... Rekao sam da je moja jedina tunika iscepana i okrvavljena, a on je rekao da smo iste visine i da će mi pozajmiti odeću. Kad sam se obukao, rekao mi je da mi stoji bolje nego njemu i da je zadržim - da sam prilikom proglašenja za viteza dobio sasvim malo poklona, za razliku od Galahada koga je kralj bogato darivao. Da li zna da je Artur moj otac kad mi je to rekao?"

Urijens je iznenađeno zatreptao, ali nije rekao ništa. Akolon je odmahnuo glavom. "Ne, usvojeni brate. Lanselet je veoma velikodušan čovek, i to je sve. Kada je Gareth tek stigao na dvor, ni ne javivši se svojim rođacima, Lanselet mu je dao odeću i oružje, kako bi bio valjano opremljen. A ako se pitaš da li to Lanselet, zapravo, voli da gleda svoju odeću na telu lepih mladića, pa, to se već ranije pominjalo, mada nikada nisam čuo da je Lanselet ikome na ovom dvoru, bio mlad ili star, rekao išta što nije bilo potpuno učtivo i ljubazno."

"Tako, znači?" upitao je Gvideon, i Morgana je naprosto videla kako pažljivo odlaže ovaj podatak kao zlato u sanduče sa blagom. "Sada se sećam", polako je nastavio, "kako se na nekoj gozbi u Lotovom dvoru pričalo kako su Lanseletu, dok je bio samo momčić, utrapili u ruke harfu i zatražili da peva, pa je zapevao neku baladu o Rimu ili o vremenu Aleksandra Velikog, i o ljubavi dvojice vitezova, i kako su mu se smejali zbog toga. Od tada on peva samo o lepoti naše kraljice, ili o viteškim pustolovinama sa zmajevima."

Morgana je osetila da joj je podsmeh u njegovom glasu nepodnošljiv. "Ako si došao da tražiš poklon zbog proglašenja za viteza, razgovaraćemo kad se vratim od Artura, ali ne sada."

Gvideon je oborio pogled. Sad ga je prvi put videla bez onog njegovog ogromnog samopouzdanja. "Majko, kralj je poslao i po mene - mogu li da idem sa vama?"

Sad joj se više dopadao, jer ipak je uspeo da prizna svoju slabost. "Artur ti ne misli ništa loše, sine, ali ako želiš da odemo zajedno, najgore što ti se može desiti jeste da te otpravi iz sobe i kaže ti da dođeš kasnije."

"Hajde, usvojeni brate", rekao je Akolon i uhvatio Gvideona za

ruku, tako da je ovaj mogao da vidi tetovirane zmiје. "Neka kralj i njegova gospa pođu prvi, a mi ćemo za njima..."

Dok je išla pod ruku sa Urijensom, Morgana je razmišljala kako je lepo što Akolon pokušava da se sprijatelji sa njenim sinom i da ga priznaje za brata. U isto vreme je i zadrhtala, i Urijens ju je zabrinuto pogledao. "Je li ti hladno, Morgana? Bolje uzmi ogrtač..."

U kraljevim odajama plamtela je vatra, i Morgana je čula harfu. Artur je sedeo na drvenoj stolici pretrpanoj jastucima. Gvenvir je vezla usku traku koja se presijavala od zlatne pređe. Sluga je zvanično najavio: "Kralj i kraljica Severnog Velsa, njihov sin Akolon i ser Lanselet..."

Gvenvir je podigla pogled na Lanseletovo ime, a onda se nasmejala. "Ne, mada su veoma slični. Ser Mordred, zar ne, čijem smo proglašenju za viteza danas prisustvovali?"

Gvideon se ćutke naklonio kraljici. No, pošto su svi bili porodica, Artur nije mnogo držao do protokola. "Sedite, svi... poslaću po vino..."

"Meni je za danas dosta vina, Arture", rekao je Urijens. "Popio sam ga toliko da bi i brod mogao da plovi po njemu! Meni ne treba više, hvala - možda mladići imaju svežije glave za to."

Gvenvir je pošla ka Morgani, i Morgana je shvatila da će, ukoliko odmah ne progovori, Artur započeti muške razgovore, a ona će morati da pokorno ćuti u uglu sa kraljicom, ili da šapuće o ženskim stvarima - vezu, slugama, ko je sve trudan...

Dala je znak peharniku. "Ja bih popila malo", rekla je, setivši se sa bolom da se kao sveštenica Avalona ponosila time što pije samo vodu iz Svetog Kladenca. Ipak je otpila malo. "Veoma me je uznemirio prijem onih Saksonaca, Arture. Ne", brzo ga je prekinula kad je zaustio da odgovori. "Ne govorim ko žena koja se upliće u državničke poslove. Ja sam kraljica Severnog Velsa i vojvotkinja od Kornvola, i ono što se tiče kraljevstva tiče se i mene."

"Onda bi trebalo da ti bude milo što vlada mir", rekao je Artur. "Čitavog života, otkako sam dovoljno odrastao da držim mač, trudio sam se da okončam ratove sa Saksoncima. Čitavo vreme sam verovao da se to može postići samo ako ih oteram tamo otkuda su

došli na naše obale. Ali mir je mir, i ako se može postići samo sklapanjem ugovora sa njima, neka bude tako. Ima više načina da se postupi s bikom, a ne samo da ga ispečeš za večeru. Možeš i da ga uškopiš i upregneš u plug."

"Ili da ga ostaviš da ti opasuje krave? Hoćeš li tražiti od podređenih kraljeva da udaju svoje kćeri za Saksoce, Arture?"

"Možda i to", rekao je Artur. "I Saksonci su samo ljudi - sećaš li se one pesme što ju je pevao Lanselet? I oni čeznu za mirom - živeli su na ostrvima koja su stalno pljačkana i pustošena. Ili hoćeš da kažeš kako bi trebalo da ratujem sve dok i poslednji Saksonac ne bude ubijen ili oteran? Mislio sam da žene žele mir."

"I ja ga želim, i milo mi je što ga imamo, čak i sa Saksoncima", rekla je Morgana, "ali hoćeš li ih naterati da se odreknu i svojih bogova i prihvate tvojeg, time što su ti se zaklinjali na krst?"

Gvenvir ih je pažljivo slušala. "Nema drugih bogova, Morgana. Oni su pristali da odbace đavole koje su obožavali nazivajući ih bogovima, i to je sve. Sada poštuju jedinog pravog Boga i Hrista koji je došao u njegovo ime da spase čovečanstvo."

"Ako zaita veruješ u to, gospo i kraljice moja", rekao je Gvideon, "onda je to za tebe istina - svi bogovi su jedan Bog i sve boginje su jedna Boginja. Ali zar misliš da ćeš naterati ljude u čitavom svetu da veruju baš u tvoju istinu?"

"Zar je to preterano? Postoji samo jedna istina", odgovorila je Gvenvir, "i mora doći dan kada će svi ljudi to priznati."

"Kad te slušam, strepim za svoj narod", rekao je Urijens. "Ja sam se zarekao da ću čuvati svete gajeve, a tako i moj sin posle mene."

"Otkud to, ja sam mislila da si ti hrišćanin, rođače..."

"I jesam", rekao je Urijens, "ali neću da blatim tuđe bogove."

"Ali nema drugih bogova", opet je počela Gvenvir.

Morgana je zaustila da progovori, ali Artur ju je pretekao. "Dosta s tim, dosta - nisam vas pozvao ovamo da raspravljamo o teologiji! Ako imate živaca za to, potražite sveštenike, oni su uvek voljni za raspravu. Obratite njih ako već morate! Šta si želela da mi kažeš, Morgana? Samo to da sumnjaš u dobru volju Saksonaca, bez obzira na to da li se kunu nad krstom ili ne?"

"Ne", rekla je Morgana, i tek tad je primetila da se u odaji nalazi i

Kevin, zaklonjen u senci zajedno sa svojom harfom. Baš dobro; Merlin čitave Britanije prisustvovaće njenom protestu u ime Avalona! "Pozivam Merlina za svedoka: naterao si ih da se zakunu pred krstom - a za krst si iskoristio Ekskalibur, sveti mač Avalona, deo Posvećenih sudova Obreda! Gospodaru Merline, zar to nije svetogrđe?"

"To je bio samo gest, kako bih privukao pažnju svih", brzo je rekao Artur. "To je radila i Vivijen, kada mi je tražila da se nad tim istim Ekskalibrom zakunem kako ću se boriti za mir u ime Avalona."

Oglasio se i Merlin, svojim dubokim, milozvučnim glasom. "Morgana, draga moja, krst je simbol stariji od Hrista i postojao je i pre prvih Nazarećaninovih sledbenika. U Avalonu još žive sveštenici koji su došli uz patrijarha Josifa iz Arimateje, i oni se mole zajedno sa druidima..."

"Ali ti sveštenici nisu ni pokušali da kažu kako je njihov Bog jedini", ljutito je rekla Morgana, "a ni najmanje ne sumnjam da bi ih biskup Patricije ućutkao samo kad bi mogao, i ostao bi da propoveda samo svoje viđenje vere!"

"Mi ovde ne raspravljamo o biskupu Patricijusu i njegovim verovanjima, Morgana", odvratio je Kevin. "Neka neposvećeni misle da su se Saksonci zakleli na vernost pred Hristovim krstom. I mi imamo žrtvovanog Boga, bilo da ga vidimo u krstu ili u snopu žita koje mora biti ubijeno na zemlji i potom ponovo podignuto iz mrtvih..."

"Tvoji žrtvovani bogovi, Merline", rekla je Gvenvir, "poslati su samo zato da bi čovečanstvo bilo spremno kada Hrist dođe da umre kako bi iskupio naše grehe..."

Artur je nestrpljivo odmahnuo rukom. "Tišina, svi! Saksonci su se zakleli na mir pred simbolom koji za njih ima značenje..."

Ali Morgana ga je prekinula. "Od Avalona si dobio sveti mač, i Avalonu si se zavetovao da ćeš čuvati i poštovati Svete Misterije! A sada mač tih Misterija pretvaraš u krst smrti, vešala za mrtve! Kada je Vivijen došla na dvor, došla je da traži od tebe da ispuniš svoj zavet prema Avalonu. A onda je ubijena! Sada sam ja došla da dovršim ono što ona nije uspela, i da zahtevam od tebe da vratiš sveti mač Ekskalibur koji si pokušao da pretvoriš u predmet

poštovanja svog Hrista!"

"Doći će dan kada će svi lažni bogovi nestati", rekla je Gvenvir, "i svi paganski simboli služiće jedinom pravom Bogu i njegovom Hristu."

"Nisam govorila tebi, praznoglava glupačo!" obrecnula se Morgana, "a taj dan će doći samo preko mene mrtve! Vi hrišćani imate svece i mučenike - zar mislite da ih Avalon nema?" Dok je govorila, sva se stresla, znajući da je, nesvesno, govorila Vidom, i da postoji telo viteza, prekriveno crnim, sa krstom preko plašta... Poželela je da se okrene, a u ovom društvu to nije smela, i da se baci Akolonu u naručje.

"Baš preteruješ u svemu, Morgana!" rekao je Artur uz izveštačeni smeh, i taj smeh ju je razbesneo, jer oterao je i strah i Vid. Uspravila se u svojoj punoj visini, znajući da je prvi put posle mnogo godina zaogrnuta moćima i vlašću sveštenice Avalona.

"Slušaj me, Arture od Britanije! Kao što su te snaga i moć Avalona postavili na presto, tako snaga i moć Avalona mogu i da te unište! Dobro razmisli zašto blatiš Posvećene sudove Obreda! Nemoj više ni pomisliti da ih staviš u službu svog hrišćanskog Boga, jer svaki predmet Moći nosi svoju kletvu..."

"Dosta!" Artur je ustao, strašno namršten. "Bila mi sestra ili ne, ne možeš izdavati naređenja kralju čitave Britanije!"

"Ne govorim ja svom bratu", uzvratila je, "nego upravo kralju! Avalon te je doveo na presto, Arture, Avalon ti je dao taj mač koji si zloupotrebio, i u ime Avalona ja te sada pozivam da ga vratiš kod ostalih Posvećenih sudova Obreda. Ako želiš da ga koristiš samo kao mač, onda zaduži svoje kovače da ti iskuju drugi!"

Nastupila je užasna tišina, i na trenutak joj se učinio da sve njene reči padaju u ogroman prazan prostor bez odjeka, negde između svetova, da se tamo daleko u Avalonu druidi bude, da se sigurno čak i Ravena meškolji i ječi zbog Arturove izdaje. Ali prvi zvuk koji je potom začula bio je nervozni smeh.

"Kakve gluposti pričaš, Morgana!" Bila je to Gvenvir. "Znaš da Artur to ne može da učini!"

"Ne uplići se, Gvenvir", rekla je Morgana, zlokobnim i pretećim glasom. "To nema nikakve veze sa tobom, osim što si ti navela

Artura da prekrši zavet Avalonu!"

"Urijense", kazala je Gvenvir, "Zar ćeš mirno stajati i slušati kako tvoja drska žena ovako razgovara sa Vrhovnim kraljem?"

Urijens se nakašljao; kada je progovorio, glas mu je bio nervozan koliko i Gvenvirin. "Morgana, možda si pomalo nerazumna... Artur je načinio dramatičan gest iz političkih razloga, kako bi zaokupio maštu posmatrača. Ako je to učinio mačem Moći, pa, utoliko bolje. Bogovi mogu da se staraju o sebi, mila moja - zar misliš da je Boginji potrebna tvoja zaštita?"

Da je Morgana imala pri sebi neko oružje, tog časa bi na mestu ubila Urijensa. Došao je da je podrži, a sada je ovako napušta!

"Morgana", počeo je Artur, "pošto vidim da si uznemirena, dozvoli da ti kažem nešto: nisam nameravao nikakvo obesvećenje. Ako mač Avalona služi i kao krst za zakletve, zar to ne znači da su moći Avalona iskorišćene da se pomogne ovoj zemlji? Tako mi je savetovao Kevin..."

"Oh, da, znala sam da je on izdajnik još kad je dozvolio da Vivijen bude sahranjena van Svetog ostrva", odbrusila je Morgana.

"Bilo tako ili ne", rekao je Artur, "saksonski kraljevi imali su svoj veliki trenutak, i zakleli su se na mom maču!"

"Ali to nije tvoj mač!" planula je Morgana. "To je mač Avalona! A ako ga ne nosiš onako kako si se zakleo, treba da ga predaš u ruke nekome ko ume da poštuje dati zavet..."

"To je možda bio mač Avalona, u prošlom pokolenju", odvratio je Artur, sada besan koliko i Morgana; stezao je balčak Ekskalibura, kao da neko već pokušava da mu ga otme. "Mač pripada onome ko ga koristi, i ja sam stekao pravo da bude moj time što sam njime oterao sve neprijatelje iz ove zemlje! Nosio sam ga u bitkama i oslobodio sam ovu zemlju u boju na planini Badon..."

"I potom si pokušao da ga potčiniš hrišćanskom bogu", prekinula ga je Morgana. "Sada, u ime Boginje, zahtevam da ga vratiš svetilištu na Jezeru!"

Artur je duboko uzdahnuo. Kada je progovorio, glas mu je bio proračunato miran. "Odbijam. Ako Boginja želi svoj mač nazad, neka dođe da mi ga lično oduzme." Potom mu je glas postao blaži. "Draga moja sestro, molim te, ne svađaj se sa mnom oko imena kojim

nazivamo svoje bogove. Ti si mi sama rekla da su svi bogovi Jedan Bog."

On nikada neće shvatiti zašto je to što govori pogrešno, očajno je pomislila Morgana. Ipak, pozvao je Boginju, neka uzme mač ako ga želi nazad. Neka, onda, bude tako; Gospo, dozvoli da ja budem tvoja ruka. Pognula je glavu. "Dobro, prepuštam Boginji da povrati svoj mač." A kada ona završi sa tobom, Arture, požalićeš što se nisi prepustio meni... Pošla je da sedne kraj Gvenvir, a Artur se obratio Gvideonu.

"Ser Mordrede", rekao je, "proglasio bih te za viteza da si me samo zamolio. Učinio bih to zbog Morgane i zbog sebe - nisi morao da se pomažeš trikovima da bi postao vitez."

"Smatrao sam da bi u tom slučaju bilo mnogo govorkanja, od one vrste koja ti ne bi odgovarala", rekao je Gvideon. "Hoćeš li mi oprostiti zbog ovog što sam učinio?"

"Ako ti je Lanselet oprostio, ja nemam razloga da ti išta zameram", odgovorio je Artur, "a pošto te je on bogato obdario, čini mi se da nije ljut na tebe. Voleo bih da mogu da te priznam za sina, Mordrede. Do pre nekoliko godina nisam ni znao da postojiš - Morgana mi nije rekla šta se desilo posle mog proglašenja za kralja. Pretpostavljam da si svestan kako, za sveštenike i biskupe, i samo tvoje postojanje predstavlja znak greha."

"Zar verujete u to, ser?"

Artur je pogledao svog sina pravo u oči. "Oh - ponekad verujem u jedno, ponekad u drugo, kao i svi ljudi. Nije važno šta ja verujem. Stvari stoje ovako - ne mogu da te javno priznam, iako si ti sin kakvog bi svaki čovek, pogotovo kralj bez dece, mogao samo da poželi. Moj presto mora da nasledi Galahad."

"Ako doživi to", rekao je Gvideon, a kada ga je Artur zapanjeno pogledao, tiho je nastavio. "Ne, ser, ne pretim mu. Zakleću se u šta go želite, krst ili hrast, u Sveti Kladenac ili u ove zmije", pokazao je podlaktice, "koje ste vi poneli pre mene; Neka boginja pošalje iste takve zmije, žive, da mi oduzmu život ako ikada podignem ruku na svog rođaka Galahada. Ali video sam - on će umreti, časno, za krst koji poštuje."

"Bože, sačuvaj nas od zla!" povikala je Gvenvir.

"Tačno, gospo. Ali ako on ne doživi da nasledi tvoj presto - oče i kralju moj, on je ratnik i vitez, i običan je smrtnik, a ti možeš doživeti godine kralja Urijensa. Šta onda?"

"Ako Galahad umre pre nego što sedne na moj presto - Bože otkloni od njega svako zlo", rekao je Artur, "neću imati izbora. Kraljevska krv je kraljevska krv, a tvoja jeste kraljevska, i od Pendragona i od Avalona. Ako dođe takav strašni dan, pretpostavljam da bi čak i biskupi više voleli da vide tebe na prestolu, nego da zemlja opet zapadne u haos kakvog su se plašili posle Uterove smrti."

Ustao je i položio obe ruke sinu na ramena, gledajući ga u oči. "Voleo bih da mogu da kažem nešto više, sine moj. Ali što je učinjeno, učinjeno je. Reći ću ti samo još ovo - svim srcem bih želeo da si ti sin moje kraljice."

"Ja takođe", dodala je Gvenvir, ustajući da ga zagrlj.

"Ipak, neću se ponašati prema tebi kao prema bilo kom podaniku", rekao je Artur. "Ti si Morganin sin. Mordrede, vojvodo od Kornvola, viteže Okruglog Stola, ti ćeš biti glas Okruglog Stola među saksonskim kraljevima. Dobićeš pravo da presuđuješ u ime kralja i da prikupljaš poreze u moje ime, zadržavajući od njih onoliki deo koliki ti je potreban da održavaš onakvo domaćinstvo kakvo je prikladno jednom kraljevskom izaslaniku. Ukoliko želiš, dajem ti dozvolu da se oženiš kćerkom jednog od saksonsih kraljeva, čime bi stekao sopstveni presto, makar nikada ne dospeo na moj."

"Velikodušni ste, ser", rekao je Gvideon, klanjajući se.

Da, pomislila je Morgana, a to će držati Gvideona daleko od očiju, sve dok se ne ukaže potreba za njim, ako je uopšte bude. Artur je stvarno vešt vladar! "Veoma si velikodušan prema mom sinu, Arture", rekla je glasno. "Smem li da te zamolim još nešto?"

Artur je delovao oprezno, ali ipak je ljubazno odgovorio. "Biće mi zadovoljstvo da ti dam, sestro, sve što je u mojoj moći."

"Proglasio si mog sina za vojvodu od Kornvola, ali on još ne poznaje taj kraj. Čula sam da vojvoda Markus sada tvrdi da je Kornvol njegov. Hoćeš li poći sa mnom u Tintagel, da to proverimo?"

Arturovo lice se vidljivo opustilo; zar je mislio da će ona opet potegnuti pitanje Ekskalibura? Ne, brate moj, nikada više pred ovim

dvorom; kada opet posegnem za Ekskaliburom, biće to u mojoj zemlji i na mestu koje pripada Boginji.

"Ni ne pamtim kad sam poslednji put bio u Kornvolu", rekao je Artur, "a ne mogu da napustim Kamelot do kraja Dugodnevice. Ali ostani ovde kao moj gost, a onda ćemo poći zajedno u Tintagel, da proverimo hoće li vojvoda Markus, ili iko drugi, protivurečiti onome što kažu Artur i Morgana, vojvotkinja od Kornvola." Okrenuo se ka Kevinu. "A sada dosta o državnim poslovima - gospodar Merline, ne bih vam naređivao da pevate pred čitavim dvorom, ali ovako, u mojim ličnim odajama, u prisustvu samo moje porodice, mogu li vas zamoliti za pesmu?"

"Sa zadovoljstvom ću pevati", rekao je Kevin, "ako se gospa Gvenvir ne protivi." Pogledao je kraljicu, ali ona je ćutala, pa je uzeo harfu i počeo da svira.

Morgana je ćutke sedela kraj Urijensa, slušajući muziku. Artur je stvarno učinio kraljevski poklon svojoj porodici: Kevinovu muziku. Gvideon je slušao, ruku sklopljenih na kolenima, nem i očaran; Barem u tome je moj sin, pomisila je. Urijens je slušao sa učtivom pažnjom. Morgana je na trenutak podigla oči, susrevši Akolonov pogled. Moramo nekako udesiti da se noćas sretnemo, pomislila je, makar morala da dam Urijensu omamljujući napitak; mnogo šta treba da mu kažem... a onda je brzo oborila pogled. Nije ništa bolja od Gvenvir...

Urijens ju je držao za ruku, mazeći joj prste; osetila je kako dodiruje modrice koje joj je napravio ranije, i umesto bola osetila je gađenje. Ako je poželi, moraće da mu pođe u postelju; ovde, na ovom hrišćanskom dvoru, ona je njegovo vlasništvo, kao konj ili pas koga sme da mazi ili tuče kako mu padne na pamet!

Artur je izdao i nju i Avalon; i Urijens je bio nepošten prema njoj. Kevin ju je takođe izdao...

Ali Akolon je neće izneveriti. Akolon će vladati u ime Avalona, kao kralj čiji je dolazak predskazala Vivijen; a posle Akolona vladaće Gvideon, kralj druid, kralj Avalona i čitave Britanije.

A iza kralja biće kraljica, i vladaće u ime Boginje kao u stara vremena...

Kevin je podigao glavu i pogledao je u oči, i Morgana je uzdrhtala,

svesna da mora da prikriva sopstvene misli. On ima Vid, a odan je Arturu. On je Merlin čitave Britanije, a ipak mi je neprijatelj!

No, Kevin je progovorio sasvim blago. "Pošto je ovo porodični skup i pošto bih i ja voleo da slušam muziku, mogu li kao nagradu da zamolim da gospa Morgana peva?" Morgana je pošla da sedne na njegovo mesto, osećajući u rukama moć harfe.

Moram da ih začaram, pomislila je, kako ne bi mislili ništa zlo. I postavila je prste na strune.

7.

"Nisam znao da je tvoje pravo na Tintagel opet uzurpirano", rekao je Urijens kad su ostali sami u svojoj sobi.

"Stvari koje ti ne znaš, mužu moj, brojne su kao žirovi u šumi", nestrpljivo je odvratila. Kako je ikada mogla pomisliti da će uspeti da trpi tu budalu? Bio je ljubazan, to da, nikada nije bio grub prema njoj, ali njegova glupost sve više ju je nervirala. Želela je da bude sama, da razmisli o svojim planovima, da se posavetuje sa Akolonom, a umesto toga mora da umiruje ovog matorog idiota!

"Trebalo bi da znam kakvi su ti planovi", nadureno je nastavio Urijens. "Ljutim se što nisi razgovarala sa mnom ako si već nezadovoljna onim što se dešava u Tintagelu - ja sam ti muž i trebalo je prvo da se obratiš meni, a ne Arturu!" U njegovom durenju bilo je i ljubomore, i Morgana je tek sad shvatila da je on danas saznao ono što je krila tolike godine - ko je otac njenog sina. Ali zar Urijens misli da je posle četvrt veka i dalje zadržala neku moć nad svojim bratom, zbog nečega što samo budale i hrišćani smatraju grehom? Pa, ako nije dovoljno bistar da shvati šta se dešava pred njegovim rođenim očima, zašto bih mu ja to objašnjavala i crtala kao detetu?

"Artur je bio nezadovoljan", nestrpljivo je odgovorila, "jer smatra da žena ne bi smela da razgovara sa njim tako kao ja večeras. Zato sam ga zamolila za pomoć, kako ne bi pomislio da sam se pobunila protiv njega." Nije govorila više ništa. Ona je sveštenica Avalona i neće lagati, ali nema potrebe da govori više istine nego što je neophodno. Neka Urijens misli, ako mu to odgovara, kako je ona samo htela da se pomiri sa Arturom.

"Baš si ti pametna, Morgana", rekao je, gladeći je po doručju. Zgađeno je pomislila kako je on sigurno već zaboravio da joj je sam naneo tu povredu. Osetila je da joj usne drhte kao u deteta. Želim Akolona, želim da ležim u njegovom naručju i da me mazi i teši, ali kako da izvedemo da se sretnemo u potaji? Zažmirkala je kako bi oterala suze. Samo je snaga mogla da joj pruži bezbednost; snaga i prikrivanje.

Urijens je bio izišao radi sebe, i sad se vratio, zevajući. "Čuo sam stražara da oglašava ponoć", rekao je. "Moramo u krevet, gospo." Počeo je da svlači svečanu odeću. "Jesi li veoma umorna, mila?"

Nije mu odgovorila, plašeći se da bi zaplakala. On je njeno ćutanje shvatio kao pristanak i privukao je bliže, ljubeći je u vrat, a onda ju je povukao ka krevetu. Ćutke je trpela, pitajući se bi li mogla da se seti neke travke ili čarolije kojom bi okončala starčevu suviše živahnu muškost - proklet bio, to je odavno trebalo da ga prođe, niko ne bi ni pomislio da su upotrebljene čini. Kasnije je ležala, pitajući se zašto ne može da ga ravodušno otrpi, da dozvoli da je uzme bez ikakvog razmišljanja, kao što je tako često činila u ovim dugim godinama... kakve veze ima, zašto bi ga primećivala išta više nego neku poludivlju mačku koja joj njuška oko skuta?

Nemirno je spavala, sanjala je kako je negde našla dete i kako mora da ga podoji, ali grudi su joj bile prazne i strašno su je bolele... kad se probudila, bol je još bio tu. Urijens je pošao u lov sa nekim Arturovim vitezovima - to su se dogovorili još pre nekoliko dana. Bilo joj je muka i osećala je vrtoglavicu. Nikakvo čudo, pomislila je, juče sam jela više nego inače za tri dana. Ali kada je počela da zakopčava haljinu, grudi su joj zaista bile bolne. Učinilo joj se da su bradavice, inače smeđe i male, sada nekako otekle i ružičaste.

Srušila se na krevet, jer kolena su je izdala. Pa ona je jalova! Znala je da je jalova - kad je rodila Gvideona rekli su joj da verovatno više nikada neće začeti, i tokom svih ovih godina nikad nije zatrudnela, ni sa jednim muškarcem. Osim toga, bližila se četrdeset devetoj godini, odavno je prošla doba rađanja. Ali ipak, sada je bilo jasno da je trudna. Mislila je da je davno prošla svaka mogućnost za to. Mesečnice su joj postale neredovne i nije ih imala po više meseci, i smatrala je da je to kraj. Prva reakcija bio je strah; rađajući Gvideona, bila je na ivici smrti...

Urijens bi se svakako oduševio ovim navodnim dokazom svoje muškosti. Ali kada je ovo dete začeto, Urijens je imao zapaljenje pluća; ionako je bilo malo verovatno da je to njegovo dete. Je li ga začela sa Akolonom, na dan pomračnja sunca? U tom slučaju, to je dete Boga koji im se tada ukazao u leskovom gaju.

Šta da radim sa bebom, ovako matora? Ali možda ću roditi

sveštenicu za Avalon, onu koja će vladati posle mene, kada izdajnik bude zbačen sa prestola na koji ga je postavila Vivijen...

Napolju je bilo mračno i sivo, promicala je kiša. Turnirska poljana bila je ugažena i blatnjava, a u blatu su se valjale odbačene zatave i trake; grupa podređenih kraljeva spremala se da izađe, a nekolicina služavki, sukanja zadignutih do kolena, spremala se da ponese prakljače i zavežljaje rublja ka obali Jezera.

Na vratima se začulo kucanje; sluga je progovorio tiho, sa puno poštovanja. "Kraljice Morgana, Vrhovna kraljica je zamolila vas i kraljicu od Lotije da dođete na doručak sa njom. A Merlin od Britanije pita hoćete li ga primiti ovde, u podne."

"Idem kod kraljice", odgovorila je Morgana. "Merlinu reci da ću ga primiti." Nije joj se sviđao nijedan od tih susreta, ali nije se usuđivala da se izvlači, pogotovo ne sada.

Gvenvir će joj uvek biti neprijatelj. Ona je dovela do toga da Artur padne u ruke sveštenicima i izda Avalon. Možda planiram pad pogrešne osobe, pomislila je Morgana. Kad bih uspela nekako da udesim da Gvenvir napusti dvor, možda da pobegne sa Lanseletom u njegov dvorac, jer on je sad udovac i može da se oženi njome... ali brzo je odbacila takvu pomisao.

Verovatno ju je Artur zamolio da se pomiri sa mnom, cinično je pomislila. I on je svestan da ne može da dozvoli sebi nesuglasice sa podređenim kraljevima, a ako smo Gvenvir i ja u svađi, Morgoza će, kao i uvek, biti na mojoj strani. To bi nastao ozbiljan porodični rascep, i on bi izgubio Urijensa, kao i Morgozine sinove. Ne sme dozvoliti sebi da izgubi Gavenu, Gareta i sve severnjake...

Morgoza je već bila u kraljičinim odajama; od mirisa hrane Morgani je opet osetila mučninu, ali uspela je da se savlada gvozdenom voljom. Svi su znali da ona malo jede, pa nikom neće biti neobično. Gvenvir je prišla da je poljubi, i Morgana je na trenutak osetila istinsku nežnost prema njoj. Zašto da budemo neprijatelji? Bile smo prijateljice, nekada davno... Nije ona mrzela samu Gvenvir, nego sveštenike koji su preko nje stekli veliki uticaj.

Sela je za sto i poslužila se hlebom i medom, ali nije ništa pojela. Gvenvirine gospe bile su pobožne glupače, kakve je Gvenvir uvek birala. Dočekale su Morganu radoznalim pogledima i velikim

izigravanjem ljubaznosti.

"Tvoj sin, ser Mordred - kako je to fini momak, sigurno si ponosna na njega", rekla je jedna od njih, i Morgana je, lomeći komad hleba, staloženo primetila da ga nije videla otkako je prohodao. "Moj pravi sin je Uven, sin mog muža, i njegovi viteški podvizi me čine ponosnom", rekla je, "jer njega sam podizala od malih nogu. Ali ti si ponosna na Mordreda kao da ti je rođeni sin, zar ne, Morgoza?"

"Ali Urijensov sin nije tvoj rođeni sin?" upitala je neka druga žena.

"Nije", strpljivo je odgovarala Morgana. "Imao je devet godina kad sam se udala za gospodara Severnog Velsa."

Jedna od devojaka se zakikotla i rekla kako bi ona, na Morganinom mestu, obratila više pažnje na onog drugog Urijensovog sina, beše li Akolon? Morgana je stegla zube. Da li da je ubijem na mestu? upitala se. Ali ne; gospe na Gvenvirinom dvoru nisu imale nikakvog posla sem da traće vreme u glupim šalama i ogovaranju.

"A sad mi reci..." kikotala se Alais, koja je bila služavka dok je i Morgana bila Gvenvirina gospa, i kojoj je Morgana bila deveruša kad se udavala. "Je li on zaista Lanseletov sin?"

Morgana je podigla obrve. "Ko? Akolon? Pokojna žena kralja Urijensa ne bi ti nimalo zahvalila na takvom mišljenju, gospo."

"Znaš dobro šta ja mislim", frknula je Alais. "Lanselet je Vivijenin sin, a ona je podizala i tebe - a ko bi mogao da ti zameri? Reci nam istinu, Morgana, ko je otac tog lepog mladića? Nije mogao biti niko drugi, zar ne?"

Morgoza se nasmejala, pokušavajući da razbije napetost. "Naravno, sve smo mi pomalo zaljubljene u Lanseleta - jadan on, to mora da je strašan teret", rekla je.

"Ali ti ne jedeš ništa, Morgana", primetila je Gvenvir. "Da pošaljem nekoga u kuhinju, ako ti se ovo ne dopada? Hoćeš li komad šunke? Ili neko bolje vino?"

Morgana je odmahнула glavom i stavila zalogaj hleba u usta. Zar se nije ovo već jednom dešavalo? Ili je možda sve sanjala... vrtelo joj se u glavi, pred očima su joj poigravale sive tačke. Zaista bi imale o čemu da pričaju tokom mnogih dosadnih dana kad bi se matora kraljica Severnog Velsa onesvestila kao trudnica! Zarila je nokte u dlanove i nekako uspela da se malo pribere. "Juče sam na gozbi

popila previše - već dvadeset godina, znaš, ne mogu da podnesem vino, Gvenvir."

"Ah, to je bilo vrlo dobro vino", rekla je Morgoza, pohlepno se oblizujući. Gvenvir je učtivo odvrtila da će joj spakovati burence da ponese kad bude polazila za Lotiju. Morgana, sa koje je ovo odvrtilo pažnju, imala je utisak da joj se oko čela steže stravična, mučiteljska glavobolja, a osećala je na sebi i Morgozin ispitivački pogled.

Trudnoća ne može da se sakrije... a zašto bi je i skrivala? Zakonito je udata; ljudi će se verovatno смејати kada matori kralj Severnog Velsa i njegova sredovečna kraljica postanu roditelji u tim godinama, ali to će biti dobroćudan smeh. No, Morgana je osećala da će prsnuti od besa. Osećala se kao jedna od onih plamenih planina o kojima joj je pričao Gaven, tamo daleko u severnim zemljama...

Kada su sve gospe otišle, pa je ostala nasamo sa Gvenvir, kraljica ju je uhvatila za ruku i počela da se izvinjava. "Morgana, žao mi je, zaista izgledaš bolesna. Možda bi trebalo da se vratiš u krevet."

"Možda i hoću", odgovorila je Morgana. Gvenvir nikada ne bi pogodila šta mi je, pomislila je. Kad bi se to njoj desilo, Gvenvir bi bila srećna, čak i u tim godinama!

Pod Morganinim ljutitim pogledom, kraljica je pocrvenela. "Žao mi je, nisam želela da te moje gospe tako muče - trebalo je da ih prekinem, mila."

"Zar misliš da mi je važno šta one govore? One su kao laste što cvrkuću, a otprilike toliko su i pametne", odvrtila je Morgana sa punom merom prezira, zaslepljujućeg kao i bol što joj je razdirao glavu. "Ali koliko tvojih žena zaista zna ko je otac mog sina? Naterala si Artura da se ispovedi - jesi li ispričala i svim svojim dvorskim damama?"

Gvenvir ju je uplašeno pogledala. "Mislim da ih vrlo malo zna - oni koji su bili tu sinoć, kad ga je Artur priznao. I biskup Patricijus." Pogledala je Morganu i ova je zatreptala. Godine su prema njoj bile milostive, pomislila je. Vremenom postaje sve lepša, a ja se sušim kao matoro šiblje...

"Izgledaš strašno umorna, Morgana", rekla je Gvenvir, i Morganu je iznenadilo što, uprkos starim neprijateljstvima, između njih postoji i ljubav. "Pođi da se odmoriš, sestro."

Ili je to samo zato što je ostalo tako malo nas koji smo zajedno bili mladi?

I Merlin je ostario, a godine nisu bile milostive prema njemu kao prema Gvenvir; bio je još pogrbljeniji, nogu je vukao uz pomoć štapa, a njegove šake i mišice, sa krupnim, čvornovatim mišićima, izgledale su kao grane drevnog, čvornovotog hrasta. Stvarno je mogao pripadati onom narodu patuljaka o kome se pričalo da obitava pod planinama. Jedino su pokreti njegovih ruku i dalje bili odmereni i lepi, uprkos iskrivljenim i oteklim prstima, i ti pokreti podsećali su je na davne dane, i kako je dugo učila harfu i jezik gestova i pokreta ruku.

Nastupio je grubo, odmahnuvši rukom kad mu je ponudila vino ili drugo osveženje; seo je bez dozvole, po staroj navici.

"Morgana, mislim da grešiš što zameraš Arturu zbog Ekskalibura."

Znala je da joj glas zvuči grubo i oštro. "Nisam ni očekivala da se složiš sa mnom, Kevine. Ti svakako smatraš da je valjan svaki način upotrebe Posvećenih sudova Obreda."

"Pa, ne vidim šta je tu loše", odgovorio je Kevin. "Svi Bogovi su jedan - tako je govorio čak i Talesin - i ako se ujediniemo služeći Jednom..."

"Ali upravo sa time se ja ne slažem", rekla je Morgana. "Njihov Bog želi da bude Jedan - i jedini - i da potisne čak i sećanje na Bogove kojima mi služimo. Kevine, slušaj me - zar ne vidiš kako to sužava svet, ako umesto mnogih postoji samo jedan? Ja mislim da je pogrešno pretvarati Saksonce u hrišćane. Oni stari sveštenici iz Glastonberija nili su u pravu. Zašto bismo se svi sretali posle smrti? Zašto ne bi bilo mnogo staza, jedna za Saksonce, druga za nas, treća za one koji sami odluče da veruju u Hrista, ne uništavajući tuđu veru..."

Kevin je odmahnuo glavom. "Ne znam, draga moja. Izgleda da se odigrala duboka promena u načinu na koji ljudi posmatraju svet, kao da jedna istina treba da potisne druge - kao da svaka istina sem

njihove mora biti lažna."

"Ali život nije tako jednostavan", pobunila se Morgana.

"To znam ja, i znaš ti, a tokom beskonačnog vremena, to će shvatiti čak i sveštenici."

"Ali ako unište sve druge istine na svetu, tada će biti prekasno", rekla je Morgana.

Kevin je uzdahnuo. "Sudbinu ne može da spreči niko, Morgana, a mislim da nam se približava taj dan." Pružio je čvornovatu šaku i uhvatio je za ruku; učinilo joj se da joj se nikada nije tako blago obratio. "Nisam ti neprijatelj, Morgana. Poznajem te još od kada si bila devica. A potom..." Tu je prekinuo, i primetila je da guta knedle. "Ja te volim, Morgana. Želim ti samo dobro. Nekada - oh, da, to je bilo vrlo davno, ali ne zaboravljam koliko sam te voleo i koliko sam se povlašćen osećao kada sam mogao da govorim sa tobom o ljubavi... Niko ne može da pobedi plime, niti sudbinu. Da smo, možda, ranije pokrstili Saksonce, možda bi to učinili isti oni sveštenici koji su sagradili kapelu u kojoj su služili veri zajedno sa Talesinom. Naša tvrdoglavost je to sprečila, pa su ostali fanatici kao Patricije, koji uobraženo vide Tvorca samo kao osvetničkog Oca vojnika, a ne i kao Majku punu ljubavi, koja se stara o njivama i zemlji... Kažem ti, Morgana, dolazi plima koja će poneti sobom sve ljude kao slamu."

"Što je učinjeno, učinjeno je", rekla je Morgana. "Ali kakav je odgovor?"

Kevin je pognuo glavu i Morgana se zaprepastila kad je shvatila koliko on, zapravo, želi da joj položi glavu na grudi; ne na grudi žene, nego na grudi Majke Boginje koja bi mogla da mu umiri strahove i očajanje.

"Možda nema nikakvog odgovora", tiho je rekao on. "Možda uopšte ne postoje ni Bog ni Boginja oko čijeg se postojanja toliko gložimo. Neću da se svađam sa tobom, Morgano od Avalona. Ali neću ni da mirno sedim i gledam kako opet guraš ovo kraljevstvo u rat i kaos, kako uništavaš mir koji nam je Artur stvorio. Neko znanje, neka pesma, neka lepota moraju ostati sačuvani za dane pre nego što svet opet potone u tamu. Kažem ti, Morgana, video sam kako se tama sklapa. Možda bismo, u Avalonu, mogli da očuvamo naša tajna

znanja - ali prošlo je vreme kada smo ih mogli širiti svetom. Zar misliš da bih se bojao da umrem kada bi nešto od Avalona time moglo da opstane među ljudima?"

Morgana je, polako kao začarana, pružila ruku da mu obriše suze; ali trgla se i povukla ruku, obuzeta iznenadnim užasom. Pred očima joj se zamaglilo - položila je ruku na lobanju koja je plakala, a njena šaka je izgledala kao mršava, sasušena šaka same Smrti. I on je to video, i zurio je u nju, zgrožen, u jednom strašnom trenutku. A onda je sve nestalo, i Morgana je čula kako joj glas postaje čvrst.

"Znači, ti bi da izneseš svete stvari u svet, kako bi sveti mač Avalona postao osvetnički Hristov mač?"

"To je mač Bogova", rekao je Kevin, "a svi Bogovi su jedan. Više volim da Ekskalibur bude u svetu, gde ga ljudi mogu slediti, nego da stoji skriven u Avalonu. Sve dok ga budu sledili, zar je važno u ime kog Boga to čine?"

"Ja ću rado umreti da to sprečim", hladno je rekla Morgana. "Pazi se, Merline od Britanije: ti si sklopio Veliki Brak i obavezao se da ćeš umreti radi očuvanja Misterija. Pazi se, jer može se desiti da treba da izvršiš tu obavezu!"

Njegove lepe oči zagledale su se pravo u njene. "Oh, gospo i Boginjo moja, molim te, posavetuj se sa Avalonom pre nego što išta učiniš! Zaista mislim da je došlo vreme da se vratiš u Avalon." Položio je ruku preko njene, a ona je nije povukla.

Glas joj je bio pun suza koje su je pritiskale čitavog dana. "Ja... volela bih da mogu da se vratim... ali baš zato što toliko želim, ne smem da odem tamo", rekla je. "Neću se vraćati sve dok ne budem mogla da ostanem zauvek..."

"Vratićeš se, jer to sam video", umorno je rekao Kevin. "Ali ja neću. Ne znam kako, Morgana, ljubavi moja, ali izgleda mi da više nikada neću piti vodu sa Svetog Kladenca."

Pogledala je njegovo ružno, izobličeno telo, lepe ruke i oči. Nekada sam volela ovog čoveka, pomislila je. Uprkos svemu, i dalje ga je volela i voleće ga dok oboje ne umru; poznavali su se od početka vremena i zajedno su služili svojoj Boginji. Vreme je skliznulo i na trenutak je izgledalo da stoje van vremena, da mu ona daje život, da ga obara kao drvo, da on ponovo niče kao šiblje, da on

umire njenom voljom, i da je uzima u naručje i vraća u život... drevna sveštenska drama koja se igrala pre nego što su se druidi i hrišćani uopšte pojavili na svetu.

I on će sve to da odbaci?

"Ako Artur pogazi zavet, zar ne treba da mu ga oduzmem?"

"Jednog dana", rekao je Kevin, "Boginja će se obračunati sa njim na svoj način. Ali Artur je kralj Britanije voljom Boginje. Morgano od Avalona, čuvaj se! Zar se usuđuješ da se suprotstaviš sudbini koja vlada ovom zemljom?"

"Činim ono što mi je odredila Boginja!"

"Boginja - ili tvoja volja, ponos, ambicija i briga za one koje voliš? Opet ti kažem, Morgana, čuvaj se. Jer može biti da su dani Avalona prošli, a i tvoji sa njima."

Tu je Morgana konačno izgubila kontrolu. "I ti se usuđuješ da sebe nazoveš Merlinom od Britanije?" vrisnula je na njega. "Odlazi, prokleti izdajniče!" Dohvatila je đerđef i bacila mu ga u glavu. "Odlazi! Gubi mi se sa očiju i budi zauvek proklet! Odlazi odavde!"

8.

Deset dana kasnije kralj Artur je, sa svojom sestrom, kraljicom Morganom, i njenim mužem, Urijensom od Velsa, pošao za Tintagel.

Morgana je imala vremena da odluči šta joj je činiti, i dan pre toga ugrabila je trenutak da razgovara sa Akolonom. "Čekaj me na obali Jezera - pazi da te ne primete ni Artur ni Urijens." Pružila je ruku da se pozdravi, ali on ju je čvrsto zagrlio i počeo da je ljubi.

"Gospo - ne mogu dozvoliti da tek tako pođeš u susret opasnosti!"

Oslonila se o njega na trenutak. Bila je tako umorna, tako umorna, uvek je morala da bude jaka, da se stara da sve ide kako treba! Ali on ne sme nikada ni pomisliti da je slaba! "Tu nema pomoći, voljeni. Inače bi pred nama bila samo smrt. Ne možeš doći na presto okrvavljenih ruku. A kada se nađeš na Arturovom prestolu - sa Ekskaliburom u ruci i Avalonom iza sebe da ti pomaže - onda možeš vratiti Urijensa u njegovu zemlju, neka vlada tamo koliko god Bog želi."

"A Artur?"

"Ni Arturu ne želim zlo", mirno je rekla Morgana. "Ne bih volela da pogine. Ali obitavaće tri dana i tri noći u vilinskoj zemlji, a kada se vrati, ovde će proteći pet ili više godina; Artur i njegov presto biće tada samo priča koje se sećaju stariji ljudi, a opasnost od vlasti sveštenika odavno će proći."

"Ali ako on nekako nađe izlaz..."

Morganin glas je zadrhtao. "Šta biva sa Kraljem Jelenom kada odraste mladi jelen? Sa Arturom mora biti onako kako odredi sudbina. A ti ćeš imati njegov mač."

Izdaja, pomislila je, i srce joj je ubrzano tuklo dok su jahali kroz sivo, mračno jutro. Magla je nadolazila od Jezera. Ja volim Artura. Ne bih ga izdala, ali on je prvi izdao zavet dat Avalonu.

I dalje je osećala mučninu, a jahanje ju je samo pogoršavalo. Nije se sećala da joj je bilo ovoliko loše dok je nosila Gvideona - Mordreda, ispravila se u sebi. Ali može biti da će, kada dođe na presto, on odlučiti da vlada pod svojim pravim imenom, imenom koje

je bilo i Arturovo i u kome nema nikakvog prizvuka hrišćanstva. A kada Kevina stave pred svršen čin, svakako će odlučiti da podrži novog kralja, kralja iz Avalona.

Magla je bivala sve gušća, olakšavajući tako Morgani izvršenje plana. Stresla se i čvršće se uvila u ogrtač. Mora to učiniti sada, ili će uskoro skrenuti od jezera i uputiti se na jug, u Kornvol. Magla je već sad bila toliko gusta da je jeva uspevala da razabere prilike trojice vojnika koji su jahali pred njima; kad se okrenula u sedlu, utvrdila je da su i ona trojica pozadi jednako skrivena od pogleda. No, tlo neposredno oko njih jasno se videlo, mada je magla unaokolo bila gusta kao zavesa, ne propuštajući nijedan zrak sunca.

Pružila je ruke, uspravljajući se u sedlu, šapućući reči čarolije koju se nikada ranije nije usudila da upotrebi. Osetila je trenutak strašnog užasa - znala je da je to samo hladnoća, jer moć joj ističe iz tela - i Urijens je u tom času nadureno podigao glavu. "Nikada nisam video ovakvu maglu - sigurno ćemo se izgubiti i moraćemo da prenoćimo na obali jezera! Možda bi trebalo da potražimo zaklon u opatiji na Glastonberiju..."

"Nismo se izgubili", rekla je Morgana, mada je magla bila toliko gusta da je jedva mogla da vidi kopita sopstvenog konja. Oh, kao devojka u Avalonu bila sam tako ponosna što govorim samo istinu! Je li to veština vladanja, što moram da lažem da bih služila Boginji? "Znam svaki korak puta kojim idemo - noćas se možemo skloniti na mestu koje znam, blizu obale, pa ćemo ujutro nastaviti dalje."

"Nismo mogli stići tako daleko", rekao je Artur, "jer još čujem zvona Glastonberija kao zvone Angelus..."

"Zvuk se kroz maglu pronosi dalje", rekla je Morgana, "a u ovakvoj magli stiže veoma daleko. Veruj mi, Arture."

Osmehnuo joj se sa puno ljubavi. "Tebi sam oduvek verovao, draga sestro."

Oh, da; uvek joj je verovao, još od onog dana kad ga je Igrena stavila Morgani u ruke. U prvo vreme mrzela je drečavo stvorenje, a onda je shvatila da je Igrena napustila i zanemarila njih oboje, i da se mora starati o njemu, i obrisala mu je suze... Morgana je nestrljivo stegla srce. To je bio pre sto godina. Posle toga Artur je sklopio Veliki Brak sa svojom zemljom, a onda ju je izdao, predavši zemlju koju se

zarekao da štiti u ruke sveštenicima koji će oterati sve bogove koji hrane zemlju i čine je plodnom. Avalon ga je doveo na presto, preko nje kao sveštenice, a sada... Avalon će ga, preko nje, i srušiti.

Neću mu nauditi, Majko... da, oduzeću mu mač, koji je deo Posvećenih sudova Obreda, i daću ga u ruke onome koji će ga nositi u ime Boginje, ali neću mu ničim nauditi...

Ali šta biva sa Kraljem Jelenom kada odraste mladi jelen?

Tako stoje stvari u prirodi i ne mogu se menjati zbog njenih osećanja. Artur će se suočiti sa svojom sudbinom bez zaštite čarolija koje je posedovao, kanija koje mu je ona sama načinila pošto su se spojili u Velikom Braku, kada je, ni ne znajući, začela njegovog sina. Često je slušala kako njegovi vitezovi pričaju da magija štiti Arturov život, da može pretrpeti ogromne rane, a ipak da ne iskrvari do smrti. Neće ona ničim nauditi sinu svoje majke i ocu svoga deteta. Ali magija koju mu je darovala pošto je izgubila devičanstvo, to će mu oduzeti, a onda neka Boginja čini sa njim šta joj je po volji.

Magična magla toliko se zgusnula oko njih da je Morgana jedva videla Urijensovog konja. Njegovo lice, ljutito i nadureno, isplivalo je iz magle. "Jesi li sigurna da znaš kuda nas vodiš, Morgana? Ja nikad nisam bio ovde, sasvim sam siguran, ovo brdo ne poznajem..."

"Kunem ti se da poznajem svaki korak puta, sa maglom ili bez nje." Morgana je na tlu primetila neobičnu grupu žbunića; nisu se promenili od dana kada je pokušavala da uđe u Avalon, dana kada se plašila da pozove čamac... Boginjo, molila se u sebi, pazeći da se ne čuje ni šapat, učini da crkvena zvona ne zazvone dok pokušavam da uđem, inače će sve opet nestati u magli i nikada nećemo naći ulaz u tu zemlju...

"Ovuda", rekla je, stegavši dizgine i obovši konja petama. "Za mnom, Arture."

Brzo je odjahala u maglu, znajući da oni ne mogu za njom toliko brzo, jer nije bilo dovoljno svetla. Čula je iza sebe Urijensa kako psuje, prigušenim glasom, i Artura kako tiho umiruje konja. Iznenada joj je kroz um proletela slika - kostur konja, još u opremi koja je pripadala njoj... pa, tako mora biti. Magla je počela da se razilazi, i odjednom su se našli na punom dnevnom svetlu između ogoljenog drveća. Svetlo je bilo jasno i zeleno, mada se sunce nije videlo, i

čula je Arturov uzvik iznenađenja.

Iz šume su se pojavila dva čoveka i povikala jasnim glasovima. "Arture, gospodaru! Zadovoljstvo je dočekati vas ovde!"

Artur je brzo zaustavio konja, kako ih ne bi zgazio. "Ko ste vi i otkuda znate moje ime?" upitao je. "I kakvo je ovo mesto?"

"Pa, gospodaru, ovo je zamak Čeriot, a naša kraljica je odavno želela da joj budete gost!"

Artur je delovao zbunjeno. "Nisam znao da na ovom mestu postoji zamak. Mora da smo jahali kroz maglu dalje nego što smo bili svesni." Urijens je bio sumnjičav, ali Morgana je već videla kako čarolija vilinske zemlje zahvata Artura, tako mu više ne bi palo na pamet da postavlja pitanja; kao u snu, sve što se desi naprosto se dešavalo, i nije bilo potrebe da se išta pita. Ali ona mora zadržati prisebnost...

"Kraljice Morgana", rekao je jedan od one dvojice, naočit i tamnopus, kao da je predač ili ulepšani pripadnik malog, tamnog naroda Avalona, "naša kraljica vas čeka i rado će vas primiti. A vi ćete, gospodaru Arture, biti gost na gozbi..."

"Posle ovoliko jahanja po magli, gozba će nam svima prijati", dobroćudno je rekao Artur i pustio da mu pridošlice povedu konja u šumu. "Poznaješ li ovdašnju kraljicu, Morgana?"

"Poznajem je još otkako sam bila mlada devojka."

Podsmevala mi se... i ponudila mi je da odgaji moju bebu u vilinskom svetu...

"Čudno da nikada nije došla u Kamelot da sklopi savez sa mnom", namrštio se Artur. "Ne sećam se tačno, ali kao da sam nekada davno čuo za zamak Čeriot... ali ne sećam se." Odustao je. "Pa, u svakom slučaju, ovi ljudi deluju prijateljski. Prenesi moje pozdrave kraljici, Morgana, a svakako ćemo je videti za gozbom."

"Svakako", rekla je Morgana, gledajući kako ga domaćini odvođe.

Moram zadržati prisebnost; računacu vreme po otkucajima srca, ne smem izgubiti račun, inače ću se izgubiti u sopstvenim čarolijama... Spremila se u sebi za susret sa kraljicom.

Bila je nepromenjena, uvek ista, visoka žena koja je pomalo ličila na Vivijen, kao da je Morganina rođaka. A tako ju je i zagrlila i poljubila.

"Šta te donosi na naše obale tvojom slobodnom voljom, Morgano od Vila?" upitala je. "Tvoj vitez je ovde, jedna od mojih gospi ga je našla..." dala je znak, i tu se stvorio Akolon. "Našli su ga kako luta kroz trsku oko Jezera, ne nalazeći put u magli..."

Akolon je ščepao Morganu za ruku; dodir mu je bio stvaran i čvrst... ali nije znala čak ni to da li se nalaze pod krovom ili napolju, da li je stakleni presto kraljice u raskošnom gaju ili u ogromnoj, izdubljenoj dvorani, veličanstvenijoj čak i od dvorane Okruglog Stola u Kamelotu.

Akolon je kleknuo pred prestolom, i kraljica mu je položila obe ruke na glavu. Uхватила ga je za jedno doručje i podigla ga, a zmiје kao da su se pokrenule oko njegovih podlaktica i otpuzale pravo na kraljičin dlan; ona se odsutno poigravala njima, mazeći ih po plavim glavama. "Dobro si odabrala, Morgana", rekla je. "Mislim da me on nikada neće izdati. Gledaj, Artur se nagostio, i eno gde leži..." Mahnula je rukom; jedan zid se otvorio i pod bledom svetlošću Morgana je ugledala Artura kako spava, sa jednom rukom pod glavom, a drugu prebačenom preko tela mlade devojke dugačke, crne kose, koja je izgledala kao da je kćer kraljice - ili kao sama Morgana.

"Kada se probudi, naravno, misliće da si to ti, i da ga je u snu iskušavao đavo", nasmešila se kraljica. "Toliko se udaljio od nas da će se stideti što mu se ispunila najveća želja... zar nisi to znala, Morgana, draga moja?" A Morgana kao da je čula Vivijenin udaljeni glas, kao u snu, kako je mazi. Ali to je govorila kraljica. "Eto, tako spava kralj, u naručju one koju će voleti do smrti... a šta kad se probudi? Hoćeš li da uzmeš Ekskalibur, a njega da izbaciš nagog na obalu, neka te zauvek traži po magli?"

Morgana se setila konjskog kostura pod vilinskim drvećem... "Ne to", rekla je i stresla se.

"Onda će ostati ovde, ali ako je zaista pobožan koliko ti kažeš i ako se seti da izgovori molitve koje bi ga izbavile od priviđenja, sve će nestati, i zatražiće svog konja i svoj mač - šta onda da činimo, gospo?"

"Ja ću uzeti mač", mračno je rekao Akolon, "i ako može da mi ga opet uzme, samo neka proba."

Došla je crnokosa devojka, noseći Ekskalibur u kanijama. "Uzela sam mu ga dok je spavao", rekla je, "a stalno me je zvao tvojim imenom..."

Morgana je dodirnula balčak optočen draguljima.

"Razmisli, dete", rekla je kraljica, "zar ne bi bilo bolje da Posvećene sudove Obreda smesta vratiš u Avalon, a da Akolon postane kralj sa onakvim mačem kakav može sam da stekne?"

Morgana je uzdrhtala. Kao da se smračilo u sali, ili gaju, ili gde god da su bili, i da li to Artur spava kraj njenih nogu, ili je veoma daleko? No, Akolon je pružio ruku i uzeo mač.

"Ja ću uzeti Ekskalibur i kanije", rekao je, i Morgana je kleknula da mu ga pripaše.

"Neka bude tako, voljeni - nosi ga vernije nego onaj kome je načinjena ova kanija..."

"Boginjo sakloni da ikada izneverim tebe, makar morao da umrem", šapnuo je on, glasom drhtavim od osećanja, i podigao Morganu na noge da je poljubi; činilo joj se da su se grlili sve dok nije pala senka noći, i da je kraljičin ljubak, podsmešljiv osmeh svetlucao svuda oko njih.

"Kada Artur zatraži mač, dobiće ga... i nešto nalik na kanije, mada ga neće čuvati od gubitka nijedne kapi krvi... Dajte ga mojim kovačima", rekla je kraljica služavkama, i Morgana je zurila kao u snu - je li sanjala da je maločas opasala Akolona Ekskaliburom? Kraljica je nestala i devojka sa njom, i činilo joj se da ona i Akolon leže sami u velikom gaju, da je vreme Beltanskih vatri, i on ju je uzeo u naručje, kao sveštenik sveštenicu. A onda su bili samo muškarac i žena, i činilo joj se da je vreme stalo, da joj se telo topi i da u njoj nema ni nerva ni kosti ni volje, a njegovi poljupci bili su kao plamen na njenim ledenim usnama... Neka ga Kralj Jelen izazove, ja ću ga pripremiti...

Kako to, ležali su nagi u gaju, po njenoj koži bili su iscrtani znaci, kako to da joj je telo mlado i nežno, kako to da je, dok je on prodirao u nju, osetila razdirući bol kao da joj opet oduzima devičanstvo koje je nekada davno dala Rogatom, kako to da je pod njim opet devica, kao da je čitav njen život nestao? Zašto joj se čini da nad njegovim čelom stoji senka rogovlja? Ko je taj muškarac koji je drži u naručju, i

koliko ih vremena deli? Ležao je preko nje, iscrpljen, i njegov slatki dah ličio joj je na med; mazila ga je i ljubila, a kada se malo odmakao od nje, jedva ga je poznala, nije znala je li kosa što mu je pala preko lica zlatna ili crna, i kao da su joj male zmijske puzele preko grudi, ružičastih, nežnih, gotovo dečijih. Tanušne plave zmijske puzele su se oko njenih bradavica i osetila je drhtavicu divnog bola i zadovoljstva od njihovog dodira.

A onda je shvatila: ako zaista poželi, vreme će se vratiti, izokrenuće se, i moći će da iziđe iz pećine onog jutra sa Arturom, i da upotrebi svoju moć da ga zauvek veže za sebe, kao da se ništa od ovoga nikada nije desilo...

A onda je začula Artura kako traži svoj mač i kako proklinje čarolije. Odnekud izdaleka, kao da ga gleda iz vazduha, videla ga je kako se budi i znala je da je njihova sudbina, prošla i buduća, sada u njegovim rukama. Ako bude mogao da se suoči sa onim što se desilo između njih, ako je pozove po imenu i zamoli je da mu se vrati, ako bude mogao da prizna sebi da je samo nju voleo svih ovih godina i da niko drugi nikada nije stao između njih...

Onda neka Lanselet uzme Gvenvir i ja ću biti kraljica u Avalonu... ali kraljica sa detetom, a on će pasti kada dođe red na novog Kralja Jelena...

Ovog puta Artur se neće užasnuto okrenuti od nje zbog onog što su učinili, a ona ga neće odgurnuti, oblivena detinjastim suzama... Na trenutak joj se činilo da čitav svet čeka, da odjekne onim što će Artur reći...

Progovorio je, i to je odjeknulo kao pogrebna zvonjava sudbine, kroz čitav vilinski svet, i kao da je samo tkanje vremena uzdrhtalo i streslo sa sebe teret godina.

"Isuse i Marijo, zaštitite me od zla", rekao je. "Ovo je neka užasna čarolija, mora da ju je splela moja sestra svojim činima!" Stresao se i povikao: "Donesite mi moj mač!"

Morgana je osetila u srcu razdirući bol. Pružila je ruku ka Akolonu i opet joj se učinilo da on nad čelom ima senku rogovlja; ponovo je imao Ekskalibur oko pojasa - je li stalno bio tu? - a zmijske puzele koje su se preplitale oko njenog nagog tela opet su bile izbledele plave mrlje oko njegovih doručja.

"Gledaj", mirno je rekla, "donose mu mač koji liči na Ekskalibur - vilinski kovači su ga načinili ove noći. Pusti ga da ode, ako možeš. Ali ako ne možeš - pa, učini kako budeš morao, voljeni. Neka je Boginja sa tobom. Čekaću u Kamelotu da trijumfalno dojašeš." Poljubila ga je i otpravila ga od sebe.

Sve do ovog trenutka nije se sasvim suočila sa saznanjem: jedan od njih moraće da umre, brat ili ljubavnik, dete koje je držala u naručju, Rogati koji joj je bio ljubavnik, sveštenik i kralj...

Šta god se desilo danas, pomislila je, nikada, nikada više neću upoznati ni trenutak sreće, jer jedan on onih koje volim moraće da umre...

Artur i Akolon otišli su tamo kuda nije mogla da ih prati; trebalo je još da misli i na Urijensa, i na trenutak je pomislila da ga ostavi u vilinskom kraljevstvu. Beskonačno bi lutao začaranim salama i šumama, dok ne umre... Ne. Dosta je smrti, ma šta se desilo, pomislila je i potražila Urijensa, koji je ležao, još usnuo. Kad mu je prišla, probudio se i seo, naizgled srećan, sit i napit. "Ovdašnje vino prejako je za mene", rekao je. "Gde si bila, mila, i gde je Artur?"

U ovom času, pomislila je, vilinska devojka donosi Arturu mač toliko nalik na Ekskalibur da će on, još začaran, verovati da to i jeste... oh, Boginjo, trebalo je da pošaljem mač u Avalon, zašto bi još neko morao da umre zbog njega? Ali bez Ekskalibura Akolon ne bi mogao da vlada kao kralj iz Avalona... Kada ja budem kraljica, u zemlji će vladati mir, i ljudi će moći slobodno da misle, bez sveštenika koji bi im određivali šta ta rade i šta da veruju...

"Artur je morao da požuri napred", nežno je rekla. "Hodi, dragi moj mužu, moramo da se vratimo u Kamelot." Zbog magije vilinske zemlje nije postavljao dalja pitanja. Dovedi su im konje, i visoki, lepi muškarci ispratili su ih deo puta. "Odavde ćete svakako naći put", rekao je jedan od njih.

"Kako je brzo nestalo sunce", požalio se Urijens, jer oko njih se iznenada sklopila siva magla sa kišom. "Morgana, koliko smo bili kod te kraljice? Osećam se kao da sam imao groznicu, ili kao da sam bio začaran..."

Nije mu odgovorila. I on se provodio sa vilinskim devojka, pomislila je, pa šta? Nije marila kako se zabavljao, samo neka je

ostavi na miru.

Nagli nalet mučnine podsetio ju je na to da u vilinskoj zemlji nije nijednom pomislila na trudnoću koja ju je opterećivala, a sada, kada svi budu čekali njenu reč, kada Gvideon preuzme presto i kada Akolon bude vladao... sada će biti debela i grozna... svakako je bila prestara da bez opasnosti iznese trudnoću. Je li prekasno da nađe trave koje bi je oslobodile neželjenog tereta? S druge strane, ako rodi Akolonu sina, sada kad vlast prelazi u njegove ruke, da li bi time povećala svoju moć kraljice? Da li da se odrekne dodatne vlasti nad njim? Dete koje mogu da zadržim, dete koje bih mogla da držim u naručju, beba koju bih smela da volim...

I dalje se sećala koliko je mio bio Artur kao beba, i kako ju je grlio oko vrata. Gvideona su joj oduzeli, Uven je imao već devet godina kad je počeo da je zove majkom. Osećala je oštar bol i slast jaču od ljubavi kako joj raspinju telo, glad za dečijim zagrljajem... ali razum joj je govorio da, s obzirom na godine, ne bi preživela još jedan porođaj. Jahala je kraj Urijensa kao u snu. Ne, ne bi preživela ovaj porođaj, ali osećala je da nije u stanju da preduzme korake kako bi ubila nerođeno dete.

Ruke će mi već biti uprljane krvlju voljenih... oh, Boginjo, zašto me ovako iskušavaš? Učinilo joj se da se Boginja pojavila pred njom, sad kao vilinska kraljica, sad kao Ravena, ozbiljna i puna razumevanja, sad kao Velika Krmača koja je ubila Avaloha... i proždraće dete koje ja rodim... Morgana je osećala da je na ivici delirijuma ili ludila.

Kasnije, odlučiću kasnije. Sada mi je dužnost da Urijensa vratim u Kamelot. Pitala se koliko su bili u vilinskom svetu. Ne više od mesec dana, pretpostavljala je, inače bi jače osećala postojanje deteta u sebi... nadala se da je ipak bilo samo nekoliko dana. Ne suviše malo, inače bi se Gvenvir pitala kako to da su se tako brzo vratili; ni suviše mnogo, jer bi bilo prekasno da učini ono što je sada znala da mora: ne može roditi ovo dete i ostati živa.

Stigli su u Kamelot sredinom prepodneva; putovanje zaista nije bilo predugo. Morgani je bilo milo što Gvenvir nigde nema, a kada je Kaj upitao za Artura, odgovorila je lažima bez trenutka olkevanja: zadržali su ga u Tintagelu. Ako mogu da ubijem, laž nije tako veliki

greh, uznemireno je pomislila, ali osećala se nekako uprljana lažima, jer ona je sveštnica Avalona i ceni istinu u svojim rečima...

Povela je Urijensa u njegovu sobu; starac je delovao umorno i zbunjeno. Postaje prestar da bi vladao. Avalohova smrt teže ga je pogodila nego što sam mislila. Ali i on je odgajan u istini Avalona - šta biva sa Kraljem Jelenom kada doraste mladi jelen?

"Lezi sada, mužu moj, i odmori se", rekla je, ali on je postao uznemiren.

"Trebalo da krenem za Vels. Akolon je premlad da vlada sam, on je samo mladunac. Potreban sam svom narodu!"

"Mogu bez tebe još jedan dan", umirivala ga je, "a onda ćeš biti snažniji."

"Predugo sam bio odsutan", bunio se on. "I zašto smo uopšte išli za Tintagel? Morgana, ne mogu da se setim zašto smo krenuli! Jesmo li zaista bili u nekoj zemlji gde sunce uvek sija...?"

"To si sigurno sanjao", rekla je. "Zašto ne bi sad malo odspavao? Da pošaljem po jelo? Čini mi se da jutros nisi jeo..."

Ali kada je stigla hrana, od mirisa joj je opet pozlilo. Naglo se okrenula, pokušavajući da to prikrije, ali Urijens je ipak primetio.

"Šta ti je, Morgana?"

"Ništa", ljutito je odgovorila. "Jedi i spavaj."

Ali on joj se nasmešio i pružio ruku da je privuče kako bi sela na krevet. "Zaboravljaš da sam ja već bio ženjen - umem da prepoznam trudnu ženu kad je vidim." Bilo je jasno da je oduševljen. "Posle ovoliko godina - Morgana, ti si trudna! Pa to je divno - jednog sina sam izgubio, ali dobiću drugog - da ga nazovemo Avaloh ako bude sin, mila?"

Morgana se trgnula. "Zaboravljaš koliko sam ja stara", rekla je, okamenjenog lica. "Ne verujem da ću izneti trudnoću dovoljno dugo da bi dete preživelo. Ne nadaj se sinu pod starost."

"Dobro ćemo paziti na tebe", rekao je Urijens. "Posavetuj se sa kraljičnim bobicama, i ako bi jahanje kući moglo da dovede do pobačaja, ostaćeš ovde do rođenja deteta."

Poželela je da plane na njega. Otkuda znaš da je dete tvoje, starče? To je svakako Akolonovo dete... ali nije mogla da odagna iznenadni strah da je to ipak možda Urijensovo dete... dete starca,

slabačko, nekakvo čudovište, kao Kevin... ne, sigurno je poludela! Kevin nije čudovište, bio je povređen u detinjstvu - vatra, opekotine, lomovi, kosti su mu pogrešno srasle. Ali Urijensovo dete svakako bi bilo izobličeno, bolesno, a Akolonovo bi bilo zdravo i snažno... a ona, ona je već prošla godine rađanja; da li bi dete ispalo čudovište zbog nje? To se ponekad dešava kada suviše stara žena rodi... Je li poludela kad dopušta sebi takve bolesne misli?

Ne. Ne želi da umre, a svakako ne bi preživela rođenje ovog deteta. Mora nekako doći do trava... ali kako? Na dvoru nije imala nikog poverljivog; nijednoj od Gvenvirinih gospi ne bi poverila da joj to nabavi, a ako se nekako sazna kako je matora kraljica Morgana zatrudnela sa svojim još matorijim mužem, kako bi se smejale!

Bio je tu i Kevin, Merlin - ali njega je ona sama oterala, odbacivši njegovu ljubav i odanost... pa, na dvoru svakako postoje babice, i možda bi mogla neku od njih da podmiti dovoljno da bi ćutala. Ispričaće neku dirljivu priču o tome kako je teško rodila Gvideona i kako se boji da u ovim godinama ponovo rađa. I one su žene, razumeće je. U svom prtljagu već je imala neke trave - treba joj samo još jedna, sama po sebi bezopasna, ali pomešana sa druge dve delovaće kako treba. Neće ona biti prva žena, čak i na dvoru, koja se oslobađa neželjenog deteta. Ali mora raditi krišom, jer joj Urijens nikada ne bi oprostio... Za ime Boginje, pa zar je to važno? Do trenutka kad se sazna, ona će biti kraljica na Arturovom - na, na Akolonovom prestolu, a Urijens će biti u Velsu, ili mrtav, ili u paklu...

Ostavila je Urijensa da spava i išunjala se iz sobe; našla je jednu od kraljičiih babica, zatražila onu treću, neškodljivu travu i vratila se u sobu. Smešala je napitak nad vatrom. Znala je da će biti strahovito bolesna od toga, ali tu nije bilo pomoći. Napitak je bio gorak kao žuč; ispila ga je, kriveći lice, oprala čanak i sklonila ga.

Kad bi samo znala šta se dešava u vilinskoj zemlji! Kad bi samo znala kako se njen ljubavnik snalazi sa Ekskaliburom... Osećala je mučninu, ali bila je suviše nemirna da bi legla kraj Urijensa; nije mogla da podnese blizinu spavača, a nije se usuđivala ni da zatvori oči iz straha od slika smrti i krvi, koje bi je svakako mučile.

Posle nekog vremena uzela je malu preslicu i sišla u kraljičinu salu, gde je znala da će zateći žene - kraljicu Gvenvir i njene gospe,

čak i Morgozu od Lotije - zauzete beskrajnim pređenjem i tkanjem. Nikada nije prestala da mrzi pređenje, ali to će je držati pri svesti, a i bolje je da ne bude sama. A ako joj se otvori Vid - pa, barem je više neće mučiti što ne zna šta se dešava sa dvojicom voljenih na granici vilinske zemlje...

Gvenvir ju je dočekala ledenim zagrljajem i odvela je do mesta blizu vatre i blizu kraljičinog sedišta.

"Na čemu to radiš?" upitala je Morgana, zagledajući Gvenvirin vez.

Kraljica ga je ponosno raširila. "To je zavesa za crkveni oltar - vidiš, evo Device Marije, sa anđelom koji je došao da joj kaže da će roditi sina Božjeg... a ovde je Josif, sav u čudu - vidiš, napravila sam ga starog, starog, sa dugačkom bradom..."

"Da sam ja stara kao Jopsif i da mi devojka obećana za ženu kaže, pošto je bila nasamo sa tako lepim anđelom, da će roditi dete, svašta bih se pitala o tom anđelu", nedužno je rekla Morgoza. Morgana se prvi put upitala koliko je zaista bilo čudesno to bezgrešno začće. Ko zna, možda je Isusova majka rešila da sakrije trudnoću lepom bajkom o anđelima... s druge strane, u svim verama sem te nije nikakvo čudo da devojka zatrudni sa Bogom...

Na primer ja, pomislila je na ivici histerije, uzevši pregršt vune kako bi počela da prede, ja sam poklonila devičanstvo Rogatom i rodila sam sina Kralju Jelenu... hoće li me Gvideon postaviti na nebeski presto kao Majku Božju?

"Baš nemaš poštovanja, Morgoza", požalila se Gvenvir, i Morgana je požurila da pohvali Gvenvirin vez; upitala je i ko je nacrtao shemu za rad.

"Ja sam je sama napravila", odgovorila je kraljica, i Morgana se iznenadila; nije imala pojma da Gvenvir ima takav dar. "Otac Patricije obećao mi je da će me naučiti da kopiram slova i bojim ih zlatom i purpurom", nastavila je kraljica. "Kaže da imam veštu ruku za jednu ženu... nikad nisam ni pomislila da bih to mogla, Morgana, a ipak, ti si napravila one divne kanije koje Artur nosi - rekao mi je da si ih ti vezla. Veoma su lepe." Gvenvir je pričala dalje, neumorno kao da je dvostruko mlađa. "Ponudila sam da mu načinim nove, mnogo puta - smetalo mi je što hrišćanski kralj nosi paganske simbole, ali on je

kazao da mu je te načinila njegova draga, voljena sestra i da ih nikada neće ostaviti. I zaista su veoma lepe... jesu li zlatne niti za vez načinjene u Avalonu?"

"Naši kovači veoma su vešti", rekla je Morgana, "a zlatari su nenadmašni." Od okretanja preslice bilo joj je muka. Koliko će potrajati dok je ne obuzme strašna mučnina od droge? Odaja je bila mala i kao da je zaudarala na ustajale, prazne živote ovih žena, koje su prele, tkale i šile, beskonačno, kako bi muškarci imali odeću... jedna od Gvenvirinih gospi bila je u poodmakloj trudnoći i šila je pelene... druga je vezla ivicu na teškom ogrtaču za oca, muža, sina ili brata... a bio je tu i Gvenvirin lepi vez za oltar, povlastica kraljice za koju druge žene predu, tkaju i šiju.

Preslica se okretala i okretala; vreteno se spuštalo ka podu, a pređa je ispadala glatka. Kada je naučila da radi ovo? Nije se ni sećala vremena kada nije umela da lepo prede... jedno od najranijih njenih sećanja bilo je kako sedi na zidu zamka u Tintagelu, kraj Morgoze, i prede; čak i tada joj je pređa bila ravnomernija od tetkine, a bila je mlađa deset godina.

Rekla je to Morgozi, i ova se nasmejala. "Prela si lepše od mene već sa sedam godina!"

Vreteno se okretalo, polako se spuštajući ka kamenom podu; povremeno bi namotala pređu ili uzela novu pregršt vune... kao što je izvlačila nit, tako je izvlačila i živote - nikakvo čudo što je jedno od obličja Boginje žena koja prede... Od trenutka kad se čovek rodi mi mu predemo za pelene, sve dok mu na kraju ne ispredemo i otkamo mrtvački pokrov. Bez nas, muškarci bi vodili zaista ogoljen život...

Činilo joj se da - kao što je u vilinskom carstvu pogledala kroz veliki otvor i videla Artura kako spava kraj devojke koja je imala njeno lice - i sada pred sobom vidi otvaranje velikog prostora; i dok se vreteno spuštalo ka podu, a pređa uvtala, kao da je ugledala Arturovo lice - lutao je, sa mačem u ruci... i sad se naglo okrenuo, da vidi Akolona, sa Ekskaliburum u ruci... ah, eno bore se, sada im nije videla lica, nije čula reči koje su dobacivali jedan drugom...

Tako su se žestoko borili da se Morgani činilo čudno, dok je ošamućeno posmatrala kako se vreteno preslice okreće, što ne može da čuje udare velikih mačeva... Artur je spustio strašan udarac

koji bi svakako ubio Akolona da ga je tačno pogodio, ali Akolon je uspeo da ga dočeka štitom i zadobio je samo ranu na nozi - i rana se otvorila bez krvi, dok je Artur, kad je primio udarac u rame, počeo naglo da krvari, niz ruku su mu potekli crveni mlazevi, i izgledao je zaprepašćen, uplašen, i jednom rukom je brzo potražio kanije koje su mu visile o boku... ali to su bile lažne kanije, talasale su se čak i pred Morganinim očima. Sada su njih dvojica bili u gvozdenom zagrljaju, napinjući se, mačeva sučeljenih pri samom balčaku, tražeći slobodnom rukom nekakvu prednost... Akolon se snažno izvio, i mač u Arturovoj ruci, lažni Ekskalibur načinjen tokom jedne noći vilinskim čarolijama, slomio se kod samog balčaka - videla je Artura kako se povija u stranu u očajničkom pokušaju da izbegne smrtonosni udarac, snažno šutnuvši Akolona. Akolon se sklupčao u naletu bola, i Artur mu je oteo iz ruke pravi Ekskalibur i bacio ga što je dalje mogao, a onda je skočio na palog protivnika i dograbio kanije. Čim ih je imao u ruci, rana na ramenu prestala je da krvari, a iz Akolonove noge krv je pokuljala...

Morgana je u čitavom telu osetila raspinjući bol; presamitila se...

"Morgana!" oštro je rekla Morgoza, zadržavši dah. "Kraljica Morgana je bolesna - dođite da joj pomognete!" povikala je.

"Morgana!" uzviknula je Gvenvir. "Šta ti je?"

Vizija je nestala. Ma koliko se trudila, nije više mogla da vidi dvojicu boraca, niti koji je pobedio, da li je jedan od njih mrtav - kao da se nad njima sklopila velika tamna zavesa, uz zvonjavu crkvenih zvona - u poslednjem trenutku ugledala je dvokolice kako nose dvojicu ranjenika u Glastonberi, kuda nije mogla da ih prati... Stegla je ivice stolice kad joj je prišla Gvenvir, sa još jednom gospom, koja je kleknula da podigne Morganinu glavu.

"Oh, haljina je natopljena krvlju - ovo nije obično krvarenje."

Morgana je jedva govorila, toliko su joj usta bila suva. "Ne - bila sam trudna i ovo je pobačaj - Urijens će biti besan na mene..."

"Kakva sramota!" rekla je jedna od žena, vesela i punačka, otprilike njenih godina. "Znači, njegovo veličanstvo od Velsa biće besno, je li? Pa, ko je njega odredio za Boga? Nije trebalo da puštaš tog matorog jarca u krevet, gospo moja, opasno je imati pobačaj u tim godinama! Sram ga bilo, matorog razvratnika, što te je doveo u

takvu opasnost! On će biti besan, nije nego!"

Gvenvir je potpuno zaboravila na neprijateljstvo; pošla je sa Morganom dok su je nosili i držala ju je za ruku kao oličenje saučešća.

"Oh, sirota Morgana, kako je to tužno, sad kad si se opet ponadala. Suviše dobro znam koliko ti je strašno, sirota moja sestro..." ponavljala je, držeći Morganinu ledenu ruku i pridržavajući joj glavu dok je povraćala, obuzeta jezivom mučninom. "Poslala sam po Broku, ona je najveštija babica na dvoru, postaraće se za tebe, sirota moja..."

Činilo joj se da će je Gvenvirina pažnja zadaviti. Bila je raspinjana strašnim bolovima, kao da joj je mač stajao zabijen u utrobi, pa ipak, pa ipak, nije bilo strašno kao kad je rađala Gvideona, a to je preživela... drhtala je i povraćala, ali pokušavala je da ostane pri svesti, da bude svesna svega što se dešava. Možda bi ionako pobacila - napitak nije mogao da deluje tako brzo. Došla je Broka, pregledala je, onjušila ono što je povratila i znalački podigla obrve. Poluglasno se obratila Morgani. "Gospo, trebalo je da bolje pazite - ovaj napitak je mogao da vas ubije. Imam travu koja bi to isto učinila mnogo brže i bezbolnije. Ali ne brinite, neću reći Urijensu - ako nema ni toliko pameti da poštedi ženu vaših godina trudnoće, onda ono što ne zna ne može da mu naudi."

Morgana je dozvolila da je obuzme mučnina. Posle nekog vremena postala je svesna da je ozbiljnije bolesna nego što je očekivala... Gvenvir ju je pitala da li ipak želi da vidi sveštenika; odmahнула je glavom i zatvorila oči, u nemoj pobuni, ne mareći hoće li preživeti ili umreti. Pošto Akolon ili Artur moraju umreti, i ona će poći u tu senku... zašto ne može da ih vidi, jesu li još u Glastonberiju, koji od njih će se pojaviti živ? Sveštenici će svakako negovati Artura, svog hrišćanskog kralja, ali hoće li ostaviti Akolona da umre?

Ako Akolon mora u zemlju senki, neka ga prati duh njegovog sina, pomislila je; ležala je oblivena suzama, slušajući negde u daljini glas stare babice, Broke. "Da, gotovo je. Žao mi je, Vaše veličanstvo, ali znate dobro kao i ja da je ona prestara za rađanje dece. Da, gospodaru, uđite da vidite..." Glas joj je bio neočekivano grub. "Muškarci nikada ne misle na to, i koliko krvi moraju da proliju i koliko

nevolja da otrpe žene radi njihovog zadovoljstva! Ne, bilo je prerano da bi se videlo je li bio dečak, ali ona ima jednog lepog sina, i ne sumnjam da bi vam rodila još jednog, da je bila dovoljno snažna i dovoljno mlada da ga iznese do kraja!"

"Morgana, najdraža, pogledaj me", molio je Urijens. "Tako mi je žao, tako mi je žao što si bolesna, ali ne žali, draga, ja i dalje imam dvojicu sinova, ne krivim te..."

"Oh, ne krivite je, je li?" gundala je stara babica. "Bolje da je ne okrivite nijednom rečju, vaše veličanstvo, jer još je veoma slaba i bolesna. Unećemo još jednu postelju ovamo da bi spavala na miru dok sasvim ne prezdravi. Evo..." i Morgana je osetila babičinu ruku pod glavom; na usnama joj se našlo nešto toplo i prijatno. "Hajde, mila, popij sad ovo, ima puno meda i trava protiv krvarenja. Znam da ti je muka, ali probaj da ipak popiješ, eto, dobra devojčica..."

Morgana je progutala gorkoslatki napitak, a oči su joj bile pune suza. Na trenutak joj se učinilo da je dete, da je Igrena drži i neguje u nekoj dečjoj bolesti. "Majko..." rekla je, i još dok je govorila znala je da je to delirijum, da je Igrena odavno umrla, da ona nije dete ni devojka, nego stara, stara žena, suviše stara da bi ležala ovde, da bi na ovako ružan način okončala život...

"Ne, vaše veličanstvo, ona ne zna šta govori - evo, evo, mila, samo lepo lezi i pokušaj da spavaš, smestili smo ti tople cigle kod nogu, i začas ćeš se zagrejati..."

Umirena, Morgana je zapala u san. Sada joj se činilo da je opet dete u Avalonu, u Kući Devojaka, i da joj se obraća Vivijen, pričajući joj nešto što nije uspela da zapamti, nešto o Boginji koja prede ljudske živote, i predala je Morgani preslicu i naredila joj da prede, ali nit nikako nije ispadala glatka, nego čvornovata i zamršena i na kraju se Vivijen naljutila. "Hajde, daj meni..." i Morgana joj je dala pokidane niti i preslicu; samo što to nije bila Vivijen, nego je imala lice Boginje, preteće, a Morgana je bila tako mala, tako mala... prela je i prela, prstima premalim da drže preslicu, a Boginja je imala Igrenino lice...

Osvestila se dan ili dva kasnije, potpuno prisebna, samo što je u čitavom telu osećala ogroman, prazan bol. Položila je dlanove na trbuh. Mogla sam poštediti sebe bola, pomislila je. Trebalo je da

znam da bih ionako pobacila. Pa, što je učinjeno učinjeno je, i sada moram da se pripremim za vest da je Artur mrtav, moram smisliti šta da radim kada se Akolon vrati - Gvenvir će svakako otići u manastir, ili, ako želi, preko mora u Donju Britaniju sa Lanseletom. Neću ih sprečavati... Ustala je, obukla se i uredila.

"Trebalo bi da ostaneš u krevetu, Morgana, još si bleđa", rekao je Urijens.

"Ne. Neke čudne plime dolaze, mužu moj, i moramo se spremiti za njih", odgovorila je i nastavila da upliće u kosu trake i dragulje. Urijens je stajao kraj prozora. "Gledaj, vitezovi vežbaju ratne veštine - čini mi se da je Uven najbolji jahač među njima. Kaži, mila, zar ne jaše bolje i od Gavena? A to kraj njega je Galahad. Morgana, nemoj žaliti zbog deteta koje si izgubila. Uven će te uvek smatrati za majku. Rekao sam ti još kad smo se venčali, nikada ti neću prebaciti zbog jalovosti. Rado bih imao još jedno dete, ali pošto nam to nije suđeno, pa, nemamo za čim da žalimo. Osim toga", stidljivo je rekao i uhvatio je za ruku, "možda je tako i bolje - nisam ni znao koliko je malo nedostajalo da te izgubim."

Stala je uz prozor kraj njega, dok ju je on pridržavao oko struka; osećala je istovremeno i gađenje i zahvalnost zbog njegove pažnje. Nikada ne treba da sazna, pomislila je, da je to bio Akolonov sin. Neka se ponosi što je u tim godinama mogao da začne dete.

"Gledaj", rekao je Urijens, nagnjući se da bolje vidi, "šta to prolazi kroz kapiju?"

Jahač. Pratio ga je sveštenik u tamnoj odeždi, na muli, i vodili su konja natovarenog telom... "Hodi", rekla je i povukla ga za ruku, "moramo da siđemo." Bleđa i nema, sišla je sa njim u dvorište, osećajući se visoka i zapovednička, kako i priliči kraljici.

Kao da je vreme stalo; kao da su opet bili u vilinskoj zemlji. Ako je Artur pobedio, zašto nije sa njima? Ali ako je ovo Arturovo mrtvo telo, gde je svetkovina koja prati mrtvog kralja? Urijens je pokušao da je pridrži, ali ona ga je odgurnula i uhvatila se za dovratak. Sveštenik je zbacio kapuljaču. "Jesi li ti kraljica Morgana od Velsa?" upitao je.

"Jesam."

"Imam poruku za tebe", rekao je on. "Tvoj brat Artur leži ranjen u

Glastonberiju, i neguju ga kaluđerice, ali oporaviće se. Poslao ti je ovo", mahnuo je rukom ka umotanom telu na tovarnom konju, "kao poklon, i naložio mi je da ti kažem da on ima svoj mač Ekskalibur i kanije." Dok je govorio, povukao je pokrivač sa tela, i Morgana je, osećajući kako je napušta snaga, ugledala Akolonove mrtve oči kako prazno zure u nebo.

Urijens je kriknuo, kao da umire. Uven se probio kroz okupljenu gomilu, i kad mu je otac pao, kao pokošen, preko tela srednjeg sina, Uven ga je prihvatio i zadržao ga.

"Oče, dragi oče! Oh, blagi Bože, Akolon", jeknuo je i pošao ka konju na kome je ležalo Akolonovo telo. "Gavene, prijatelju, pridrži mog oca - moram da pomognem majci, pašće u nesvest..."

"Ne", rekla je Morgana. "Ne." Čula je sopstveni glas kao iz daljine, nije bila svesna ni protiv čega se to buni. Najradije bi jurnula ka Akolonu i bacila se preko njegovog tela, vrišteći od očajanja i bola, ali Uven ju je čvrsto držao.

Na stepeništu se pojavila Gvenvir. Neko joj je šapatom objasnio šta se desilo, i Gvenvir je sišla niz stepenice, gledajući Akolona. "Umro je kao pobunjenik protiv Vrhovnog kralja", jasno je rekla. "Za njega nema hrišćanske sahrane! Bacite njegovo telo gavranima, a glava neka mu bude izložena na bedemima, jer bio je izdajnik!"

"Ne! Oh, ne!" povikao je Urijens. "Preklinjem vas, kraljice, Gvenvir, poznaješ me, ja sam ti jedan od najodanijih podanika, a moj siroti dečak je platio za svoje zločine - preklinjem te, gospo, i Isus je umro kao običan zločinac, između dvojice lopova, i čak i za lopova raspetog kraj njega imao je milosti... Pokaži milost kao što je on pokazao..."

Gvenvir kao da ga nije čula. "Kako je moj gospodar Artur?"

"Oporavlja se, gospo, ali izgubio je mnogo krvi", rekao je sveštenik. "Ali poručuje vam da ne strahujete. Oporaviće se."

Gvenvir je uzdahnula. "Kralju Urijense", rekla je, "našeg dobrog viteza Uvena radi, učiniću kako želiš. Neka Akolonovo telo bude preneseno u kapelu i položeno tamo..."

Morgana je smogla glasa da se pobuni. "Ne, Gvenvir! Neka bude pristojno položen u zemlju, ako imaš srca da mu to dozvoliš, ali on nije bio hrišćanin - ne sahranjuj ga na hrišćanski način. Urijens je

toliko pun bola da ne zna šta govori."

"Smiri se, majko", rekao je Uven i stegao je za rame. "Mene i mog oca radi, ne pravi skandale. Ako Akolon nije služio Hrista, utoliko pre mu je potrebna milost Božja pred izdajstvom koje je počinio!"

Morgana je htela da se buni, ali nije imala glasa. Pustila je da je Uven uvede unutra, ali čim su ušli, stresla je njegovu ruku i pošla dalje sama. Osećala se smrznuta iznutra, beživotna. Činilo joj se da je pre svega nekoliko časova ležala u Akolonovom naručju, u vilinskoj zemlji, i opasala ga je Ekskaliburom... a sada je stajala do kolena u neumoljivoj plimi, gledajući kako joj opet sve odnosi, a svet je bio pun optužujućih pogleda - Uvenovog i Urijensovog.

"Da, znam da si ti smislila ovu izdaju", rekao je Uven, "ali nije mi žao Akolona, kad je dozvolio da ga žena zavede na pogrešan put! Budi barem toliko pristojna, majko, da ne uvlačiš mog oca u tvoje zavere protiv kralja!" Prostrelio ju je pogledom, a onda se okrenuo ka ocu, koji je ošamućeno stajao, stežući neki deo nameštaja. Uven ga je smestio na stolicu, kleknuo i poljubio mu ruku. "Dragi oče, i dalje sam uz tebe..."

"Oh, sine, sine moj..." očajnički je kriknuo Urijens.

"Odmori se malo, oče, moraš biti snažan", rekao je Uven. "Pusti me da se postaram za majku. I njoj je loše..."

"Majkom je zoveš!" povikao je Urijens, naglo se uspravivši i sa mržnjom gledajući Morganu. "Da te nikada više nisam čuo da zoveš tu užasnu ženu majkom! Zar misliš da ne znam kako je ona, svojim čarolijama, navela mog dobrog sina da se pobuni protiv kralja? A sada mislim da je svojim veštičjim moćima izazvala i Avalohovu smrt - da, i smrt onog sina koga je mogla da mi rodi - poslala je u smrt trojicu mojih sinova! Pazi da ne upravi svoje čini i na tebe, da te ne zavede i ne izda, prepustivši te smrti i uništenju - ne, ona nije tvoja majka!"

"Oče! Gospodaru moj!" pobunio se Uven, pružajući ruku ka Morgani. "Oprosti mu, majko, on ne zna šta govori, oboje ste van sebe od bola - molim vas, za ime Božje, smirite se, danas smo imali dovoljno tuge..."

Ali Morgana ga je jedva čula. Taj čovek, taj muž koga nije želela, on je sve što je ostalo posle propasti njenih planova! Trebalo je da

ga ostavi da umre u vilinskoj zemlji, jer sad će se motati okolo, mator i beskoristan, a Akolon je mrtav, Akolon koji je želeo da oživi sve ono što je njegov otac poštovao, pa zanemario, sve što je Artur obećao Avalonu, pa pogazio reč... i sve što je ostalo, to je samo ova matora budala...

Izvukla je srpasti nož Avalona i zbacila Uvenove čvrste ruke. Jurnula je napred, visoko podigavši bodež; ni dok ga je spuštala, nije znala šta će učiniti njime.

Osetila je gvozdeni stisak na desnici i kako joj neko otima bodež. Uven joj je umalo slomio ruku dok se otimala. "Ne, smiri se... majko!" molio ju je. "Majko, je li te obuzeo nečastivi? Majko, gledaj, to je samo otac... Oh, Bože, zar ne možeš da se sažališ nad njegovim bolom? Nije on hteo da te optuži, toliko je ojađen da ne zna šta govori, da je pri sebi bio bi svestan kolike su to gluposti... ni ja te ne optužujem... majko, majko, slušaj me, daj mi taj nož, majko draga..."

To što ju je stalno zvao majkom i strepnja u njegovom glasu konačno su prodrli kroz izmaglicu koja je Morgani prekrila oči i um. Pustila je da joj Uven uzme bodež, primetivši, kao izdaleka, da su joj prsti okrvavljeni, jer posekla se dok su se otimali oko sečiva. I on je bio povređen, jer strpao je prst u usta i sisao ga kao da mu je deset godina.

"Dragi oče, oprostí joj", preklinjao je, saginjući se nad Urijensom, koji je ležao bled kao smrt. "Rastrojena je, i ona je volela mog brata - a seti se koliko je bila bolesna, danas uopšte nije ni smela da ustaje iz kreveta! Majko, dozvoli da pošaljem po služavku da te vrati u krevet - evo, znam da ćeš ga želeti nazad", dodao je, predajući joj mali nož. "Znam da si ga dobila od svoje usvojene majke, gospe od Avalona, pričala si mi još dok sam bio mali. Oh, sirota moja majko", nastavio je, obgrlivši je oko ramena. Sećala se vremena kada je bila viša od njega, jer bio je mršav dečaćić kostiju krhkih kao ptičje, a sada se nadnosio nad njom, zaštitnički je grleći. "Najdraža majko, sirota moja majko, hajde, hajde, nemoj plakati, znam da si volela Akolona isto koliko i mene... sirota majko..."

Morgana je poželela da može zaista da plače, da može da kroz suze isplače strašno očajanje i tugu, jer osećala je Uvenove suze na potiljku. I Urijens je stajao sav u suzama, ali ona je bila suvog lica.

Svet je bio siv, krunio se na ivicama, i sve što bi pogledala zadobijalo bi ogromno, preteće obličje, a istovremeno je bilo veoma malo i daleko, kao da bi mogla da ga podigne sa dva prsta... nije se usudila da se pomeri, jer od njenog dodira sve bi moglo da se raspadne; jedva je primetila da su stigle služavke. Podigle su je, krutu i nepokretnu, i odnele je u krevet, skinule su joj krunu i najlepšu haljinu koje je stavila očekujući trijumf, i nekako je bila svesna da joj je odeća opet natopljena krvlju, ali to joj nije bilo važno. Mnogo kasnije je došla k sebi i znala je da je oprana, obučena u čisto i da leži u krevetu kraj Urijensa, a kraj nje je na stoličici dremala služavka. Podigla se na laktove da pogleda usnulog muža, lica crvenog i naduvenog od plača, i bilo joj je kao da gleda nepoznatog čoveka.

Da, on je bio dobar prema njoj, na neki svoj način. Ali sada je to prošlo i moj posao u ovoj zemji je završen. Nikada više, sve dok sam živa, neću videti njegovo lice, niti ću saznati gde je sahranjen.

Akolon je mrtav, a njeni planovi uništeni. Artur i dalje nosi mač Ekskalibur i magijske kanije koje mu štite život, i pošto onaj kome je poverila taj zadatak nije uspeo, pobegavši u smrt gde nije mogla da ga sledi, moraće ona sama da bude ruka Avalona koja će ga uništiti.

Krećući se toliko tiho da ni miša ne bi probudila, obukla se i vezala oko struka bodež Avalona. Ostavila je sve lepe haljine i dragulje koje je dobila od Urijensa i umotala se u najobičniju tamnu haljinu, pomalo nalik na odeždu monahinja. Našla je vrećicu sa biljem i lekovima, i u mraku, samo na osnovu dodira, obojila je tamni polumesec na čelu. Potom je uzela najprostiji ogrtač koji je mogla da nađe - ne njen, izvezen zlatom i draguljima, nego služavkin, običnu krpu sa kapuljačom - i bešumno se iskrala niz stepenice.

Iz kapele se čulo pevanje; Uven je nekako uspeo da upriliči bdenje nad Akolonovim telom. Pa, nije ni važno. Akolon je slobodan, nije bitno kakav će cirkus napraviti sveštenici oko prazne gline koja je ostala za njim. Sada nije bilo važno ništa sem preuzimanja mača Avalona. Okrenula je leđa kapeli. Jednog dana imaće vremena da ga ožali; sada mora da nastavi tamo gde on nije uspeo.

Tiho je ušla u štalu i našla svog konja: uspela je da ga osedla, ma koliko nespretna bila. Odvela je životinju do male bočne kapije.

Bila je gotovo suviše slaba da bi uzjahala, i na trenutak se njhala u sedlu, pitajući se da li će pasti. Da li da sačeka, da li da pozove Kevina da je prati? Merlin od Britanije obavezan je da poštuje volju Gospe. Ali ne sme da veruje ni Kevinu, jer on je izdao Vivijen i prepustio je istim sveštenicima koji sada zapevaju nad Akolonovim bespomoćnim telom. Šapatom se obratila konju, i on je počeo da kasa, a sa podnožja brda Morgana se okrenula da poslednji put pogleda Kamelot.

Vratiću se samo jednom u ovom životu, a onda više neće biti Kamelota u koji bih mogla da se vratim. Još dok je šaputala te reči, pitala se šta znače.

Ma koliko često putovala u Avalon, Morgana je samo jednom stupila nogom na Ostrvo sveštenika; putovanje za opatiju Glastonberi, gde je ležala sahranjena Vivijen i gde je i Igrena provela svoje poslednje godine, bilo je za nju čudnije nego prolazak kroz magle u skrivene zemlje. Ovde je postojala skela, i dala je skeledžiji novčić da bi je prevezao preko Jezera, pitajući se šta bi ovaj učinio ako bi ona iznenada ustala, kao u barci za Avalon, i bacila čini koje bi ih odvele u maglu, a odatle u Avalon... ali nije to učinila. Da li zato što ne mogu? pitala se.

Vazduh je bio hladan i svež, sunce će izići za jedan sat. Zvonjava crkvenih zvona bila je jasna i tiha, i Morgana je videla dugačku kolonu prilika obučenih u sivo kako polako odmiče ka crkvi. Braća rano ustaju da se mole i pevaju svoje psalme, i Morgana je na trenutak osluškivala. Tu je bila sahranjena njena majka, i Arturova. I Vivijen je položena na počinak uz zvuk istih psalama. Pošto je bila i muzičar, bilo ju je lako dirnuti; sada je na trenutak nepomično slušala tihi melodiju nošenu povetarcem praskozorja, i oči su je pekle od suza; je li moguće da planira napad na ovom svetom tlu? Pusti to, pomirite se, deco... kao da je čula mrmljanje Igreninog zaboravljenog glasa.

Sada su svi ušli u crkvu. Mnogo je sušala o ovdašnjoj opatiji... znala je da postoji bratstvo kaluđera, a malo dalje i posebna kuća u kojoj obitavaju monahinje, zaklete da budu Hristove device do smrti. Morgana je gadljivo zgrčila lice; Bog koji više voli da njegovi vernici

misle na raj nego na ovaj svet, koji im je dat da bi u njemu učili i uzdizali duh, činio joj se tuđ, a sada, kad je zaista videla muškarce i žene kako se okupljaju za molitvu ni ne pomislivši da se dodirnu ili razgovaraju, bilo joj je muka. Oh, da, i u Avalonu postoje svete device - i ona je bila takva dok nije došlo njeno vreme, a Ravena nije prepustila Boginji samo svoje telo, nego i svoj glas. A i njenu usvojenu kćer, Lanseletovu kćer Nimui, Ravena je odabrala da živi u samoći, da je niko ne vidi... ali Boginja zna da je to retka odluka, a ne obaveza svake žene koja želi da joj služi.

Morgana nije verovala ono što se ponekad govorkalo po Avalonu, da kaluđeri i monahinje samo izigravaju svetost i čestitost, kako bi zadivili seljake svojom čistotom, a da se iza zidova manastira prepuštaju svim vrstama razvrata. Da, takve bi prezirala. Oni koji izaberu da služe duhu, a ne telu treba tako i da čine; pritvornost bi bila odvratna. Ali saznanje da oni zaista žive na taj način, da neka sila koja sebe naziva božanskom više ceni jalovost nego plodnost - to joj se činilo kao strašna izdaja svih sila koje donose život na ovaj svet.

Budale, ako ne i nešto gore, sužavaju svoj život, pa žele da suze i sve ostale živote po svojoj praznoj meri...

Ali nije smela da se tu zadržava. Okrenula je leđa crkvenim zvonima i pošla ka gostinskoj zgradi, tragajući umom, prizivajući Vid da je odvede do Artura.

U gostinskoj kući bile su tri žene - jedna je dremala kraj vrata, druga je mešala kazan pun kaše u kuhinji, daleko pozadi, a treća je bila pred vratima sobe u kojoj je, vrlo nejasno, osećala Arturovo prisustvo; bio je u dubokom snu. Kada se približila, sve žene su se, u sivim haljinama i pod velovima, promeškoljile; i one su bile svete, na svoj način, i imale su nešto vrlo nalik na Vid - u njenom prisustvu osećale su pretnju svom načinu života, možda dodir neobičnosti Avalona.

Jedna je ustala i stala pred nju. "Ko si ti", upitala je šapatom, "i zašto dolaziš u ovaj čas?"

"Ja sam kraljica Morgana od Severnog Velsa i Kornvola", odgovorila je Morgana tihim, zapovedničkim glasom, "i došla sam da posetim svog brata. Ti se usuđuješ da mi to zabraniš?"

Pogledala je ženu pravo u oči, a onda je mahnula rukom, u pokretu najjednostavnije moguće čarolije, prevlasti, i žena se povukla, nesposobna da joj prepreči put. Znala je da će ta ista žena kasnije pričati bajke o čaranju i užasu, ali zapravo je bilo samo ovo: jednostavna prevlast snažne volje nad osobom koja je svesno izabrala život potčinjenosti.

U sobi je gorela mala svetiljka, i Morgana je mogla da razabere Artura, neobrijanog, izmoždenog, plave kose natopljene znojem. Kanije su ležale u podnožju kreveta... mora da je očekivao da će ona preduzeti nešto, pa nije hteo da ih ostavi ni za čas. A u ruci je držao balčak Ekskalibura.

Ko zna kako, ko zna kako, njegov um ga je upozorio. Morgana je umalo počela da okleva. I on ima Vid; mada je bio toliko plavokos i naizled različit od naroda Britanije, i on je pripadao drevnoj kraljevskoj lozi Avalona i mogao je da joj čita misli. Znala je da bi, ukoliko ona pruži ruku ka Ekskaliburu, mogao da oseti njenu nameru, i probudio bi se - i ubio je; tu se nije nimalo zavaravala. On je dobar hrišćanin, ili barem tako misli o sebi, ali postavljen je na presto da bi ubijao neprijatelje i, na neki tajanstveni način koji Morgana nije mogla sasvim da razume, Ekskalibur se prepleo sa samom srži Arturovog kraljevanja. Da nije tako, da je u pitanju samo mač, on bi ga spremno vratio u Avalon i našao sebi drugi, jači i bolji... ali Ekskalibur je za njega postao vidljivi i konačni znak da je on kralj.

Ili se možda mač prepleo sa Arturovom dušom, možda bi me ubio po svojoj volji, ukoliko bih pokušala da ga uzmem... a bih li se usudila da se suprotstavim volji takvog magijskog simbola? Morgana se trгла i prekorela sebe zbog ovog uzleta mašte. Položila je ruku na svoj bodež; bio je strašno oštar, a ona je, ako ustreba, mogla da se kreće brzinom zmiје u napadu. Videla je pulsiranje vene na Arturovom grlu i znala je da bi, ukoliko je zaseče brzo i duboko, presekla veliku arteriju ispod nje, i Artur bi umro pre nego što bi stigao da krikne.

Ubijala je ona ranije. Bez oklevanja je poslala Avaloha u smrt, a pre samo tri dana ubila je nedužno dete u svojoj materici... on, koji je ležao pred njom u dubokom snu, bio je mnogo veći izdajnik,

svakako. Jedan pokret, brz i tih... ah, ali to je dete koje joj je Igrena predala u naručje, njena prva ljubav, otac njenog sina, Rogati Bog, kralj... Udari, budalo! Zato si došla ovamo!

Ne. Već je bilo previše smrti. Rodila nas je ista žena, i ne bih mogla da pogledam majku u oči, u zemlji iza smrti, ako mi ruke budu umrljane bratovljevom krvlju. Na trenutak je, znajući da se nalazi na ivici ludila, čula Igrenin nestrpljivi uzvik. Morgana, rekla sam ti da paziš na bebu...

Učinilo joj se da se Artur promeškoltio u snu, kao da je i on čuo taj glas; Morgana je vratila bodež za pojas, pružila ruku i uzela kanije. To je barem imala pravo da uzme - svojim rukama ih je načinila, čini koje je utkala u njih njene su.

Sakrila je kanije pod ogrtač i žurno, kroz praskozorje, pošla ka skeli. Dok ju je skeledžija vozio preko, osetila je da joj se koža ježi i kao da je ugledala senku barke Avalona... na drugoj obali okupili su se oko nje, posada barke Avalona. Sada brzo, brzo, mora se vratiti u Avalon... ali sunce je izlazilo i preko vode je ležala senka crkve, i iznenada je sunčeva svetlost zapljusnula čitav predeo, a sa njom je na sve strane odjeknula zvonjava. Morgana je stala kao paralisana; kroz ovaj zvuk nije mogla da prizove maglu, niti da izgovori čaroliju.

Obratila se jednom od ljudi. "Možete li da me odvezete u Avalon? Brzo?"

Čovek se stresao. "Ne mogu, gospo. Postaje sve teže bez sveštenice koja bi izgovorila čaroliju, a čak i sa njom, u zoru, podne i večer, kada zvone zvona za molitvu, nema načina da se prođe kroz maglu. Sada nema. Čarolija više ne otvara put dok zvone zvona, mada, ako sačekamo da se utišaju, može biti da uspemo da se vratimo."

Zašto, zašto mora biti ovako, upitala se Morgana. Verovatno je u nekoj vezi sa saznanjem da je svet takav kakav je zato što ljudi veruju da je takav... godinu za godinom, tokom poslednja tri ili četiri pokolenja, ljudi su se sve više privikavali na pomisao da postoji samo jedan Bog, jedan svet, jedan način opisivanja stvarnosti, i da je ono što se ne slaže sa tom ogromnom jedninom svakako zlo i neprijateljsko, i da zvuk crkvenih zvona i senka njihovih svetilišta drže zlo daleko. I kako je sve više i više ljudi verovalo u to, to je

postalo istina, a Avalon je samo san utonuo u gotovo nepristupačni drugi svet.

Da, ona je i dalje mogla da prizove maglu... ali ne ovde, ne u senci crkvenog tornja preko vode, niti u buci crkvenih zvona koja joj je ispunjavala srce užasom. Zarobljeni su na obali Jezera! A sada je bila svesna da se barka otiskuje od obale Ostrva sveštenika, kako bi prešla jezero i našla nju na drugoj obali. Artur se probudio i utvrdio da su kanije nestale, i sada će je goniti...

Pa, neka je prati ako može, ima i drugih puteva u Avalon, gde senka crkve ne sprečava prolaz. Brzo je uzjahala i poterala konja duž obale Jezera, uz krug; na kraju će stići do mesta gde, barem leti, može da prođe kroz maglu; mesta gde su ona i Lanselet jednom našli Gvenvir, zalutalu iz manastira. To nije Jezero nego močvara, i u Avalon se može ući otpozadi, iza Tora.

Znala je da mali, tamnopusi ljudi trče za njenim konjem, i da će moći tako da izdrže pola dana, ako treba. Ali sada je čula i topot kopita... gonili su je, Artur joj je za petama, a sa njim su naoružani vitezovi. Obola je konja, ali to je bio damski konj, a ne životinja za trke...

Brzo je skliznula niz konja, sa kanijama u ruci. "Raziđite se", šapnula je ljudima, i oni kao da su se stopili sa drvećem i maglom... ako treba, mogli su da se kreću kao senke, i niko živi ih neće naći ako oni ne budu želeli da ih nađu. Morgana je čvrsto stegla kanije i potrčala duž obale Jezera. U umu je čula Arturov glas i osećala njegov gnev...

On ima Ekskalibur; osećala ga je, kao ogorman sjaj u umu, sveti predmet Avalona... ali kanije nikada više neće imati. Uzela ih je obema rukama, zavatlala ih nad glavom i bacila, svom snagom, daleko u Jezero, i videla je kako tonu u duboke, bezdane vode. Ljudska ruka ih više neće dohvatiti - ležaće tamo sve dok koža i baršun ne istrunu, a srebrne i zlatne niti ne potamne i izobliče se, i dok i poslednja čarolija utkana u njih ne nestane potpuno sa ovog sveta.

Artur ju je gonio jašući, sa Ekskaliburom u ruci... ali ona i njena pratnja su nestali. Morgana se povukla u tišinu, pretvorila se u senku i drvo, kao da se deo nje preselio u zemlju vila; dok je nepomično

stajala, pokrivena ćutanjem sveštenice, nijedan smrtnik ne bi video ni njenu senku...

Artur ju je zvao po imenu.

"Morgana! Morgana!" Pozvao je i treći put, glasno i besno; ali i same senke su bile nepomične, i konačno, zbunjen od jahanja u krug - jednom je prošao tako blizu da je Morgana osetila dah njegovog konja - umorio se i pozvao pratnju, i kada su došli zatekli su ga kako se njiše u sedlu, zavoja natopljenih krvlju, i povelili su ga putem kojim su i došli.

Tada je Morgana podigla ruku, i opet se na svet vratio uobičajeni zvuk ptica, vetra i drveća.

Govori Morgana...

Godinama kasnije, slušala sam kako se priča da sam ranije uzela čarolijama, i da me je Artur gonio sa stotinom vitezova, i da sam i ja imala oko sebe stotinu vilinskih vitezova; i kada nam se Arturova potera primakla, ja sam i sebe i svoje vitezove pretvorila u kameno prstenje... Jednog dana će svakako dodati kako sam, kad je sve bilo gotovo, prizvala kočije sa upregnutim krilatim zmajevima, i kako sam na njima odletela u vilinsku zemlju.

Ali nije bilo tako. Bilo je samo ovako, jer mali narod ume da se krije u šumi i da postane jedno sa drvećem i senkama, a tog dana ja sam bila jedna od njih, kao što su me naučili u Avalonu; i kada je pratnja odvela Artura, gotovo onesvešćenog od duge potere i krvarenja, oprostila sam se sa ljudima iz Avalona i odjahala sam za Tintagel. Ali kada sam tamo stigla, više mi nije bilo važno šta se dešava u Kamelotu, jer sam bila veoma bolesna, neko vreme čak i na samrti.

Ni danas ne znam šta mi je bilo; znam samo da je leto polako prešlo u jesen dok sam ležala u postelji, a negovale su me sluge koje sam tamo zatekla, i nije im bilo važno hoću li uopšte preživeti. Znam da sam imala blagu groznicu, da sam bila toliko umorna da nisam imala snage ni da sednem zbog jela, da sam bila toliko bezvoljna da mi je čak bilo svejedno i hoću li preživeti. Moje sluge - nekih sam se sećala još iz vremena kada sam živela tamo kao dete, sa Igrenom - mislile su da sam začarana; možda je čak i bilo tačno.

Markus od Kornvola primio me je sa svim počastima, i pomislila sam kako, eto, Arturova zvezda doseže visoko, i Markus svakako veruje da sam došla po Arturovoj volji, i zato neće - zasad - izazivati Artura čak ni zbog zemalja za koje veruje da su njegove. Pre godinu dana možda bih se tome smejala ili bih se čak nagodila sa Markusom, obećala bih mu te zemlje ukoliko okupi i povede vojsku protiv Artura. I sada mi je to palo na um; ali Akolon je bio mrtav, i činilo mi se da ništa više nije važno. Artur je imao Ekskalibur... ako Boginja želi da mu oduzme mač, moraće sama to da učini, jer ja nisam uspela, i više nisam bila njena sveštenica...

...Mislim da me je to najviše bolelo, što nisam uspela, što sam izneverila Avalon, što ona nije pružila ruku kako bi mi pomogla da izvršim njenu volju. Artur, sveštenici i izdajnik Kevin bili su jači od magije Avalona, i više nije ostao niko.

Niko nije ostao. Niko. Neprekidno sam žalila za Akolonom, i za detetom čiji je život završen skoro pre nego što je počeo, koje je odbačeno kao smeće. Žalila sam i za Arturom, koji mi je ostao neprijatelj; i neverovatno, žalila sam čak i za Urijensom, i za životom u Velsu, jer to je bio jedini mir koji sam ikada upoznala.

Ubila sam ili odbacila ili su umrli svi na ovom svetu koje sam ikada volela. Igrene više nije iblo, a Vivijen je poginula i sahranjena je među sveštenicima njihovog Boga smrti i osvete. Akolon je umro, sveštenik koga sam ja posvetila da se upusti u poslednju bitku protiv hrišćanskih sveštenika. Artur mi je postao neprijatelj; Lanselet me odavno mrzi i plaši me se, i to ne bez razloga. Gvenvir me se boji i prezire me, i čak ni Elene više nema... a Uven, koji mi je bio kao rođeni sin, sad me takođe mrzi. Nikome više nije stalo hoću li živeti ili umreti; i zato nije bilo stalo ni meni...

I poslednje lišće je opalo i počele su strašne zimske oluje, kad je jednog dana služavka došla da mi kaže kako je došao neki muškarac da me poseti.

"U ovo doba godine?" Pogledala sam kroz prozor, u kišu koja je neprekidno lila sa neba sivog i praznog kao moj um. Koji bi se putnik probijao po ovakvom vremenu, boreći se protiv oluje i tame? Ne; ko god da je, ne zanima me. "Reci mu da vojvotkinja od Kornvola ne prima nikoga i otpravi ga odavde."

"Po kiši, sad kad samo što nije pala noć, gospo?" Iznenadila sam se što se žena pobunila; posluga me se uglavnom plašila, smatrajući me za čarobnicu, i to mi je sasvim odgovaralo. Ali žena je bila u pravu; Tintagel je uvek bio gostoljubiv, još od vremena mog davno pokojnog oca i Igrene... neka bude tako. "Pružite putniku gostoprimstvo koje odgovara njegovom položaju", rekla sam, "dajte mu hranu i postelju; ali recite da sam bolesna i ne mogu da ga primim."

Otišla je, a ja sam ležala zagledana u kišu i tamu, osećajući hladoću kako prodire kroz uski prozor i pokušavajući da se vratim u smirenu prazninu gde sam se najprijetnije osećala. Ali ubrzo su se vrata opet otvorila i pojavila se ista žena, i ja sam naglo sela u postelji, drhteći od besa, prvog osećanja koje me je obuzelo posle mnogo nedelja.

"Nisam te pozvala i nisam ti rekla da se vratiš! Kako se usuđuješ?"

"Nosim poruku za vas, gospo", rekla je ona, "poruku koju nisam smela da odbijem, jer govorio je jedan od velikih... Rekao je: 'Ne obraćam se vojvotkinji od Kornvola nego Gospi od Avalona, a ona ne može da odbije Glasnika Bogova kada Merlin traži da ga primi i razgovara sa njim'..." Žena je tu zastala. "Nadam se da sam dobro ponovila... naterao me je da ponovim dva puta pred njim, kako bi bio siguran da sam sve zapamtila."

Sada sam, uprkos svemu, osetila radoznalost. Merlin? Ali Kevin je Arturov čovek, svakako ne bi došao tek tako. Zar nije sklopio savez sa Arturom i hrišćanima, i izdao Avalon? Ali možda je sada neko drugi na tom položaju. Glasnik Bogova, Merlin od Britanije... i pomislila sam na svog sina Gvideona, ili Mordreda, sad su ga verovatno tako zvali; možda je to bio on, jer samo on bi me sada smatrao za Gospu od Avalona... Dugo sam ćutala pre nego što sam odgovorila. "Reci mu da ću doći... ali ne ovakva. Pošalji nekoga da me obuče." Jer znala sam da sam preslaba da bih se sama obukla. A nisam htela nikoga da primim ovakva, slaba, bolesna, u spavaćoj sobi; ja, koja sam bila sveštenica Avalona, uspeću da stojim na svojim nogama pred Merlinom, makar mi donosio smrtnu presudu zbog neuspeha... ja sam još Morgana!

Uspela sam da ustanem, obukli su mu haljinu i cipele, i upleli mi kosu i pokrili je velom sveštenice; pošto je služavka dvaput zabrljala, sama sam obojila simbol meseca na čelu. Moje ruke - primetila sam to sasvim ravnodušno, kao da pripadaju nekome drugom - ruke su mi drhtale, i bila sam toliko slaba da sam pustila da me služavka uhvati za ruku dok sam milela niz strme stepenice. Ali Merlin ne sme videti koliko sam slaba.

U sali je gorela vatra; pomalo se dimila, kao i uvek kad pada kiša, i kroz dim sam mogla da razaberem samo obrise čoveka koji je sedeo kraj vatre, okrennut leđima, umotan u sivi ogrtač - ali kraj njega je stajala visoka harfa koju sam morala da prepoznam; po Mojjoj Gospi sam poznala čoveka. Kevinova kosa bila je sada potpuno seda, ali ustao je i ispravio se koliko je mogao kad sam ušla u odaju.

"Tako", rekla sam, "i dalje zoveš sebe Merlinom od Britanije, iako služiš samo Arturu i izdao si Avalon?"

"Ni sam ne znam kako da nazovem sebe", tiho je rekao Kevin, "osim možda slugom onih koji služe Bogove, koji su svi Jedan."

"Zašto si onda došao?"

"Ni to ne znam", rekao je melodični glas koji sam toliko volela, "osim možda zato da bih vratio dug zadužen pre nego što su nastale ove planine, draga moja." Onda je podigao glas i obratio se služavci. "Gospodarica ti je bolesna! Odvedi je do stolice!"

Vrtelo mi se u glavi, i kao da se oko mene skupljala siva izmaglica; kad sam se pribrala, sedela sam kraj vatre sa Kevinom, a služavke nije bilo.

"Sirota Morgana, sirota devojčice", rekao je on, i prvi put od Akolonove smrti koja me je skamenila, učinilo mi se da bih mogla da zaplačem; ali stegla sam zube, jer ako prolijem i jednu jedinu suzu, znala sam da će se sve u meni istopiti, i onda ću plakati i plakati bez kraja i konca sve dok se ne pretvorim u jezero suza...

"Nisam ja devojčica, Kevine Harfisto", rekla sam kroz stegnute zube, "a ti si slagao da bih te primila. Sada reci šta imaš i idi."

"Gospo od Avalona..."

"Nisam ja to", rekla sam i setila sam se kako sam, kad smo se poslednji put videli, oterala ovog čoveka od sebe, kako sam vikala

na njega i nazvala ga izdajnikom. To kao da nije bilo važno; možda je sudbina htela da dvoje izdajnika Avalona lepo sede ovde kraj vatre, jer i ja sam izdala svoj zavet Avalonu... kako sam se samo usudila da sudim Kevinu?

"Pa, šta si onda?" tiho je upitao on. "Ravena je stara i ćuti već godinama. Ninijan nikada neće imati moći da vlada. Ti si potrebna..."

"Kada smo poslednji put razgovarali", prekinula sam ga, "rekao si da su dani Avalona okončani. Zašto bi na Vivijeninom mestu sedeo iko drugi, do deteta tek napola spremnog za taj posao, jer ionako svi samo čekaju dan kada će Avalon zauvek nestati u magli?" Osećala sam da mi se grlo steže od gorčine. "Pošto si izdao Avalon i odabrao Arturovu zastavu, zar ti neće biti lakše da obaviš svoj posao ukoliko u Avalonu nema nikog sem matore proročice i nedozrele sveštenice...?"

"Ninijan je Gvideonova ljubav, telom i dušom", rekao je Kevin. "I čini mi se da su tamo potrebni tvoj glas i tvoja ruka. Čak i ako je Avalonu suđeno da nestane u magli, zar ćeš odbiti da nestaneš sa njim? Nikada nisam mislio da si kukavica, Morgana." Pogledao me je pravo u oči. "Umrećeš ovde, Morgana, umrećeš od bola i izgnanstva..."

Okrenula sam lice u stranu. "Zato sam i došla ovamo..." i prvi put mi je bilo jasno da sam zaista došla ovamo da umrem. "Sve što sam pokušala da učinim, propalo je. Nisam uspela... trebalo bi da budeš srećan, Merline, što je Artur pobedio."

On je odmahnuo glavom. "A, ne, draga moja, nisam srećan", rekao je. "Ja činim ono što mi Bogovi naredi, ništa više, a ti činiš isto to. A ako ti je suđeno da vidiš kraj sveta kakav smo poznavali, najdraža ljubavi moja, neka nas sudbina nađe na pravom mestu, kako služimo onako kako nam je naš Bog odredio da služimo... Meni je pripalo da te pozovem u Avalon, Morgana, ne znam zašto. Bilo bi mi lakše da je tamo samo Ninijan, ali, Morgana, tvoje mesto je u Avalonu, a moje tamo gde odrede Bogovi. A u Avalonu se možeš izlečiti."

"Izlečiti", prezrivo sam rekla. Nije mi bilo važno.

Kevin me je tužno gledao. "Najdraža ljubavi moja", ponovio je. Sada mi se činilo da je on jedina živa osoba koja me poznaje onakvu

kakva sam zaista; pred svima drugima, čak i pred Arturom, nosila sam drugačije lice, uvek pokušavajući da izgledam drugačija i bolja nego što jesam; čak i pred Vivijen, kako bi me smatrala dostojnijom da budem sveštenica... Za Kevina sam bila Morgana, takva i nikakva drugačija. Shvatila sam da bi, čak i da pružim ruku prema njemu kao Smrt, on video samo moje lice, Morganu... Uvek sam osećala da je ljubav nešto drugo, da je to onaj plamen koji sam osećala prema Lanseletu, prema Akolonu. Prema Kevinu sam osećala malo šta osim smirenog saučešća, prijateljstva, ljubaznosti; ono što sam mu dala meni je malo značilo, pa ipak... pa ipak je samo on rešio da dođe do mene, samo je njemu bilo važno hoću li umreti ovde od tuge ili neću.

Ali kako se usudio da ugrozi moj mir, kada sam gotovo uspela da prođem u tu konačnu prazninu koja vlada posle života? Odvratila sam lice od njega i rekla: "Ne". Nisam mogla da se ponovo vratim u život, nisam mogla da se borim i patim, da živim sa mržnjom onih koji su me nekada voleli... ako preživim, ako se vratim u Avalon, moraću opet da se upustim u bitku protiv Artura koga sam volela, moraću da gledam Lanseleta još zarobljenog Gvenvirinom ljubavlju. Prestala sam da marim, više ne bih mogla da otpim bol koji mi je u srcu...

Ne, ja sam ovde, u miru i tišini, a uskoro ću, sad sam znala, poći još dalje u mir... ošamućenost toliko nalik na smrt sve se više približavala, a ovaj Kevin, ovaj izdajnik, hoće da me vrati nazad? "Ne", rekla sam opet i okrenula se, pokrivajući lice rukama. "Ostavi me na miru, Kevine Harfisto. Došla sam ovamo da umrem. Ostavi me sada."

Nije se pokrenuo, nije progovorio, a ja sam sedela sasvim mirno, sa velom preko lica. Posle nekog vremena on će svakako ustati i ostaviti me, jer ja nisam imala snage da odem. I sedeću tu dok me služavke ne vrate u postelju, iz koje više neću ustati.

A onda sam u tišini začula tihe zvuke harfe. Kevin je svirao, a potom je i zapevao.

Čula sam deo te balade, jer često ju je pevao na Arturovom dvoru. Bila je to pesma o drevnom bardu, ser Orfeju, koji je navodio drveće da pleše i kamenje da se poređa u krug i igra, i sve životinje iz šume da dođu i legnu mu kraj nogu umesto da ga raspore

kandžama. Ali potom je, samo danas, otpevao i drugi deo balade, koji je bio Misterija i koji nikada ranije nisam čula. Pevao je kako je posvećenik, Orfej, izgubio svoju voljenu i kako je sišao u Zagrobni svet i tamo govorio sa Gospodarima Smrti, i molio za nju, i kako je dobio dozvolu da siđe u predele tame, i izvede je napolje, i kako ju je našao u Ravnicama Neumirućih...

A onda mu je glas progovorio pravo iz duše... i čula sam ono što je mogao da bude i moj glas i moje reči.

"Ne pokušavaj da me izvedeš, jer rešena sam da ostanem ovde, u smrti. Ovde, u ovim večitim zemljama sve počiva, i nema bola ni borbe; ovde mogu da zaboravim i ljubav i tugu."

Soba oko mene je nestala; više nisam osećala dim sa ognjišta, niti ledenu kišu iza prozora. Nisam više bila zarobljenik sopstvenog tela, bolesna, ošamućena i nepokretna. Kao da sam stajala u bašti punoj bezmirisnog cveća i večitog mira, i samo se daleki zvuk harfe probijao kroz tišinu. A ta harfa je, bez moje želje, svirala upravo meni.

Pevala je o vetrovima Avalona, dahom jabukovih pupoljaka i mirisom zrelih jabuka; donosila mi je hladnu svežinu magle nad Jezerom, i zvuke trke jelena duboko u šumi gde još živi mali narod, i osunčano leto kada sam ležala na suncu u kamenom prstenu, sa Lanseletovim rukama oko sebe, dok se krv života prvi put dizala u meni kao sok mlade biljke. Potom sam opet osetila u naručju tešku mekoću svog malog sina, njegovu mekanu kosu na svom licu, njegov dah pun mleka, sladak i mek... ili je to u mom krilu bio Artur, koji se privija uz mene i tapka me po obrazu punačkom ručicom... opet je Vivijenina ruka dodirnula moje čelo, blagosiljajući, i osetila sam da sam postala most između zemlje i neba dok sam pružala ruke, prizivajući... vetrovi su hujali visoko u gaju gde sam ležala sa mladim jelenom u pomračenju sunca, i Akolonov glas je izgovorio moje ime...

A sada više nije bila samo harfa, nego i glasovi, mrtvih i živih, koji su me dozivali: "Vrati se opet, vrati se, sam život te doziva zadovoljstvom i bolom..." A onda se u glasu hrfe pojavio novi ton.

"Ja te zovem, Morgano od Avalona... sveštenice Majke..."

Podigla sam glavu i nisam videla Kevinovo izobloženo telo i

žalosno lice, nego je umesto njega stajao Neko, visok i sjajan, sa sunčevim odsjajem oko lica i sa harfom i lukom u rukama. Dah mi je zastao pred Bogom, a glas je pevao dalje... "Vrati se u život, vrati se opet meni... ti koja si se zaklela... život te čeka iza ove tame smrti..."

Pokušavala sam da skrenem pogled. "Meni ne naređuje Bog, nego Boginja..."

"Da", rekao je poznati glas u tišini večnosti, "ali ti si Boginja i ja te pozivam..." i na trenutak, kao u mirnim vodama ogledala u Avalonu, ugledala sam sebe u odeždi i sa krunom Gospe Života...

"Ali ja sam stara, stara, sada pripadam smrti, a ne životu..." šaputala sam, a u tišini su se sa usana Boga čule reči koje se ponavljaju u obredu.

"...biće ona stara i mlada, onako kako sama odluči..." I pred mojim očima pojavilo se moje sopstveno lice, opet mlado i sveže kao kod device koja je poslala mladog jelena da se bori sa Kraljem Jelenom... da, a bila sam stara kada mi je došao Akolon, a ipak sam ga poslala da izazove kralja, a bila sam noseća... iako i stara i jalova, jer život je pulsirao u meni kao večiti život zemlje i Gospe... a Bog je stajao preda mnom, večiti Jedan koji me poziva nazad u život... zakoračila sam, jednom, pa još jednom, i već sam počela da se penjem, uvis iz tame, prateći daleke tonove harfe koja mi je pevala o zelenim bregovima Avalona i o vodama života... a onda sam shvatila da stojim, da pružam ruke ka Kevinu... a on je polako odložio harfu i uspeo da me uhvati u naručje, poluonesvešćenu. Na trenutak su me opekne blistave ruke Boga... a onda je to bio samo Kevinov mio, melodičan, polupodsmešljiv glas. "Ne mogu da te držim, Morgana, to svakako znaš." Nežno me je vratio u stolicu. "Kada si poslednji put pojela nešto, Morgana?"

"Ne sećam se", priznala sam i odjednom sam postala svesna strašne slabosti; on je pozvao služavku i obratio joj se blagim, zapovedničkim glasom druida i iscelitelja. "Donesi svojoj gospodarici hleba i toplog mleka sa medom."

Podigla sam ruku da se pobunim, a služavka kao da je negodovala, i setila sam se da je već dva puta pokušala da me nagovori da pojedem baš isto to. Ali otišla je da ga poslušaju, i kada se vratila, Kevin je uzeo hleb i potopio ga u mleko i dao mi, polako,

nekoliko zalogaja.

"Dosta", rekao je. "Predugo si gladovala. Ali pre nego što zaspiš, moraš popiti još malo mleka, sa umućenim jajetom... pokazaću im kako da ga spreme. Prekosutra ćeš, verovatno, biti dovoljno snažna za put."

I tu sam počela da plačem. Plakala sam, konačno, za Akolonom koji je ležao mrtav na svom plaštu, i za Arturom koji me sada mrzi, i za Elenom koja mi je bila prijatelj... i za Vivijen, koja je ležala mrtva u hrišćanskom grobu, i za Igrenom, i za sobom, za sobom koja sam preživela sve to... "Sirota Morgana, sirota devojčice", rekao je opet Kevin i privio me na svoje koščate grudi, i ja sam plakala i plakala dok konačno nisam začutila, a on je pozvao služavke da me odnesu u krevet.

I prvi put posle mnogo dana, zaspala sam. A dva dana kasnije sam pošla za Avalon.

Malo se sećam tog putovanja na sever, jer bili su mi bolesni i telo i um. Čak se nisam ni začudila što me je Kevin napustio pre nego što smo stigli do Jezera. Stigla sam na obalu u sumrak, kada vode Jezera izgledaju purpurne, a nebo kao da je u plamenu; i iz tog plamena pojavila se barka, obojena u crno i obmotana crnim, sa toliko tihim veslima da je ličila na san. Na trenutak mi je izgledalo da je to Sveti Čamac onog bezobalnog mora koje se ne sme pominjati, a od tamne prilike na pramcu učinilo mi se da je Ona, i da sam nekako premostila jaz između zemlje i neba... ali ne znam je li to bila stvarnost ili san. A kada su magle pale preko nas, osetila sam u duši pomeranje koje mi je pokazalo da sam opet dospela na svoje mesto.

Ninijan me je dočekala na obali i zagrlila me, ne kao nepoznatu ženu koju je videla samo dva puta, nego onako kako kćer pozdravlja majku koju nije godinama videla; onda me je odvela do kuće u kojoj je nekada obitavala Vivijen. Ovog puta nije poslala mladu sveštenicu da me služi, nego se sama starala o meni, smestila me u krevet u unutrašnjoj odaji, donela mi vode sa Svetog Kladenca; a kada sam je okusila, znala sam da će lečenje dugo potrajati, ali da je ipak moguće.

Dovoljno sam znala o moći. Bilo mi je dovoljno da skinem sa

pleća teret sveta; bilo je vreme da to prepustim drugima i da pustim da me moje kćeri neguju. Polako, polako, u tišini Avalona, vraćala mi se snaga. Konačno sam mogla da ožalim Akolona - a ne uništenje mojih planova i nada... sada sam videla da je to ipak bilo samo ludilo; ja sam sveštenica Avalona, a ne kraljica. Ali mogla sam da ožalim i kratko i gorko leto naše ljubavi; mogla sam da ožalim i dete koje nije doživelo da se rodi, i da opet otpatim što ga je moja sopstvena ruka poslala u senke.

Bilo je to dugo žaljenje, i ponekad sam se pitala treba li da žalim čitavog života i da se nikada više ne oslobodim toga; ali na kraju sam mogla da se sećam bez plakanja i da prizovem u um dane ljubavi bez beskrajne tuge koja bi izvirala iz srži mog bića. Nema tuge veće od sećanja na ljubav i saznanje da je zauvek nestala; čak ni u snovima mu više nisam videla lice, i mada sam čeznula za tim, na kraju sam zaključila da je i tako dobro, inače bih ostatak života provela u snovima... ali konačno je došao i dan kada sam mogla da se osvrnem i da znam kako su dani žalosti prošli; moj ljubavnik i moje dete bili su na drugoj obali, i čak i ako ih ikada budem srela iza kapija smrti, niko od nas to neće znati... ali ja sam bila živa, i bila sam u Avalonu, i trebalo je da postanem Gospa od Jezera.

Ne znam koliko godina sam provela u Avalonu pre kraja. Sećam se samo da sam lebdela u ogromnom, bezimenom miru, van radosti i tuge, svesna samo ozbiljnosti i sitnih, svakodnevnih poslova. Ninijan je uvek bila uz mene; upoznala sam i Nimui, koja je izrasla u visoku, ćutljivu, plavokosu devojkicu, plavu kao Elena kad sam je tek upoznala. Postala mi je kao kćer koju nikada nisam imala, i dolazila je kod mene dan za danom, i učila sam je svemu onome što sam naučila od Vivijen, tokom mojih prvih godina u Avalonu.

Tokom tih poslednjih dana bilo je onih koji su videli drvo Svetog Trna kako prvi put cveta sledbenicima Hristovim, u vreme kada su oni mirno poštovali svog Boga, ne pokušavajući da oteraju lepotu iz sveta, nego voleći ga onakvog kakvim ga je Bog načinio. Sve više ih je dolazilo u Avalon da izbegne strašne vetrove proganjanja. Patricije je ustanovio nove oblike vere, pogled na svet u kome nije bilo mesta za pravu lepotu i misterije prirode. Zbog onih hrišćana koji su dolazili kod nas da izbegnu uskogrudost svojih, konačno sam nešto i naučila

o Nazarećaninu, drvodeljinom sinu koji je razgovarao s Bogom i koji je propovedao trpeljivost; i tako sam utvrdila da nikada nisam bila u svađi sa Hristom, nego sa njegovim glupim i uskogrudim sveštenicima koji su od svoje uskogrudosti mislili da je njegova.

Nisam znala je li to trajalo tri godine, ili pet, ili deset. Čula sam šapate spoljašnjeg sveta nalik na senke, kao odjek crkvenih zvona koja smo ponekad čuli čak i na našoj obali. Znala sam kada je Urijens umro, ali nisam žalila za njim; već godinama je bio mrtav za mene, ali mogla sam se nadati da je na kraju našao nekog leka svojim tugama. Bio je dobar prema meni, što je bolje umeo, i neka počiva u miru.

Povremeno bi do mene doprle glasine o Arturu i o delima njegovim i njegovih vitezova, ali u smirenosti Avalona to kao da nije bilo važno; njihova dela ličila su na drevne priče i legende, pa nikada nisam znala govore li o Arturu, Kaju i Lanseletu, ili o Liru i deci Dajaninnoj; a kada se šapatom pričalo o ljubavi između Lanseleta i Gvenvir, ili kasnije, o Markusovoj ženi, Izoti, i mladom Drustanu, to je ipak prilično ličilo na staru priču o Diarmidi i Greni iz drevnih vremena. Kao da nije bilo važno, kao da sam još davno, u detinjstvu, čula sve te priče.

A onda, jednog proleća kada je zemlja ležala divna pred nama i kada se prvo jabukovo drveće okitilo belim cvetovima, Ravena je prekinula ćutanje i kriknula, i time je naterala moj um da se vrati ovozemaljskim stvarima za koje sam verovala da sam ih zauvek ostavila za sobom.

9.

"Mač, mač Misterija je nestao... sad pogledajte pehar, pogledajte sve Posvećene sudove Obreda... nestali su, nestali su, odneti su od nas..."

Morgana je čula krik kroz san, pa ipak, kad se odšunjala do vrata sobe u kojoj je spavala Ravena, sama i u tišini kao i uvek, žene koje su je služile spavale su; one nisu čule krik.

"Ali ovde vlada tišina, Gospo", rekle su joj. "Jeste li sigurni da niste ružno sanjali?"

"Ako i jesam, onda je sveštenica Ravena sanjala isto to", rekla je Morgana, posmatrajući uznemirena lica devojaka. Činilo joj se da svake godine sveštenice iz Kuće Devojaka postaju sve mlađe, sve više nalik na decu... kako se mogu takvim devojčicama poveriti svete stvari? Device, kojima se grudi tek pomaljaju... šta one mogu znati o životu Boginje koja je život sveta?

Opet se glasni krik prolomio Avalonom, i činilo joj se da su ga svi morali čuti, ali kada je upitala devojke "Eto - jeste li sad čule?" one su je opet zbunjeno pogledale. "Da li sanjate otvorenih očiju, Gospo?" upitale su, i Morgana je shvatila da gorki krik užasa i bola nije stvarni zvuk.

"Idem kod nje", rekla je.

"Ali to se ne sme..." počela je jedna od devojaka, a onda je ustuknula, otvorenih usta, kada je shvatila ko je, zapravo, Morgana, i pognula je glavu dok je ova prolazila kraj nje.

Ravena je sedela u krevetu, dugačke kose rasute u ludačkom neredu, očiju podivljalih od užasa; Morgana je na trenutak pomislila da joj je u um zaista dopro neki odjek Raveninog košmara...

A onda je Ravena zatresla glavom, i bila je potpuno budna i pribrana. Duboko je uzdanula, i Morgana je znala da se trudi da progovori, da prelomi godine ćutanja; sada kao da je sopstveni glas nije slušao.

Konačno je progovorila, drhteći čitavim telom. "Videla sam - videla sam... izdaju, Morgana, na najsvetijim mestima Avalona. Nisam mu videla lice, ali videla sam veliki mač Ekskalibur u njegovoj

ruci..."

Morgana je pružila ruku da je prekine. "Pogledaćemo u ogledalo kada iziđe sunce", rekla je. "Ne muči se više da govoriš, mila." Ravena je još drhtala; Morgana ju je čvrsto stegla za ruku, i pri svetlosti baklje primetila je da je njena nadlanica izborana i pegava od starosti, a da su Ravenini prsti nalik na izuvijanu užad oko tankih, krhkih kostiju. Stare smo, pomislila je, nas dve, koje smo došle kao device da služimo Vivijen... oh, Boginjo, kako godine prolaze...

"Moram da govorim sada", šapnula je Ravena. "Predugo sam ćutala... ćutala sam čak i kada sam se plašila da će do ovoga doći... slušaj grmljavinu i kišu - dolazi oluja, oluja koja će otkinuti Avalon i odneti ga u bujici... i tama će se sklopiti nad zemljom..."

"Pst, mila! Smiri se", šapnula je Morgana i zagrlila uzdrhtalu ženu, pitajući se da nije skrenula umom, da nije sve to opsena, grozničavi san... nije bilo grmljavine, nije bilo kiše, napolju je mesec blistavo sijao nad Avalonom i voćnjacima u cvetu. "Ne boj se. Ostaću ovde sa tobom, a ujutro ćemo pogledati u ogledalo da vidimo je li se išta od toga stvarno desilo."

Ravena se tužno nasmešila. Uzela je Morganinu baklju i ugasila je; u iznenadnoj tami Morgana je, kroz proreze na prozorskim kopcima, primetila blesak munje u daljini. Tišina; a potom, vrlo daleko, tiha tutnjava. "Nisam sanjala, Morgana. Oluja dolazi, i bojim se. Ti imaš više hrabrosti od mene. Ti si živela u svetu i upoznala istinske tuge, a ne snove... ali sada možda moram da zauvek prekinem ćutanje... i plašim se..."

Morgana je legla kraj nje, pokrivši obe Raveninim ćebetom, i zagrlila je Ravenu da je smiri. Dok je ćutke ležala, osluškujući disanje druge žene, setila se noći kada je dovela ovamo Nimui, i kako je Ravena došla da joj poželi dobrodošlicu u Avalon... Zašto mi se sada čini da je to, od svih ljubavi koje sam upoznala, bila najiskrenija?... Ali sada je samo nežno grlila Ravenu, položivši joj glavu na svoje rame, umirujući je. Mnogo kasnije prolomila se nagla grmljavina, i obe su se trgle. "Vidiš?" šapnula je Ravena.

"Psst, mila, to je samo oluja." Dok je govorila, spustila se kiša, šušteći, unevši u sobu ledeni vazduh i prekinuvši razgovor. Morgana je nemo ležala, prstiju prepletenih sa Raveninim. To je samo oluja,

misllila je, ali nešto od Raveninog strah prešlo je i na nju i sada je i ona drhtala.

Oluja koja će se sa nebesa sručiti na Kamelot i uništiti godine mira koji je Artur doneo ovoj zemlji...

Pokušala je da prizove Vid, ali grmljavina kao da je davila misli; mogla je samo da leži kraj Ravene i da ponavlja u sebi: To je samo oluja, oluja, kiša, vetar i grmljavina, to nije gnev Boginje...

Potrajalo je dok oluja nije minula, i kada se probudila svet je bio umiven, nebo bledo i vedro, voda je svetlucala na svakom listu i klizila niz svaku vlat trave, kao da je svet bio potopljen u vodu, a potom nije prosušen. Ako je Ravenina oluja zaista išla na Kamelot, zar bi za sobom ostavila ovako ulepšan svet? Morgani se činilo da ne bi.

Ravena se probudila i pogledala je, očiju raširenih od užasa. Morgana je progovorila prva, tiho i praktično kao i uvek. "Idemo odmah kod Ninijan, a onda do ogledala, pre nego što iziđe sunce. Ako će se na nas sručiti gnev Boginje, moramo znati kako i zašto."

Ravena je ćutke klimnula glavom, ali kada su se obukle i spremile da iziđu, dodirnula je Morgani mišicu. "Idi kod Ninijan", šapnula je, još se trudeći da potčini kontroli sopstveni glas. "Ja ću dovesti... Nimui. I ona je deo ovoga..."

Morgana se toliko iznenadila da se umalo pobunila; a onda je, pogledavši sve bleđe nebo na istoku, poslušno pošla. Može biti da je Ravena videla, u košmaru proročanstva, neki razlog što Nimui treba dovesti ovamo i držati je izdvojenu. Setila se dana kad joj je Vivijen rekla kakva joj je misija. Sirota devojka! Ali to je volja Boginje, sve su one u njenim rukama. Dok je sama, ćutke, išla kroz vlažni voćnjak, videla je da nije sve ipak toliko mirno i lepo... vetar je uništio cvetove i voćnjak je ležao pod belim pokrovom nalik na sneg; ove jeseni biće malo voća.

Možemo da sve preoremo i posejemo pšenicu. Ali samo njena volja donosi zrele plodove...

Zašto se onda uznemiravam? Biće sve po njenoj volji...

Ninijan, tek probuđena, pogledala ju je kao da je poludela. Nije ona prava sveštenica, pomislila je Morgana; Merlin je govorio istinu -

odabrana je samo zato što je Talesinov rod. Možda je došlo vreme da se prekine sa pretvaranjem ko je prava Gospa od Avalona i da zauzmem svoje mesto. Nije želela da uvredi Ninijan, niti da ispadne željna moći, pa da zato razvlasti mlađu ženu... Imala je ona dosta moći... ali prava sveštenica, odabrana od Boginje, ne bi mogla da prespava Ravenin krik. No, ova žena je nekako uspela da izvrši sve zadatke potrebne da se postane sveštenica; Boginja je nije odbacila. Šta li će Boginja želeti da ona učini?

"Kažem ti, Ninijan, videle smo i ja i Ravena... moramo stići pre svitanja da pogledamo u ogledalo!"

"Ja ne verujem mnogo u to", tiho je rekla Ninijan. "Ono što se mora desiti, svakako će se desiti... ali ako želiš, Morgana, poći ću sa vama..."

Tiho, nalik na tačke tame u belom i vlažnom svetu, pošle su ka ogledalu ispod Svetog Kladenca. Dok su išle, Morgana je bila svesna, kao da ih gleda krajičkom oka, visoke i neme Ravene, pod velom, i Nimui, nalik na bledu senku, svu u pupoljcima i bledom cveću, nalik na jutro. Morganu je iznenadila devojčina lepota - čak ni Gvenvir na vrhuncu mladosti nije bila toliko lepa. Osetila je ubod ljubomore i besa. Ja, i pored svih žrtvi, nisam od Boginje dobila takav dar...

"Nimui je devica", rekla je Ninijan. "Ona mora da gleda u ogledalo."

Na površini jezerceta odražavale su se njihove četiri tamne prilike, oštro ocrtane pod sve bleđim nebom, na kome su prve ružičaste pruge već bile glasnici izlaska sunca. Nimui se nagnula nad jezercem, razdvojivši obema rukama dugačku, plavu kosu, i Morgana je u svom umu iznenada ugledala površinu srebrne činije, i Vivijenino ukočeno, hipnotičko lice...

Kad je Nimui progovorila, glas joj je bio tih i zbunjen. "Šta bi trebalo da vidim, majko?"

Morgana je čekala da Ravena odgovori, ali vladala je tišina. Zato je progovorila Morgana. "Je li Avalon opljačkan i postao žrtva izdaje? Šta se desilo sa Posvećenim sudovima Obreda?"

Tišina. Samo je nekoliko ptica počelo tiho da cvrkuće, i čulo se tiho strujanje vode koja je tekla kanalom iz Svetog Kladenca da bi

ispunila jezerce. Dole, na padinama, Morgana je videla bele površine uništenih voćnjaka, a visoko gore blede oblike kamenog prstena na vrhu Tora.

Tišina. Na kraju se Nimui promeškolljila. "Ne vidim mu lice..." šapnula je, a jezerce se zatalasalo, i Morgani se učinilo da vidi pogrbljenu priliku kako se polako i sa mukom kreće... sobu u kojoj je nemo stajala onog dana, iza Vivijen, dok je Talesin polagao Arturu u ruke Ekskalibur, i čula je njegov strašni glas...

"Ne - smrt je dodirnuti Posvećene sudove bez pripreme..." Morgana je na trenutak čula Talesinov glas, a ne Nimuin... ali on je bio u pravu, on je Merlin od Britanije, i uzeo ih je iz skrovišta, koplje, pehar i tanjir, i, sakrivši ih pod ogrtač, pošao je preko Jezera do mesta gde je u tami sijao Ekskalibur... sada su Posvećeni sudovi Obreda opet bili svi zajedno.

"Merlin!" glasno je šapnula Ninijan. "Ali zašto?"

Morgana je znala da joj je lice kao od kamena. "Jednom mi je govorio o tome. Rekao je da je Avalon sada van sveta, i da svete stvari moraju biti u svetu kako bi služile čoveku i Bogovima, ma kako ih čovek zvao..."

"Obesvetiće ih", zadihala se Ninijan, "staviće ih u službu Bogu koji želi da otera sve ostale Bogove..."

Morgana je u tišini čula kaluđere kako zapevaju. A onda je sunce dodirnulo ogledalo i pretvorilo ga u tečnu vatru koja joj je zapljusnula glavu i oči, pekući i žareći, i izgledalo je da čitav svet gori na svetlosti plamenog krsta... Zatvorila je oči i pokrila ih obema rukama..

"Neka ih, Morgana", šapnula je Ravena. "Boginja će se starati gde treba..."

Morgana je opet čula kaluđere kako pevaju - Kyrie eleison, Christe eleison... Gospode, smiluj se, Hriste, smiluj se... Posvećeni sudovi samo su simbol, Boginja je ovo svakako dopustila kao znak da Avalonu takve stvari više nisu potrebne, da mogu da idu u svet i služe ljudima...

Pred očima joj je i dalje goreo plameni krst; opet ih je pokrila i okrenula se od svetla. "Čak ni ja ne mogu da opozovem Merlinov zavet. On je položio veliku zakletvu i sklopio je Veliki Brak sa zemljom u kraljevo ime, a sada je pogazio reč i njegov život više ne

postoji. Ali pre nego što se obračunam sa izdajnikom, moram razrešiti izdaju. Sudovi se moraju vratiti u Avalon, makar morala da ih donesem svojim rukama. U zoru krećem za Kamelot." Plan se sklapao pred njenim očima kad se šapatom oglasila Nimui. "Moram li i ja da idem? Je li do mene da osvetim Boginju?"

Ona, Morgana, postaraće se za Posvećene sudove Obreda. Oni su ostavljeni njoj na staranje, i da je ona zauzela ovde svoje pravo mesto, umesto što se bavila svojim tugama i utehom, ovo se nikada ne bi ni desilo. Ali Nimui će biti oruđe kojim će kazniti izdajnika.

Kevin nikada nije video Nimui. Od svih koji obitavaju u Avalonu, Merlin nikada nije video onu koja je živela u tišini i izdvojenosti. I kao što uvek biva kada Boginja kažnjava, Merlinova nezaštićena tvrđava će ga uništiti.

Odgovorila je polako, stežući pesnice... kako to da se ikada prepustila tom izdajniku?... "Poći ćeš za Kamelot, Nimui. Ti si rođaka kraljice Gvenvir i Lanseletova kćer. Molićeš da te primi među svoje gospe, i molićeš da ostane tajna, čak i pred kraljem Arturom, da si živela u Avalonu. Ako moraš, pretvaraj se da si postala hrišćanka. Tamo ćeš upoznati Merlina. On ima jednu veliku slabost. Veruje da ga se žene klone zato što je ružan i hrom. A ženi koja ne pokaže strah ili gađenje pred njim, prema ženi pred kojom ponovo stekne muškost za kojom čezne i koje se plaši, toj ženi će učiniti sve, čak će joj žrtvovati i svoj život... Nimui", rekla je, gledajući pravo u oči uplašenoj devojci, "zavešćeš ga i dovešćeš ga u svoju postelju. Vezaćeš ga za sebe takvim činima da postane tvoj rob, telom i dušom."

"A onda?" upitala je Nimui, drhteći, "šta onda? Moram li da ga ubijem?"

Morgana je zaustila da progovori, ali Ninijan ju je pretekla.

"Smrt kakvu bi ti mogla da mu pružiš bila bi suviše blaga za takvog izdajnika. Dovešćeš ga, začaranog, ovamo, u Avalon, Nimui. I tu će umreti prokletničkom smrću kakva čeka izdajnike, u hrastovom gaju."

Morgana je zadrhtala, jer znala je kakva ga sudbina čeka - da bude živ odran, a zatim zatvoren u pukotinu u hrastu, koja će biti zaptivena glinom i iverjem, ostavljajući samo toliko prostora da može

da diše, kako ne bi umro suviše brzo... Pognula je glavu, pokušavajući da prikrije drhtanje. Zaslepljujuće sunce je nestalo iz vode; nebo je bilo prekriveno belim oblacima zore. "Naš posao je ovde okočan", rekla je Nimui. "Hodi, majko..." Ali Morgana se otrgla.

"Nije okončan - i ja moram da krenem za Kamelot. Moram da saznam kakvu je upotrebu izdajnik namenio Posvećenim sudovima Obreda." Uzdahnula je; nadala se da više nikada neće morati da napusti obale Avalona, ali niko drugi nije mogao da učini ono što se moralo učiniti.

Ravena je pružila ruke. Toliko je drhtala da se Morgana plašila da će pasti; i kada je progovorila, šapatom, glas joj je bio samo daleko šištanje i grebanje, nalik na vetar u mrtvom granju. "I ja moram da idem... to mi je sudbina, da ne ležim tu gde su svi pre mene bili položeni u začaranu zemlju... Idem sa tobom, Morgana."

"Ne, ne, Ravena", pobunila se Morgana. "Ne ti!" Ravena nikada nije napuštala Avalon, otkako je došla, pre pedeset godina... takvo putovanje ne bi mogla da preživi! Ali ničim nije mogla da uzdrma Raveninu rešenost; iako drhteći od užasa, bila je odlučna: videla je svoju sudbinu i mora poći sa Morganom, po svaku cenu.

"Ali ja neću putovati kao Ninijan, u sveštencičkoj odeždi, sa nosiljkom i pratnjom", bunila se Morgana. "Prerušiću se u staru seljanku, kao što je Vivijen nekada često putovala." Ali Ravena je samo odmahivala glavom. "Kuda ti možeš da putuješ, Morgana, mogu i ja."

Morgana je i dalje osećala užasan strah - ne za sebe, već za Ravenu. "Neka bude tako", ipak je rekla, i počele su da se spremaju. Kasnije tog dana, napustile su Avalon tajnim putevima. Nimui je putovala sa pratnjom kao kraljičina rođaka, glavnim putem, a Morgana i Ravena, umotane u prosjačke prnje, išle su u Kamelot peške, sporednim putevima.

Ravena je bila snažnija nego što je Morgana mislila; išle su dan za danom, polako i pešice, ali ponekad je izgledalo da je Ravena snažnija od njih dve. Na farmama su prosile ostatke hrane, krale su komade hleba ostavljeno psima, spavale su jednom u napuštenoj vili i jednom pod plastom sena. I te poslednje noći, prvi put otkako su pošle na put, Ravena je progovorila.

"Morgana", rekla je, dok su ležale u senci sena, umotane u ogrtače, "sutra je u Kamelotu Uskrs, i moramo da stignemo u svitanje."

Morgana je poželela da upita zašto, ali znala je da Ravena ne bi umela da joj odgovori, osim da je to videla kao njihovu sudbinu. "Onda krećemo pre zore", rekla je umesto toga. "Odavde imamo još samo sat hoda - mogle smo ići još malo i prespavati u senci Kamelota, samo da si mi ranije rekla, Ravena."

"Nisam mogla", šapnula je Ravena, "bojala sam se." I Morgana je znala da njena saputnica plače u tami. "Tako se bojim, Morgana, tako se bojim!"

"Rekla sam ti da je trebalo da ostaneš u Avalonu!" odbrusila je Morgana.

"Ali čekao me je posao u ime Boginje", šaputala je Ravena. "Sve ove godine obitavala sam u zaklonu Avalona, a sada Ceridven, naša Majka, zahteva da joj uzvratim za zaklon i sigurnost koje mi je dala... ali bojim se, tako se bojim, Morgana, zagrlj me, zagrlj me, tako se bojim..."

Morgana ju je čvrsto zagrlila i poljubila, njišući je u naručju kao dete. A onda, kao da su zajedno utonule u veliko ćutanje, i počela je drugačije da je grli, da je dodiruje, da je mazi, tela su im se spajala u nečem nalik na paniku. Nisu rekle ni reč, ali Morgana je osećala kako svet oko njih treperi u neobičnom, posvećenom ritmu, bez svetla, čak je i mesec bio mlad - postojale su samo one, dve žene, potvrđujući postojanje života u senci smrti. Kao što devojke i muškarci pod svetlošću prolećnog meseca i Beltanskih vatri potvrđuju postojanje života, podražavajući izviranje vode i sađenje, koje će doneti njemu smrt u njivi, a njoj na porođaju; tako su u senci i tami žrtvovanog boga, pod mladim mesecom, sveštenice Avalona zajedno prizivale život Boginje, a ona im je odgovarala u tišini... Na kraju su ćutke ležale, zagrljene, i Ravena je najzad prestala da plače. Ležale su kao smrt, i Morgana je osećala da joj je srce usporilo i gotovo stalo. Moram da je pustim, makar i u senke smrti, mislila je, ako je to volja Boginje...

A nije mogla čak ni da plače.

Niko nije obratio pažnju na dve seljanke, nimalo mlade, u opštoj gunguli na kapijama Kamelota tog jutra. Morgana je navikla na to; Ravena, koja je čak i u tihom Avalonu živela izdvojeno, potpuno je prebledela i pokušala da se sakrije pod ofucanu maramu. I Morgana je pazila da uvek bude pod maramom - bilo je dosta onih koji bi mogli da poznaju gospu Morganu, čak i ovako osedelu i obučenu u rite.

Govedar koji je preko dvorišta vodio junicu naleteo je na Ravenu i umalo ju je oborio, i počeo je da je psuje kad je i dalje stajala i zbunjeno piljila u njega. "Moja sestra je gluvonema", brzo je rekla Morgana, i njegov izraz lica se promenio.

"Oh, sirotica - slušaj, idite onuda gore, u donjem delu kraljeve velike sale svima dele dobru večeru. Vas dve možete da se ušunjate i gledate ih dok ulaze - kralj je sa nekim sveštenikom predvideo neki veliki događaj za danas. Vi ste sa sela i ne znate kako to izgleda? Pa, kod nas svi znaju da mu je to običaj - kralj nikada ne seda za veliku gozbu ako nije spremio neko veliko čudo, a priča se da je za danas spremio nešto zaista veliko."

Ne sumnjam, pomislila je Morgana, ali učitivo se zahvalila govedaru, istim onim grubim seljačkim naglaskom koji je korisitla i maločas. Potom je povukla Ravenu ka donjoj sali, koja se brzo popunjavala - velikodušnost kralja Artura na ovakvim gozbama bila je dobro poznata, i mnogim ljudima ovo će biti najbolji obrok čitave godine. U vazduhu je lebdeo miris pečenja, i većina ljudi koja se gurala oko njih halapljivo je pričala samo o tome. Što se Morgane tiče, njoj je bilo samo muka, a posle jednog pogleda na Ravenino blede, užasnuto lice, odlučila je da se sklone odatle.

Nije trebalo da pođe i ona. Ja nisam uspela da primetim opasnost po Posvećene sudove; ja nisam uspela na vreme da vidim da je Merlin izdajica. A kada učinim ono što moram, kako li ću uspeti da pobegnem u Avalon kada je Ravena u ovakvom stanju?

Pronašla je ugao u kome će ostati neprimećene, a ipak su imale srazmerno dobar pogled na sve što se dešavalo. Na gornjem kraju odaje nalazio se ogromni sto, čuveni Okrugli Sto koji je već prerastao u legendu, sa velikom platformom za kralja i kraljicu, i sa lepo ispisanim imenima vitezova na sedištima koja su im pripadala.

Na zidovima su visile jarke zastave. Posle godina provedenih u skromnosti Avalona, Morgani se sve ovo činilo razmetljivim rasipništvom.

Posle dugog vremena nastupilo je komešanje, a potom je odnekud dopro zvuk fanfara, pa se kroz masu proneo šapat. Biće neobično gledati dvor ovako spolja, pomislila je Morgana, kad sam tako dugo bila deo njega! Kaj je otvarao velika vrata na gornjem kraju dvorane, i Morgana se sledila - Kaj bi je poznao, ma u šta da se obukla! Ali zašto bi on uopšte i pogledao prema njoj?

Koliko je godina provela u mirnom Avalonu? Nije imala pojma. Ali Artur je izgledao još viši, još veličanstveniji, toliko plavokos da niko ne bi mogao da kaže postoje li i sede vlasi među pažljivo očešljanim kovrdžama. I Gvenvir je bila vitka i dostojanstvena kao i uvek, mada su joj grudi visile pod divnom haljinom.

"Pogledaj kako je mladolika kraljica", promrmljao je neko blizu Morgane, "a Artur se oženio one godine kada sam rodila prvog sina; a pogledaj mene." Morgana je bacila pogled na tu ženu, pogrbljenu i bezubu. "Čula sam da je ona veštica, kraljeva sestra, Morgana od Vila, dala oboma amajliju koja zadržava mladost..."

"Čarolije ili ne", mrmljala je druga bezuba starica, "da je kraljica Gvenvir morala da čisti balegu iz staja svako jutro i svako veče, i da rađa bebu svake godine i doji je svaki čas, ništa joj od te lepote ne bi ostalo! Stvari tako stoje, ali volela bih da mi neki pop kaže zašto ona dobija sve dobro u životu, a ja samo loše?"

"Ne gundaj", rekla je prva žena. "Danas ćeš napuniti trbuh i videćeš svu gospodu i dame, a znaš šta druidi kažu, zašto su stvari ovakve. Kraljica ima lepe haljine i dragulje i bavi se kraljevanjem zato što je u prethodnim životima bila dobra, a ti i ja i nama slični su siroti i ružni jer smo bili glupi; ali jednog dana, ako budemo pazili šta radimo u ovom životu, čeka nas bolja sreća."

"Ma da", mumlala je treća starica, "sveštenici i druidi sasvim su isti. Druidi pričaju to, a popovi kažu da treba da vršimo svoju dužnost u ovom životu, pa ćemo stići u raj i živeti sa Isusom i gostiti se tamo sa njim, i nikada se više nećemo vraćati na ovaj pokvareni svet! Sve se svodi na isto, ma šta ljudi govorili - neki se rađaju u bedi i umiru u bedi, a drugi imaju sve što požele!"

"Da, ali ona nije nimalo srećna, koliko čujem", javio se novi glas iz grupice. "Ma koliko kraljevala, nikada nije rodila bebu, a ja imam dobrog sina da mi obrađuje zemlju, i kćer udatu za komšiju, i još jednu kćer koja je služavka kod opatica na Glastonberiju! A kraljica Gvenvir morala je da usvoji ser Galahada, onog tamo, koji je sin Lanseleta i njene rođake Elene, da im on bude naslednik!"

"Da, to su oni rekli", kazala je četvrta starica, "ali i ti i ja znamo da je kraljica Gvenvir bila odsutna sa dvora tokom šeste ili sedme godine njegove vladavine - tako nekako - i misliš da niko nije uzeo da malo računa na prste? Žena mog polubrata bila je sudopera ovde, na dvoru, i on kaže da se svuda priča kako kraljica provodi noći ne u muževljevom, nego u sasvim drugom krevetu..."

"Ućuti, torokušo matora", javila se prva žena. "Ako te samo jedan komornik čuje da tako govoriš, baciće te u bunar! Ja kažem da je Galahad dobar vitez i da će od njega biti dobar kralj, dugo nam poživio Artur! I koga briga ko mu je mati? Mogao bi da bude i Arturovo kopile - plav je kao on. A pogledaj onog ser Mordreda - svi znaju da on jeste kraljevo kopile sa nekom kurvom."

"Ja sam čula nešto još gore", javila se nova žena. "Čula sam da je Mordred sin neke od onih vilinskih veštica i da ga je Artur primio na dvor kako bi zauzvrat živio stotinu godina - videćete, on neće ostariti, taj ser Mordred. Pogledajte samo Artura, sigurno mu je preko pedeset, a izgleda kao da mu je trideset!"

Neka žena je prostački opsovala. "Šta se to sve mene tiče? Ako se đavo već bavio takvim stvarima, mogao je tom ser Mordredu dati Arturovo lice, pa da svi vide da je Arturov sin! Arturova majka bila je od stare krvi Avalona - jeste li ikada videli gospu Morganu? I ona je tamnoputa, a Lanselet, koji im je rođak, isti je takav... Ja pre verujem drugoj priči, da je Mordred kopile ser Lasneleta i gospe Morgane! Treba samo da ih vidite - Morgana je sasvim lepa, onako mala i crnokosa."

"Nema je među gospama", primetila je neka žena, a ona koja je poznavala sudoperu na dvoru odmah je počela da objašnjava. "Oh, pa ona se posvađala sa Arturom i otišla u vilinsku zemlju, ali svi znaju da na Sve Svete ona leti okolo po dvorcu na leskovoju grani, i ko god je vidi smesta oslepi."

Morgana je zagnjurila lice u ogrtač da priguši smeh. Ravena ju je pogledala, puna negodovanja, ali Morgana je odmahнула glavom; moraju biti mirne i neprimnećene.

Vitezovi su se smeštali na svoja mesta. Lanselet se pri tom kratko osvrnuo po sali, i Morgani se na trenutak učinilo da ju je primetio, da ju je pogledao pravo u oči - stresla se i sagnula glavu. Komornici su se uzmuvali po odaji, sipajući vino u gornjem delu, a pivo iz kožnih mešina u donjem, kako bi i seljaci mogli da piju. Morgana je pružila svoju i Raveninu činiju, i kada je Ravena odbila da pije, obratila joj se oštrim šapatom. "Popij! Izgledaš kao smrt, a moraš biti dovoljno jaka za ono što predstoji, ma šta to bilo." Ravena je prinela činiju usmana i otpila, ali jedva je uspela da proguta. Žena koja je rekla da je Morgana lepa na svoj način primetila je šta se dešava. "Je li tvojoj sestri zlo?" upitala je.

"Uplašena je", odogovorila je Morgana. "Nikada ranije nije bila na dvoru."

"Baš su fini, gospodari i gospe, zar ne? Kakav prizor! A uskoro ćemo i mi dobiti lepu večeru", obratila se žena Raveni. "Hej, zar me ona ne čuje?"

"Nije gluva, samo je nema", opet je rekla Morgana. "Možda može da razume ponešto od onog što joj ja kažem, ali ne razume nikoga drugog."

"Sad kad kažeš, i izgleda mi prilično priglupa", rekla je druga žena i pogladila Ravenu po glavi kao da je pas. "Je li oduvek takva? Kakva šteta, a ti moraš da se staraš o njoj. Ti si dobra žena. Roditelji ponekad takvu decu vežu za drvo, kao stoku, a ti je, evo, vodiš i na dvor. Gledaj samo popa u zlatnoj haljini! To je biskup Patricije, kažu da je iz svoje zemlje oterao sve zmije... zamisli samo! Kako li je to uradio, štapom?"

"Time se misli da je oterao sve druide - njih nazivaju zmijama mudrosti", rekla je Morgana.

"Otkud ti to znaš?" ljutnula se žena. "Čula sam da su sigurno bile zmije, a svi ti mudraci, popovi i druidi, ionako se drže zajedno, ne bi se tukli među sobom!"

"Sigurno", odgovorila je Morgana, ne želeći da privlači dalju pažnju. Zagledala se u biskupa Patricija. Iza njega je stajao neko u

kaluđerskoj odeći - pogrbljen, i kao da se se mukom kretao - šta će jedan Merlin u biskupovoj pratnji? Morala je da sazna, pa makar opet privukla pažnju. "Šta li će se desiti? Sigurna sam da su misu već odslušali jutros, u kapeli, sva ta gospoda..."

"Ja sam čula", rekla je jedna od žena, "da je kapela veoma mala, pa će sada služiti misu za sve, pre jela - eno, biskupovi pomoćnici unose oltar sa belim pokrovom. Šššš - slušajte!"

Morgana je pomislila da će poludeti od gneva i očajanja. Zar će potpuno, nepovratno obesvetiti Posvećene sudove Obreda, upotrebivši ih za hrišćansku misu?

"Pridite bliže, dobri ljudi", počeo je da peva biskup, "jer danas staro ustupa mesto novom. Hrist je pobedio sve stare, izmišljene bogove koji će sada biti sluge njegove. Jer istinski Hrist je rekao ljudima: Ja sam način i istina Životna. A rekao je i: Niko neće stići Ocu mom sem onih koji dođu u moje ime, jer nema drugog imena pod nebesima koje vas može spasti. I stoga, sve ono što je nekada bilo posvećeno lažnim bogovima, pre nego što su ljudi upoznali istinu, sada će biti posvećeno Hristu i Jedinom, Istinskom Bogu..."

Morgana ga više nije slušala; sada je shvatila šta planiraju - Ne! Zaklela sam se Boginji. Ne smem dozvoliti ovo svetogrđe! Okrenula se da dodirne Ravena po mišici. Čak i ovde, usred prepune sale, bile su otvorene jedna drugoj. Upotrebiće Posvećene sudove Boginje da prizovu Prisustvo... koje je Jedno... ali oni će to učiniti u ime svog uskogrudog Hrista koji naziva sve Bogove demonima, ako nisu pozvani u njegovo ime!

Pehar koji hrišćani koriste pri misi jeste oličenje vode, kao što je tanjir na kome drže svoj sveti hleb, zapravo, posvećeni sud od elementa, zemlje. Sada, koristeći drevne predmete Boginje, prizvaće svog uskog Boga; a umesto svete vode iz čiste zemlje, koja dolazi iz bistrog, kristalnog izvora Boginje, uprljaće je vinom!

U peharu Boginje, o Majko, nalazi se oličenje Ceridven, na kome se napajaju svi ljudi i odakle potiče sve dobro ovog sveta. Usuđuješ se da prizoveš Boginju, svešteniče, ali hoćeš li smeti da ostaneš u njenoj blizini kada se pojavi? Morgana je preplela prste u najusrdnijoj molitvi u životu. Ja sam tvoja sveštenica, o Majko! Molim ti se, upotrebi me kako god želiš!

Osetila je slivanje moći, osetila je kako postaje sve viša i viša, jer moć joj je zapljuskivala dušu i telo i ispunjavala je; više nije bila svesna Raveninih ruku koje su je pridržavale, jer sveto prisustvo ju je ispunjavalo kao što vino ispunjava pehar...

Pošla je napred i ugledala je Patricijusa, ošamućenog, kako se povlači pred njom. Nije se bojala, iako je znala da dodirnuti Posvećene sudove Obreda bez pripreme znači smrt... Kako li je Kevin uspeo da pripremi biskupa? - upitala se na trenutak. Je li mu izdao i tu tajnu? Bila je potpuno uverena da je čitav njen dosadašnji život bio samo priprema za ovo sada, na trenutak kada će, kao sama Boginja, podići pehar svojim rukama.

Kasnije je slušala kako su neki ljudi videli da Sveti Pehar kroz odaju nosi devojka obučena u svetlucavo belo; drugi su pričali kako su čuli olujni vetar i zvuk mnogih harfi. Morgana je znala samo da je podigla pehar obema rukama, da je videla kako blista kao ogroman sveltucavi dragulj, rubin, živo, toplo srce koje joj je pulsiralo među dlanovima... pošla je ka biskupu i on je pao pred njom na kolena. "Pij", šapnula je ona. "Ovo je Sveto Prisustvo..."

Poslušno je otpio, i Morgana se na trenutak upitala šta li je on video, ali nestao joj je iz misli čim je pošla dalje, ili se pehar kretao, vukući i nju za sobom... nije znala tačno. Čula je zvuk mnogih krila pred sobom i osetila je slatkasti miris, ni tamjan, ni parfem... Ljudi su kasnije govorili kako je pehar bio nevidljiv; drugi su pričali da je sijao kao prava zvezda, zaslepljujući svako oko koje bi pogledalo u njega... Svako u sali imao je pred sobom tanjir pun baš onih đakonija koje najviše voli... kasnije je bezbroj puta slušala taj deo priče, i po tome je znala da je u rukama imala posudu Ceridven. Za ostale priče nije imala objašnjenje, i nije joj ni trebalo. Ona je Boginja i čini po svojoj volji...

Kad je prišla Lanseletu, čula ga je kako šapuće: "Jesi li to ti, majko? Ili samo sanjam?" Prinela je pehar njegovim usnama, puna ogromne nežnosti; danas je bila majka svima njima. Čak je i Artur kleknuo pred njom kad mu je prinela pehar usnama.

Ja sam sve - Devica i Majka i ona koja daje život i smrt. Samo rizikujete, vi koji me zaboravljate i prizivate druga Imena... znajte da sam ja Jedna... Od svih prisutnih u velikoj sali, samo ju je Nimui

poznala, činilo joj se, jer podigla je pogled pun zaprepašćenja i poznavanja; da, i Nimui je rasla učeći kako da prepozna Boginju, ma u kom obliku se pojavila. "I ti, dete moje", šapnula je Morgana sa beskrajnim razumevanjem, i Nimui je klekla da pije, i Morgana je osetila negde duboko izviranje požude i osvete. Da, i to je deo mene, pomislila je...

Zateturala se, osetila je da je Ravena pridržava. Je li Ravena uz nju, da li zajedno drže pehar? Ili je to samo priviđenje, možda Ravena još čuči u svom uglu, pridržavajući Morganu tokom sile koja iz njih dve hita u Boginju što drži pehar? Morgana ni kasnije nije znala je li zaista nosila pehar, ili je i to bio deo ogromne magije koju je istkala za Boginju... ipak, činilo joj se da je nosila pehar po čitavoj velikoj dvorani, da su svi prisutni, muškarci i žene, klečali da piju, da su je obuzeli slast i sjaj, da je hodala kao da je nose ona ogromna krila koja je mogla da čuje... a onda se pred njom našlo Mordredovo lice.

Ja nisam tvoja majka, ja sam Majka Svih...

Galahad je bio bled i zapanjen. Je li u njenim rukama video pehar života ili svetu posudu Hristovu? Zar je važno? Garet, Gaven, Lukan, Bediver, Palomides, Kaj... svi stari vitezovi i mnogi koje nije poznavala, i na kraju joj se činilo da se svi nalaze negde van prostora sveta, i da su sa njima svi koji su ikada rođeni, čak i oni koji su odavno napustili ovaj svet, jer svi su došli da im se danas pridruže za Okruglim Stolom - Ektorijus i Lot, odavno poginuli na planini Badon; mladi Drustan, koga je u naletu ljubomore ubio Markus; Lajonel i Bors; Balin i Balan, ruku pod ruku, opet braća iza kapija smrti... svi koji su se ikada okupljali oko Okruglog Stola, u prošlosti i sada, danas su se okupili u trenutku van vremena, pod mirnim i mudrim pogledom Talesinovim. A onda je pred njom klečao Kevin, i prinela je pehar njegovim usnama...

Čak i ti. Danas sve praštam... šta god došlo u vremenu koje nas čeka...

Na kraju je prinela pehar i svojim usnama. Voda Svetog Kladenca bila joj je slatka na usnama, i kada je sada videla da svi u sali jedu i piju, uzela je zalogaj hleba, i učinilo joj se da u ustima ima meki kolač sa medom, kakav joj je Igrema pravila dok je bila dete u

Tintagelu.

Vratila je pehar na oltar, gde je sijao kao zvezda...

Sada! Sada, Ravena, Velika Magija! Bila je potrebna sva snaga druida da izmeste Avalon sa ovog sveta, ali sada nam ne treba toliko... pehar, tanjir i koplje moraju otići... moraju zauvek nestati sa ovog sveta, da budu bezbedni u Avalonu, da ih više nikada ne dodirne niti uprlja smrtnik. Nikada više ne smeju biti upotrebljeni ni za naše čini u kamenom prstenu, jer uprljalo ih je vreme provedeno na hrišćanskom otlaru. Ali više ih nikad ne smeju dodirnuti sveštenici uskogrudog Boga koji poriče sve druge istine...

Osetila je Ravenin dodir, ruke kako je stežu, a iza njenih ruku kao da je osetila i dodir drugih ruku, nije znala čijih... u dvorani kao da su ogromna krila poslednji put zamahnula, i olujni vetar projurio je kroz salu i nestao. Pojavila se bela dnevna svetlost, a oltar je bio go i prazan, i bela tkanina ostala je zgužvana i pod njom nije bilo ničega. Videla je blede, užasnuto lice biskupa Patricijusa.

"Bog nas je posetio", šapnuo je, "i danas smo pili vino života iz Svetog Grala..."

Gaven je skočio na noge. "Ali ko je ukrao sveti sud?" povikao je. "Svi smo ga videli... Kunem se da ću poći da ga nađem i vratim na ovaj dvor! Provešću u potrazi ako treba i godinu i jedan dan, sve dok ga ne budem našao i video jasnije nego ovde..."

Naravno, morao je biti Gaven, pomislila je Morgana, on je uvek prvi kada se treba suočiti sa nepoznatim! Eto, išao joj je na ruku. Ustao je i Galahad, bled i blistav od uzbuđenja.

"Godinu dana, ser Gavene? Ja se kunem da ću provesti čitav život, ako ustreba, sve dok ne budem našao Sveti Gral..."

Artur je podigao ruku i pokušao da progovori, ali groznica je već uzela maha i svi su vikali u glas, zaklinjući se.

Sada im je to najmilije, pomislila je Morgana. Ratovi su dobijeni, u zemlji vlada mir. Između ratova, čak i rimski imperatori su imali dovoljno pameti da zaposle legije izgradnjom puteva i pokoravanjima novih zemalja. Oni sad misle kako će ih ovaj pohod ponovo ujediniti, kao u stara vremena. Opet će biti družina Okruglog Stola, ali ovo će ih rasuti na sve četiri strane sveta... u ime onog Boga koga si hteo da nametneš Avalonu, Arture! Boginja čini kao što njoj odgovara...

Mordred je ustao i govorio je, ali Morgana je tog časa videla samo Ravena, palu ničice na pod. Seljanke oko nje još su brbljale o hrani i piću koje su okusile pod čarolijom pehara.

"Bilo je belo vino, bogato i slatko kao med i grožđe... okusila sam ga samo jednom, nekad davno..."

"Ja sam imala kolač od šljiva, pun suvog grožđa i šljiva i sa prelivom od gustog, crnog vina... Nikada nisam jela ništa tako dobro..."

Samo je Ravena nemo ležala, bleđa kao smrt, i kada se Morgana sagnula nad njom, znala je ono što je znala čim ju je videla kako leži. Težina Velike Magije bila je prevelika za užasnutu ženu; čvrsto se držala, nošena Velikom Magijom, sve dok se Gral nije vratio u Avalon, nesebično izlivajući svoju snagu Morgani kako bi obavila posao Boginje; a onda je snaga nestala, i ponela sa sobom i njen život. Morgana ju je čvrsto zagrlila, obuzeta bolom i očajanjem.

I nju sam ubila. Zaista, zaista, sada sam ubila poslednju osobu koju sam volela... Majko, Boginjo, zašto nisi uzela mene? Ja više nemam za šta da živim, ni koga da volim, a Ravena nikad nije nautila nikom živom, nikad, nikad...

Videla je Nimui kako silazi sa sedišta kraj kraljice i kako razgovara sa Merlinom, sva mila i ljupka, i kako mu polaže ruku na mišicu. Artur je razgovarao sa Lanseletom, i obojici su niz lice tekle suze; videla ih je kako se grle i ljube, što nisu činili još od dečastva. Potom ga je Artur ostavio i pošao u donji deo sale, pomešavši se sa podanicima.

"Je li sve u redu, moj narode?"

Svi su mu pričali o magijskoj gozbi, ali kada je prišao bliže, neko je povikao: "Ovde je jedna gluvonema starica, gospodaru Arture, i mrtva je - nije mogla da izdrži toliko uzbuđenje!"

Artur je prišao Raveni, koja je beživotno ležala u Morganinom naručju. Morgana nije podigla glavu. Hoće li je poznati, hoće li povikati, optužiti je kao vešticu...?

Glas mu je bio blag i poznat, ali dalek. Naravno, pomislila je, on sada ne razgovara sa sestrom, sveštenicom, sa nekim sebi ravnim, on u meni vidi samo pogrbljenu, matoru seljanku, sedu i umotanu u rite. "Je li to tvoja sestra, dobra ženo? Žao mi je što se ovo desilo na

svečanosti, ali Bog ju je uzeo u trenutku blagoslova, i poneo ju je njegov anđeo. Hoćeš li da je sahranimo ovde? Ležaće u crkvenom dvorištu, ako želiš."

Žene oko nje su zapanjeno dahnule, i Morgana je znala da je to najveća milost koju je mogao da ponudi. Odgovorila je ne skidajući kapuljaču. "Ne", rekla je, a onda, kao začarana, morala je da ga pogleda u oči.

Toliko su se oboje promenili... ona je stara i izmoždena, a ni Artur više nije mladi Kralj Jelen...

Ni tada ni kasnije Morgana nije saznala da li ju je Artur prepoznao. Na trenutak su se gledali u oči, a onda je on blago produžio. "Hoćeš li onda da je odneseš kući? Neka bude kako želiš, majko. Reci mojim konjušarima da ti daju konja - pokaži im ovo." Spustio joj je u ruku prsten. Morgana je pognula glavu, čvrsto žmureći da ne bi zaplakala, i kada je ponovo podigla pogled, Artur je otišao.

"Hajde, pomoći ću ti da je poneseš", rekla je jedna od žena, i pridružila joj se još jedna, pa su ponele Ravenino mršavo telo napolje iz sale. Morgana je došla u iskušenje da se osvrne još jednom ka dvorani Okruglog Stola, jer znala je da je više nikada neće videti, niti će ikada više stupiti nogom u Kamelot.

Sada je njen posao okončan, i može da se vrati u Avalon. Ali vratiće se sama. Sada će uvek biti sama.

10.

Gvenvir je posmatrala pripreme u dvorani i slušala blagi glas biskupa Patricijusa. Niko ne može prići Ocu mom sem onih koji dođu u moje ime. Neodlučno je posmatrala pehar. Nešto u njoj je govorilo: Ova divna stvar treba da bude posvećena, kao što Patricije želi, službi Hristovoj; čak je i Merlin konačno prišao krstu.

Ali nešto drugo se bunilo, potpuno protiv njene volje. Ne. Bilo bi bolje da ga uništimo, da pretopimo zlato ako treba, i da od njega načinimo novi pehar, koji će od samog početka biti posvećen istinskoj službi istinskom Bogu. Jer ovaj pripada Boginji, kako je već zovu, a to je ona kurva koja je od samog početka vremena bila neprijatelj Boga... Sveštenici govore istinu, žena je donela zlo na ovaj svet. Tu se malo zbunila, jer sigurno ne mogu sve žene biti sasvim zle - čak i Bog je odabrao ženu da rodi njegovog sina, a Hrist je pričao o nebesima svojim odabranim učenicima, i njihovim sestrama i ženama...

Barem neko se odrekao te Boginje. Osetila je da joj je lice omekšalo kada je pogledala Nimui - ona je Elenina kćer i veoma liči na Elenu kad je bila mlada, ali čak je i lepša, ima nešto od Lansletove nasmejane veselosti i plesačke ljupkosti. Nimui je bila tako lepa i čedna da Gvenvir nije mogla da poveruje kako u njoj ima išta zlo, pa ipak je od detinjstva živela u domu same Boginje. A sada se pokajala zbog te službe i stigla u Kamelot, preklinjući da niko ne sazna da je živela u Avalonu, čak ni biskup Patricije. Čak ni Artur. Nimui je teško išta odbiti, pomislila je Gvenvir; rado je pristala da čuva tajnu mlade devojke.

Prenela je pogled sa Nimui na Patricijusa, koji je stajao spreman da uzme pehar u ruke. A onda...

...Gvenviri se učinilo da ogromna anđeoska krila padaju u senku iza blistave prilike, koja je u rukama držala pehar, sada nalik na blistavu zvezdu. Bio je purpuran, kao živo srce, kao svetlucavi rubin... ne, bio je plav kao najvedrije nebo, i osećao se miris kao da su sakupljene sve ruže iz svih bašta u koje je ulazila tokom života. Kroz salu je dunuo snažan, čist vetar, i mada je trajala služba Božja,

Gvenvir je poželega da ustane i istrči u bregove, u prostranstva koja pripadaju Bogu, pod njegovu ogromno, široko, isceliteljsko nebo. Duboko u srcu znala je da se više nikada neće plašiti da napusti bezbednost četiri zida; bez straha će hodati pod otvorenim nebom i po bregovima, jer kuda god pošla, Bog će biti sa njom. Nasmejala se; u neverici je čula samu sebe kako se glasno smeje, i neki sitan, gotovo zaboravljeni glas u njoj je upitao: Zar usred mise? ali prava Gvenvir je odgovorila, još se smejući, mada niko nije mogao da je čuje. Ako ne smem da se radujem Bogu, šta onda Bog može da mi znači?

A onda, kroz miomirise i radost, anđeo se našao pred njom i prineo pehar njenim usnama. Otpila je, drhteći, oborenog pogleda, ali osetila je dodir na kosi i podigla oči, i videla da pred njom nije anđeo već žena u plavom, sa krupnim, žalosnim očima. Nije bilo nikakvog zvuka, ali žena joj se obratila. Ja sam bila davno pre Hrista i ja sam te načinila takvom kakva si. Stoga, voljena moja kćeri, zaboravi sav stid i budi vesela jer si i ti ista kao ja.

Gvenvir je osetila da joj čitavo telo i dušu ispunjava čista radost. Nije bila tako srećna još od detinjstva. Čak ni u Lanseletovom naurčju nije upoznala takvo potpuno blaženstvo. Oh, kad bih samo mogla da to prenesem i svom dragom! Znala je da je anđeo, ili već oblik u kome ju je dodirnulo Prisustvo, pošao dalje, i bilo joj je žao što je otišao, ali radost je još pulsirala u njoj, i podigla je oči, puna ljubavi, baš kad je anđeo prinosió plameni pehar Lanseletovim usnama. Oh, kad bih mogla da ti pružim makar deo ove radosti, sirota ljubavi moja!

Plamen i vetar prohujali su kroz dvoranu i nestali. Gvenvir je jela i pila, mada nije bila svesna šta ima pred sobom; znala je samo da je slatko i sočno, i prepustila se uživanju u ukusu. Šta god dobili danas, sve će biti sveto...

U dvorani je vladala tišina; delovala je nago i prazno pod podnevnim suncem, i Gaven je ustao i povikao. A za njim i Galahad.

"Kunem se da ću provesti čitav život, ako ustreba, sve dok ne budem našao Sveti Gral..."

Biskup Patricije delovao je iscrpljeno, i Gvenvir se setila da je on star; a oltar na kome je pehar bio sad je ostao prazan. Brzo je ustala

i prišla mu.

"Oče", rekla je, pruživši mu pehar sa vinom. Otpio je, i boja je počela da mu se vraća na izbornano lice. "Nešto sveto svakako je došlo među nas", šapnuo je. "Istinski sam jeo za stolom Gospodnjim, iz pehara iz koga je On pio poslednje, svete noći pre nego što je raspet..."

Gvenvir je počela da shvata šta se desilo - šta god da su videli, bila je to vizija Boga. "Jesi li videla, kraljice, pehar Hristov?" šapnuo je biskup.

"Avaj, nisam, dragi oče", blago mu je odgovorila. "Možda nisam bila dostojna toga, ali videla sam anđela, čini mi se, i na trenutak mi su činilo da je to Majka Božja i da je stajala preda mnom..."

"Bog je svakom od nas namenio viziju", rekao je Patricije. "Koliko sam se molio da nam se nešto prikaže, da ispuni sve ove ljude ljubavlju prema istinskom Hristu..."

Gvenvir se setila drevne izreke: Pazi dobro za šta ćeš se moliti, jer možeš to i da dobiješ. Nešto je svakako ispunilo vitezove. Ustajali su jedan za drugim i zaklinjali se da će provesti godinu i jedan dan u potrazi. Družina Okruglog stola rasuće se na sve četiri strane sveta, pomislila je.

Pogledala je na oltar gde je ležao pehar. Ne, pomislila je. I Patricije i Kevin su pogrešili. I Artur. Ne možeš prizvati Boga da služi tvojim ciljevima. Bog razbija ljudske ciljeve kao moćna oluja, kao lepet anđeoskih krila koji sam danas čula u ovoj sali, i sve ih uništava...

Šta mi je, kako smem da okrivljujem Artura, pa čak i biskupa, zbog onog što su učinili?

A zašto ne? Oni nisu Bog, samo su ljudi, i njihovi ciljevi nisu sveti! Pogledala je Artura, koji je hodio među seljacima i podanicima u donjem delu sale... tamo se nešto desilo, neka seljanka je pala mrtva, možda od prevelike radosti zbog Svetog Prisustva. Kada se vratio, izgledao je žalostan.

"Gavene, moraš li da ideš...? Galahade...? Zar i ti, sine moj? Borse, Lajonele... šta, zar svi?"

"Gospodaru Arture", javio se Mordred. Nosio je, kao i uvek, purpurno odelo koje mu je tako lepo pristajalo, naglašavajući i sličnost

sa mladim Lanseletom.

"Šta je bilo, dragi momče?" blago je upitao Artur.

"Kralju moj, tražim dozvolu da ne idem u potragu", rekao je on. "Mada je možda obavezna za sve tvoje vitezove, neko mora da ostane uz tebe."

Gvenvir je osetila ogromnu nežost prema mladiću. Ah, on je pravi Arturov sin, a ne Galahad, sav u snovima i vizijama! Zar zaista pre nekog vremena nije volela Mordreda i nije mu verovala? "Bog te blagoslovio, Mordrede", rekla je, i mladić joj se nasmešio. Artur je klimnuo glavom. "Neka bude tako, sine moj."

Prvi put ga je tako oslovio pred svima; Gvenvir je po tome osetila koliko je uznemiren. "Neka nam je Bog obojici na pomoći, Gvideone - htedoh reći, Mordrede - kad se toliko mojih vernih vitezova razide po svetu, sam Bog zna hoće li se ikada vratiti..." Uhvatio je Mordreda za obe ruke, i Gvenviri se na trenutak učinilo da se oslonio o sinovljevu snažnu mišicu.

Lanselet joj je prišao i naklonio se. "Gospo, imam li tvoju dozvolu?"

Učinilo joj se da se u njoj mešaju suze i radost. "Oh, ljubavi, moraš li da ideš u tu potragu?" upitala je, ne mareći hoće li je neko čuti. I Artur je delovao uznemireno; pružio je ruke svom rođaku i prijatelju. "Zar nas napuštaš, Lanselete?"

Lanselet je klimnuo glavom; na licu je nosio izraz zanosa, nadzemaljski, blistav. Znači, i on je osetio tu veliku radost? Ali zašto onda mora da ide u potragu za njom? Svakako je već nosi u sebi!

"Sve ove godine, ljubavi moja", rekla mu je, "govorio si mi da uopšte nisi dobar hrišćanin. Zašto onda moraš da me napustiš zbog te potrage?"

Videla je da on traži reči. "Sve ove godine nisam znao da li je Bog samo drevna priča koju sveštenici koriste da nas plaše. Sada sam video..." Ovlažio je usne jezikom, pokušavajući da nađe reči za nezemaljsko osećanje. "Video sam... nešto. Ako postoje takve vizije, svejedno da li ih šalje Hrist ili đavo..."

"Svakako ih šalje Bog, Lanselete", žurno ga je prekinula Gvenvir.

"Verujem ti, jer i ti si videla, i znaš", odgovorio je, pritiskajući njene ruke sebi na srce. "Ja nisam siguran - možda je moja majka bila u

pravu, ili Talesin kad je govorio da su svi bogovi Jedan - sad sam rastrzan između tame neznanja i svetlosti koja nadvladava očajanje, koja mi govori..." Opet je tražio prave reči. "Kao da sam čuo veliko zvono, izdaleka, svetlo, nalik na svetionik u daljini, i oni su rekli: 'Pođi...' i znam da je istina, prava istina, tamo, tamo, tik van mog domašaja, i samo kad bih mogao da pođem i nađem je i raskinem veo koji je skriva... ona je tamo, samo ako mogu da je dosegnem, moja Gvenvir. Zar ćeš mi zabraniti potragu, sada kada znam da zaista postoji nešto vredno da se traži?"

Činilo joj se kao da su sami u odaji, a ne na dvoru, pred svima. Znala je da bi u svemu drugom uspela da ga ubedi, ali ko sme da se postavi između čoveka i njegove duše? Bog nije smatrao za potrebno da mu pruži sigurnost i radost, i znala je da on mora da pođe u potragu za njima, jer kad bi ona osetila da su joj nadohvat ruke, svakako bi čitav život utrošila pokušavajući da ih nađe. Pružila mu je obe ruke, osećajući se kao da ga je zagrlila pred čitavim dvorom u pola belog dana. "Idi onda, voljeni, i neka Bog nagradi tvoju potragu istinom za kojom žudiš."

"Neka Bog bude uz tebe, kraljice moja", odgovorio je on, "i neka Bog da da ti se jednog dana vratim."

Potom se obratio Arturu, ali Gvenvir nije čula šta su govorili. Videla je samo da je zagrlio Artura kao što je činio dok su svi bili mladi i nedužni.

Artur je stajao, sa rukom na Gvenvirinom ramenu, i gledao ga kako odlazi. "Ponekad mislim", tiho je rekao, "da je Lans najbolji od svih nas." Ona se okrenula ka njemu, srca prepunog ljubavi prema divnom čoveku koga je imala za muža. "I ja tako mislim, ljubavi moja", rekla je.

"Ja vas oboje volim, Gven", rekao je Artur, iznenadivši je. "Nemoj nikada, nikada da pomisliš da mi nisi najdraža na svetu. Gotovo da mi je milo što mi nikada nisi rodila sina", dodao je, šapatom, "jer tada bi možda mislila da te volim zbog toga, a sada mogu da ti kažem: volim te više od svega na svetu, osim moje dužnosti prema ovoj zemlji koju mi je Bog poverio na staranje, a na to ne možeš da budeš ljubomorna..."

"Ne", tiho je rekla ona. A onda je i sama rekla, prvi put sasvim

iskreno, bez ograda. "I ja tebe volim, Arture, nemoj nikada da sumnjaš u to."

"Nikada nisam ni sumnjao, ljubavi moja." Poljubio joj je obe ruke, i Gvenvir je opet osetila da je ispunjava ona ogromna radost. Koja je žena imala tako pun život, da je vole dva najveća čoveka koja postoje na ovom svetu?

Svuda oko njih polako se ponovo širila uobičajena dvorska vreva, zahtevajući da se misli na svakodnevne stvari. Izgleda da je svako video nešto drugo - anđela; devojku kako nosi Gral; neki su, kao i ona, videli Devicu Majku; a mnogi nisu videli ništa, nego samo svetlost, prejaku da bi se gledalo u nju, i bili su ispunjeni mirom i srećom, i dobili su za jelo ono što najviše vole.

Sada se proširila priča kako su, voljom Hristovom, videli sam Gral iz koga je Hrist pio na Poslednjoj Večeri sa svojim učenicima, kada je podelio hleb i vino kao svoje telo i svoju krv. Je li biskup Patricije odlučio da proturi tu priču, dok su svi još zbunjeni i dok niko ne zna šta je tačno video?

Gvenvir se setila šta joj je Morgana nekada pričala - i brzo se prekrstila: Isus iz Nazareta, govorili su u Avalonu, došao je ovamo u mladosti da uči od mudrih druida u Glastonberiju, a posle njegove smrti njegov poočim, Josif iz Arimateje, došao je ovamo i zabo svoj štap u zemlju, i tu je štap olistao i pretvorio se u Sveti Trn. Zar ne bi bilo logično da je Josif doneo sa sobom i pehar? Šta god da se desilo, svakako je bilo sveto... jer da nije, da nije došlo od Boga, bilo bi strašno zlo, neka užasna čarolija, a kako bi tolika radost i lepota mogle da budu zle?

No, ma šta biskup rekao, nešto je pošlo loše, pomislila je Gvenvir, drhteći. Jedan po jedan, vitezovi su ustajali i polazili u potragu, i sada je stajala pred gotovo praznom salom. Svi su otišli, svi vitezovi osim Mordreda, koji se zarekao da će ostati, i Kaja, koji je previše star i hrom da bi pošao. Artur je baš završio razgovor sa Kajem - mora da ga je tešio što ne može i on u potragu sa ostalima. "Ah, i ja bi trebalo da pođem sa njima, ali ne mogu", rekao je. "Ne želim da im pokvarim san."

Prišla je i svojom rukom mu sipala vino, i odjednom je poželela da se nalaze u svojim odajama, a ne ovde, ostavljeni sami u dvorani

Okruglog Stola. "Arture, planirao si ovo - rekao si mi da se za Uskrs sprema nešto divno..."

"Da", rekao je on, svalivši se u svoju stolicu, "ali kunem ti se da nisam znao šta biskup i Merlin spremaju. Znao sam da je Kevin doneo ovamo iz Avalona Posvećene sudove Obreda." Položio je ruku na svoj mač. "Ja sam dobio mač prilikom krunisanja i sada sam ga predao u službu ovom kraljevstvu i Hristu. Činilo mi se, kao što je i Merlin rekao, da najsvetije misterije drevnog sveta treba preneti u službu Bogu, pošto su svi Bogovi jedan, kao što nam je Talesin uvek govorio. U stara vremena su druidi zvali svog Boga drugim imenima, ali ove stvari pripadaju Bogu i treba ih njemu i dati. Ali ipak ne znam šta se danas desilo pred našim očima."

"Ne znaš? Ti ne znaš? Zar ti se ne čini da si prisustvovao istinskom čudu, da je sam Bog došao pred nas da nam pokaže da Sveti Gral treba da služi njemu?"

"Ponekad mi se čini i tako", polako je odvratio Artur, "ali ipak se pitam... nije li nas to začarala Merlinova magija, kako bismo mislili baš tako? Jer sada su me moji vitezovi napustili, i ko zna hoće li se ikada vratiti." Pogledao ju je u lice; primetila je, ovako iz blizine, da su mu obrve potpuno sede i da ima mnogo sedih i u kosi.

"Jesi li znala da je Morgana bila ovde?" upitao je on.

"Morgana?" Gvenvir je odmahнула glavom. "Ne, nisam znala... zašto nije došla da nas pozdravi?"

On se nasmešio. "Još pitaš? Kada je napustila ovaj dvor, bila je u mojoj nemilosti." Stegao je usne i opet dodirnuo balčak Ekskalibura, kao da proverava je li još tu. Sada je nosio kožne kanije, grube i ružne; nikada se nije usudila da ga upita šta se desilo sa onima koje mu je Morgana napravila još davno, ali sada je pretpostavljala da je to bio razlog njihove svađe.

"Ti ni ne znaš - ona se pobunila protiv mene. Htela je da svog ljubavnika, Akolona, postavi na presto umesto mene..."

Gvenvir je mislila da posle današnje vizije više nikada neće osetiti gnev prema nekom živom biću; čak i sada je osećala sažaljenje prema Morgani, pa čak i prema Arturu, jer znala je koliko je voleo svoju sestru i verovao joj, a ona ga je izdala. "Zašto mi nisi rekao? Ja joj nikada nisam verovala."

"Baš zato", odgovorio je Artur, stežući je za ruke. "Mislio sam da ne bih mogao da podnesem da mi kažeš kako joj nikada nisi verovala i kako si me često upozoravala na nju. Ali Morgana je danas bila ovde, prurušena u staru seljanku. Izgledala je stara, Gvenvir, stara, bolesna i bezopasna. Mislim da je došla prurušena kako bi još jednom videla mesto gde je nekada bila veoma ugledna, i možda da vidi svog sina... Izgledala je starija od naše majke kada je umrla..." Zaćutao je, računao malo na prste i nastavio. "Pa, i jeste starija, a i ja sam stariji nego što je moj otac ikada bio, moja Gvenvir...Mislim da Morgana nije došla u nameri da pravi nevolje, a ako i jeste, sveta vizija ju je svakako sprećila..." i tu je zaćutao. Gvenvir je znala, sigurno i nagoni, da ne Źeli glasno da kaže kako još voli Morganu i kako mu nedostaje.

Kako godine protiću, sve je više stvari koje ne mogu da kaŹem Arturu, niti on meni... ali barem smo danas razgovarali o Lanseletu i o ljubavi koja je među nama vladala. Na trenutak joj se učinilo da je ta ljubav bila najveća istina njenog Źivota i da se nikada ne može izmeriti, jer je to beskonaćni, većni tok, i što više bude volela, imaće više ljubavi da pruŹi, i sada je bila spremna da je pruŹi svakome, jer tako ju je naućila vizija.

Ćak je i prema Merlinu, danas, osećala toplinu i neŹnost. "Pogledaj kako se Kevin mući sa harfom. Da pošaljem nekoga da mu pomogne, Arture?"

Artur se nasmešio. "Ne treba, jer Nimui mu pomaŹe, vidiš li?"

I opet je osetila talas ljubavi, ovog puta prema Lanseletovoj i Eleninoj kćeri - detetu dvoje ljudi koje je najviše volela. Nimui je uhvatila Merlina pod ruku... kao u staroj prići o devici koja se zaljubila u zver iz dubina šume! Ah, ali danas je ćak i ona osećala ljubav prema Merlinu, i bilo joj je drago što su se našle Nimuine snaŹne ruke da mu pomognu.

Kako su proticali dani u gotovo praznom Kamelotu, Nimui joj je sve više i više postajala kao kćer koju nikada nije imala. Devojka je paŹljivo i ućtivo slušala kad joj je govorila, odmereno joj laskala, uvek je bila spremna da pomogne. Genviri se samo jedna stvar kod Nimui nije svićdala - premnogo vremena je provodila slušajući Merlina.

"On možda sada naziva sebe hrišćaninom, dete", upozorila ju je kraljica, "ali u srcu je i dalje stari paganin, pod zakletvom varvarskih obreda druida, kojih si se ti odrekla... na rukama mu se još vide zmije!"

Nimui je pogladila svoje baršunaste podlaktice. "Pa, ima ih i Artur", blago je rekla, "a i ja bih ih nosila, rođako, da nisam videla veliku svetlost. On je mudar čovek, i u čitavoj Britaniji ne postoji neko ko bi umilnije svirao na harfi."

"A vezuje vas i Avalon", rekla je Gvenvir, nešto oštrije nego što je nameravala.

"Ne, ne", odvratila je Nimui, "preklinjem te, rođako, nemoj mu to nikada reći. On nije video moje lice u Avalonu, ne poznaje me, i ne želim da misli da sam prebeg iz jedne vere u drugu..."

Delovala je toliko uznemireno da je Gvenvir smesta omekšala. "Pa, ako ti je toliko stalo, neću mu reći. Ni Arturu nisam rekla da si nam došla iz Avalona."

"A ja toliko volim muziku i harfu", molila je dalje Nimui. "Zar ne smem da razgovaram sa njim?"

Gvenvir je morala da se popustljivo nasmeši. "I tvoj otac je bio dobar muzičar - jednom je rekao da mu je majka dala harfu u ruke da se igra pre nego što je dorastao i do mača-igračke. Ona ga je naučila da svira. Više bih volela Merlina kad bi se držao samo harfe, umesto da pokušava da bude Arturov savetnik." Stresla se. "Ja mislim da je on čudovište!"

"Žao mi je što vidim da si toliko protiv njega, rođako", strpljivo je rekla Nimui. "Nije on kriv za to - sigurna sam da bi i sam mnogo više voleo da je lep kao moj otac i snažan kao Garet!"

Gvenvir je pognula glavu. "Znam da je to ružno od mene... ali od detinjstva sam osećala odbojnost prema izobličanim ljudima. Nisam sigurna, ali može biti da je upravo pogled na Kevina doprineo da pobacim, kada sam poslednji put bila u prilici da rodim sina. A ako je Bog dobar, zar ne znači da sve što potiče od njega mora da bude lepo i savršeno, pa sve što je ružno i izobličeno mora biti delo Sotonino?"

"Ne", rekla je Nimui. "Meni se čini sasvim drugačije. Sam Bog je slao iskušenja narodu u Svetom Pismu, obeležio je Jova leprom i

čirevima, i učinio je da Jonu proguta ogormna riba. I stalno nam govore kako je on terao svoj Izabrani narod da pati, i čak je i sam Hrist patio. Reklo bi se da su svi oni patili zato što je bila volja Božja da pate više od ostalih. Može biti da Kevin pati zbog nekog velikog greha koji je počinio u nekom prethodnom životu."

"Biskup Patricije kaže da je to pagansko verovanje i da hrišćani ne smeju poverovati u tako užasnu laž - da se stalno ponovo rađamo. Zar ne bi trebalo da odemo u raj?"

Nimui se nasmešila, jer setila se šta joj je Morgana nekad davno rekla. Nemoj mi više nikad ponavljati šta ti je rekao otac Griffin. Rado bi sad isto to rekla Gvenviri, ali pazila je da joj glas ostane blag.

"Oh, ne, rođako, čak i u Svetom Pismu se kaže kako su se ljudi pitali ko je bio Jovan Krstitelj. I za Isusa Hrista su neki govorili da je ponovo rođeni prorok Ilija, a on je odgovorio: Velim vam da je Ilija već došao ponovo među vas, a vi ga niste poznali. I ljudi su znali - tako piše u Svetom Pismu - da on misli na Jovana. I tako, ako je i sam Hrist verovao da se ljudi ponovo rađaju, zašto bi bilo pogrešno da ljudi veruju u to?"

Gvenvir se upitala otkud to da Nimui tako dobro poznaje Sveto Pismo, kad je živela u Avalonu. Setila se da je i Morgana možda bolje poznavala Bibliju nego ona sama.

"Mislím da sveštenici možda ne žele da verujemo u druge živote", nastavila je Nimui, "zato što žele da budemo što bolji u ovom životu. Mnogi sveštenici veruju da je ostalo još sasvim malo vremena do kraja sveta i Hristovog povratka, i zato se boje da bi ljudi čekali da budu dobri u narednom životu, pa neće imati vremena da dostignu savršenstvo pre Hristovog dolaska. Ako ljudi znaju da će se ponovo roditi, zašto bi se naročito trudili da budu dobri u ovom životu?"

"To mi se čini kao opasno uverenje", rekla je Gvenvir, "jer kad bi ljudi verovali da će na kraju svi biti spaseni u nekom od narednih života, šta bi ih sprečilo da čine grehe u ovom životu, jer nadali bi se da će milost Božja ipak da nadvlada."

"Ništa neće sprečiti ljude da čine grehe", rekla je Nimui, "ni strah od sveštenika, ni od gneva Božjeg, ni od bilo čega drugog, nego tek kada budu stekli dovoljno mudrosti da shvate da su greške beskorisne i da se za svako zlo mora platiti, ranije ili kasnije."

"Oh! Pssst, dete", brzo je rekla Gvenvir. "Zamisli samo da te neko čuje kako jeretički govoriš! Mada je istina", dodala je trenutak kasnije, "da mi se od onog Uskrsa čini kako u ljubavi Božjoj postoji beskrajna milost, i možda Bogu i nije toliko stalo do grehova kao što neki sveštenici žele da verujemo... a sada izgleda i ja govorim jeretički!"

Nimui se samo nasmešila. Nisam došla na dvor da prosvetljam Gvenvir, pomislila je. Moj zadatak je mnogo opasniji, i nije trenutak da joj objašnjavam istinu - kako svi ljudi, i muškarci i žene, moraju jednog dana stići do prosvetljenja.

"Zar ti ne veruješ da će se Hrist jednog dana vratiti, Nimui?"

Ne verujem, pomislila je Nimui, Ja verujem da veliki, prosvetljeni ljudi, kao Hrist, dolaze samo jednom, posle mnogih života provedenih u sticanju mudrosti, a zatim odlaze zauvek u večnost; ali verujem da će božanske moći poslati druge velike mudrace da propovedaju ljudima istinu i da će ih ljudi uvek dočekivati krstom, vatrom i kamenjem.

"Nije važno šta ja verujem, rođako, važna je istina. Neki sveštenici propovedaju kako je njihov Bog - Bog ljubavi, a drugi tvrde da je zao i osvetoljubiv. Ponekad mi se čini da su sveštenici poslali da kažnjavaju narod; pošto ljudi nisu hteli da slušaju Hristove reči o ljubavi, Bog im je poslao sveštenike pune mržnje i uskogrudosti." Tu je prekinula, jer nije htela da naljuti Gvenvir. Srećom, kraljica je ostala mirna. "Pa, Nimui, poznavala sam i takve sveštenike", rekla je.

"A ako su neki sveštenici loši ljudi", rekla je Nimui, "nije nelogično da neki druidi mogu da budu dobri."

U toj logici sigurno postoji neka greška, pomislila je Gvenvir, ali nije mogla da je ulovi. "Pa, mila, možda si i u pravu. Ali muka mi je da te gledam sa Merlinom. Mada znam ga je Morgana cenila... po dvoru se čak govorkalo i da su njih dvoje ljubavnici. Često sam se pitala kako žena tako uzdržljiva kao što je Morgana može da mu dopusti da je dodirne."

Nimui nije znala za tu činjenicu i zapamtila ju je za kasije. Da li je tako Morgana saznala za njegovu nebranjenu tvrđavu? "Od svega što sam učila u Avalonu", nedužno je rekla, "najviše sam volela

muziku, a u Svetom Pismu mi se najviše dopada onaj psalm koji kaže da slavimo Gospoda lautom i harfom. A Kevin mi je obećao da će mi pomoći da nađem neku harfu, pošto sam došla bez moje. Smem li da ga pozovem ovamo, rođako?"

Gvenvir je načas oklevala, ali nije mogla da se odupre umiljatom devojčinom osmehu. "Naravno da smeš, najdraže moje dete", rekla je.

11.

Posle nekog vremena došao je Merlin - ne, pomislila je Nimui, moram da zapamtim: on je sada samo Kevin Harfista, izdajnik Avalona - a za njim je išao sluga, noseći Moju Gospu. On je sada hrišćanin, mislila je dalje Nimui, i nema zakona koji bi zabranjivao drugim osobama da dodirnu njegovu harfu; to mu je lakše nego da drži posvećenu osobu da mu pomaže oko Moje Gospe kada ga izda snaga.

Koristio je dva štapa, jedva vukući za njima svoje izmučeno telo. Ali nasmešio se gospama. "Morate smatrati, kraljice moja i gospo Nimui, da je moj duh izveo pred vama učtivi naklon, za kakav moje telo više nije sposobno."

"Molim te, rođako", šapnula je Nimui, "ponudi ga da sedne - on ne može dugo da stoji."

Gvenvir je dala Merlinu znak rukom. Barem sada joj je bilo milo što je kratkovidna, pa ne može da jasno vidi njegovo izobličeno telo. Nimui se na trenutak uplašila da Kevinov pratilac potiče iz Avalona i da će je poznati, možda čak i pozdraviti. No, to je bio samo sluga u dvorskoj livreji. Kako li je Morgana, ili stara Ravena, mogla da vidi toliko unapred, pa da je kao dete izdvoje, da bi sada, kao odrasla, bila jedina zrela sveštenica Avalona koju Merlin ne poznaje makar iz viđenja? Shatala je da je ona samo paok u velikom točku sveta, poslata bez oružja, osim lepote i dugo čuvanog devičanstva, da izvrši osvetu Boginje nad ovim čovekom koji ih je sve izdao.

Nimui je uzela jastuk sa svoje stolice kako bi ga namestila Merlinu pod ruku. Njegove kosti kao da su se probijale kroz kožu, i kada mu je ovlaš dodirнула lakat, učinilo joj se da u oteklim zgobovima vlada takva vatra da ju je opekla. I na trenutak je osetila sažaljenje i pobunu.

Pa Boginja već vrši svoju osvetu! Ovaj čovek je svakako dovoljno patio! Njihov Hrist bio je mučen na krstu jedan dan; ovaj čovek je raspet u tom bolnom telu čitavog života!

No, drugi su bili spaljeni zbog vere, a nisu se slomili, nisu izdali Misterije. Stegla je srce i umiljato se obratila Merlinu. "Gospodaru

Merline, da li biste mi svirali na harfi?"

"Za tebe, gospo moja", rekao je Kevin svojim divnim glasom, "sviraću šta god želiš i mogu samo da žalim što nisam onaj drevni bard koji je umeo tako da svira da je drveće igralo!"

"Oh, ne", nasmejala se Nimui. "Šta bismo radili kad bi drveće doplesalo ovamo! Čitava sala bi bila puna zemlje, i ni sve služavke sa krpama i metlama ne bi mogle da je očiste! Molim vas, ostavite drveće tamo gde je i pevajte!"

Merlin je spustio ruke na harfu i zasvirao. Nimui je sela kraj njega na pod, gledajući naviše svojim krupnim očima, sva usmerena na njegovo lice. Merlin je gledao naniže u devojkicu onako kako bi veliki pas gledao gospodara - sa poniznom odanošću i sav usmeren na to. Gvenvir je to sasvim razumela. Ona sama je toliko često bila predmet sličnih osećanja da nije razmišljala o njima - to je jednostavno počast koju muškarci odaju lepoti. No, možda bi trebalo da upozori Nimui kako joj ne bi zavrteo glavu. Ipak, nije mogla da shvati kako Nimui može da sedi tako blizu njegove rugobe i da ga tako pažljivo gleda.

Bilo je u Nimui nečega što je zbunjivalo Gvenvir. Devojkina usmerenost nije bila ono što je na prvi pogled izgledala. Nije to uživanje muzičara u umetnosti, niti je obično divljenje naivne devojkice prema starijem i iskusnom muškarcu. Ne, pomislila je Gvenvir, a nije ni iznenadna strast; to bi mogla da razume, i da saoseća - i sama je poznavala tu naglu, nadmoćnu ljubav koja ruši sve prepreke. Nju je pogodila kao munja, uništivši sve nade da će brak sa Arturom biti dobar i uspešan. Predstavljala je prokletstvo, ali dobro je znala da je došla sama od sebe, da ni ona ni Lanselet tu ništa nisu mogli da učine. Ona se suočila sa tim, i mogla bi da shvati da se isto dogodilo i Nimui - čak i ako je Kevin, Merlin, izgledao kao najmanje verovatan predmet takve strasti. Ne, ovo nije to... nije joj bilo jasno otkuda to zna, ali znala je.

Obična požuda? Možda je tako što se tiče Kevina - Nimui je veoma lepa, i mada je Kevin bio veoma obazriv, ona je u stanju da zaludi svakog muškarca; ali Gvenvir nije mogla da poveruje da bi Nimui bila tako uzbuđena takvom osobom, kada je prema svim lepim vitezovima bila ljubazna, ali hladna i nedostižna.

Sedeći kraj Merlinovih nogu, Nimui je osećala na sebi Gvenvirin pogled. Ipak nije skretala oči sa Kevina. Na neki način ga začaravam, pomislila je. Njen cilj je zahtevao da ga ima prepuštenog sebi na milost i nemilost - da joj bude rob i žrtva. Opet je savladala blesak sažaljenja. Ovaj čovek je učinio nešto mnogo gore nego što je samo otkrivanje Misterija ili tajnog učenja; predao je svete stvari u ruke hrišćanima, da ih okaljaju. Nimui je pazila da ne razmišlja dalje - kako hrišćani nisu želeli da okaljaju, nego da posvete te stvari. Hrišćani ne znaju ništa o unutrašnjim istinama Misterija. U svakom slučaju, Merlin je pogazio zavet.

A Boginja se pojavila da spreči kaljanje... Nimui je bila dovoljno upućena u Misterije da bi znala čemu je prisustvovala; čak i sada se stresla od pomisli na ono što se desilo vitezovima tog svečanog dana. Nije potpuno razumela, ali znala je da je osetila prisustvo nečeg veoma svetog.

A Merlin je bio spreman da to okalja. Ne, on mora da umre kao pas, što i jeste.

Harfa je začutala. "Imam harfu za tebe, gospo", rekao je Kevin, "ako ćeš je primiti. Ja sam je načinio, sopstvenim rukama, dok sam bio samo momčić u Avalonu, kada sam tek stigao tamo. Pravio sam i druge, i bile su bolje, ali ova je dobra i dugo sam je nosio. Ako je primaš, tvoja je." Nimui se pobunila, rekavši kako je takav dar suviše vredan, ali u sebi je osetila ogromnu radost. Ako dobije nešto što je njemu lično veoma važno, nešto što je načinio svojim rukama, to će ga vezati za nju, isto kao da je uzela pramen njegove kose ili kap krvi. Malo je ljudi, čak i u Avalonu, koji znaju da zakoni magije tako određuju: nešto što je toliko prepleteno sa umom, srcem i ljubavlju - a Nimui je dosad shvatila da je muzika njegova najveća ljubav - sadrži više duše te osobe nego što pramen kose sadrži njegovog tela.

On sam mi, svojom slobodnom voljom, stavlja u ruke svoju dušu, pomislila je. Kada je poslao po harfu, prešla je prstima preko nje; mada mala i grubo načinjena, postolje joj je bilo uglačano od mnogo upotrebe, i njegovi prsti su sa ljubavlju prebivali po strunama... čak i sada ju je nežno dodirivao.

Prevukla je prstima po strunama, osluškujući zvuk. Zaista, harfa

je bila dobra; nekako je uspeo da postigne onu savršenu krivinu i sklop koji strunama daju najumilniji zvuk. A učinio je to kao dečak, tim bolnim rukama... Nimui je opet osetila nalet sažaljenja i bola. Zašto se nije držao muzike, zašto se uplitao u državne poslove?

"Suviše ste ljubazni prema meni." Pustila je da joj glas drhti, nadajući se da će on to shvatiti kao strast, a ne kao trijumf... sada će uskoro biti moj, posedovaću njegovo telo i dušu.

Ali sve se prebrzo dešavalo. Moćne plime Avalona koje su tekle u njenoj krvi govorile su joj da mesec raste; moćna magija koja njoj treba stvara se samo pri mladom mesecu, u mračno doba noći kada Gospa ne baca svoje svetlo na svet, nego se saznaju njene tajne namere.

Mora paziti da stast ne naraste previše, kao ni njeno saosećanje.

Poželeće me pri punom mesecu; veza koju hoću da stvorim dvosekli je mač, uže sa dva kraja... i ja ću njega želeti, to ne mogu da sprečim. Jer da bi začaranost bila potpuna, mora uključiti i začaranog i začarivača, i znala je, u grču užasa, da će magija koju sprema zahvatiti i nju, i da će joj se vratiti. Neće moći da izigrava strast i želju; moraće da ih oseća. Srce joj se grčilo od straha, jer znala je da se, čak i kada Merlin bude bespomoćan u njenim rukama, može desiti da i ona bude bespomoćna u njegovim. A šta će onda biti sa mnom, o Boginjo, o Majko... to je previsoka cena... ne dozvoli da se to desi, ne, ne, bojim se...

"Pa, Nimui, mila moja", rekla je Gvenvir, "sada kad imaš u rukama harfu, hoćeš li da mi pevaš i sviraš?"

Pazila je da joj kosa zakloni lice kada je plašljivo pogledala Merlina. "Smem li?"

"Molim te, sviraj", rekao je on. "Glas ti je umilan, a već čujem da će tvoje ruke iz struna izvući čaroliju..."

I zaista hoće, ako mi Boginja pomogne. Nimui je položila prste na strune, svesna da ne sme svirati pesme iz Avalona koje bi on mogao da prepozna. Počela je da svira vinsku pesmu koju je čula na dvoru, sa rečima nimalo prikladnim za mladu devojkicu; videla je da se Gvenvir zapanjila. Dobro je, pomislila je, ako se zgrozi zbog mog neprikladnog ponašanja, neće se mnogo pitati o mojim razlozima. Potom je otpevala tužbalicu koju je čula od jednog severnjačkog

harfiste, žalosnu pesmu ribara na pučini, koji traži na obali svetla svog doma.

Potom je ustala, stidljivo gledajući Kevina. "Hvala što ste mi pozajmili harfu - mogu li da je ponekad opet dobijem, kako bih sačuvala veštinu u prstima?"

"To je poklon za tebe", rekao je on. "Sada kad sam čuo kakvu muziku možeš da stvaraš na njoj, ni ne može da pripada nikome drugom. Zadrži je, molim te - ja imam dosta harfi."

"Suviše ste ljubazni", promrmljala je ona. "Ali molim vas, sada kada mogu i sama da sviram, nemojte me zanemariti i lišiti me zadovoljstva da vas slušam."

"Sviraću ti kad god me zamoliš", rekao je Kevin, i znala je da to misli od sveg srca. Potrudila se da se očeše o njega dok se saginjala da uzme harfu.

Obratila mu se šapatom, tako da ni Gvenvir ne čuje. "Moja zahvalnost se ne može iskazati rečima. Možda će biti prilike da je izrazim na neki prikladniji način."

Pogledao ju je, ošamućen, i trgla se kad je shvatila da mu uzvraća istim takvim pogledom.

Čarolija sa dve oštrice. I ja sam žrtva...

On je otišao, a ona je sela kraj Gvenvir, pokušavajući da se opet usmeri na predenje.

"Kako lepo sviraš, Nimui", rela je Gvenvir. "Ne moram da pitam gde si to naučila... čula sam Morganu kako jednom peva istu tu tužbalicu."

Nimui je odvratila pogled. "Pričajte mi o Morgani. Ona je otišla iz Avalona pre nego što sam ja stigla tamo. Bila je udata za kralja od... beše li Lotije?"

"Severnog Velsa", ispravila ju je Gvenvir.

Nimui, koja je sve to odlično znala, ipak je pažljivo slušala. I dalje nije razumela Morganu i želela je da sazna kako gospa Morgana izgleda onima koji su je poznavali u spoljašnjem svetu.

"Morgana je bila moja dvorska dama", pričala je Gvenvir. "Postala je to na dan mog i Arturovog venčanja. On je, naravno, bio usvojen i odgajen daleko od nje i jedva ju je poznavao..."

Dok je pažljivo slušala, Nimui, koja je naučila da raspozna

osećanja, shvatila je da Gvenvir, osim što ne voli Morganu, ima još nešto u sebi: poštovanje, divljenje, čak i neku vrstu nežnosti. Da Gvenvir nije tako fanatična, bezumna hrišćanka, mogla bi da voli Morganu.

Dok priča o Morgani, mada je smatra za zlu čarobnicu, Gvenvir makar ne brblja pobožne gluposti koje su Nimui gnjavile gotovo do suza. Ali ipak nije mogla da je sluša sa punom pažnjom. Sedela je u stavu dubokog zanimanja, na pravim mestima se čudila i divila, ali um joj je bio u kovitlacu.

Bojim se; mogu postati Merlinov rob i žrtva umesto on moj, kako planiram...

Boginjo! Velika Majko! Ne moram ja da se suočim sa njim, nego ti...

Mesec raste; za četiri noć biće pun, i već je osećala u sebi komešanje plime života. Pomislila je na Merlinov vreli pogled, na njegove magične oči, na lepotu njegovog glasa, i znala je da je već duboko upetljana u čaroliju koju je sama spremala. Već je prestala da oseća i najmanje gađenje prema njegovom iskrivljenom telu, jer osećala je samo snagu i životnu silu koje su tekle u njemu.

Ako mu se dam pod punim mesecom, razmišljala je, naše plime života će se stopiti u bujicu, moji ciljevi postaće i njegovi, stopićemo se u jedno telo... Osećala je bol i agoniju želje, čeznula je da je maze te osetljive ruke, da oseti njegov topli dah na svojim usnama. Sve ju je bolelo od gladi koja je, znala je, barem delom odjek njegove želje i osujećenosti; magijska veza koju je stvorila među njima značila je da njegove muke moraju mučiti i nju.

Kada život poteče punom snagom pod punim mesecom, Boginja dobija telo svog ljubavnika...

To nije bilo sasvim neverovatno. Ona je kćer kraljičinog miljenika i kraljevog najboljeg druga. Kevin, Merlin, za razliku od hrišćanskih sveštenika, sme da se oženi. Dvoru će odgovarati brak tako visokih ličnosti, mada će neke gospe biti zgrožne što ona pristaje da svoje ljupko telo prepusti čoveku koga smatraju čudovištem. Artur svakako zna da Kevin, posle ovog što je učinio, ne sme da se vrati u Avalon, ali na dvoru ima dobro mesto kao kraljev savetnik. Osim toga, on je i nenadmašan muzičar. Imali bismo gde da živimo i bili bismo srećni...

kada mesec bude pun, kada bude blistao od života, on će mi usaditi dete u matericu... i nosiću ga sa radošću... on nije rođen kao čudovište, bio je povređen u detinjstvu i zato je ovakav... njegovi sinovi će biti lepi... i tu je prekinula, uznemirena snagom svojih maštanja. Ne, ne sme se toliko duboko uplesti u čini. Mora se uzdržati, mada narastajući mesec ispunjava krv u njoj agonijom osujećenosti. Moraće da čeka, da čeka...

Kao što je čekala tolike godine... Postoji magija povezana sa predavanjem životu. Sveštenice Avalona to znaju kada ležu u poljima na Beltan, prizivajući život Boginje u svoja tela i srca... ali postoji i dublja magija, koja dolazi od čuvanja moći, od preprečavanja toka. Hrišćani znaju nešto o tome, jer zahtevaju da njihove svete device žive čedno i izdvojeno, kako bi mogle da plamte tamnijim plamenom te okovane sile; tako njihovi čedni sveštenici slivaju sve svoje moći u svoje misterije, kakve god da su. Nimui je osećala tu moć u svakom Raveninom pokretu, u svakoj njenoj reči, jer ona nikada nije trošila reči na sitnice, i zato je sila u njima bila ogromna. Često se pitala, onako sama u hramu Avalona, jer bilo joj je zabranjeno da se pomeša sa drugim devojkama i da ide na obrede, a osećala je kako joj životna sila teče venama sa toliko moći da je ponekad dobijala napade histeričnog smeha ili je počinjala da grebe sopstveno lice i čupa kosu... zašto su je tako izdvojili, zašto mora da trpi taj ogroman teret bez olakšanja? Ali verovala je Boginji i slušala je svoje učitelje; sada su joj poverili ovaj ogroman posao i ne sme ih izneveriti zbog sopstvene slabosti.

Bila je kao sud prepun moći, nalik na Posvećene sudove, koji kažnjavaju smrću onoga ko ih dodirne bez pripreme, a sva ta moć, potekla od dugih priprema, biće njena, kako bi vezala Merlina za sebe... ali moraće da čeka, dok plime života ne nabujaju i opet opadnu; pod mladim mesecom upotrebiće drugu plimu, koja potiče sa druge strane meseca... ne plodnu već jalovu, ne životnu nego mračnu magiju, stariju od ljudskog života...

A Merlin je sve to znao; znao je za staru kletvu o mladom mesecu i praznoj materici... mora biti toliko začaran da se ni ne upita zašto ga je odbila u prolećnoj plimi i potražila ga u oseci. Imala je jednu prednost: on nije znao da ona zna sve to, jer nikad je nije video u

Avalonu. No, veza između njih ima dva kraja, i ako ona može da pročita njegove misli, može i on njene; mora biti oprezna u svakom trenutku, inače će je prozreti i pogoditi koji joj je naum.

Moram ga toliko zaslepeti željom da zaboravi... da zaboravi sve što je naučio u Avalonu. A u isto vreme ne sme dozvoliti da je nadvlada njegova želja, i moraće da suzbija svoju. Neće biti lako.

Počela je da smišlja sledeći korak prema njemu. Pričajte mi o svom detinjstvu, reći će mu, pričajte mi kako ste tako povređeni. Saosećanje stvara moćne veze; a znala je i kako će ga dodirnuti samo vrhovima prstiju... i znala je, u očajanju, da već traži načina da bude kraj njega i da ga dodirne, ne zbog posla koji je čeka nego zbog sopstvene gladi.

Mogu li da izvedem ovu čaroliju, a da ne uništim i sebe?

"Nisi bila na kraljičinoj gozbi", mrmljao je Merlin, gledajući Nimui duboko u oči, "a ja sam načinio novu pesmu za tebe... Bio je pun mesec, a u mesecu je velika moć, gospo..."

Pogledala ga je sa ogromnim zanimanjem. "Zaista? Ja tako malo znam o tim stvarima... jeste li vi čarobnjak, gospodaru Merline? Ponekad se osećam tako bespomoćna, možda na meni isprobavate svoje čini..."

Sakrila se za vreme punog meseca, jer bila je sigurna da bi on za to vreme, samo ako je pogleda u oči, mogao da joj pročita misli i možda pogodi koji joj je naum. Pošto je vrhunac magijske plime prošao, verovatno će biti u stanju da ga se čuva.

"Morate odmah da mi je otpevate." Sedela je i slušala, osećajući kako joj čitavo telo podrhtava isto kao strune harfe pod njegovim prstima.

Na mogu da podnesem, ne mogu... Moram početi čim mesec bude mlad. Ako dočeka još jedan pun mesec, znala je da će se predati bujici gladi i želje koja je narastala između njih... i više neću biti u stanju da ga izdam... biću njegova zauvek, u ovom životu i posle njega...

Pružila je ruku da dodirne čvornovate otekline koje su nekada bile njegova doručja, i taj dodir ju je ispunio čežnjom. Po naglom širenju njegovih zenica i po brzom udisaju, mogla je da pretpostavi kako je

to delovalo na njega.

Izdaju, pomislila je, po neizbežnim zakonima sudbine, izdaju kažnjava Boginja, hiljadostruko, u svakom narednom životu; izdajnik i izdani bivaju kažnjeni i povezani ljubavlju i mržnjom tokom hiljadu godina. Ali ona ovo čini po naređenju Boginje, poslata je da kazni izdajnika zbog počinjene izdaje... hoće li ipak i ona biti kasnije kažnjena? Ako hoće, znači da ne postoji pravda čak ni u svetu gde obitavaju bogovi...

Hrist je rekao da istinsko pokajanje briše sve grehe...

Ali sudbina i zakoni svemira ne mogu se tek tako odbaciti. Zvezde se ne zaustavljaju na svojim putanjama samo zato što im neko više da stanu.

Pa, neka bude; možda će ona izdati Merlina zbog nečega što je neko od njih učinio pre nego što je drevna zemlja nestala pod talasima i potonula u more. To joj je sudbina, i nije se usuđivala da je dovodi u pitanje. On je prestao da svira i blago položio ruku na njenu; ona je, kao ošamućenma, prinela usne njegovima. Sada, sada je prekasno da se vratim.

Ne. Bilo je prekasno da se vrati još kada je pognula glavu i prihvatila ono što joj je Morgana naložila. Bilo je prekasno da se vrati još onog dana kada je položila zavet Avalonu...

"Pričajte mi o sebi", šapnula je. "Želim da znam sve o vama, gospodaru moj..."

"Ne zovi me tako. Moje ime je Kevin."

"Kevine", ponovila je, pazeći da joj glas bude blag i nežan, i pri tom mu je ovlaš dodirnula mišicu.

Tkala je magiju dan za danom, dodirima, pogledima i prošaptanim rečima, dok je mesec polako opadao. Posle onog prvog, kratkog poljupca ponovo se povukla, kao da je uplašena. I jesam. Ali plašim se sebe... Nikada, nikada tokom dugih godina izdvojenosti nije ni pomislila da je sposobna za ovakvu strast, ovakvu glad; i znala je da čini deluju i na nju, isto kao i na njega. U jednom trenutku, nepodnošljivo izmučen njenim blagim dodirima, maženju njene meke kose po obrazu kad bi se naginjala nad njim dok je svirao, okrenuo se, zgrabio je i čvrsto je stegao, a ona se otimala u pravom, nepritvorbom strahu.

"Ne, ne... ne mogu... zaboravljate se... molim vas, pustite me..." vikala je, a kada ju je on samo još čvršće stegao, zagnjurivši lice u njene grudi i prekrivši ih poljupcima, počela je tiho da plače. "Ne, ne, bojim se, bojim se..."

Tad ju je pustio i povukao se, naizgled ošamućen. Teško, šumno je disao. Sedeo je sklopljenih očiju, a čvornovate ruke mlitavo su mu visile. Nešto kasnije smogao je snage da progovori. "Voljena moja, moja mila, bela ptičice, srce moje najdraže - oprosti mi... oprosti mi..."

Nimui je shvatila da bi sada mogla da iskoristi čak i svoj iskreni strah. "Verovala sam ti", počela je da cvili. "Verovala sam ti..."

"Nisi smela", promuklo je rekao on. "Ja sam samo čovek, i svakako sam muškarac..." i Nimui se zgrozila od njegove gorčine. "Ja sam čovek od krvi i mesa, i volim te, Nimui, a ti se igraš sa mnom kao da sam kuče i očekuješ da budem pitom kao uškopljeni poni... zar misliš da ja, bogalj, nisam muškarac?"

Nimui je u njegovom umu videla sećanje na priliku kada je to isto rekao prvoj ženi koja mu je ikada prišla, i videla je Morganu njegovim očima i njegovim umom, ne Morganu kakvu je ona poznavala nego tamnu, zanosnu ženu, blagog glasa, ali na neki način i užasnu, ženu koju je obožavao i plašio je se jer je i kroz izmaglicu strasti znao da će iznenada blesnuti munja...

Nimui mu je pružila ruke, svesna da joj drhte i da on nikada neće saznati zašto. Pažljivo je zaklonila misli kad je progovorila. "Nikad nisam pomislila na to. Oprosti mi, Kevine. Ja... nisam mogla drugačije..."

I to je sve tačno. Boginjo, sve je tačno. Ali ne onako kako on misli. Ono što ja kažem nije isto kao ono što on čuje.

A ipak, upros sažaljenju i želji osetila je i prezir. Inače ne bih mogla da podnesem, da radim ono što treba... ali čovek tako prepušten tuđoj milosti i zaslužuje prezir... i ja drhtim, rastrzana sam... ali neću se prepustiti milosti zbog gladi mog tela...

Zato joj je Morgana dala ključ za ovog čoveka, i potpuno joj ga prepustila. Sada je bilo vreme da se izgovore reči koje će učvrstiti čaroliju, učiniti ga njenim, telom i dušom, kako bi mogla da ga odvede u Avalon, gde ga čeka sudbina izdajnika.

Pretvaraj se! Pretvaraj se da si jedna od onih praznoglavih devica koje Gvenvir sakuplja, koje sve imaju pamet samo među nogama!

Počela je da muca. "Izvini... znam da si ti muškarac - izvini što sam se uplašila..." Podigla je oči ka njemu, pazeći da ih zakloni kosom, jer bojala se da će je on pogledati duboko u oči i da će morati da mu se otvori. "Ja... da, želela sam da me poljubiš, ali onda si postao tako grub, uplašila sam se. Ovo nije ni vreme ni mesto, mogao bi neko da dođe i zatekne nas, a onda bi se kraljica naljutila, a ja sam njena dvorska dama, i svima nam stalno govori da ne trčimo za muškarcima..."

Je li dovoljno glup da poveruje u ovakve besmislice?

"Sirota moja mila!" Kevin se sagnuo da joj izljubi ruku. "Ah, kakva sam ja životinja što sam te poplašio, kad te toliko volim... Toliko te volim da ne mogu da podnesem! Nimui, Nimui, zar se toliko plašiš kraljičinog gneva? Ja ne mogu..." zastao je i duboko uzdahnuo. "Ne mogu ovako da živim - da li bi želela da odem sa dvora? Nikada, nikada ne bih..." Opet je prekinuo da bi je uhvatio za obe ruke. "Ne mogu da živim bez tebe. Moram da te imam, ili ću umreti. Zar se nećeš sažaliti na mene, ljubavi?"

Oborila je pogled i duboko uzdahnula, svesna njegovog izobličienog lica i grčevitog dahtanja. "Šta da ti kažem?" šapnula je.

"Kaži da me voliš!"

"Volim te." Znala je da to zvuči kao da je ona začarana. "Znaš da te volim."

"Kaži da ćeš mi dati svu svoju ljubav, kaži da ćeš... oh, Nimui, Nimui, ti si tako lepa i mlada, a ja sam iskrivljen i ružan! Ne mogu da poverujem da ti je stalo do mene, čak i sada mi se čini da sanjam kako si se, ko zna zašto, zagledala u mene ovakvog, možda da bi mogla da se podsmevaš životinji koja ti cvili kraj nogu kao pas..."

"Ne", prekinula ga je i brzo, kao da se uplašila sopstvene smelosti, sagnula se i blago ga poljubila u oči, u dva laka, brza pokreta.

"Nimui, hoćeš li mi doći u krevet?"

"Bojim se", šapnula je. "Mogli bi da nas vide, a ne usuđujem se da budem tako razvratna - mogli bi da nas otkriju." Nabrala je usne kao dete kad se prenemaže. "Ako nas otkriju, muškarci će o tebi

misлити sve najbolje, i niko te neće grđiti, ali ja, ja sam devojka i na mene bi ukazivali prstom kao na kurvu, ili i nešto gore..." Pustila je da joj niz obraze poteku suze, ali u sebi je već likovala. Evo ga, pao mi je pravo u mrežu...

"Sve ću učiniti da te zaštitim, da te umirim..." Kevinov glas drhtao je od iskrenosti.

"Znam kako muškarci vole da se prave važni svojim osvajanjima devojaka", rekla je. "Kako sa znam da nećeš pričati po čitavom Kamelotu da si osvojio kraljičinu rođaku i oduzeo joj devičanstvo?"

"Veruj mi, preklinjem te, veruj mi - šta da učinim? Kakav dokaz iskrenosti da ti pružim? Znaš da sam tvoj, telom, srcem i dušom..."

Ne treba mi tvoja prokleta duša, ljutito je pomislila, na ivici suza zbog napetosti i straha. On ju je i dalje držao za obe ruke. "Kada?" šapnuo je. "Kada ćeš biti moja? Kako da ti dokažem da te volim više od svega?"

"Pa... ne mogu da te dovedem kod sebe. Spavam u sobi sa još četiri kraljičine gospe, i svakog muškarca koji bi pokušao da uđe uhvatili bi stražari..."

Kevin se sagnuo i prekrio joj ruku poljupcima. "Sirota moja mala ljubavi, nikad ti ne bih naneo sramotu. Imam svoju sobu - mala je i jedva pristaje psu, ali sam sam u njoj, uglavnom zato što niko nije hteo da stanuje sa mnom. Ne znam bi li se ti usudila da dođeš tamo."

"Mora postojati neki bolji način..." šaputala je Nimui, pazeći da joj glas bude blag i nežan. Proklet bio, kako da ti predložim, a da ne prekinem sa ovim izigrvanjem devičanstva, nevinosti i gluposti? "Ne mogu da zamislim da bi bilo gde u zamku bili bezbedni, pa ipak..." ustala je i privila se uz njega, tako da su joj grudi tik dodirivale njegovo čelo.

Kevin ju je čvrsto obgrlio i zagnjurio lice u nju, a ramena su mu se tresla. "U ovo doba godine", rekao je, "toplo je i vedro, i retko pada kiša. Da li bi se usudila da iziđeš sa mnom napolje, Nimui?"

Odgovorila je što je bezazlenije mogla. "Sve bih se usudila, samo da budem sa tobom, ljubavi moja."

"Onda... večeras?"

"Oh", šapnula je, trgnuvši se, "mesečina je tako jaka, neko bi nas

video... sačekaj nekoliko dana, onda neće biti mesečine..."

"Kada mesec bude mlad..." Kevin se trgao, i znala je da je nastupio trenutak opasnosti, trenutak kada pažljivo ulovljena riba može da sklizne sa udice, i iz mreže, i da ostane slobodna. U Avalonu su se za vreme mladog meseca sveštenice zatvarale i magija se odlagala... ali on ne zna da je ona iz Avalona.

Hoće li u njemu pobediti strah ili želja? Nepokretno je stajala, puštajući samo da joj prsti podrhtavaju u njegovoj šaci. "To je nezgodno vreme..."

"Ali ja se bojim da će nas videti. Nemaš pojma koliko bi se kraljica naljutla na mene kad bi znala da sam postala razvratna i da te želim..." rekla je i primakla mu se malo bliže. "Nama dvoma sigurno nije potreban mesec da bismo se videli..."

Čvrsto ju je zagrlio i zagnjurio joj lice u grudi, prekrivajući ih gladnim poljupcima. "Ljubavi moja mala", šapnuo je, "neka bude kako ti želiš, bio mesec pun ili mlad..."

"A posle ćeš me odvesti iz Kamelota? Ne želim da budem osramoćena..."

"Bilo kuda", rekao je on. "Kunem se... zakleću se i tvojim Bogom, ako treba."

Pognula je glavu tik uz njegovu, provlačeći mu prste kroz divne kovrdže. "Hrišćanski Bog ne voli ljubavnike i mrzi kada žena legne sa muškarcem... zakuni se svojim Bogom, Kevine, zakuni se zmijama koje nosiš..."

"Kunem se", šapnuo je on, i značenje te zakletve kao da je ustalasaloz vazduh oko njih.

Oh, budalo, zakleo si se svojoj smrti... Nimui se stresla, ali Kevin, još zagnjuren u nju, vlažeći joj haljinu vrelim dahom, nije primećivao ništa osim njenih grudi. Pošto su se obećali jedno drugom, uzeo je da ih doriruje, ljubi, čak je i malo pomerio haljinu da bi mogao da obujmi dlanom jednu dojku. "Ne znam kako ću izdržati da čekam."

"Ne znam ni ja", odgovorila je i mislila je to od sveg srca.

Volela bih da je ovo gotovo...

Mesec se neće videti, ali mesečeva plima okrenuće se tačno dva sata posle zalaska sunca, tri dana od danas; osećala je oseku kao užasnu mučninu u krvi, jer izvlačila joj je život iz vena. Veći deo tog

vremena provela je sama u sobi, rekavši kraljici da je bolesna, što nije bilo daleko od istine. Uglavnom je sedela sa prstima na Kevinovoj harfi, razmišljajući, ispunjavajući prostor oko sebe magijskom vezom koja je sad postojala među njima.

Izabrala je zlokobno vreme, i Kevin je to znao, kao i ona; ali bio je suviše zaslepljen obećanjem njene ljubavi.

Svanuo je dan za kojim će uslediti noć mladog meseca; Nimui je to osećala u telu. Načinila je sebi napitak od bilja koji će sprečiti da dobije krvarenje mladog meseca - nije želela da se on zgadi videvši krv, niti da se seti tabua Avalona. Morala je da pazi da ne misli mnogo o fizičkim činjenicama; jer, ma koliko bila uvažavana kao sveštenica, ipak je bila nervozna devica kakvu je izigravala. Pa, utoliko bolje, neće morati da glumata. Naprosto će biti ono što jeste - devojka koja se prvi put daje muškarcu koga voli i želi. A ono što će se zbiti potom, pa, tako joj je Boginja naredila.

Nije znala kako da pregrmi taj dan. Nikad joj se brbljanje Gvenvirinih gospi nije činilo tako besmisleno, tako prazno. Po podne više nije mogla da prede, pa je donela harfu koju je dobila od Kevina i svirala im je i pevala; ali ni to nije bilo lako, jer je morala da izbegava pesme Avalona, a sada su joj samo one lebdele u umu. Ali čak i taj najduži dan stigao je do zalaska sunca. Oprala se i namirisala telo, pa je sela u salu blizu Gvenvir; jedva da je pojela nešto, bilo joj je muka dok je gledala prostačko ponašanje za stolom i pse koje su puštali u salu. Videla je Kevina među kraljevim savetnicima, blizu sveštenika koji je ispovedao neke gospe. I nju je gnjavio, ispitujući je zašto ne traži duhovni savet, a kada je rekla da joj nije potreban, namrštio se kao da je ona najgora grešnica na svetu. Kevin. Gotovo je osećala njegove gladne ruke na svojim grudima, i činilo joj se da jasno čuje ono što joj je govorio njegov pogled.

Noćas. Noćas, voljena moja. Noćas.

Oh, Boginjo, kako da učinim to čoveku koji me voli, koji mi je prepustio svoju dušu... Zaklela sam se. Moram održati zavet ili ću postati izdajnik kao i on.

Sreli su se na trenutak u dnu sale, dok su se kraljičine gospe povlačile u svoje odaje. Obratio joj se žurno i veoma tiho. "Sakrio

sam tvog i mog konja u šumi iza kapije. Kasnije..." glas mu je zadrhtao, "kasnije ću te odvesti kuda god budeš želela, gospo."

Ne znaš da ću ja voditi tebe. Ali bilo je prekasno za odustajanje. Odgovorila mu je kroz suze, jer nije mogla da ih zaustavi. "Oh, Kevine... ja te volim..." Znala je da je to istina. Toliko duboko mu se uvukla u srce da nije znala, nije mogla čak ni da zamisli, kako će podneti da se rastane od njega. Činilo joj se da noćni vazduh pulsira od magije, da i drugi svakako vide svetlucanje i tamu koji su se nadvili nad njom.

Mora ih uveriti da izlazi zbog nekog običnog posla. Rekla je gospama sa kojima je delila sobu da je obećala ženi jednog komornika da će joj zalečiti zubobolju i da će biti odsutna više sati. Potom je uzela svoj najtamniji, debeo ogrtač i vezala oko struka, ispod haljine, mali srp koji je dobila u Avalonu, pa izišla. Malo se kasnije zavukla u neki mračan ugao da premesti mali srp u džep koji se vezuje - šta god se desilo, Kevin ga ne sme videti.

Srce će mu prepući ako ne dođem na sastanak, pomislila je; ne bi ni znao koliko je imao sreće...

Tama. Ni senke u dvorištu bez mesečine. Počela je da drhti dok je oprezno gazila kroz bledu svetlost zvezda. Uskoro je naišla na još gušću tamu i čula njegov glas, prigušen i promukao. "Nimui?"

"Ja sam, voljeni."

Šta je veća krivica, pogaziti zavet Avalonu ili ovako lagati Kevina? Oboje je strašno... je li laž ikada dobra?

Uhvatio ju je za ruku, i krv joj je proključala od njegovog dodira. Sada su oboje bili duboko utonuli u magiju. Poveo ju je kroz kapiju, pa niz strmu padinu koja je odvajala drevnu tvrđavu Kamelot od okolnih bregova. Zimi je to reka ili močvara; sada je bila suva i gusto obrasla močvarnim biljem. Poveo ju je u šumarak.

Oh, Boginjo, oduvek sam znala da ću svoje devičanstvo položiti u gaju... ali nisam znala da će to biti u činima mladog meseca...

Zagrlio ju je i poljubio. Kao da mu je čitavo telo plamtelo. Prostro je oba ogrtača na travu i povukao je dole, a iskrivljene šake toliko su mu se tresle da je morala sama da otkopča haljinu. "Drago mi je što je mrak", rekao je on glasom ni nalik na svoj. "Tako se nećeš uplašiti mog izobličenog tela..."

"Ništa ne tebi ne može da me uplaši, ljubavi", šapnula je i pružila ruke ka njemu. U tom trenutku bila je potpuno iskrena, jer bila je obuzeta magijom koju je istkala, i znala je da je on, telom, srcem i dušom, sad u njenim rukama. Ipak, uprkos magiji, bila je sasvim neiskusna i trgla se u istinskom strahu od dodira njegove nabrekle muškosti. On ju je ljubio, mazio i umirivao, a onda je osetila plamsaj loše plime, gustu tamu veštičjeg časa. Onog časa kad je dostigla vrhunac, povukla ga je na sebe, znajući da bi odlaganjem do pojave mladog meseca na nebu izgubila velik deo moći.

On je osetio njeno drhtanje. "Nimui, Nimui, ljubavi moja mala", mrmljao je, "ti si devica - ako želiš možemo da... zadovoljimo jedno drugo, a da ti ne oduzmem devičanstvo..."

To ju je dovelo na ivicu suza - on, on, izluđen od želje, sa tom strašnom stvari koja je stajala između njih, i dalje je mislio na njeno dobro... ali povikala je: "Ne! Ne! Želim te!" i povukla ga je ka sebi, vodeći ga obema rukama, i gotovo se radujući iznenadnom bolu; bol, krv, vrhunac njegove vrtoglave želje, probudili su groznicu i u njoj, i privila se uz njega, dahćući, podstičući ga promuklim kricima. A onda ga je odgurnula, u poslednjem trenutku, dok je dahtao i molio. "Zakuni se!" šapnula je. "Jesi li moj?"

"Kunem se! Ah, ne mogu da podnesem - ne mogu - daj mi..."

"Čekaj! Zakuni se! Reci da si moj!"

"Kunem se, kunem se dušom..."

"I treći put - ti si moj!"

"Tvoj sam! Kunem se!" I osetila je u njemu grč užasa, jer znao je šta se desilo, ali sada je bio zarobljenik sopstvene groznice, očajnički se kretao u njoj, stenjući i dahćući, kriknuvši kao u neizdrživoj agoniji; osetila je da se magija spušta na nju tačno u trenutku najveće oseke, jer on je kriknuo i teško se skljojao na njeno poslušno telo, a ona je iskusila u sebi njegovo seme. Bio je miran kao smrt, a ona je drhtala, jer osećala je da joj je dah kratak kao da je iscrpljena. Nije bilo ni traga zadovoljstvu o kome su ponekad govorile žene, ali osećala je nešto veće od zadovoljstva - ogromno likovanje. Jer čarolija je teško ležala na oboma, i imala je njegov duh, dušu i srž. Osetila je u dlanovima njegovo seme, koje se pomešalo sa krvlju njene nevinosti upravo u trenutku promene

meseca. Umočila je prste u nju i označila mu čelo, i od tog dodira magija je delovala na njega i seo je, beživotan i mlitav.

"Kevine", rekla je. "Popni se na svog konja i jaši."

Ustao je, olovno teškim pokretima. Pošao je ka konju i njoj je postalo jasno da sa ovom čarolijom mora da bude veoma odmerena.

"Prvo se obuci", rekla je, i on je mehanički navukao široki ogrtač i vezao ga oko pojasa. Kretao se kruto, i pod svetlošću zvezda videla je sjaj u njegovim očima; znao je, sada, iza vlasti magije, da ga je ona izdala. Grlo joj se steglo od agonije i divlje nežnosti, poželeva je da ga ponovo povuče dole, da odagna čini i da mu prekrije lice poljupcima, i da plače i plače zbog izdaje njihove ljubavi.

Ali i ja sam se zaklela, i to je sudbina.

I sama se obukla i uzjahala, i ćutke su pošli, putem za Avalon. Morgana će poslati čamac da ih u zoru čeka na obali.

Nekoliko sati pre svitanja Morgana se probudila iz nemirnog sna, osetivši da je Nimuin posao obavljen. Tiho se obukla, probudila Ninijan i sveštenicu na dužnosti i pošla pred njima do obale, sve tri u tamnim ogrtačima i tunikama od jelenje kože, i sa srpolikim noževima, crne drške, oko pojasa. Ćutke su čekale, i kada je nebo počelo da blede od nagoveštaja zore, dala je znak barci da se otisne i gledala ju je kako nestaje u magli.

Potom su opet čekale. Svetlo je jačalo, i baš kad je sunce počelo da izlazi, čamac se ponovo pojavio iz magle. Morgana je videla Nimui na pramcu, sa ogrtačem navučenim preko glave, visoku i uspravnu; samo što joj je lice bilo skriveno u senci ogrtača. Na dnu čamca ležala je skljojkana hrpa odeće.

Šta mu je učinila? Je li mrtav ili začaran? Morgana je poželeva da je mrtav, da je oduzeo sebi život u užasu ili očajanju. Dva puta je pobesnela na tog čoveka i nazvala ga je izdajnikom Avalona, i treći put je zaista postao izdajnik, jer odneo je Posvećene sudove Obreda iz njihovog skloništa. Oh, da, zaslužuje on smrt, čak i takvu kakvom će umreti ovog jutra. Razgovarala je sa druidima, i oni su se složili, svi odreda, da izdajnik treba da umre u hrastovom gaju, i to nimalo brzo niti milostivo. Ovakva izdaja nije se desila u Britaniji još od vremena Eilian, koja se tajno udala za sina rimskog prokonzula i

poslala lažne proroke kako bi sprečila Plemena da se podignu protiv Rima. Eilian je umrla u vatri, i tri njene sveštenice sa njom, a Kevin nije počinio samo izdaju, nego i svetogrđe, baš kao što je Eilian izvrtala glas Boginje. I to se mora kazniti.

Dvojica veslača pomogla su Merlinu da ustane. Bio je poluodeven; ogrtač je bio labavo vezan i jedva je prikrivao njegovu golotinju. Kosa mu je bila raščupana, lice prazno... drogiran ili začaran? Pokušao je da hoda, ali nije imao štapove, pa se zateturao i žurno se pridržao za najbližeg veslača. Nimui je ukočeno stajala, ne gledajući ga, lica još skrivenog pod ogrtačem; ali kada su sinuli prvi zraci sunca, zbacila je kapuljaču, i u tom času, dodirnuto suncem, Kevinovo lice se oslobodilo čarolije, i Morgana je videla kako mu se u očima javlja zaprepašćenje i užas; znao je gde se nalazi i šta se desilo.

Videla je da je pogledao Nimui, žmirnuvši na barku Avalona. A onda mu se na licu ukazalo da je shvatio svu težinu svoje izdaje, i oborio je glavu u šoku i stidu.

Dakle, sada zna kako je izdati, ali i biti izdan.

A tada je i sama pogledala Nimui. Devojka je bila bleđa, bez kapi krvi u licu, neuredne dugačke kose, mada je žurno pokušavala da je poveže. Pogledala je Kevina, a usne su joj zadrhtale kada je žurno odvratila pogled.

I ona je njega volela; čarolija se okrenula i na nju. Trebalo je da znam da tako moćne čini moraju da se vrate i svom tvorcu.

No, Nimui joj se pokonila duboko, prema običajima Avalona.

"Gospo i majko", rekla je ravnim glasom, "dovela sam ti izdajnika koji je ukrao Posvećene sudove Obreda."

Morgana je prišla da zagrlji devojku, ali ova se brzo povukla. "Dobro nam došla nazad, Nimui, sveštenice, sestro", rekla je i poljubila devojku u vlažan obraz. Osećala je Nimuin jad u čitavom telu. Oh, Boginjo, da li je ovo uništilo i nju? Ako jeste, Kevinov život će nas preskupo koštati.

"Idi sada, Nimui", blago je rekla. "Pusti da te odvedu u Kuću Devojaka - tvoj posao je okončan. Ne moraš prisustvovati onome što će uslediti, uradila si svoj deo i dovoljno si patila."

"Šta će biti sa... sa njim?" šapnula je Nimui.

Morgana ju je čvrsto zagrlila. "Dete, dete, to ne treba da te brine. Ti si obavila svoj posao, bila si hrabra i snažna, i to je dovoljno."

Nimui je drhtavo uzdahnula kao da će zaplakati, ali uzdržala se. Pogledala je Kevina, ali on je izbegavao njen pogled, i na kraju, toliko drhteći da je jedva koračala, pustila je da je dve sveštenice odvedu. Morgana im se tiho obratila. "Nemojte je mučiti pitanjima. Što je učinjeno, učinjeno je. Pustite je na miru."

Kada je Nimui otišla, Morgana se opet okrenula ka Kevinu. Pogledala ga je u oči, i obuzeo ju je bol. Taj čovek joj je bio ljubavnik, ali i više od toga; bio je jedina osoba koja nikada nije pokušala da je uključi u političke stvari, nije pokušao da koristi njeno poreklo niti visoki položaj, nikada nije tražio od nje ništa osim ljubavi. Prizvao ju je u život dok je bila u Tintagelu, prikazao joj se kao Bog, bio joj je možda jedini prijatelj, od svih muškaraca i žena koje je upoznala u čitavom životu.

Uprkos ogromnom bolu, uspela je da progovori. "Pa, Kevine Harfisto, lažni Merline, izdajnički Glasniče, imaš li nešto da kažeš pre nego što čuješ presudu?"

Kevin je odmahnuo glavom. "Ništa što bi tebi bilo važno, Gospo od Jezera." Kroz izmaglicu bola setila se da je on bio prvi koji ju je oslovio tom titulom.

"Neka bude tako", rekla je, osećajući da joj je lice kao od kamena. "Vodite ga i izvršite presudu."

On je načinio samo jedan nesigurni korak između čuvara, a onda se okrenuo da je pogleda, prkosno zabačene glave. "Ne, čekaj", rekao je. "Ipak imam nešto da ti kažem, Morgano od Avalona. Jednom sam ti rekao da je moj život sitnica koju bih rado podario Boginji, i hoću da znaš da sam ovo učinio nje radi."

"Hoćeš da kažeš da si radi Boginje predao Posvećene sudove Obreda u ruke sveštenicima?" uzviknula je Ninijan zapanjeno. "Pa onda si ne samo krivokletnik, nego i ludak! Vodite izdajnika!" naredila je, ali Morgana im je dala znak da čekaju.

"Da ga saslušamo."

"Stvarno je tako", rekao je Kevin. "Gospo, rekao sam ti već jednom - dani Avalona su okončani. Nazarećanin je pobedio, i mi moramo da se povlačimo sve dublje i dublje u maglu sve dok ne

postanemo samo legenda ili san. Hoćeš li poneti Posvećene sudove sa sobom u tamu, pažljivo ih čuvajući do svitanja novog dana koji nikada neće doći? Ako Avalon već mora da iščezne, smatrao sam ispravnim da njegove svete stvari iziđu u svet, da služe božanskom, ma pod kojim imenom ga poštovali. A zbog toga što sam učinio, Boginja se pokazala makar jednom na ovom svetu, na način koji nikada neće biti zaboravljen. Nestanak Grala neće biti zaboravljen, moja Morgana, ni kada ti i ja postanemo samo legende i priče za malu decu. Mislim da to nije uzaludno, a nemoj misliti ni ti, koja si nosila taj pehar kao njena sveštenica. A sada čini sa mnom šta želiš."

Morgana je pognula glavu. Sećanje na trenutak ekstaze i otkrovenja, kada je nosila Gral u obličju Boginje, ostaće sa njom sve do smrti; i svima ostalima koji su prisustvovali viziji, bez obzira na to šta su tačno videli, život se se nepovratno izmenio. Ali ona sada stoji pred Kevinom u svojstvu osvetničke Boginje, same Smrti, pobesnele krmače koja će proždrati sopstvene mlade, Velikog Gavrana, Uništiteljke...

Ali on je ipak toliko dao Boginji. Pružila je ruku ka njemu... i zaustavila se, jer je opet ugledala ono što je jednom već videla, lobanju pod svojim prstima...

...on je sada osuđen, vidi sopstvenu smrt, a vidim je i ja... Ali ne sme da pati, niti da bude mučen. Govorio je istinu; učinio je ono što mu je Boginja naložila, a sada i ja moram tako... Čekala je da joj se glas smiri pre nego što je progovorila. U daljini se čula tiha grmljavia.

"Boginja je milostiva", rekla je. "Vodite ga u hrastov gaj, kao što je određeno, ali tamo ga ubijte brzo, jednim udarcem. Sahranite ga pod velikim hrastom, i neka ga se odsada pa zauvek svi klone. Kevine, poslednji Glasniče Boginje, proklinjem te da sve zaboraviš, da se ponovo rodiš bez znanja i prosvetljenja, da sve što si postigao u svojim prethodnim životima bude izbrisano, i da ti se duša rodi kao prvi put. Stotinu puta ćeš se ponovo rađati, Kevine Harfisto, uvek ćeš tražiti Boginju i nikada je nećeš naći. Pa ipak, na kraju, Kevine, nekadašnji Merline, kažem ti - ako te ona želi, budi siguran da će te opet naći."

Kevin je gledao pravo u nju. Nasmešio se, onim lepim, umiljatim

osmehom, i progovorio gotovo šapatom: "Zbogom, onda, Gospo od Jezera. Reci Nimui da sam je voleo... ili ću joj možda reći sam. Jer mislim da će proći mnogo, mnogo vremena dok se ti i ja ne sretnemo opet, Morgana." I opet je njegove reči naglasila tiha grmljavina.

Morgana se stresla kada je on othramao, ne osvrćući se, uz pomoć dvojice stražara.

Zašto se osećam tako posramljeno? Pokazala sam milostivost; mogla sam narediti da ga muče. I mene će nazvati izdajicom mekog srca, zato što nisam naredila da ga odvedu u taj gaj da bi vrištao i molio za smrt sve dok se samo drveće ne strese od užasa... Jesam li slabić što neću da muče čoveka koga sam nekada volela? Hoće li mi se Boginja osvetiti što je njegova smrt bila tako laka? Neka bude tako, makar mene čekala smrt kakvu nisam mogla njemu da odredim.

Trgla se i zagledala u olujne oblake na nebu. Kevin je patio čitavog života. Neću da njegovoj sudbini dodajem išta osim smrti. Na nebu je planula munja, i Morgana je uzdrhtala - ili je to bilo samo od hladnog vazduha koji je donosiisla oluja? - Tako odlazi poslednji od velikih Merlina, u oluji koja se nadnela nad Avalon.

Dala je znak Ninijani. "Idi. Postaraj se da moja presuda bude doslovce izvršena, da ga ubiju jednim udrcem i da njegovo telo ne ostane na površini zemlje više od jednog sata." Primetila je da je Ninijan gleda; zar je moguće da svi znaju kako su njih dvoje nekada bili ljubavnici? "A ti?" upitala je Ninijan.

"Idem kod Nimui. Biću joj potrebna."

Ali Nimui nije bila u svojoj sobi u Kući Devojaka, niti bilo gde drugde u kući, niti, kada je Morgana požurila kroz dvorišta mokra od kiše, u kući gde je živela izdvojena sa Ravenom. Nije je bilo ni u hramu, a jedna od sveštenica na dužnosti rekla je Morgani da je Nimui odbila i hranu i vino, pa čak i kupanje. Morgana je osećala kako strašna strepnja u njoj raste sa svakim bleskom munje, i pozvala je sve iz hrama da tragaju; ali pre nego što su i počeli, stigla je Ninijan, potpuno bleđa, a pratili su je ljudi poslani da provere hoće li Kevin umreti onako kako je Morgana odredila.

"Šta je bilo?" upitala je Morgana ledenim glasom. "Zašto moja presuda nije izvršena?"

"Ubijen je jednim udarcem, Gospo od Jezera", šapnula je Ninijan, "ali u istom trenutku sa neba se sručila munja i pogodila ogromni hrast - naprosto ga je rascepila. Sada u svetom hrastu stoji ogromna pukotina, od neba do zemlje..."

Morgana je osetila da joj se grlo steglo. Ništa čudno, sa olujom uvek dolaze i munje, i uvek udaraju najvišu tačku. Ali da se to desi u istom satu kada je Kevin predskazao smrt Avalona...

Opet se stresla, ali se brzo obgrlila ispod ogrtača kako je drugi ne bi videli da drhti. Kako da predstavi ovaj znak, jer svakako je bio znak, osim kao potvrdu skorog uništenja Avalona?

"Bog je pripremio mesto za izdajnika. Sahranite ga, onda, u pukotinu u hrastu..."

Naklonili su se i otišli, kroz grmljavinu i pljusak, i Morgana je, uznemirena, shvatila da je zaboravila na Nimui. Sada je prekasno, rekao je neki glas u njoj.

Našli su je u podne, baš kad se posle oluje pojavilo sunce; plutala je u trsci na Jezeru. Dugačka kosa bila joj je rasuta po površini kao vodeno bilje, a Morgana, ošamućena od bola, nije mogla da žali što Kevin nije otišao sam u senovitu zemlju iza smrti.

12.

Tokom mračnih dana posle Kevinove smrti, Morgana je često pomišljala na to da ju je Boginja zaista odabrala da uništi vitezove Okruglog stola. Ali zašto je odlučila da uništi i Avalon?

Starim. Ravena je mrtva, i Nimui, koja je trebalo da bude Gospa podle mene. A Boginja nije položila ruku ni na koga drugog da joj bude proročica. Kevin leži sahranjen u hrastu. Šta će sada biti sa Avalonom?

Činilo joj se da se svet talasa, da iza magle traje sve veće ubrzanje. Niko osim nje i nekoliko najstarijih sveštenica nije mogao da otvori prolaz kroz maglu, a i one su imale malo razloga da pokušavaju. Ponekad bi se desilo da iziđe na otvoreno i da ne vidi ni sunce ni mesec, i tada bi znala da je zalutala preko granica vilinske zemlje; ali mogla je samo ponekad da nasluti vilinski narod među drvećem, i nije ni pokušavala da potraži kraljicu.

Pitala se da ih nije Boginja napustila, jer neke devojke iz Kuće Devojaka vratile su se u svet, a druge su zalutale u vilinsku zemlju i nikada se nisu vratile.

Boginja se poslednji put pojavila na ovom svetu kada je nosila Gral kroz Arturovu dvoranu u Kamelotu, pomislila je Morgana, a onda se, zbunjena, upitala je li Boginja zaista nosila Gral, ili su to samo ona i Ravena stvorile priviđenje.

Prizvala sam Boginju i našla je u sebi.

Znala je da više nikada neće moći da se obrati za utehu ili savet nikom drugom doli sebi. Nije bilo sveštenica niti proročica, ni druida niti savetnika, niti Boginje da joj se obrati; niko nije postojao sem nje, a nju nije imao ko da vodi. Povremeno je, po navici koja je trajala čitavog života, pokušavala da prizove lik Boginje da je posavetuje, ali ne bi videla ništa, osim ponekad Igrenu - ne postariju, pobožnu Uterovu udovicu, nego mladu i lepu majku koja joj je prva natovarila ovaj teret, koja joj je naredila da se stara o Arturu, a kasnije je prepustila Vivijeni. Povremeno bi videla i Vivijen, koja ju je poslala u postelju Rogatom, ili Ravenu, koja ju je podržavala u velikom trenutku prizivanja.

One su Boginja. I ja sam Boginja. Druga ne postoji.

Nije joj više bilo stalo do gledanja u magijsko ogledalo, ali povremeno bi, po mladom mesecu, odlazila da pije sa izvora i da pogleda u vodu. Ali videla je samo nagoveštaje koji bi je mučili: vitezove Okruglog Stola kako jašu na sve strane, prateći snove i nagoveštaje vizije i Vida, ali niko nije našao pravi Gral. Neki su zaboravili pohod i pošli u potragu za pustolovinama; drugi su naišli na pustolovinu veću nego što im odgovara, pa su poginuli; treći su činili dobra dela, a neki zla. Jedan ili dvojica, u prodornoj viziji vere, sanjali su svoj Gral i tako su umrli. Drugi su, prateći poruke sopstvenih vizija, pošli na hodočašće u Svetu Zemlju; a neki su se, zahvaćeni vetrom koji je duvao širom zemlje, povukli u samoću i pustinjački život, tražeći, u grubim pećinama i kolibama, život ćutanja i pokajanja - ali kakve vizije su im dolazile, jesu li videli Gral ili nešto drugo, Morgana nije znala, niti ju je zanimalo.

Nekoliko puta je na trenutak ugledala poznato lice. Videla je Mordreda u Kamelotu, kraj Artura. I Galahada je videla, kako traga za Gralom; ali potom ga više nije videla, i pitala se je li ga potraga odvela u smrt.

A jednom je videla Lanseta, polunagog, umotanog u životinjske kože, dugačke i čupave kose, bez oklopa i mača, kako trči kroz šumu, i u njegovim očima razabrala je sjaj ludila; pa, i pretpostavljala je da ovakva potraga može da dovede samo do ludila ili očajanja. Ipak, tražila ga je ponovo u ogledalu, svakog mladog meseca, ali dugo nije imala uspeha. Potom ga je videla kako spava, nag i izubijan, negde na slami, a oko njega su se dizali zidovi tamnice... a onda ga više nije videla.

Oh, bogovi, i on je nestao... kao i toliki Arturovi vitezovi...

Gral stvarno nije bio blagoslov za Arturov dvor, nego kletva...

I to sa pravom, kletva izdajniku koji je hteo da ga ukalja...

A sada je zauvek nestao iz Avalona.

Morgana je dugo verovala da je Boginja uzela Gral i odnela ga u obitavališta Bogova, kako ljudi više ne bi mogli da ga ukaljaju, i bila je time zadovoljna; bio je uprljan hrišćanskim vinom, koje nije samo vino nego i krv, i ona ne bi imala predstavu kako da ga ponovo očisti.

Iz spoljašnjeg sveta dopirao je šapat, preko starog bratstva

sveštenika koji su navraćali u Avalon; neki od njih su bili hrišćani, od one stare vrste koja je nekada služila Bogu zajedno sa druidima, čvrsto uvereni da je Hrist nekada obitavao u Avalonu i da se tu učio mudrosti. Sada, bežeći pred sve većom snagom novih hrišćana, koji su želeli da unište sve vere sem svoje, dolazili su u Avalon, i Morgana je od njih čula ponešto o Gralu.

Sveštenici su govorili da je to zaista pehar iz koga je Hrist pio na Poslednjoj Večeri, i da je pehar odnesen na nebesa, kako se više nikada ne bi pojavio na svetu. Ipak, govorkalo se i da je viđen na onom drugom ostrvu, Inis Vitrinu, kako svetluca u dubinama njihovog izvora, onog istog izvora koji je na Avalonu sveto ogledalo Boginje; i stoga su sveštenici na Inis Vitrinu počeli da ga zovu Izvor Pehara.

A pošto su stari sveštenici proveli neko vreme u Avalonu, Morgani su počeli da dolaze glasovi kako je Gral viđan, povremeno, nad njihovim oltarom. To mora da je volja Boginje. Oni ga neće okaljati. Ali nije znala je li Gral zaista tamo, u drevnoj crkvi hrišćanskog bratstva... koja je sagrađena tačno na mestu crkve na drugom ostrvu, tako da se čak govorilo kako, kad se magla proredi, drevni bratstvenici Avalona mogu da čuju monahe kako pevaju u njihovoj crkvi na Inis Vitrinu. Morgana se setila onog dana kada se magla istanjila i propustila Gvenvir u Avalon.

Vreme je na Avalonu sada čudno teklo. Morgana nije znala je li prošla godina i jedan dan, koliko su se vitezovi zarekli da tragaju, i ponekad joj se činilo da su u spoljašnjem svetu morale proteći godine...

Dugo je mislila na reči koje je izgovorio Kevin: ...magle se sklapaju nad Avalonom.

A onda, jednog dana, bila je pozvana na obalu Jezera, ali nije joj trebao Vid da bi znala ko stoji u barci. Avalon je nekada bio i njegov dom. Lanseletova kosa sada je bila potpuno seda, a lice mršavo i izmoždjeno, ali kada je iskočio iz čamca, uz jedva primetan trag one nekadašnje plesačke lakoće, prišla mu je i uhvatila ga za ruke, a na licu mu nije videla nikakav trag ludila.

Pogledao ju je u oči, i odjednom je izgledalo kao da je ona nekadašnja Morgana, kada je Avalon bio hram pun sveštenica i druida, a ne usamljena zemlja skrivena u magli sa jedva šaćicom

ostarelih sveštenica, nekoliko matorih druida i gripicom napola zaboravljenih drevnih hrišćana.

"Kako to da vreme ne utiče na tebe, Morgana?" upitao je on. "Sve se promenilo, čak i ovde, u Avalonu - pogledaj, čak je i kameni prsten skriven u magli!"

"Oh, još je on tamo", rekla je Morgana, "mada bi neke od nas mogle i da se izgube ukoliko bi pošle ka njemu." I uz bol u srcu setila se dana - kako je to bilo davno! - kada je ležala sa Lanseletom u senci tog kamenja. "Mislim da će ipak jednog dana potpuno nestati u magli, kako ga nikada ne bi uništila ljudska ruka niti zub vremena. Nema više ko da služi kraj njega... čak se ni Beltanske vatre više ne pale u Avalonu, mada sam čula da se stari obredi održavaju u divljini Severnog Velsa i u Kornvolu. Mali narod neće dopustiti da stara vera umre dok su oni u životu. Čudi me da si uspeo da dođeš ovamo, rođače."

On se nasmešio - i sada je mogla da vidi tragove bola i jada - da, čak i ludila - oko njegovih očiju. "Pa, jedva da sam znao kuda dolazim, rođako. Sećanje me sve češće izdaje. Bio sam lud, Morgana. Bacio sam mač i živeo sam kao životinja u šumi, a onda sam neko vreme, ne znam koliko dugo, bio zarobljen u neakvoj tamnici."

"To sam videla", šapnula je. "Nisam znala šta to znači."

"Nisam ni ja, a ne znam ni sad", rekao je Lanselet. "Sasvim malo se sećam tog vremena - to je Božji blagoslov, čini mi se, jer ne pamtim šta sam sve činio. Mislim da to nije bilo prvi put - bilo je prilika, tokom onih godina sa Elenom, kada nisam bio svestan šta činim..."

"Ali sada ti je dobro", žurno ga je prekinula. "Hodi da doručuješ sa mnom, rođače - prerano je za bilo šta drugo, ma iz kojih razloga da si došao."

Pošao je za njom, i Morgana ga je pvela u svoju kućicu; osim sveštenica koje su je služile, on je bio prva osoba koja je ušla u nju posle više godina. Čekala ih je riba iz Jezera, i lično ga je poslužila.

"Ah, ovo je dobro", rekao je i bacio se na jelo - upitala se kada li se poslednji put setio da jede. Kosa mu je bila uredno očešljana kao i uvek, njegova kovrdžava kosa - sada potpuno seda, a imao je

dosta sedih i u bradi - i bila je pažljivo podšišana, a ogrtač, mada istanjen i ofucan od putovanja, bio je iščetkan i čist. Video ju je kako gleda ogrtač i malo se nasmejavao.

"U stara vremena ne bih upotrebio ovaj ogrtač ni kao podlogu za sedlo", rekao je. "Izgubio sam svoj ogrtač, mač i oklop, ne znam gde - možda su mi ih oteli u nekoj rđavoj pustolovini, ili sam ih bacio obuzet ludilom. Znam samo da sam jednog dana čuo nekoga kako izgovara moje ime; bio je to jedan vitez - možda Lamorak, mada mi je sve još nejasno u sećanju. Bio sam preslab za put, ali, iako je on odjahao sutradan, počeo sam polako da se prisećam ko sam, a oni su mi dali odeću i pustili me da sedim za stolom i jedem nožem, umesto da mi bacaju otpatke u drvenom čanku..." Drhtavo, nervozno se nasmejavao. "Čak i kada nisam znao da sam Lanselet, imao sam svoju prokletu snagu, i mislim da sam nekima od njih naudio. Čini mi se da sam izgubio veći deo te godine... sećam se samo sitnica, a uvek mi je bilo na umu da se ne odam da sam Lanselet, jer bih time osramotio i vitezove i Artura..." Zaćutao je, i Morgana je po onome što je prećutao nagađala koliko je izmučen. "Pa, polako sam dovoljno ojačao za put, a Lamorak je ostavio novac za konja i opremu. Ali veći deo te godine je tama..."

Uzeo je još malo hleba i odlučno pokupio sa tanjira ostatke ribe. "Šta je bilo sa pohodom?" upitala je Morgana.

"Stvarno, šta? Čuo sam ponešto", rekao je, "tu i tamo, tu i tamo, dok sam jahao po zemlji. Gaven se prvi vratio u Kamelot."

Morgana je morala da se nasmeši. "On je uvek bio podložan promeni mišljenja, svakom veruje."

"Osim kad je u pitanju Artur", rekao je Lanselet. "On je odaniji Arturu od bilo kog psa! A na putu ovamo sreo sam Gareta."

"Dragi Garet, on je najbolji od svih Morgozinih sinova! Šta ti je rekao?"

"Rekao je da je imao viziju", polako je kazao Lanselet, "koja mu je naložila da se vrati na dvor, da vrši dužnost prema kralju i zemlji i da ne gubi vreme u potrazi za priviđenjima svetih stvari. I dugo smo razgovarali, nagovarao me je da prekinem potragu za Gralom i da se vratim sa njim u Kamelot."

"Čudi me da nisi pristao", rekla je Morgana.

On se nasmešio. "I ja se čudim, rođako. A obećao sam da ću se vratiti čim budem mogao." Lice mu je iznenada postalo ozbiljno. "Garet mi je rekao da je Mordred sada uvek u kraljevoj blizini. A kada nisam hteo da se sa njim vratim na dvor, kazao mi je da bi za Artura bilo najbolje da pronađem Galahada i da ga smesta pošaljem u Kamelot, jer on ne veruje Mordredu i njegovom uticaju na Artura... izvini što loše govorim o tvom sinu, Morgana."

"On mi je jednom rekao da Galahad neće doživeti da vlada... ali zakleo mi se, zavetom za koji ne verujem da bi ga pogazio, kako on neće imati udela u njegovoj smrti."

Lanselet je delovao uznemireno. "Video sam mnogo loših pustolovina koje se mogu desiti na ovom ukletom pohodu. Daj Bože da pronađem Galahada pre nego što upadne u neku od njih!" Nastupila je tišina. Znala sam duboko u srcu - zato je Mordred odbio da ide u potragu, pomislila je Morgana. Iznenada je shvatila da je odavno prestala da veruje kako će njen sin, Gvideon - Mordred - ikada biti kralj. Pitala se kada je počela da se navikava na tu pomisao. Možda još onda kada je Akolon poginuo, a Boginja nije pružila ruku da zaštiti svog izabranika.

Galahad će biti kralj, i biće hrišćanski kralj.

A to bi moglo da znači da će ubiti Gvideona. Šta biva sa Kraljem Jelenom kada doraste mladi jelen? Ali ako su dani Avalona okončani, možda će Galahad moći mirno da sedne na presto, bez potrebe da ubija suparnike.

Lanselet je spustio ostatak hleba sa medom i pogledao u ugao sobe. "Je li ono Vivijenina harfa?"

"Da. Moju sam ostavila u Tintagelu. Ali pretpostavljam da ova pripada tebi po pravu nasleđa, ako je želiš."

"Ja više ne sviram, niti imam volje za to, Morgana. Sa pravom pripada tebi, kao i sve ostalo što je pripadalo mojoj majci."

Morgana se setila reči koje su joj se zarile u srce - pre koliko vremena! - "Voleo bih da ne ličiš toliko na moju majku, Morgana! Sada u tom sećanju nije bilo bola, nego topline; Vivijen nije sasvim nestala sa sveta ako je nešto ostalo u njoj. "Sada nas je tako malo ostalo", nespretno je rekao Lanselet, "tako nas je malo koji se sećamo starih dana u Karleonu - čak i u Kamelotu..."

"Artur je tamo", rekla je Morgana, "i Gaven, i Garet, i Kaj, i još mnogi drugi, dragi moj. I svakako se svakog dana pitaju gde je Lanselet. Zašto si ovde, a ne tamo?"

"Rekao sam da me pamćenje izdaje - jedva sam i bio svestan da sam dospao ovamo", rekao je Lanselet. "Ali sad kad sam tu, da te pitam - čuo sam da je Nimui bila ovde." Morgana se setila: sama mu je to rekla, jednom, kada je kazao kako je njegova kćer u manstiru gde je nekada bila i Gvenvir. "Hteo bih da znam šta je bilo sa njom - je li dobro, je li postala sveštenica?"

"Žao mi je", rekla je Morgana. "Izgleda da za tebe imam samo loše vesti - Nimui je umrla, pre godinu dana."

Nije htela da mu kaže ništa više. Lanselet nije znao ništa o Merlinovoj izdaji, niti o Nimuinoj poseti dvoru. Samo bi ga ražalostilo kad bi saznao. Nije postavljao pitanja; jedino je duboko uzdahnuo i oborio pogled. "A beba, mala Gvenvir, ona se udala, u Bretanji je, a Galahad je nestao u pohodu. Nikada nisam upoznao svoju decu. Nisam ni pokušavao - činilo mi se da su oni jedino što mogu da dam Eleni, i zato sam joj ih potpuno prepustio, čak i dečaka. Putovao sam sa Galahadom kada je prvi put pošao u Kamelot, i za tih deset dana puta upoznao sam ga bolje nego za prethodnih šesnaest godina. Mislim da bi od njega bio dobar kralj, ako to doživi..."

Pogledao je Morganu, gotovo molećivo; znala je da čezne za umirenjem, ali nije imala čime da ga teši. "Ako poživi, biće dobar kralj", rekla je, "ali mislim da će biti hrišćanski kralj." Na trenutak joj se učinilo da su zvuci Avalona oko nje zamrli, kao da su čak i talasi na Jezeru i šaputanje trske začutili kako bi je bolje čuli. "Ako preživi potragu za Gralom - ili je napusti - ipak će sveštenici imati najviše uticaja na njega, i u čitavoj zemlji postojaće samo jedan Bog i jedna vera."

"Zar bi to bilo tako strašno, Morgana?" tiho je upitao Lanselet. "Hrišćanski Bog donosi duhovnu obnovu - zar je to loše, kad je čovečanstvo već zaboravilo Misterije?"

"Nisu ih zaboravili, nego su im bile suviše složene. Želeli su Boga koji će se starati o njima, koji neće zahtevati od njih da se prosvećuju, koji će ih prihvatiti takve kakvi jesu, sa svim gresima, i koji će ih osloboditi grehova ako se pokaju. On nije takav, nikada

neće biti, ali to je, izgleda, jedini način na koji neprosvetljeni mogu da pojme Boga."

Lanselet se gorko osmehnuo. "Možda je vera koja zahteva da svaki čovek iz života u život radi na svom spasenju zaista suviše zahtevna za ljude. Oni ne žele da čekaju Božju pravdu, nego da je vide odmah. A taj mamac su im obećali ovi novi sveštenici."

Morgana je znala da je to tačno i ljutito je pognula glavu. "A pošto njihovo viđenje Boga oblikuje njihovu stvarnost, tako će i biti - Boginja je bila stvarna dok su je ljudi poštovali i stvarali je u sebi. Sada će stvarati u sebi Boga kakvog misle da žele - onakvog kakvog, možda, i zaslužuju."

Pa, tako mora biti, jer kako čovek vidi stvarnost, ona takva i postaje. Dok su drevni Bogovi, i Boginja, smatrani za davaoce života i pomagače, takva je bila i priroda; a kada su sveštneici naučili ljude da prirodu smatraju za zlu, tuđinsku, neprijateljsku, a stare Bogove za demone, svi će i postati takvi, napajajući se iz onog dela čoveka koga žele da se odreknu, umesto da puste da ih vodi.

Slučajno se setila nečega što je pročitala u knjigama Urijensovog kućnog sveštenika u Velsu. "I tako će svi ljudi postati baš onakvi kao što je rekao neki apostol. Kazao je da će u Kraljevstvu Božjem svi biti evnusi... mislim da ne bih želela da živim u takvom svetu, Lanselete."

Umorni vitez je uzdahnuo i odmahnuo glavom. "Ne bih ni ja, Morgana. Ali možda će takav svet biti jednostavniji od našeg i biće lakše znati šta treba da se radi. Zato sam i došao da tražim Galahada, jer mada će biti hrišćanski kralj, mislim da će biti bolji od Mordreda..."

Morgana je stegla pesnice, skrivene rukavima. "Nisam ja Boginja! Nije - nije na meni da odlučujem! Došao si da ga tražiš ovde, Lanselete? On nikada nije bio jedan od nas. Moj sin, Gvideon - Mordred - odrastao je u Avalonu. Ako bi napustio Arturov dvor, možda bi došao ovamo. Ali Galahad? On je pobožan kao i Elena - gadilo bi mu se da stupi nogom na ovaj svet veštica i vila!"

"Ali rekao sam ti da nisam ni znao da sam stigao ovamo", odvratio je Lanselet. "Hteo sam da odem na Inis Vitrin i Ostrvo sveštenika, jer sam čuo glasine o magijskom svetlu koje se

pojavljuje u njihovoj crkvi, i da su dali novo ime svom izvoru. Čuo sam da se sada zove Izvor Pehara - mislio sam da je Galahad možda pošao tamo. Ovamo me je dovela samo davna navika."

Pogledala ga je u oči i ozbiljno upitala: "Šta ti misliš o ovoj potrazi, Lanselete?"

"Zaista ne znam, rođako. Kada sam pošao, bilo je kao i kada sam krenuo da ubijem Pelinorovog zmaja - sećaš li se toga, Morgana? Niko od nas nije verovao u njega, ali na kraju sam ga ipak pronašao i ubio. A stvarno znam da je nešto veoma sveto došlo u Kamelot onoga dana kad smo videli Gral." Kada je zaustila da nešto kaže, silovito ju je prekinuo. "Nemoj mi reći da mi se pričinilo, Morgana - nisi bila tamo i ne znaš kako je izgledalo! Prvi put sam osetio da negde postoji Misterija koja je iznad života. I zato sam pošao u potragu, mada je deo mene mislio da je to ludilo - i neko vreme sam jahao sa Galahadom, i činilo mi se da je njegova vera podsmevanje mojoj, jer on je bio tako čist i njegova vera tako lepa i jednostavna, a ja sam bio star i nečist..." Lanselet se zagledao u pod, i primetila je da guta knedlu. "Zato smo se, na kraju, i rastali, da ne bih uništio tu blistavu veru... a onda ne znam kuda sam išao, jer su mi se na um spustile magla i tama, i činilo mi se da Galahad svakako... mora znati sve moje grehe i da me sigurno prezire."

Uzbuđeno je podigao glas, i Morgana je na trenutak u njegovim očima primetila nezdravi sjaj, baš kao kod onog nagog čoveka koji je jurio šumom. "Nemoj misliti na to, mili", brzo je rekla. "To je završeno."

On je duboko, drhtavo uzdahnuo i videla je da mu se oči smiruju. "Moj pohod je sada da nađem Galahada. Ne znam šta je on video - možda anđela - niti zašto je zov Grala u nekome odjeknuo tako snažno, a u nekome jedva. Od svih prisutnih vitezova, mislim da jedino Mordred nije video ništa, ili je ćutao o onome što je video."

Moj sin je odrastao u Avalonu; njega ne može da zavara magija Boginje, pomislila je Morgana i već je zaustila da objasni Lanseletu šta je video - i on je u ranoj mladosti učio u Avalonu i ne bi smeo da misli o tome kao o nekoj hrišćanskoj misteriji. No, kad je opet čula onaj neobični prizvuk u Lanseletovom glasu, pognula je glavu i oćutala. Boginja mu je dala utešnu viziju; ne bi bilo pravedno uništiti

je objašnjenjima.

To je želela, na tome je radila. Artur je izdao Boginju, a Boginja je rasula njegovo bratstvo na vetru koji duva iz njenog svetilišta. A najcrnja ironija tek je usledila: njena najsvetija vizija podstakla je najdublju legendu hrišćanske vere. Na kraju mu je ipak pružila ruku. "Lanselete, ponekad verujem da nije važno šta činimo. Bogovi nas pokreću po svojoj volji, bez obzira na to šta mi mislimo da činimo. Mi smo samo njihove igračke."

"Da sam to verovao", odvratio je Lanselet, "poludeo bih jednom zauvek."

Morgana se tužno nasmešila. "A je bih poludela da nisam verovala u to. Ja moram da verujem da nisam imala moć da postupim drugačije."

...Moram verovati da nikada nisam imala mogućnost izbora... mogućnost da odbijem proglašenje za kralja, mogućnost da ubijem nerođenog Mordreda, mogućnost da odbijem kada me je Artur dao Urijensu, mogućnost da se ne upletem u Avalohovu smrt, mogućnost da zadržim Akolona... mogućnost da poštedim Kevina Harfistu izdajničke smrti, i Nimui...

"A ja moram da verujem", rekao je Lanselet, "da čovek ima moć da upozna ono što je ispravno, da odabere između dobra i zla i da zna da je taj izbor važan..."

"Oh, da, ako zna šta je dobro. Ali zar ti se ne čini, rođače, da na ovom svetu zlo uvek ima masku dobrog? Ponekad mi se čini da Boginja udešava da sve loše izgleda ispravno, i da jedino što možemo..."

"Pa, u tom slučaju Boginja je zla baš koliko sveštenici tvrde!"

"Lanselete", nagnula se prema njemu, "nikada nemoj kriviti sebe. Radio si ono što si morao! Veruj samo da ti je to bila određena sudbina..."

"Ne, jer bih se smesta ubio, kako Boginja više ne bi mogla da me koristi za novo zlo", silovito je rekao Lanselet. "Morgana, ti imaš Vid, a ja ne mogu... ne mogu da verujem da je volja Božja da Artur i njegov dvor padnu Mordredu u ruke! Rekao sam ti da sam došao ovamo zato što me pamćenje izdaje. Ne razmišljajući, pozvao sam barku Avalona i došao ovamo, ali, znaš, mislim da sam možda

postupio bolje nego što sam bio svestan. Ti, koja imaš Vid, možeš da pogledaš u ogledalo i da mi kažeš kuda je Galahad otišao! Spreman sam i da izazovem njegov gnev i da mu naredim na napusti pohod i vrati se u Kamelot..."

Zemlja kao da je zadrhtala pod Morganinim nogama. Jednom je neoprezno stala u baricu živog peska i osetila je kako blato podrhtava i klizi u stranu; i ovo je bilo tako, i znala je da mora smesta da se baci na sigurno tle... čula je sebe da govori, kao iz veike daljine. "Zaista ćeš se vratiti u Kamelot sa svojim sinom, Lanselete..." i istovremeno se pitala otkuda hladnoća koja kao da joj isisava život iz tela. "Pogledaću u ogledalo tebe radi, rođače. Ali ja ne poznajem Galahada i možda neću videti ništa što bi ti pomoglo."

"Ipak, reci mi da ćeš učiniti ono što možeš", molio je Lanselet.

"Kazala sam da ću pogledati u ogledalo. Ali sve će biti po volji Boginje. Hodi."

Sunce je već bilo visoko, i dok su išli niz breg prema Svetom Kladencu, nad glavama im je graknuo gavran. Lanselet se prekrstio zbog lošeg predznaka, a Morgana je podigla glavu. "Šta veliš, sestro?"

U umu je začula Ravenin glas. Nemoj se bojati. Mordred neće ubiti Galahada. A Artur će ubiti Mordreda.

"Znači, Artur će još biti Kralj Jelen..."

Lanselet se okrenuo i zapiljio u nju. "Šta si rekla, Morgana?"

Ne na Sveti Kladenac, rekla je Ravena u njenom umu. Idi u kapelu, i to odmah. Vreme je.

"Kuda idemo?" upitao je Lanselet. "Jesam li zaboravio put do Svetog Kladenca?" Morgana je podigla glavu i shvatila da su ih koraci odveli ne do Svetog Kladenca nego do male kapele gde je drevno hrišćansko bratstvo držalo svoje službe. Pričali su da je izgrađena kada je drevni Josif pobo svoj štap u zemlju na bregu zvanom Verial. Pružila je ruku i uzela jedan izdanak Svetog Trna; ubo ju je do kosti. Ne znajući tačno šta čini, pružila je ruku i označila Lanseletovo čelo mrljom krvi.

On ju je zapanjeno pogledao. Čula je sveštenike kao tiho pevaju: Kyrie eleison, Christe eleison. Tiho je ušla i samu sebe začudila kad je kleknula. Kapela je bila puna magle, i Morgani se činilo da kroz nju

nazire onu drugu kapelu, onu na Inis Vitrinu, i da čuje i njihove glasove kako pevaju Kyrie eleison, a čuli su se i ženski glasovi; da, to mora da je na Inis Vitrinu, jer u kapeli na Avalonu nema žena, ovo mora da su monahinje iz njihovog manastira. Na trenutak joj se učinilo da kraj nje kleči Igrana i da čuje njen glas, jasan i blag, kako peva Christe eleison. Sveštenik je bio za oltarom, a onda joj se učinilo da je i Nimui tamo, sa zlatnom kosom puštenom niz leđa, lepa i ljuka kao Gvenvir dok je bila mlada devojka u manastiru. No, umesto stare, divlje ljubomore, Morgana ju je sad posmatrala puna ljubavi prema toj lepoti... magla se zgusnula; jedva je videla Lanseleta koji je klečao kraj nje, ali pred njom je, pred oltarom one druge kapele, klečao Galahad, podignutog blistavog lica, a na njemu se odražavao sjaj... i znala je da i on vidi kroz maglu, da vidi kapelu u Avalonu, u kojoj se nalazi Gral...

Čula je iz druge kapele zvonjavu malih zvona, i čula je... nikada nije utvrdila koga sveštenika, ovog ovde u Avalonu, ili onog na Inis Vitrinu... ali u njenom umu to je bio blagi Talesinov glas... i mrmljao je: "Jer te noći u kojoj je Hrist izdat, naš Gospod uze pehar i blagoslovi ga, i reče: Svi pijte odavde, jer ovo je moja krv koju ću proliti vas radi. Kad god pijete iz njega, uvek me se sećajte."

Videla je senku sveštenika koji je podigao pehar za misu, ali to je bila i Devica Grala, Nimui... ili je to ona sama prinosila pehar njegovim usnama? Lanselet je jurnuo napred, vičući: "Ah, svetlost! Svetlost!" i pao je na kolena, zaklanjajući oči rukama, a onda se nagnuo još napred i pao ničice na pod.

Pod dodirrom Grala, lice mladića u senci postalo je jasno, čvrsto, stvarno, i magla je nestala; Galahad je klečao i pio iz pehara.

"Jer kao što grožđe sa mnogog čokota biva ceđeno da bi dalo jedno vino, tako se mi spajamo u ovoj žrtvi i postajemo Jedno sa Velikom Svetlošću koja je beskonačna..."

I dok je blistao od zanosa, osvetljen nezemaljskim svetlom, on je duboko udahnuo u potpunoj radosti i pogledao pravo u svetlo. Pružio je ruke da uzme pehar... i pao napred, skljojavši se na pod kapele, i ostao je tamo, ne mičući se.

Dodirnuti svete stvari bez pripreme donosi smrt...

Morgana je videla Nimui - ili je to bila ona sama? - kako pokriva

Galahadovo lice belim velom. A onda je Nimui nestala, a pehar je ostao na oltaru, običan zlatni pehar Misterija, bez nezemaljskog svetla... nije bila sigurna da je svetla uopšte i bilo... sve je bilo optočeno maglom. A Galahad je ležao mrtav na podu kapele u Avalonu, hladan i nepomičan kraj Lanseleta.

Dugo je prošlo dok se Lanselet nije promeškoltio, i kada je podigao glavu, Morgana je videla da mu je lice osenčeno tragedijom. "A ja nisam bio dostojan da ga pratim", šapnuo je.

"Moraš ga vratiti u Kamelot", blago je rekla Morgana. "On je okončao potragu za Galom - ali to je bila njegova poslednja potraga. Nije mogao da podnese tu svetlost."

"Nisam mogao ni ja", šapnuo je Lanselet. "Gledaj, svetlost mu je još na licu. Šta li je video?"

Polako je odmahнула glavom, osećajući kako joj se ruke ježe. "Ni ti ni ja nikada to nećemo saznati, Lanselete. Znam samo da je umro sa Galom na usnama."

Lanselet je pogledao oltar. Sveštenici su se tiho udaljili, ostavljajući Morganu samu sa mrtvim i živim vitezom; a pehar, optočen maglom još je blistao.

Lanselet je ustao. "Da. A ovo će se vratiti sa mnom u Kamelot, kako bi svi znali da je potraga okončana... i da vitezovi više ne bi ginuli i ludeli u potrazi za nepoznatim."

Zakoračio je ka oltaru gde je Gal blistao, ali Morgana ga je čvrsto obgrlila i zadržala.

"Ne! Ne! To nije za tebe! Oborio te je i jedan pogled na njega! Dodirnuti svete stvari bez pripreme donosi smrt..."

"Onda ću umreti", rekao je on, ali čvrsto ga je držala, i uskoro je ostetila da se on predaje. "Zašto, Morgana? Zašto mora da se nastavi potraga koja donosi smrt?"

"To ne", rekla je Morgana. "Potraga za Galom je završena. Ti si pošteđen da bi se vratio u Kamelot i rekao im to. Ali ne možeš ga vratiti u Kamelot. Nijedan čovek ne može ga zadržati. Oni koji ga traže iz vere..." Slušala je sopstveni glas, mada nije znala šta će reći sledeće, "oni će ga naći, ovde, van sveta smrtnika. Ali ako bi se vratio sa tobom u Kamelot, pao bi u ruke sveštenicima i postao bi im

oruđe..." Osećala je da joj je glas pun suza. "Preklinjem te, Lanselete. Ostavi ga ovde, u Avalonu. Neka na ovom novom svetu, bez magije, ostane makar jedna Misterija koju sveštenici ne mogu da opišu i objasne jednom zauvek, koju ne mogu da uguraju u svoju uskogrudu dogmu o onome što jeste i što nije..." Glas joj se slomio. "U danima koji dolaze, sveštenici će govoriti ljudima šta je dobro, a šta loše, šta da misle, za šta da se mole, šta da veruju. Ne vidim sve do kraja - možda je čovečanstvu potrebno razdoblje tame kako bi umeli da jednog dana cene blagoslov svetla. Ali u toj tami, Lanselete, neka bude makar jedna iskra nade. Gral je jednom bio u Kamelotu. Neka sećanje na taj događaj nikada ne bude pokvareno njegovim zarobljavanjem na nekom ovozemaljskom oltaru. Ostavi jednu Misteriju i jedan izvor vizija koji će ljudi moći da prate..." Čula je kako joj glas postaje promukao sve dok nije ličio na kreštanje poslednjeg gavrana.

Lanselet se duboko naklonio pred njom. "Morgana, ili jesi li ti zaista Morgana? Mislim da ne znam ko si ni šta si. Ali to što govoriš je istina. Neka Gral ostane zauvek u Avalonu."

Morgana je podigla ruku, i mali narod Avalona prišao je da podigne Galahadovo telo, čutke ga ponevši ka barci Avalona. Držeći i dalje Lanseleta za ruku, Morgana je sišla na obalu i pogledala telo položeno u čamac. Na trenutak joj se učinilo da tamo leži Artur, a onda se vizija zatalasala i nestala, i to je bio samo Galahad, sa onim nezemaljskim mirom i ozarenošću na licu.

"Poći ćeš sada u Kamelot sa svojim sinom", tiho je rekla Lanseletu, "ali ne onako kako sam prorekla. Mislim da nam je Vid dat da nam se podsmeva - vidimo ono što Bogovi žele da vidimo, ali nikada ne znamo šta to znači. Mislim da više nikada neću koristiti Vid, rođače."

"Daj Bože." Lanselet ju je uhvatio za obe ruke i sagnuo se da ih poljubi.

"I tako se konačno rastajemo", tiho je rekao. I tog časa, iako je rekla da više ne želi Vid, videla je u njegovim očima ono što je on video dok ju je gledao - devicu sa kojom je ležao u kamenom prstenu i koju je odbio iz straha pred Boginjom; ženu kod koje je otišao kada je poludeo od želje, pokušavajući da izbriše krivicu zbog

ljubavi prema Gvenvir i Arturu; ženu koju je video, bledu i strašnu, kako bakljom osvetljava njega i Elenu u krevetu; a sada mračnu, tihu Gospu, tamnu i pod svetlošću, koja je podigla njegovog sina od Grala i zamolila ga da ostavi pehar zauvek van sveta.

Nagnula se da ga poljubi u čelo. Reči nisu bile potrebne; oboje su znali da je to konačni oproštaj i blagoslov.

Dok se on polako okretao i ulazio u magijsku barku, Morgana je gledala njegova opuštena ramena i sjaj zalazećeg sunca u njegovoj kosi. Sada je bila potpuno seda; Morgana se setila kako je izgledala u njegovim očima. I ja sam stara, pomislila je.

I sada je znala da više nikada neće videti kraljicu u vilinskoj zemlji.

Sada sam ja kraljica.

Nema Boginje do te, a ja sam ona...

A ipak, van svega postoji ona, i ona je u Igreni, i u Vivijen, i u Morgozi, i u Nimui, i u kraljici. A one žive u meni, kao i ona...

I u Avalonu će živeti zauvek.

13.

Daleko na severu, u zemlju Lotiju, vesti o potrazi za Gralom bile su retke i nepouzidane. Morgoza je čekala na povratak svog mladog ljubavnika, Lamoraka. A onda, pola godine kasnije, stigla je vest da je poginuo tokom potrage. On nije prvi, pomislila je Morgoza, a ni poslednji koji će izgubiti život u tom čudovišnom ludilu, u potrazi za nečim nepoznatim! Oduvek sam smatrala da su sve vere i Bogovi neka vrsta ludila. Pogledaj dokle su doveli Artura! A sada su mi uzeli Lamoraka, još tako mladog!

Pa, sad ga više nije bilo, i mada joj je nedostajao i uvek će joj nedostajati, na neki način - bio je uz nju duže od bilo kog drugog, osim Lota - ne sme se prepustiti starosti i samoći. Pažljivo se pogledala u svom starom, bronzanom ogledalu, obrisala tragove suza, a onda se ponovo ogledala. Mada više nije imala onu zrelu lepotu zbog koje joj je Lamorak, opčinjen, pao pred noge, i dalje je bila lepa žena; u zemlji ima dovoljno muškaraca, i nije ih sve zahvatilo ludilo potrage. Ona je bogata, kraljica je, i ima svoja ženska oružja - još je lepa, ima sve zube, mada sada već mora da zatamnjuje obrve i trepavice... postale su nekako pepeljaste. Pa, muškaraca će uvek biti; svi su oni budale, i pametna žena može da radi sa njima šta želi. Ona nije budala kao Morgana, da se uzbuđuje oko odanosti i vrline, niti cmizdravi idiot kao Gvenvir, da misli samo na svoju dušu.

Povremeno bi do nje doprla poneka priča o pohodu, i svaka je bila sve bajkovitija od prethodne. Čula je da je Lamorak stigao do Pelinorovog zamka, privučen starim glasinama o magijskoj činiji koja se čuva u kripti ispod dvorca, i tu je umro, uzviknuvši da Gral lebdi pred njim u rukama device, u rukama njegove sestre, Elene, onakve kakva je bila kao dete... Često se pitala šta je zaista video. Iz zemalja oko rimljanskog zida stigla je priča da je Lanselet zatočen kao ludak negde u zemljama starog ser Ektorijusa, i da se niko ne usuđuje da to javi kralju Arturu; potom je čula da ga je brat, Bors, našao i poznao, i da se tada Lanselet oporavio i odjahao dalje, da li u dalju potragu ili natrag u Kamelot - niti je znala niti ju je zanimalo.

Možda će sreća urediti da i on umre u potrazi, pomislila je; inače bi ga želja za Gvenvir opet odvušla kod Artura i na njegov dvor.

Samo njen razumni Gvideon nije pošao u potragu, nego je ostao u Kamelotu, blizu Artura. Da su i Gareth i Gaven imali dovoljno pameti da tako učine! Konačno je jedan njen sin došao na mesto kraj Artura koje mu pripada.

Imala je još jedan način da sazna šta se dešava. Vivijen joj je rekla, dok je bila devojka u Avalonu, da nema strpljenja ni istrajnosti da bude posvećena u Misterije; sada je znala da je Vivijen bila u pravu - ko bi poželeo da protraći život na tako nešto? Mnogo godina je verovala da su joj vrata magije i Vida zatvorena, osim nekoliko sitnih trikova koje je sama naučila. A onda, kada je prvi put upotrebila čaroliju da sazna ko je Gvideonov otac, počela je da shvata da je magija tu, nadohvat ruke, i da joj je potrebna samo volja; nisu potrebna ni složena druidska pravila i ograničenja, niti laži o Bogovima. To je jednostavno deo života, blizak i pristupačan, ni u kakvoj vezi ni sa dobrim ni sa zlim, nego na raspolaganju svakom ko je dovoljno voljan i spreman da ga upotrebi.

Svi oni koji se pretvaraju da veruju, mislila je, samo pokušavaju da zadrže izvor moći u svojim rukama. Ali ja sam ih stekla sama i slobodna, ne vezujući se nikakvim zavetima u pogledu načina njihove upotrebe.

I tako je ove noći, zatvorena da joj sluge ne bi smetale, počela sa pripremanjem. Osetila je bezlično sažaljenje nad belim psom koga je dovela, i trenutak iskrenog gađenja kad mu je presekla grkljan i podmetnula posudu da uhvati krv; ali, na kraju krajeva, to je njen pas, isto kao i svinja ubijena da bi se našla na trpezi, a moć prolivene krvi snažnija je i neposrednija od moći nakupljene dugim molitvama i pravilima Avalona. Kraj ognjišta je ležala jedna služavka, drogirana i spremna; ovog puta je odabrala takvu koja joj ništa ne znači i koja joj, zapravo, i nije potrebna. Naučila je to kada je poslednji put stvarala ovu magiju. Sa žaljenjem se setila kako je tada izgubila dobru predilju; ova barem nikome neće nedostajati, čak ni kuvaru koji ima bar pet-šest suvišnih pomoćnica.

I dalje su joj pomalo smetale neke pojedinosti priprema. Krv kojom je označila ruke i čelo bila je neprijatno lepljiva, ali činilo joj se

da gotovo vidi kako iz nje, nalik na dim, bujaju mali mlazevi moći. Mesec se na nebu pretvorio u najtanji srp, i znala je da je spremna ona koja u Kamelotu čeka na njen poziv. Istog časa kada je mesec prešao u odgovarajući četvrt neba, prolila je ostatak krvi u vatru i tri puta glasno pozvala.

"Morag! Morag! Morag!"

Drogirana žena kraj ognjišta - Morgoza se neodređeno prisetila da joj je ime Beka, ili nešto slično - promeškollila se, u očima joj se pojavila svest i dubina, i na trenutak, dok se budila, izgledalo je da nosi otmenu odeću Gvenvirinih sluškinja. I glas joj više nije bio grubo narečje priglupе seoske devojke, nego negovani govor dvorske dame sa juga.

"Tu sam, na raspolaganju. Šta želiš od mene, Kraljice Tame?"

"Pričaj mi o dvoru. Šta je sa kraljicom?"

"Veoma je usamljena otkako je Lanselet otišao, ali često dovodi kod sebe mladog Gvideona. Čuli su je da govori kako joj je on kao sin koga nikada nije imala. Mislim da je i zaboravila da je on sin kraljice Morgane", rekla je devojka, otmenim jezikom, tako različitim od onoga kojim se koristila praznoglava devojka grubih ruku u bezobličnoj odeći.

"Da li još stavljaš u njeno večernje vino onaj lek?"

"Nema više potrebe, kraljice moja", rekao je tuđinski glas kroz devojku. "Kraljica nije imala mesečnicu već više od godinu dana, i zato sam prestala da joj dajem lek. Kralj ionako vrlo retko dolazi u njenu postelju."

Znači, Morgozin poslednji strah sada je mogao da prestane - plašila se da će na neki način, uprkos svemu, Gvenvir roditi dete u poznim godinama i time ugroziti Gvideonov položaj na dvoru. Doduše, kraljevi podanici nikada ne bi prihvatili dete za kralja, pogotovo posle dugih i mirnih godina Arturove vladavine. A ni Gvideon, pretpostavljala je, ne bi se ustezao da okonča život malom, neželjenom suparniku. Ali bolje je ne rizikovati; sam Artur izbegao je njenu i Lotovu zaveru u detinjstvu, i doživeo je da ga krunišu.

Predugo sam čekala. Lot je trebalo pre mnogo godina da postane kralj ove zemlje, a ja bih bila kraljica. Sada nema nikoga ko bi me zaustavio. Vivijen je mrtva; Morgana je stara; Gvideon će me učiniti

kraljicom. Ja sam jedina žena na svetu koju pristaje da sluša.

"Šta je sa ser Mordredom, Morag? Da li mu kralj i kraljica veruju?"

No, glas je postao promukao i dubok. "Ne bih znala - Mordred je često sa kraljem - jednom sam čula kako mu kralj kaže... Auh, boli me glava, šta ću ovde kraj vatre? Kuvar će me živu odrati..." Bio je to glas maloumne Beke, promukao i uplašen, i Morgoza je znala da je, daleko u Kamelotu, Morag ponovo utonula u čudni san o dalekoj kraljici Lotije ili kraljici vilinske zemlje...

Morgoza je dohvatila posudu sa krvlju, istresavši u vatru i poslednje kapi. "Morag! Morag! Ostani tu, naređujem ti!"

"Kraljice moja", začuo se daleki, otmeni glas, "ser Mordred je uvek u društvu jedne od gospi sa Jezera, kažu da je ona nekakav rod Arturu..."

Ninijan, Talesinova kćer, pomislila je Morgoza. Nisam znala da je napustila Avalon. Ali zašto bi sada i ostajala tamo?

"Ser Mordred je proglašen zapovednikom konjice dok je Lanselet odsutan sa dvora. Pronose se glasine... Auh, vatra, gospo moja, zar da se čitav zamak zapali?" Beka je trljala oči i ječala kraj ognjišta. Pobesnela, Morgoza ju je divljački gurnula, i devojka je, vrišteći, pala pravo u vatru; ali još je bila vezana i nije mogla da se skloni iz plamena.

"Prokleta bila, probudiće čitavu kuću!" Morgoza je pružila ruke da izvuče devojku iz vatre, ali plamen joj je već uhvatio haljinu, i strašno je vrištala, Morgozi se činilo da će joj probiti uši. Sirotica, pomislila je, sada joj više niko ne može pomoći - toliko se ispekla da joj ne bi bilo pomoći ni da treba da ostane u životu! Izvukla je iz vatre devojku koja je vrištala, ne obraćajući pažnju na opekotine na sopstvenim rukama, i na trenutak se nagnula nad nju, polažući joj dlan na čelo kao da je umiruje; a onda joj je, jednim potezom, presekla grlo od uha do uha. Krv je linula u vatru, i u dimnjak se podigao gust dim.

Morgoza je osetila da drhti od neočekivane moći, kao da se širi kroz čitavu sobu, kroz čitavu Lotiju, kroz čitav svet... nikada se nije toliko usudila, ali sada je iznenada uspela, ni ne pokušavajući. Činilo joj se da lebdi, bestelesna, nad čitavom zemljom. Posle mnogih godina mira, na putevima je opet bilo vojske, a na zapadnoj obali su se, iz zmajolikih brodova, iskrcavali maljavi muškarci i upućivali se

da pljačkaju i ruše gradove, odnoseći žene iz manastira u kojima su izdvojeno živele... kao purpurni vetar, koji je dopirao čak do samog Kamelota... nije bila sigurna da li se to što vidi odigrava u zemlji sada, ili će se tek desiti.

Povikala je kroz narastajuću tamu: "Daj mi da vidim moje sinove u potrazi za Gralom!"

Tama je ispunila sobu, naglo, crna i gusta, sa čudnim zadahom nagorelog, a Morgoza je čučala, oborena naletom moći. Dim se malo razišao, a u tami su ostali mali vrtlozi i talasi, kao da ključa u loncu. Tada je Morgoza ugledala, pod sve jačim svetlom, lice svog najmlađeg sina, Gareta. Bio je prljav i ofucan od puta, iscepane odeće, ali smešio se vedro kao i uvek, i kako je svetlo raslo, Morgoza je videla šta to on gleda - Lanseletovo lice.

E, Gvenvir ga sada ne bi poželela, jer bio je bolestan i propao, sede kose i sa jasnim tragovima ludila i patnje u borama oko očiju... najviše liči na nešto što bi okačili u polju da tera vrane od letine! Obuzela ju je stara mržnja; nepodnošljivo - njen najmlađi i najbolji sin i dalje voli tog čoveka, i voleće ga i slediti isto kao kada je bio dečaćić koji razgovara sa drvenim vitezovima...

"Ne, Garete", čula je Lanseletov glas, blag uprkos napetoj tišini u sobi, "znaš zašto ja ne želim da se vratim na dvor. Neću da govorim o svom duševnom miru - još manje o kraljičinom - ali zakleo sam se da ću tražiti Gral godinu i jedan dan."

"Ali to je ludilo! Do đavola, šta znači Gral u poređenju sa potrebama našeg kralja? Zakleo sam mu se na vernost, kao i ti, mnogo godina pre nego što je iko od nas i čuo za Gral! Kad samo pomislim da je naš kralj Artur na dvoru bez svojih vernih ljudi, osim nekoliko bogalja, bolesnika i kukavica... ponekad se pitam da nije sve to bilo delo nečastivog, koji se prerušio u Božji lik da bi rasuo Arturove vitezove po svetlu!"

"Ja znam da je to bilo Božje delo, Garete", tiho je rekao Lanselet. "Ne pokušavaj da me lišiš toga." Na trenutak je izgledalo da mu je u očima opet blesnuo plamen ludila.

"Ali kada Bog postupa isto kao đavo?" nesigurno je upitao Garet. "Ne mogu da zamislim kako je to mogla biti volja Božja da sve što je Artur stvarao četvrt stoleća bude ovako uništeno! Znaš li da se na

obalama iskravaju divlji severnjaci, a kada narod tih zemalja vapi za Arturovim legijama da im pomognu, niko ne dolazi? I saksonske vojske se opet okupljaju, a Artur dokono sedi u Kamelotu, dok ti tragaš za svojom dušom - Lanselete, preklinjem te, ako nećeš da se vratiš na dvor, barem razgovaraj sa Galahadom i nateraj ga da se vrati Arturu! Ako je kralj star i ako će postajati sve slabiji - Bože nas sakloni od toga - onda možda tvoj sin treba da ga zameni, jer svi znaju da je on kraljev usvojeni sin i naslednik!"

"Galahad?" mračno je upitao Lanselet. "Zar misliš da ja imam nekakav uticaj na svog sina? Ti i ostali zakleli ste se da ćete tragati za Galom godinu i jedan dan, a ja sam neko vreme putovao zajedno sa Galahadom i znam da on ozbiljno misli ono što je rekao tog dana, da će ga tražiti čitav život."

"Ne!" Gareth se nagnuo u sedlu i zgrabio Lanseleta za ramena. "Moraš ga ubediti, Lanselete, on se po svaku cenu mora vratiti u Kamelot! Oh, Bože, Gvideon će me nazvati izdajnikom sopstvene krvi, i ja Gvideona veoma volim, ali - kako to da kažem, čak i tebi, koji si mi rođak i brat po srcu? Ne verujem uticaju tog čoveka na našeg kralja! Saksonci koji dođu kod Artura na kraju razgovaraju i sa njim, smatraju ga sinom Arturove sestre, a po njihovim običajima, to znaš, sestrin sin je naslednik..."

"Seti se, Garete", blago ga je prekinuo Lanselet, "tako je bilo čak i u Plemenima pre dolaska Rimljana - a ti i ja svakako nismo Rimljani."

"Ali zar se nećeš boriti za prava rođenog sina?"

"Artur treba da kaže ko će ga naslediti na prestolu", rekao je Lanselet, "ako posle njega uopšte treba da bude neki kralj. Ponekad mi se činilo, dok sam lutao među vizijama ludila - ne, nisam hteo da govorim o tome, ali možda je to bilo nešto malčice nalik na Vid - činilo mi se da će tama pasti na zemlju kada Artura više ne bude."

"Pa će biti kao da Artura nikad nije ni bilo? A šta je sa tvojom zakletvom Arturu?" upitao je Gareth, i Lanselet je uzdahnuo.

"Ako je takva tvoja volja, Garete, tražiću Galahada."

"I to što pre", navaljivao je Gareth, "moraš ga ubediti da je odanost prema kralju važnija od svih pohoda, Galova i Bogova..."

"A ako ne bude hteo?" tužno je upitao Lanselet.

"Ako ne bude hteo", polako je rekao Gareth, "onda on možda nije kralj kakav će nam trebati posle Artura. U tom slučaju, svi smo u Božjim rukama, i neka nam bude na pomoći!"

"Rođače, bliži si mi od brata", zagrlio ga je Lanselet, "i svi smo mi u Božjim rukama, ma šta se desilo. Ali zaklinjem ti se da ću naći Gareta i dovesti ga u Kamelot, kunem se..."

Kada su komešanje i tama nestali, Garethovo lice se stopilo sa tamom, i na trenutak su ostale samo Lanseletove oči, svetle i toliko nalik na Vivijenine da je Morgoza načas osetila kako je starija sestra i sveštenica posmatra sa namrštenim prebacivanjem. Šta si to sada učinila, Morgoza? A onda je i to nestalo, i Morgoza je ostala sama kraj vatre, koja se i dalje dimila, a mlitavo, beskrvno telo devojke ležalo je na ognjištu.

Lanselet! Lansolet, prolet bio, i dalje može da joj uništava planove! Morgoza je osetila da je mržnja obuzima kao bol, kako joj grč kreće od grla i spušta se sve do materice. Glava ju je bolela, i osećala je nailazak strašne mučnine koja uvek dolazi posle magije. Želela je samo da se spusti kraj ognjišta i da satima spava, ali moraće da bude snažna, makar ponovo korisitla čarolije; ona je kraljica Lotije, Kraljica Tame! Otvorila je vrata i izbacila pseći leš na gomilu đubreta, istovremeno uklanjajući i mučni zadah.

Sa telom male sudopere nije mogla sama. Već je htela da pozove pomoć, kad se setila kako joj izgledaju ruke i lice, prekriveni krvlju; ne smeju je videti takvu. Prišla je umivaoniku i posudi sa vodom i dobro se umila, pa ponovo očešljala. Mrlje krvi sa haljine nije mogla da ukloni, ali sada je vatra ugašena i u sobi je vrlo malo svetla. Konačno je pozvala komornika, i on se smesta pojavio na vratima sa radoznalim izrazom lica.

"Šta se desilo, kraljice moja? Čuo sam viku i vriske - nešto ne valja?" Podigao je svetiljku, i Morgoza je vrlo dobro znala kako mu izgleda - divna i rastrojena - kao da ostacima Vida gleda kroz njegove oči. Kad bih samo pružila ruku, mogla bih da ga imam kraj devojčinog tela, pomislila je, osećajući bol i zadovoljstvo želje, i nasmejala se u sebi, ali pazila je da se ništa ne primeti; kasnije će biti dovoljno vremena za to.

"Da, ozbiljna nevolja. Sirota Beka", pokazala je leš. "Pala je u

vatru, i kada sam pokušala da joj pomognem oko opekotina, otela mi je nož iz ruke i presekla sebi grlo - mora da je poludela od bola, sirotica. Vidi, svu me je poprskala krvlju."

Čovek je užasnuto kriknuo i sagnuo se da pogleda devojčino beživotno telo. "Oh, oh, sitora cura, ionako nije bila mnogo pametna. Nije trebalo ni da je pustite unutra, madam."

Morgozu je uznemirio nagoveštaj prebacivanja u njegovom glasu; zar je zaista malopre pomišljala da ga dovede sebi u postelju? "Nisam te pozvala da me savetuješ. Nosi je odavde i postaraj se da bude pristojno sahranjena, i pošalji mi služavke. Ujutro krećem za Kamelot."

Padala je noć, a gusta kiša još je više zaklanjala put. Morgoza je bila mokra i smrznuta, i samo se uvredila kada je zapovednik straže prišao da je pita: "Jeste li sigurni, madam, da smo na pravom putu?"

Bacila je na njega oko pre više meseci; ime mu je Kormak, visok je i mlad, sa orlovskim crtama lica i snažnim ramenima i butinama. Sada je bila sigurna da je i veoma glup, bilo bi bolje da ga je ostavila kod kuće i sama bila vođa. Ali postoje stvari koje čak ni kraljica Lotije ne može da učini.

"Ne mogu da prepoznam ove puteve, ali po putu koji smo danas prešli sigurna sam da bi trebalo da budemo blizu Kamelota - osim ako se nisi izgubio u magli, Kormače, pa nas poveo opet ka severu."

U nekoj drugoj prilici radovala bi se još jednom usputnom noćenju, u svom udobnom šatoru, sa svim udobnostima koje postoje, a možda, kada služavke zaspi, možda čak i sa Kormakom da joj greje postelju.

Otkako sam sama naučila čaranje, svi muškarci su mi nadohvat ruke. A ipak kao da mi ovih dana nije stalo do njih... čudno, nisam potražila muškarca još od kako je stigla vest o Lamorakovoj smrti. Da li starim? Trgla se od te pomisli, i odlučila da dovede noćas Kormaka kod sebe... ali prvo moraju da stignu u Kamelot; mora se potruditi da zaštiti Gvideonove interese i da ga posavetuje. "Put mora da je tu negde, budalo. Putovala sam ovuda više puta nego što imam prstiju na rukama! Zar misliš da sam budala?"

"Bože sačuvaj, madam. I ja sam često išao ovim putem, ali ipak,

ko zna zašto, čini mi se da smo zalutali", rekao je Kormak, i Morgoza je osetila da se guši od besa. U mislima je prešla čitav put kojim je tako često dolazila iz Lotije: napustila je rimski put i išla dobro održavanim putem duž ivice močvare u kojoj je Ostrvo zmaja, a onda je trebalo ići duž grebena sve dok se ne dođe do puta za Kamelot, koji je Artur proširio i ponovo nasuo kako bi bio dobar koliko i rimski put.

"Ipak smo nekako uspeli da promašimo put za Kamelot, tupane, jer eno onog ostatka rimskog zida... ne znam kako, ali prošli smo skretanje za Kamelot pre više od pola sata", grdila ga je Morgoza. Sada nije bilo druge do da se okrenu nazad, čitav karavan, a noć se već zgusnula. Morgoza je navukla kapuljaču preko glave i poterala konja brže. U ovo oba godine svetlo bi trebalo da potraje još barem sat, ali na zapadu je ostao tek poneki trag rumenila.

"Eno", rekla je jedna služavka, "vidite one četiri jabuke tamo - dolazila sam ovamo jednog leta da uzmem kaleme za kraljičinu baštu."

Ali puta nije bilo, samo je nekakava stazica krivudala uz golo brdo, umesto širokog puta, a nad njom, čak i kroz maglu, morala bi se videti svetla Kamelota.

"Gluposti", obrecnula se Morgoza, "promašili smo put, ko zna kako - zar misliš da u Arturovom kraljevstvu postoji samo jedna grupa od četiri stabla jabuke?"

"Ali put bi trebalo da je baš tu, kunem se", mumlao je Kormak; ipak, pokrenuo je čitavu kolonu jahača i tovarnih konja, pa su kaskali dalje, a kiša je lila i lila kao da pada od početka vremena i da ne ume da stane. Morgoza je bila umorna i smrznuta, čeznula je za toplom večerom za Gvenvirinim stolom, za toplim, slatkim vinom i toplim krevetom, i kada je zapovednik straže ponovo prišao, obrecnula se na njega. "Šta je sad, tupane? Jesi li uspeo da opet zalutaš i da ponovo promašiš put dovoljno širok za šest konja?"

"Kraljice moja, žao mi je, ali nekako... gledajte, opet smo se vratili na mesto gde smo zastali da odmorimo konje pre nego što smo skrenuli sa rimskog puta - onu krpu sam ja bacio, brisao sam njome balegu sa jednog tovarnog konja."

Morgoza je eksplodirala od besa. "Je li ikada ijedna kraljica

morala da se pati sa tolikim prokletim budalama oko sebe?" vikala je. "Zar moramo da po čitavoj Letnjoj Zemlji tražimo najveći grad severno od Londiniuma? Ili ćemo ići tamo-amo ovim putem čitave noći? Ako zbog magle ne možemo da vidimo svetla Kamelota, moramo da ga čujemo, to je zamak sa više od stotinu vitezova, sa poslugom, konjima i stokom, sa patrolama po svim okolnim putevima - što god išlo ovim putem, svakako se vidi sa osmatračnica!"

No, na kraju nije bilo druge do da upale svetiljke i ponovo se upute na jug; sada je Morgoza lično jahala na čelu kolone, kraj Kormaka. Magla i kiša prigušivali su sve zvuke, čak i odjeke, sve dok, kroz vlažnu izmaglicu, nisu opet naišli na onaj ostatak rimskog zida kod koga su se jednom već okrenuli. Kormak je počeo da psuje, ali zvučao je i uplašeno.

"Gospo, izvinite. Ne mogu da shvatim..."

"Prokleti bili svi odreda!" vrisnula je Morgoza. "Hoćemo li jahati ovim putem tamo i ovamo čitave noći?" Ali i ona je prepoznala zid. Duboko je uzdahnula od besa i razočaranja. "Možda će do jutra kiša stati, pa ćemo moći da se vratimo svojim tragovima do rimskog puta. Barem ćemo znati dokle smo došli!"

"Ako smo igde došli, ako nismo nekako zalutali u vilinsku zemlju", šapnula je jedna žena, brzo se krsteći. Morgoza je to dočula. "Dosta toga!" rekla je. "Dovoljno je gadno što smo zalutali po kiši i magli, poštedite me tih idiotskih gluposti! Šta je, što svi stojite? Noćas više ne možemo da jašemo, požurite i podignite logor ovde, ujutro ćemo znati šta da radimo..."

Nameravala je da dovede kod sebe Kormaka, makar samo zato da ne bi mislila na strah koji je počeo da je obuzima... jesu li zaista izišli iz stvarnog sveta, nekud u nepoznato? Nije bila sigurna. Ležala je, budna, okružena poslugom, i u sebi ponovo prelazila put kojim su došli. U tami se nije čuo nikakav zvuk, čak ni žabe iz močvare. Nemoguće da se izgubio čitav grad Kamelot; a ipak je nestao u ništavilu. Ili sam se to ja, sa svim vojnicima i služavkama, izgubila u svetu čarolija? Kad god bi u mislima stigla dotle, požalila bi što je u besu odredila Kormaka da stražari; kad bi ležao kraj nje, ne bi imala to čudno osećanje da je čitav svet nekako iščašen... uporno je pokušavala da zaspi i svaki put bi uhvatila sebe kako, potpuno

budna, zuri u tamu.

Kiša je tokom noći stala; kada je svanulo, iako je bilo magle, nebo je bilo vedro. Morgoza se probudila iz nemirnog dremeža - sanjala je Morganu, sedu i staru, kako se gleda u ogledalo nalik na njeno - i izišla je iz šatora, nadajući se da će pogledati uzbrdo i ugledati Kamelot tamo gde bi i trebalo da bude, sa širokim prilaznim putem, inače bi značilo da se nalaze na nekakvom zabačenom putu na mnogo milja od mesta gde su želeli da budu. No, logor je bio u podnožju starog rimskog zida, za koji je znala da se nalazi na oko milju južno od Kamelota, i dok su se vojnici spremali za put, podigla je pogled ka bregu na kome bi trebalo da je Kamelot; ali breg je bio zelen, obrstao travom i bezličan.

Polako su pošli putem, blatnjavim i punim tragova od njihovog sinočnjeg putovanja. U polju je paslo stado ovaca, ali kada su vojnici pokušali da razgovaraju sa pastirom, ovaj se sakrio iza zida i nisu ničim mogli da ga izmame.

"I to je Arturov mir?" glasno se upitala Morgoza.

"Čini mi se, gospo moja", pokorno je rekao Kormak, "da je ovde u pitanju nekakva čarolija - šta god da je ovo, svakako nije Kamelot."

"Pa šta je onda, za ime Božje?" upitala je Morgoza.

"Šta, zaista?" promrmljao je on i nije se više upuštao u razgovor.

Morgoza je ponovo podigla pogled svesna uplašenog jecanja neke žene. Na trenutak joj se učinilo da čuje Vivijenin glas kako govori ono što Morgoza nikada nije poverovala, da je Avalon nestao u magli, i da onaj ko se uputi tamo, čak i ako je druid ili sveštenica, ukoliko ne zna put, može da stigne samo na svešteničko ostrvo, Glastonberi...

Vratiće se nazad do rimskog puta... ali Morgoza je osetila nagli nalet straha: hoće li ustanoviti da je i rimski put nestao, da je Lotija nestala, da je ostala sama na svetu sa ovih nekoliko mušaraca i žena? Uzdrhtala je kad se setila nekoliko reči iz Svetog Pisma koje je čula u propovedi Gvenvirinog kućnog sveštenika, o kraju sveta... I velim vam, dve će žene mleti žito jedna kraj druge, i jedna će biti uzeta, a druga će ostati... Je li Kamelot sa svima u njemu uzet u hrišćanski raj, je li nastupio kraj sveta, je li samo nekoliko nesrećnika poput nje ostalo da luta po opustošenom svetu?

No, nisu mogli beskonačno ostati zureći u istu stazu. "Vratićemo se do rimskog puta", rekla je. Ako je još tamo, ako uopšte išta još postoji. Dok je gledala maglu kako se diže iz močvare nalik na magični dim, učinilo joj se da je svet nestao i da joj je čak i sunce nepoznato. Morgoza nije spadala u maštovite žene; bolje da se pokrenemo i pokušamo da se vratimo, pomislila je, nego da stojimo u ovoj nezemaljskoj tišini. Kamelot je stvaran, mesto u stvarnom svetu, nije mogao tek tako da nestane.

Ipak, da smo Lot i ja uspeali u zaveri protiv Artura, možda bi čitava zemlja bila ovakva, nema, pusta i puna strahova...

Zašto je sve tako tiho? Kao da na svetu nije bilo drugih zvukova osim konjskog topota, a i on je zvučao kao kamenje bačeno u vodu - prigušen i zamirujući. Uskoro su stigli do rimskog puta - ili barem do mesta gde bi put trebalo da bude - kada su čuli konjski kas na tvrdom putu; dolazio je jahač, polako i mirno, iz pravca Glastonberija. Mogli su da kroz maglu razaberu tamnu priliku i teško natovarenog konja iza njega. Trenutak kasnije jedan vojnik je povikao: "Pogledajte! To je ser Lanselet od Jezera - Bog vam podario dobro jutro, ser!"

"Pozdrav! Ko to jaše?" Zaista, bio je to Lanseletov dobro poznati glas, i kada je prišao bliže, svakodnevni zvuk konjskih kopita kao da je oslobodio nešto u svetu oko njih. Zvuk se u magli nadaleko pronosi, a ovo je bio jednostavan zvuk, negde su lajali psi, možda se čitav čopor gložio oko hrane posle duge noći, ali to je prekinulo nezemaljsku tišinu običnom, normalnom bukom.

"Ovde je kraljica Lotije", doviknuo je Kormak, i Lanselet je pošao napred, zaustavivši konja pred njom.

"Pa, tetka, nisam se nadao da ću te ovde sresti - jesu li Gaven ili Gareth možda sa tobom?"

"Nisu", rekla je, "sama idem za Kamelot." Ako takvo mesto uopšte postoji, nervozno je pomislila. Pažljivo je gledala Lanseleta u lice dok ju je pozdravljao. Delovao je umorno i ofucano od puta, odeća mu je bila pocepana i ne preterano čista, nosio je ogrtač kakav ranije ne bi dao ni konjušaru. Oh, divni Lanselete, Gvenvir ne bi sada mislila da si tako lep, pa čak ni ja ne bih pružila ruku da te pozovem u postelju.

A onda se on nasmešio. Još je lep, uprkos svemu.

"Hoćemo li, onda, zajedno dalje, tetka? Jer i ja idem tamo, po vrlo žalosnom poslu."

"Čula sam da si u potrazi za Gralom. Jesi li ga našao ili nisi uspeo, kad si tako žalostan?"

"Nije suđeno čoveku kao ja da nađe najveću Misteriju. Ipak, vodim sa sobom nekog ko je zaista držao Gral u svojim rukama. Došao sam da javim da je pohod okočan i da je Gral zauvek nestao sa ovog sveta."

Morgoza je tek tada primetila da tovarna životinja nosi, dobro zaklonjeno, ljudsko telo. "Ko...?" šapnula je.

"Galahad", tiho je rekao Lanselet. "Moj sin je našao Gral, i sada znamo da niko ne može da ga pogleda i ostane u životu. Voleo bih da sam ja bio umesto njega - makar zato što ne bih morao da nosim kralju strašne vesti, da je onaj ko je trebalo da kraljuje posle njega otišao pre nas u svet u kome će zauvek moći da traga..."

Morgoza se stresla. Sada će zaista biti kao da Artur nikada nije postojao, nećemo imati kralja osim onog nebeskog, koji će vladati preko sveštenika što su već obrlatili Artura... No, ljutito je odbacila takve misli. Galahad je mrtav. Artur će morati da odabere Gvideona da ga nasledi.

Lanselet je žalosno gledao tovarnog konja sa Galahadovim telom. "Da nastavimo?" upitao je. "Nisam nameravao da noćim na putu, ali magla je bila gusta, i plašio sam se da ću zalutati. Već mi se učinilo da sam u Avalonu!"

"Nismo mogli da nađemo Kamelot u magli, baš kao ni Avalon što ne može da se nađe..." počeo je Kormak, ali Morgoza ga je ljutito prekinula. "Dosta sa tim glupostima", rekla je. "Pogrešili smo put u tami, i pola noći smo jahali tamo-amo! I nama se žuri da stignemo do Kamelota, nećaće."

Nekoliko njenih ljudi poznavalo je Lanseleta i Galahada, i sada su se okupili blizu tela da bi uputili vitezu reči saučešća. Lanselet ih je saslušao, žalosnog lica, a onda je prekinuo takav razgovor.

"Kasnije, prijatelji, kasnije, biće dovoljno vremena za žalost. Sam Bog zna da ne žurim da odnesem vest Arturu, ali od odlaganja neće biti olakšanja. Hajdemo."

Magla je brzo nestajala kako se sunce uspinjalo na nebu. Pošli su putem kojim su Morgoza i njena pratnja satima jahali u potrazi za Kamelotom, i vrlo su brzo začuli još jedan zvuk koji je prekinuo začaranu tišinu jutra. Bio je to zov trube, jasan i srebrnast u mirnom vazduhu; dopirao je iz visina Kamelota. A tačno pred njom, kraj grupe od četiri jabukova stabla, širok i jasan pod jutarnjim svetlom, ležao je prostrani put koji je izgradila Arturova vojska.

Bilo je sasvim prikladno da prva osoba koju je Morgoza videla na visoravni Kamelota bude njen sin Gareth. Dolazio je da ih zaustavi na velikoj kapiji Kamelota; kada je prepoznao Lanseleta, požurio je ka njima. Lanselet se bacio sa konja i čvrsto zagrlio Gareta.

"Znači, rođače, ti si..."

"Da, tako je - Kaj je suviše star i hrom da bi i sada obilazio zidine Kamelota. Ah, dobar je dan kada si se ti vratio u Kamelot, rođače. Ali vidim da nisi našao Galahada, Lanse?"

"Na žalost, našao sam ga", tužno je rekao Lanselet, i Garethovo otvoreno lice, i dalje dečačko uprkos gustoj bradi, zadobilo je drugačiji izraz kad je ugledao obrise mrtvog čoveka pod pokrivačem.

"Moram odmah odneti ovu vest Arturu. Vodi me njemu, Garete."

Garet je pognuo glavu, položivši ruku Lanseletu na rame. "Oh, ovo je strašan dan za Kamelot. Jednom sam već rekao da mi se čini kako je taj Gral delo nečastivog, a ne Boga!"

Lanselet je odmahnuo glavom, i Morgozi se učinilo da nešto sija kroz njega, kao da mu je telo prozirno; a iza žalosnog osmeha krila se radost. "Ne, dragi moj rođače", rekao je, "moraš to zauvek izbiti sebi iz glave. Galahad je dobio ono što mu je namenio Bog i, neka nam je Bog na pomoći, to nas sve čeka. Ali njegovi dani su okončani, i oslobođen je ljudske sudbine. Mi našu još čekamo, dragi Garete - neka bi nam Bog dao da je dočekamo sa toliko hrabrosti kao on."

"Amin", rekao je Gareth i prekrstio se, na Morgozino iznenađenje i užas. Tek tada se trgao i pogledao je.

"Majko, jesi li to ti? Oprosti mi - ti si poslednja osoba koju bih očekivao u Lanseletovom društvu." Brzo se sagnuo da joj poljubi ruku. "Hodite, madam, da vas odvedem kod kraljice. Ona će vas

dočekati dobrodošlicom sa svojim gospama dok Lanselet bude sa kraljem."

Morgoza je dozvolila da je povede, pitajući se zašto je uopšte došla. U Lotiji je vladala kao kraljica, sa svim pravima, ali ovde u Kamelotu moći će jedino da sedi među Gvenvirinim gospama, i saznaće šta se dešava samo ako neki od sinova bude smatrao za potrebno da je obavesti.

Obratila se komorniku. "Reci mom sinu Gvideonu - ser Mordredu - da mu je došla majka, i neka me poseti čim bude mogao." No, obuzeta snuždenošću, pomislila je da se na ovom čudnom dvoru on možda neće potruditi da joj iskaže ni onoliko poštovanja koliko Gareth. I opet joj se učinilo da je pogrešila što je došla u Kamelot.

14.

Gvenvir je godinama smatrala da, kada su vitezovi Okruglog stola okupljeni, Artur pripada njima, a ne njoj. Nije volela što se time upliću u njen život, nije volela da budu u Kamelotu; često je mislila da bi, kad Artur ne bi bio okružen dvorom, možda imali srećniji život nego ovako, kao kralj i kraljica u Kamelotu.

Pa ipak, ove godine kada se tragalo za Gralom, počela je da shvata kako je ipak imala sreće, jer bez vitezova Kamelot je bio kao selo puno duhova, a i Artur je bio kao duh, jer se tiho kretao kroz napušteni zamak.

Nije se moglo reći da nije uživala u Arturovom društvu sad, kada je najzad pripadao njoj. Tek sad je počela da shvata koliki je deo njega bio ugrađen u legije i izgradnju Kamelota. Bio je spreman da joj u svako doba bude na usluzi, i više je vremena provela sa njim nego u svim dugim godinama ratovanja i mira posle toga. Ali kao da je sa vitezovima otišao i deo njega, kuda god da su pošli, a sa njom je ostao samo delić. Volela je Artura kao čoveka jednako kao i kralja, ali sada je shvatila koliko je on manji bez zauzetosti kraljevanjem kojim se bavio većim delom života. I bilo ju je stid što je to primetila.

Nikada nisu razgovarali o odsutnima. Tokom godine u kojoj se tragalo za Gralom, živeli su tiho i mirno, iz dana u dan, razgovarali su samo o svakodnevnim sitnicama, o hlebu i mesu, o voću iz voćnjaka i vinu iz podruma, o novom ogrtaču ili kopčama za cipele. A jednom se on osvrnuo po praznoj sali Okruglog Stola. "Da li da ga sklopimo do njihovog povratka, ljubavi? Čak i u ovoj ogromnoj sali ima malo mesta, a sada kad je sve prazno..."

"Ne", brzo je rekla, "ne, mili, ostavi ga. Ova velika odaja sagrađena je za Okrugli Sto i bez njega bi bila kao prazna štala. Ostavi ga. Ti, ja i ostali koji smo tu možemo da obedujemo u manjoj sali." Nasmehio joj se, i znala je da mu je milo što je to rekla.

"A kada se vitezovi vrate iz potrage, možemo opet da napravimo veliku gozbu", rekao je on, ali potom je začutao, i znala je da se pita koliko će ih se vratiti.

Kaj je bio sa njima, i stari Lukan, i nekolicina vitezova suviše

starih ili još slabih od zadobijenih rana. I Gvideon - sada se zvao Mordred - koji je stalno bio sa njima, kao odrasli sin; Gvenvir ga je često gledala i mislila: Takvog sina sam mogla roditi Lanseletu, i osećala je kako joj čitavo telo obuzima vreline, ostavljajući je oblivenu znojem, jer sećala bi se noći kada ju je sam Artur gurnuo Lanseletu u naručje. Ti naleti vrućine često su je obuzimali, pa nikada nije znala da li je u sobi hladno ili toplo, ili to potiče odnekud iznutra. Gvideon je prema njoj bio nežan i ljubazan, zvao ju je 'gospo', ili ponekad, stidljivo, 'ujna'; sramežljivost sa kojom je koristio porodični izraz grejala joj je srce, i baš zato joj je postao drag. Ličio je i na Lanseleta, samo je bio ćutljiviji i uzdržaniji; kada bi Lanselet bio spreman na šalu ili igru rečima, Gvideon bi se nasmešio i izgovorio nešto nalik na udarac ili ubod iglom. Imao je čudan smisao za humor, ali morala je da se smeje čak i njegovim okrutnim šalama.

Jedne noći, dok je umanjeno domaćinstvo sedelo za večerom, Artur mu se obratio: "Dok se Lanselet ne vrati, nećaće, voleo bih da ti preuzmeš njegov položaj i budeš komandant konjice."

Gvideon se nasmejao. "To će stvarno biti laka dužnost, ujače i gospodaru moj - u štalama je ostalo tako malo konja. Najbolji su otišli sa tvojim vitezovima, i ko zna, možda će baš neki konj uspeti da nađe Gral za kojim svi tragaju!"

"Pssst", rekla je Gvenvir. "Ne smeš se sprdati sa njihovim pohodom."

"A zašto, ujna? Sveštenici stalno ponavljaju kako smo mi ovce na pašnjaku Gospodnjem, i ako ovca može da traži duhovnu utehu - pa, oduvek sam smatrao da je konj mnogo plemenitija životinja od ovce. Zašto se ne bi desilo da plemenitija od dve životinje uspešno okonča potragu? Možda će neki stari ratni konj, pun ožiljaka, steći duhovni mir, kao što kažu da će jednog dana lav ležati kraj jagnjeta i neće ni pomisliti da je vreme za užinu."

Artur se nelagodno nasmejao. "Hoće li nam konji biti potrebni za rat? Od planine Badon, Bogu hvala, u zemlji je vladao mir..."

"Ako ne računamo Lucijusa", rekao je Gvideon. "Ako sam nešto u životu naučio, onda je to da mir ne može da traje. Divlji severnjaci u zmajolikim brodovima iskrcavaju se na obale, i kada narod zove Arturove legije da ih zaštite, dobijaju samo odgovor da su Arturovi

vitezovi otišli da traže duševni mir. I zato ljudi traže pomoć od saksonskih kraljeva na jugu. Ali kada se pohod okonča, svakako će se ponovo okrenuti Arturu i Kamelotu - i čini mi se da će ratnih konja nedostajati kada taj dan dođe. Lanselet je toliko zauzet Gralom i drugim velikim delima da nije imao vremena da se stara o kraljevskim štalama."

"Pa, kazao sam ti da bih voleo da preuzmeš tu dužnost", rekao je Artur, i Gvenvir se zaprepačila kad je shvatila da je to izgovorio gundavim, staračkim glasom, bez snage koju je ranije imao. "Kao kapetan konjice imaš ovlašćenja da uzimaš konje u moje ime. Lanselet je radio sa trgovcima odnekud sa juga, van Britanije..."

"Onda ću i ja tako", rekao je Gvideon. "Konji iz Španije nemaju premca, ali sada, ujače i ujna, najbolji konji dolaze iz još veće udaljenosti. I sami Španci kupuju konje iz Afrike, iz jedne pustinjske zemlje. Ti Saraceni polako pokoravaju Španiju - čuo sam to od mladog saracenskog viteza Palomidesa, koji je doputovao ovamo i bio nam neko vreme gost, a potom je pošao da traži pustolovine među Saksoncima. On nije hrišćanin, i činilo mu se čudno što su svi vitezovi pošli u potragu za Gralom kada u zemlji vlada rat."

"Razgovarao sam sa Palomidesom", rekao je Artur. "Imao je mač od španskog čelika, ali izrađen u toj južnoj zemlji - rado bih imao jedan takav, mada mislim da nije bolji od Ekskalibura. Nijedan naš mač nema takvu oštricu, kao brijač. Drago mi je što nikada nisam morao da se borim protiv takvog mača. Severnjaci imaju velike sekire i buzdovane, ali njihovo oružje ne može se uporediti čak ni sa saksonskim."

"Ali su zato vatreniji borci od njih", rekao je Gvideon. "Zahvati ih ludilo bitke, kao nekada Plemena, i odbacuju čak i štitove... Ne, kralju moj, možda smo zaista dugo imali mir, ali kao što Saraceni polako zauzimaju Španiju, tako severnjaci i divlji Irci zauzimaju našu zemlju. Na kraju će se svakako pokazati da su Saraceni koristili Španiju, kao što su Saksonci koristili našoj zemlji..."

"Koristili ovoj zemlji?" Artur je zapanjeno pogledao mladića. "Šta to govoriš, nećaće?"

"Kada su Rimljani otišli odavde, gospodaru Arture, ostali smo izdvojeni na kraju sveta, sami sa poludivljim Plemenima. Rat sa

Saksoncima nas je naterao da se proširimo", odgovorio je on. "Trgovali smo sa Donjom Britanijom, sa Španijom i sa južim zemljama, morali smo da se cenjkamo za oružje i konje, gradili smo gradove - pa, evo, tvoj Kamelot, ser, to i dokazuje. Da i ne govorim o kretanju sveštenika, koji su sada otišli među Saksonce i učinili da oni više ne budu divlja, zabrađena plemena koja se klanjaju svojim varvarskim bogovima, nego su postali civilizovani ljudi sa gradovima i trgovinom, i imaju svoje civilizovane kraljeve koji su sklopili savez sa tobom. Šta je drugo bilo potrebno ovoj zemlji? Sada Saksonci imaju čak i manastire i učenjake koji pišu knjige, i još mnogo šta... da nije bilo ratova sa Saksoncima, gospodaru Arture, Uterovo staro kraljevstvo bilo bi zaboravljeno kao onaj Maksimus."

Artura to kao da je zabavljalo. "Ti onda svakako misliš da je ovih dvadeset godina mira ugrozilo Kamelot, i da nam treba novi rat kako bi nas opet izveo u svet? Lako je videti da nisi ratik, momče. Ja nemam tako romantične poglede na rat!"

Gvideon mu je uzvratio osmehom. "Zašto misliš da nisam ratnik, gospodaru? Borio sam se u tvojoj vojsci protiv Lucijusa koji je želeo da bude imperator, i imao sam dovoljno vremena da steknem mišljenje o ratovima i njihovom značaju. Da nije ratova, bio bi zaboravljen kao i najsitniji vitez iz Velsa ili Irske - može li neko danas da nabroji kraljeve Tare?"

"A ti misliš da će jednog dana tako biti i sa Kamelotom, dečko?"

"Oh, ujače i kralju moj, želiš li mudrost druida ili laskanje dvorjana?"

Artur se nasmejao. "Hajde da čujemo lukavi savet jednog Mordreda."

"Dvorjanin bi rekao, gospodaru, da će Arturova vladavina biti večita i da će sećanje na njega uvek postojati u svetu. A druid bi rekao da svi ljudi nestaju, i da će jednog dana, ma koliko mudri i slavni, iščeznuti kao Atlantida, potopljena pod talasima. Samo Bogovi traju."

"A šta bi rekao moj nećak i prijatelj?"

"Tvoj nećak", naglasio je tu reč taman dovoljno da Gvenvir oseti kako je značila tvoj sin, "rekao bi, gospodaru i ujače moj, da mi svi živimo za danas, a ne za ono što bi istorija mislila o nama kroz

hiljadu godina. I zato bi ti tvoj nećak savetovao da tvoje štale treba opet da izgledaju kao u stara vremena, kada su Arturovi konji i ratnici bili dobro poznati. Niko ne bi smeo da kaže kako je kralj ostario i kako, dok su mu vitezovi odsutni, ne čini ništa da održi konje i vojnike u dobroj formi."

Artur ga je prijatejski potapšao po ramenu. "Neka bude tako, dragi momče. Verujem tvojoj proceni. Pošalji u Španiju, ili Afriku ako želiš, po konje koji će najbolje odgovarati ugledu Arturovih legija, i postaraj se za obuku."

"Za to ću morati da potražim Saksonce", rekao je Gvideon, "a Saksonci vrlo malo znaju o našim tajnama borbe u sedlu - uvek si govorio da ne treba da saznaju. Je li tvoja volja da Saksonci, koji su nam sada saveznici, nauče naše ratničke veštine?"

Artur je delovao uznemireno. "Bojim se da i to moram da prepustim tvojim rukama."

"Pokušaću da učinim najbolje", rekao je Gvideon. "A sada, gospodaru, predugo smo sedeli zadubljeni u ovaj razgovor i umorili smo gospe - oprostite mi, madam", dodao je, naklonivši se Gvenviri uz onaj obezoružavajući osmeh. "Jesmo li za malo muzike? Gospa Ninijan bi, siguran sam, vrlo rado donela harfu da vam peva, gospodaru i kralju moj."

"Uvek bih rado slušao muziku svoje rođake", ozbiljno je rekao Artur, "ukoliko to prija mojoj gospi."

Gvenvir je klimnula glavom Ninijani, koja je donela harfu i sela kraj njih, pevajući; Gvenvir ju je slušala sa zadovoljstvom - Ninijan je divno svirala, i glas joj je bio umilan, mada ne tako čist ni snažan kao Morganin. Primetila je da Gvideon neprekidno posmatra Talesinovu kćer. Kako to da na ovom dvoru uvek mora da bude neka devojka Gospe od Jezera? To ju je brinulo, mada joj se Gvideon činio dobar hrišćanin koliko i svi ostali na dvoru, redovno je išao na nedeljnu misu, baš kao i Ninijan. Doduše, nije mogla da se seti kako je Ninijan postala njena dvorska dama, znala je jedino da ju je Gvideon doveo na dvor i zamolio kraljicu da joj pruži gostoprimstvo kao Arturovoj rođaci i Talesinovej kćeri. Gvenvir se Talesina sećala samo po lepom, i rado je dočekala njegovu kćer, ali sada joj se činilo da je Ninijan na neki način, uopšte se ne ističući, zauzela mesto prve

među gospama. Artur ju je uvek voleo i pozivao je da peva, a Gvenvir ih je ponekad gledala i pitala se da li je on smatra samo za rođaku.

Ne, sigurno ne. Ako Ninijan ima ljubavnika na dvoru, to je najverovatnije Gvideon. Videla je kako je on gleda... ali srce ju je ipak bolelo; ova žena je lepa, lepa kao ona nekada, a sada je ona žena u godinama, kosa joj gubi boju, obrazi su joj bleđi, telo joj je omlitavilo... Kada je Ninijan spustila harfu i povukla se, Gvenvir se namrštila što je Artur prati pogledom iz sale.

"Izgledaš mi umorno, ženo moja, šta te muči?" upita je on pošto je Ninijan otišla.

"Gvideon je rekao da smo stari..."

"Draga ženo moja, ja sedim na prestolu Bitanije već trideset jednu godinu, i ti sa mnom. Zar misliš da bi iko u našem kraljevstvu mogao da nas smatra mladim? Većina naših podanika nije se ni rodila kada sam ja došao na presto. Mada, zaista, mila moja, ne znam kako uspevaš da izgledaš tako mladoliko."

"Ma hajde, mužu moj, nisam tražila komplimente", nestrpljivo je odvratila.

"Trebalo bi da si polaskana, moja Gven, što Gvideon ne troši reči na prazno laskanje ostarelom kralju i što me ne teši lažima. Govori iskreno i cenim ga zbog toga. Voleo bih..."

"Znam šta bi ti voleo", ljutito ga je prekinula. "Želeo bi da možeš javno da ga priznaš za sina, pa da presto nasledi on, a ne Galahad."

Artur je pocrveneo. "Gvenvir, zar moramo uvek da budemo tako oštri jedno prema drugom kad govorimo o tome? Sveštenici ga ne bi priznali za kralja, i tu je tačka."

"Ne mogu da zaboravim čiji je on sin..."

"Ja ne mogu da zaboravim da je moj sin", nežno je rekao Artur.

"Ne verujem Morgani, i ti si video kako je ona..."

Njegovo lice se skamenilo i znala je da neće hteti da govori o tome. "Gvenvir, moj sin je usvojen i odrastao na dvoru kraljice Lotije, a njeni sinovi su temeljac i oslonac čitavog mog kraljevstva. Šta bih radio da nije Gareta i Gavena? A sada izgleda da će Gvideon biti kao i oni, najmiliji i najbolji prijatelj i vitez. Neću da mislim ništa loše o Gvideonu zato što je ostao sa mnom kada su me svi drugi vitezovi

napustii i pošli u potragu."

Gvenvir nije želela svađu. Brzo ga je uhvatila za ruku. "Veruj mi, gospodaru moj, volim te više od svega na svetu."

"Verujem ti, ljubavi", odgovorio je. "Saksonci imaju izreku - blagosloven je onaj ko ima dobrog prijatelja, dobru ženu i dobar mač. A ja imam sve to, moja Gvenvir."

"Oh, Saksonci", nasmejala se ona. "Koliko godina si se borio protiv njih, a sada pominješ njihove mudre izreke..."

"Pa, čemu bi korisitli ratovi - što reče Gvideon - kada ne bismo učili i od neprijatelja? Još davno je neko - mislim Gaven - rekao nešto o Saksoncima i učenim ljudima u njihovim manastirima. Rekao je da je to kao žena koja je silovana, a zatim, kada napadači odu, rodi dobrog sina - je li bolje doživeti samo zlo, ili, kada je zlo počinjeno i ne može se popraviti, izvući iz njega i nešto dobro?"

Gvenvir se namrštila. "Mislim da samo muškarac može tako da se šali!"

"Ne, nisam hteo da otvaram stare rane, mila moja", pobunio se on, "ali meni i Morgani zlo je nanoseno pre mnogo godina." Primetila je da je bar ovaj put izgovorio sestrino ime bez onog grča na licu. "Zar bi bilo bolje da nikakvo dobro nije proisteklo iz greha koji sam počinio sa Morganom - jer ti tvrdiš da je to bio greh - ili bi trebalo da mi je drago što mi je, pošto je greh već počinjen i ne može se izbrisati, Bog podario sina zauzvrat? Morgana i ja nismo se rastali kao prijatelji, i ne znam gde je ona i šta joj se desilo, niti verujem da ću je ikada više videti na ovom svetu. Ali njen sin mi je oslonac prestola. Zar da mu ne verujem zbog majke koja ga je rodila?"

Gvenvir bi najradije rekla: Ne verujem mu zato što je učio u Avalonu, ali nije htela da se raspravlja, pa je oćutala. Tek kad su stigli do njenih vrata, Artur ju je uhvatio za ruku. "Želiš li da ti se pridružim noćas, gospo?" Oborila je pogled. "Ne - ne, umorna sam." Pokušala je da ne primeti olakšanje u njegovim očima. Upitala se da li Ninijan ili neka druga deli njegovu postelju u poslednje vreme; neće se poniziti da ispituje njegovog komornika. Ako već nisam ja, zašto bih se brinula ko je?

Godina je proticala i došla je mračna zima, pa za njom proleće.

Jednog dana Gvenvir se naljutila. "Volela bih da se ta potraga završi i da se vitezovi vrate, sa Gralom ili bez njega!"

"Pssst, mila, zakleli su se", rekao je Artur, ali to popodne je putem za Kamelot zaista prošao jedan vitez, i kad se približio, prepoznali su Gavena.

"Jesi li to ti, rođače?" Artur ga je zagrlio i poljubio u oba obraza. "Nisam se nadao da ću te videti pre isteka godine dana - zar se nisi zakleo da ćeš toliko tragati za Gralom?"

"Jesam", odgovorio je Gaven, "i nisam pogazio zavet, gospodaru; tvoj sveštenik ne mora da me gleda kao krivokletnika. Jer Gral sam poslednji put video upravo u ovom dvorcu, Arture, i sasvim je verovatno da ću ga ponovo videti baš u ovom kraju sveta. Jahao sam gore i dole, tamo i ovamo, i nisam čuo ni reči o njemu, i jednog dana mi je sinulo da bih mogao da ga tražim i tamo gde je već jednom bio, u Kamelotu, i u prisustvu mog kralja, makar morao da ga tražim svake nedelje, na misi i nigde drugde."

Artur se nasmešio i zagrlio ga, i Gvenvir je primetila da su mu oči vlažne. "Hodi, rođače", jednostavno je rekao. "Dobro došao kući."

Nekoliko dana kasnije i Gareth se vratio kući. "Imao sam viziju, i mislim da je došla od Boga", rekao je dok su sedeli za večerom u velikoj sali. "Sanjao sam da vidim Gral pred sobom, otkriven i divan, a onda mi se iz svetlosti oko Grala obratio glas i rekao: 'Garete, viteže Arturov, ovo je sve što ćeš od Grala videti u ovom životu. Zašto dalje da tražiš vizije i senke, kada si potreban svom kralju u Kamelotu? Bogu možeš služiti kada dospeš u raj, ali dok živiš tu na zemlji, vrati se u Kamelot i služi svog kralja.' A kada sam se probudio, setio sam se da je čak i Hrist rekao da treba dati Cezaru ono što je Cezarovo, pa sam smesta pošao kući, i uz put sam se sreo sa Lanseletom, i rekao sam mu da učini isto."

"Znači, misliš da si zaista našao Gral?" upitao je Gvideon.

Garet se nasmejao. "Možda je Gral samo san. A kada sam ga sanjao, naredio mi je da vršim dužnost prema svom gospodaru i kralju."

"Prema tome, uskoro možemo očekivati da nam se pridruži i Lanselet?"

"Nadam se da će mu srce naložiti da dođe", rekao je Gaven, "jer

nam je zaista potreban. Ali uskoro dolazi Uskrs, i tada se možemo nadati da će se svi vratiti."

Kasnije je Garet zamolio Gvideona da donese svoju harfu i da im peva. "Nisam slušao čak ni onu grubu muziku kakva se čuje na saksonskim dvorovima, a ti koji si ostao ovde kod kuće svakako si imao vremena da usavršiš svoje pesme, Gvideone."

Gvenvir se ne bi začudila da je Gvideon ustupio mesto Ninijan, ali ipak je ustao i doneo harfu koju je Gvenvir poznala.

"Nije li to Morganina harfa?"

"Jeste. Ostavila ju je u Kamelotu kada je otišla odavde, i ako je želi nazad, neka pošalje po nju ili neka dođe da je uzme. A do tog dana svakako pripada meni i ne verujem da bi mi zamerila zbog toga jer nije mi ostavila ništa drugo."

"Osim tvog života", rekao je Artur tonom blagog prebacivanja, a Gvideon mu je uzvrtio pogledom tako punim gorčine da se Gvenvir ozbiljno uznemirila. Glas mu je bio strašno grub, ali nije se mogao čuti ni na metar od njih. "Trebalo bi da joj budem zahvalan zbog toga, gospodaru i kralju moj?" Pre nego što je Artur stigao da odgovori, položio je prste na strune i počeo da svira. Pesma koju je zapevao zaprepastila je Gvenvir.

Pevao je baladu o Kralju Ribara, koji obitava u zamku usred ogromne pustare; kako je kralj stario i njegove moći čilele, tako je i zemlja slabila i nije davala ploda, sve dok neki mladić nije došao i milostivo zadao udarac od koga se zemlja natopila krvlju starog kralja. Tada se zemlja opet podmladila sa novim kraljem, u cvetu mladosti.

"Tako kažeš?" nelagodno se promeškoltio Artur. "Zemlja kojom vlada stari kralj je jalova zemlja?"

"Nije tako, gospodaru. Šta bismo radili bez mudrosti tvojih mnogih godina? No, u davna vremena u Plemenima je bilo upravo tako, tamo traje samo Boginja, a kralj vlada dok to njoj odgovara. A kada Kralj Jelen ostari, dolazi novi iz krda da ga obori... ali ovo je hrišćanski dvor, i mi ne gajimo takve paganske običaje, kralju moj. Mislim da je ova balada o Kralju Ribara sam simbol trave koja, kako kaže i Sveto Pismo, liči na ljudsko telo, traje samo jedno leto, a kralj pustare je simbol sveta koji svake godine umire sa travom i oživljava

u proleće, kao u svim verama... čak i Hrist umire svake godine na krstu i vraća se na Uskrs, uvek nov..." Vratio se harfi i tiho zapevao:

Svi dani čoveka su kao list koji je pao i kao trava koja vene.

I ti ćeš biti zaboravljen, kao cvet u travi, kao vino proliveno po zemlji.

A ipak, kada se vrati proleće, zemlja pupi i pupoljci znače život koji se ponovo vraća...

"Je li to Sveto Pismo, Gvideone?" upitala je Gvenvir. "Možda neki psalm?"

Gvideon je odmahnuo glavom. "To je drevna himna druida, a ima ih i koji govore da je starija čak i od njih, da je možda stigla iz onih zemalja koje sada leže pod morem. Ali svaka vera ima slične pesme. Možda su zaista sve vere Jedna..."

"Jesi li ti hrišćanin, momče?" tiho je upitao Artur.

Gvideon u prvi mah nije odgovorio. "Odgajen sam kao druid", konačno je rekao, "i neću da prekršim zavete koje sam položio. Nisam ja Kevin, kralju moj. Ali ti ne znaš kakve sam sve zavete dao." Tiho je ustao i udaljio se iz sale. Artur je zurio za njim i nije mu prebacio čak ni zbog nedostatka učtivosti, ali Gaven se namrštio.

"Hoćeš li ga pustiti da ode tek tako, gospodar?"

"Oh, neka ga, neka ga", rekao je Artur. "Svi smo ovde rođaci, i ne želim da se prema meni svi uvek ponašaju kao da sedim na prestolu! On dobro zna da mi je sin, baš kao i svi vi ovde! Treba li uvek da bude dvorjanin?"

Ali i Gareth se mrštio. "Svim srcem želim da se Galahad vrati. Neka bi mu Bog podario viziju kao meni, jer ovde ti je potrebniji od mene, Arture, i ako ne dođe brzo, poći ću sam da ga tražim."

Ostalo je još samo nekoliko dana do Duhova kada je Lanselet konačno stigao kući.

Primetili su kolonu kako dolazi - muškarce, žene, tovarne konje - i Gareth je sa kapije pozvao sve da ih pozdrave, ali Gvenvir je, stojeći kraj Artura, obratila vrlo malo pžnje na kraljicu Morgozu, osim da se upita zašto je kraljica Lotije uopšte došla. Lanselet je kleknuo pred

Artura sa svojim žalosnim vestima, i Gvenvir je osetila isti bol kao što ga je on nosio u očima... uvek, uvek je bilo ovako, ono što bi bilo iver u njegovom srcu bilo je kao udarac biča po njenom. Artur se sagnuo, podigao Lanseleta na noge i zagrlio ga, a i njemu su oči bile pune suza.

"Izgubio sam sina, koliko i ti, dragi prijatelju. Svima će nam bolno nedostajati." Gvenvir više nije mogla da izdrži i prišla je da pred svima pruži ruku Lanseletu i progovori drhtavim glasom: "Čeznula sam da nam se vratiš, Lanselete, ali žao mi je što si morao da dođeš sa tako tužnim vestima."

Artur se tiho obratio vojnicima. "Odnosite ga u kapelu gde je proglašen za viteza. Neka počiva tamo, a sutra će biti sahranjen kako priliči mom sinu i nasledniku." Kada se okrenuo, malo se zateturao, i Gvideon mu je priskočio da ga pridrži.

Gvenvir više nije često plakala, ali osećala je da će se rasplakati od Lanseletovog lica, tako ojađenog i izmoždenog. Šta li mu se dešavalo za tih godinu dana dok je tražio Gral? Duga bolest, dug post, umor, rane? Nikada ga nije videla tako jadnog, čak ni kada je došao da joj ispriča kako se oženio Elenom. Pogledala je Artura oslonjenog o Gvideona i uzdahnula. Lanselet ju je stegao za ruku. "Sad mi je čak i drago što je Artur upoznao svog sina i što ga voli. To će mu umanjiti tugu."

Gvenvir je odmahнула glavom, ne želeći da razmišlja o značaju ovog događaja za Gvideona i Artura. Morganin sin! Morganin sin kao Arturov naslednik - ne, sada se to više ne može sprečiti!

Garet je prišao i naklonio se pred njom. "Madam, moja majka je ovde..." i Gvenvir se setila da ne sme da ostane među muškarcima, da joj je mesto među gospama, da ne sme da izgovori reč utehe ni Arturu ni Lanseletu. "Drago mi je što si došla, kraljice Morgoza", hladno je rekla. Treba li i to da ispovedim kao greh, upitala se. Upravo sam slagala jednu kraljicu. Da li bi bilo pobožnije da sam rekla: 'Dočekujem te kao što mi dužnost nalaže, ali nije mi drago što si došla, više bih volela da si ostala u Lotiji ili i u paklu što se mene tiče!' Primitila je da je Ninijan ostala uz Artura, tako da je Artur bio između nje i Gvideona, i namrštila se.

"Gospo Ninijan", hladno je rekla, "mislim da žene sada treba da

se povuku. Nađi gostinsku sobu za kraljicu Lotije i postaraj se da sve bude spremno za nju."

Gvideon kao da se naljutio, ali nije imao šta da kaže, i dok je sa svojim gospama napuštala dvorište, Gvenvir je pomislila da ima i nekih prednosti kad si kraljica.

Čitavog tog dana vitezovi Okruglog Stola pojavljivali su se na Arturovom dvoru, i Gvenvir je bila obuzeta pripremama za sutrašnju gozbu, posle sahrane. Na Duhove će se sastati svi Arturovi vitezovi koji su se vratili iz pohoda. Prepoznala je mnoga lica, ali znala je da se neki neće nikada vratiti: Persival, Bors i Lamorak - malo nežnije je pogledala Morgozu, jer znala je da ova iskreno žali za Lamorakom. Gvenvir je smatrala da je postarija kraljica napravila od sebe budalu sa tim mladićem, ali tuga je tuga, i kada je na misi pred Galahadovu sahranu sveštenik govorio o svima koji su pali tokom pohoda, primetila je da Morgoza krije suze pod velom, a kasnije joj je lice bilo crveno i oči nadule.

Lanselet je prethodnu noć bdeo u kapeli, kraj sinovljevog tela, pa nisu mogli da nasamo razgovaraju. Sada, posle mise, pozvala ga je da sedi za večerom kraj nje i Artura, i kada mu je napunila pehar, ponadala se da će se on napiti i time ublažiti tugu. Žalostilo ju je njegovo izabrano lice, toliko uništeno bolom, a još više njegovi uvojci, sada potpuno sedi. A ona, koja ga toliko voli, čak ne može ni da ga zagrlji ni da zaplače sa njim pred svima. Godinama joj je nanosilo bol to što ne može da se ponaša prema njemu onako kako želi, nego mora da se ponaša kao obična rođaka. A sada joj je to bilo strašnije nego ikada, ali on je nije čak ni pogledao.

Artur je, stojeći, podigao pehar na one vitezove koji se nikada neće vratiti iz potrage. "Ovde, pred svima vama, kunem se da njihove žene i deca, sve dok sam živ i dok Kamelot stoji, neće osetiti nedostatak bilo čega", rekao je. "Delim vašu tugu. Naslednik mog prestola poginuo je u potrazi za Gralom." Okrenuo se i pružio ruku Gvideonu, koji mu je polako prišao. Izgledao je mlađi nego što jeste, obučen u jednostavnu belu tuniku i sa tankom, zlatnom trakom u crnoj kosi.

Artur je nastavio. "Kralj ne može, kao drugi ljudi, da se prepusti

dugom oplakivanju, prijatelji. Upravo sam vas zamolio da sa monom oplakujete izgubljenog nećaka i usvojeng sina, koji sada više nikada neće vladati uz mene. Ali iako je žalost sasvim sveža, molim vas da prihvatite Gvideona - ser Mordreda - sina moje jedine sestre, Morgane od Avalona, kao mog naslednika. Gvideon je mlad, ali postao mi je mudar savetnik." Podigao je pehar i otpio. "Pijem u tvoje zdravlje, sine, i za tvoju vladavinu kada se moja okonča."

Gvideon je kleknuo pred Artura. "Neka bi dugo, dugo vladao, oče." Gvenviri se činilo da se on to bori sa suzama, i još ga je više zavolela. Vitezovi su ispili zdravicu, a potom su, predvođeni Garetom, počeli da kliču.

Samo je Gvenvir ćutala. Znala je da do ovog mora doći, ali nije očekivala da se desi na samoj Galahadovoj sahrani! Šapatom se obratila Lanseletu. "Volela bih da je malo sačekao! Volela bih da je razgovarao sa svojim savetnicima!"

"Zar nisi znala kakva mu je namera?" upitao je Lanselet. Pružio je ruku i blago je stegao za prste, mazeći je. Sopstveni prsti činili su joj se mršavi i koščati, ne više onako mladi i meki kao nekada; bilo ju je sramota i najradije bi povukla ruku, ali on je nije puštao. "Artur nije smeo da ti priredi ovako nešto bez upozorenja", rekao je, mazeći je i dalje.

"Sam Bog zna da nemam prava da se žalim, jer nisam mu podarila sina, pa mu je ostao samo Morganin..."

"Svejedno, trebalo je da te upozori", rekao je Lanselet. Ovo je bilo prvi put da je on ikada, makar i na trenutak, kritikovao Artura zbog nečega. Polako je prineo njenu ruku usnama, a onda je pustio kad im se približio Artur sa Gvideonom. Sluge su unosile tanjire pune vrelog mesa, voća i svežeg hleba, i na svakih nekoliko koraka duž stola postavljali slatkiše. Gvenvir je pustila da joj sluga stavi u tanjir i meso i voće, ali jedva da je išta pojela. Osmehnula se kad je primetila da je sto tako postavljen da ona deli posužavnik sa Lanseletom, kao i toliko puta na gozbama za Duhove; Ninijan, koja je sedela pored Artura, delila je jelo sa njim. Jednom ju je oslovio sa 'kćeri', što je Gvenviri malo razvejalo sumnje - možda ju je već prihvatio kao sinovljevu buduću ženu. Začudo, Lanselet kao da joj je čitao misli.

"Hoće li sledeća svečanost na dvoru biti venačnje? Rekao bih da je srodstvo suviše blisko..."

"Da li bi u Avalonu to bilo važno?" upitala je Gvenvir grublje nego što je nameravala; stari bol je još bio tu.

Lanselet je slegnuo ramenima. "Ne znam - u Avalonu sam kao dečak slušao o nekoj zemlji, daleko na jugu, gde su se pripadnici kraljevske porodice uvek ženili rođenim sestrama kako se kraljevska krv ne bi mešala sa običnom, i ta dinastija je trajala hiljadama godina."

"Pagani", rekla je Gvenvir. "Oni ne znaju za Boga i ne znaju da je to greh..."

No, izgledalo je da Gvideon nimalo ne pati zbog greha svojih roditelja; zašto bi on, Talesinov unuk - ne, praunuk - oklevao da se oženi Talesinovom ćerkom?

Bog će kazniti Kamelot zbog tog greha, iznenada je pomislila. Zbog Arturovog greha, i mojeg... i Lanseletovog...

Čula je iza leđa kako Artur razgovara sa Gvideonom. "Jednom si rekao da Galahad ne izgleda kao neko ko će dočekati krunisanje."

"A svakako se sećaš, oče i gospodaru moj", tiho je rekao Gvideon, "da sam ti se zakleo da neću imati udela u njegovoj smrti, nego da će on umreti časno za krst koji poštuje, i tako je i bilo."

"Šta si još predvideo, sine?"

"Ne pitaj me, gospodaru Arture. Bogovi su milostivi kada kažu da niko ne sme da zna kako će završiti. Čak i kad bih znao - a ne tvrdim da znam - ne bih ti rekao."

Možda nas je Bog dovoljno kaznio za naše grehe, pomislila je Gvenvir, uzdrhtavši, kada nam je poslao ovog Mordreda... ali kada je pogledala mladića, pokolebala se. Kako sme tako da misli o mladiću koji je Arturu zaista kao sin? Nije on kriv zbog načina na koji je začet!

Obratila se Lanseletu. "Artur nije smeo to da učini dok se Galahad još nije ni ohladio u grobu!"

"Nije tako, gospo moja. Artur dobro poznaje dužnosti jednog kralja. Zar misliš da Galahadu, tamo kuda je otišao, išta znači ko će sedeti na prestolu koji on nikada nije želeo? Bolje bi bilo da sam sina dao u sveštenike, Gvenvir."

Gledala je Lanseleta, zamišljenog, hiljadama milja daleko od nje,

povučenog u sebe, gde nikada neće moći da ga sledi, i pokušala je da ga dosegne najbolje što je umela. "Znači, nisi uspeo da nađeš Gral?"

Primitila je da se polako vraća iz daljine. "Došao sam - bliže nego što ijedan gršnik može da stigne i ostane živ. Ali preživeo sam, kako bih rekao Arturovim vitezovima da je Gral zauvek otišao sa ovog sveta." Opet je začutao, a onda je nastavio iz velike daljine. "Pošao bih za njim i van sveta, ali nisam imao mogućnost izbora."

Znači, nisi želeo da se vratiš na dvor, mene radi, pomislila je Gvenvir. Bilo joj je sasvim jasno da Lanselet liči na Artura više nego što je ikada pomislila, i da za njih dvojicu nikada nije bila ništa drugo do rasonoda između ratova i pohoda; da muškarci vode stvarni život u svetu u kome ljubav ne znači ništa. Posvetio je čitav život ratovanju uz Artura, a sada, kada nije bilo ratova, predao se velikoj Misteriji. Gral se postavio između njih, kao nekada Artur, i kao Lanseletova čast.

Sada se Lanselet okrenuo Bogu, i svakako smatra da ga je ona navela na težak greh. Bol je bio nepodnošljiv. Čitavog života je imala samo to i nije mogla da se uzdrži; uhvatila ga je za ruku. "Čeznula sam za tobom", šapnula je i zaprepastila se od čežnje u sopstvenom glasu. Misliće da nisam ništa bolja od Morgoze, da mu se naturam... On joj je uzvratio stisak ruke. "I ti si meni nedostajala, Gven", tiho je rekao, i kao da može da joj čita iz srca, dodao: "Sa Gralom ili bez njega, voljena, ništa me ne bi vratilo na ovaj dvor da nisam mislio na tebe. Najradije bih ostao tamo, proveo bih ostatak života u molitvama da ponovo vidim Misteriju koja je ostala skrivena od mog pogleda. Ali ja sam samo čovek, voljena..."

Shvatila je šta je hteo da kaže i čvršće ga stegla za ruku. "Da pošaljem moje gospe nekuda?"

On je malo klevao, i Gvenvir je osetila stari užas... kako se usudila da bude tako otvorena, da tako odbaci žensku čednost?... Ovaj trenutak joj je uvek bio strašan kao smrt. A onda ju je on još čvršće stegao za prste. "Da, ljubavi", rekao je.

Dok ga je čekala, sama u tami, gorko se pitala da li je njegovo 'da' isto kao Arturovo, ponuda koja se povremeno čini iz sažaljenja ili

u želji da joj ne povredi ponos. Sada kada više nije bilo nikakve nade da će roditi Arturu dete, makar u poznim godinama, on bi prestao da dolazi kod nje, ali bio je suviše dobar i nije želeo da njenim gospama pruži povoda da joj se smeju iza leđa. Ipak, srce ju je bolelo svaki put kad bi videla olakšanje na Arturovom licu kada bi odbila njegov predlog; ponekad bi ga pozvala unutra, pa bi samo pričali ili ležali zagrljeni, i Gvenviri je prijalo da je on mazi i teši, ali nije tražila ništa više. Sada se pitala da li Artur smatra da joj njegovi zagrljaji ne bi prijali, pa ih je zato retko nudio, ili je zaista više nije želeo. Pitala se i da li ju je ikada želeo, ili joj je uvek dolazio zato što mu je žena koju je primio, pa mu je dužnost da joj napravi decu.

Svi muškarci su hvalili moju lepotu i želeli su me, svi osim muža koga sam dobila. A sada možda čak i Lanselet dolazi kod nje zato što je suviše ljubazan da bi je odbio. Postala je grozničava, i učinilo joj se da joj je, uprkos lakoj spavaćici, čitavo telo obliveno znojem. Ustala je i umila se hladnom vodom iz posude kraj postelje, sa gađenjem dodirujući mlitave grudi. Oh, stara sam, zgadiće mu se što ga ovo ružno, staro telo još želi kao da sam mlada i lepa...

A onda je iza leđa čula njegove korake; kad ju je zagrlio, zaboravila je sve strahove. No, pošto je otišao, ostala je budna.

Nije trebalo da rizikujem. U stara vremena bilo je drugačije; sada je ovo hrišćanski dvor i biskupove oči su uvek upravljene u mene.

Ali nemam ništa drugo... i odjednom joj je sinulo: a nema ni Lanselet... Sin mu je mrtav, i žena, a stara bliskost sa Arturom je nestala.

Kad bih bila kao Morgana, kojoj ne treba ljubav muškarca da bi se osećala živa i stvarna... No, Gvenvir je ipak osećala da, mada njoj ovo nije bilo potrebno, Lanseletu jeste; bez nje bi bio potpuno sam. Došao je na dvor zato što mu je bila potrebna, barem koliko i on njoj.

I tako, mada je to bio greh, činilo joj se da je mnogo grešnije ostaviti Lanseleta bez utehe.

Čak i ako oboje budemo prokleti zbog toga, mislila je, nikada ga neću odbiti. Bog je Bog ljubavi, mislila je; kako bi mogao da je osudi zbog jedinog u životu što je imala od ljubavi? A ako ipak to učini, pomislila je, užasnuta sopstvenim svetogrđem, on nije Bog koga je oduvek poštovala, i baš je briga šta on misli!

15.

Tog leta ponovo je izbio rat; severnjaci su napali zapadne obale, i Arturova legija pošla je u bitku, ovog puta zajedno sa Saksoncima sa juga, koje je predvodio Ceardig. Kraljica Morgoza ostala je u Kamelotu; nije bilo bezbedno da se sama uputi u Lotiju, a nisu mogli da odvoje nikoga da je prati.

Vratili su se krajem leta. Morgoza je bila u ženskoj sali sa Gvevir i njenim gospama kada su čuli trube sa bedema.

"To se Artur vraća!" Gvevir je smesta ustala. Sve žene su spustile preslice i okupile se oko nje.

"Kako znaš?"

Gvevir se nasmejala. "Glasnik mi je doneo vest još sinoć", rekla je. "Zar mislite da sam u ovim godinama počela da se bavim čarobnjaštvom?" Pogledala je uzbuđene devojke - Morgozi se činilo da su sve Gvevirine gospe devojčice, od četrnast ili petnaest godina, koje jedva čekaju izgovor da napuste predenje; Gvevir ih je dobroćudno pogledala. "Da odemo i pogledamo ih sa bedema?"

Kikoćući se i brbljajući, devojke su otrčale u grupicama po dve i tri, ostavljajući preslice po podu. Gvevir je, smešeći se, pozvala služavku da uredi odaju, a onda je sa Morgozom, polako, pošla na bedem odakle se otvarao pogled na široki prilazni put.

"Gledaj, eno kralja..."

"A kraj njega je ser Mordred..."

"A eno gospodara Lanseta - oh, gledajte, ima zavoj oko glave, a ruka mu je u marami!"

"Da vidim", rekla je Gvevir i odgurnula zabezeknute devojke. Morgoza je prepoznala Gvideona, jahao je uz samog Artura; izgleda da nije bio ranjen, i uzdahnula je od olakšanja. Među vojnicima je videla i Kormaka - pošao je u rat sa ostalom vojskom, i izgleda da je i on ostao nepovređen. Gareta je bilo lako uočiti - bio je najviši u čitavoj družini, a plava kosa blistala mu je kao oreol. I Gaven je bio tu, uvek tik iza Artura, uspravan u sedlu, ali kada su se približili, videla je da na licu ima ogromnu modricu, i da su mu usta otekla kao da mu je izbijen koji zub.

"Gedajte kako je lep ser Mordred", reka je jedna devojka. "Čula sam kraljicu da kaže kako izgleda isto kao Lanselet kad je bio mlad." Zakikotala se i munula drugaricu. Sve su se okupile i počele da šapuću, i Morgoza ih je posmatrala sa uzdahom. Tako su mlade, tako lepe, sa mekom kosom upletenom na razne načine, smeđom, riđom ili zlatnom, sa obrazima mekim kao latice i glatkim kao u dece, tako su vitke, tako belih i mekih ruku - iznenada je osetila nalet ljubomore; nekada je bila lepša od svih njih. A one se sada gurkaju i šapuću o ovom ili onom vitezu.

"Gledajte, svi saksonski vitezovi nose bradu - zašto žele da izgledaju dlakavi kao psi?"

"Moja majka kaže", rekla je jedna devojka - kćer jednog saksonskog plemića, imala je neko varvarsko ime koje Morgoza nije mogla ni da izgovori, Alfreš ili nešto slično - "da je poljubiti muškarca bez brade isto kao da poljubiš drugu devojku ili mlađeg brata!"

"Ser Mordred je obrijan, a on uopšte ne liči na devojku", rekla je druga i okrenula se Ninijan, koja je ćutke stajala u grupi. "Zar ne, gospo Ninijan?"

Ninijan se tiho nasmejala. "Meni svi bradati muškarci izgledaju stari - kada sam bila mala, samo su moj otac i najstariji druidi nosili brade."

"Sada čak i biskup Patricije nosi bradu", rekla je jedna devojka. "Čula sam ga da kaže kako su u paganska vremena ljudi nagrdivali lice brijanjem i da muškarac treba da nosi bradu koju mu je Bog podario. Možda i Saksonci misle tako."

"To je samo nova moda", rekla je Morgoza. "Moda se menja - kada sam ja bila mlada, i hrišćani i pagani brijali su bradu, a sada se moda promenila - mislim da to nema nikakve veze sa verom. Ne sumnjam da će i Gvideon jednog dana nositi bradu - hoćeš li ga onda manje ceniti, Ninijan?"

Mlada žena se nasmejala. "Neću, rođako. On je isti, bilo da je bradat ili obrijan. Oh, gledajte, eno kralja Ceardiga sa svojim - hoće li svi biti gosti u Kamelotu? Madam, da odem i kažem slugama?"

"Molim te, mila", rekla je Gvenvir, i Ninijan je pošla ka sali. Devojke su se gurkale da dobiju bolji pogled, a Gvenvir ih je strogo pogledala. "Hajde, hajde - svi se vraćamo da predemo. Nije lepo

tako piljiti u mladiće. Zar nijedna od vas nema pametnijeg posla nego da tako brblja o muškarcima? Hajde, razlaz, videćete ih večeras u velikoj sali. Biće gozba, i sve vas čeka mnogo posla."

Izgedale su nadureno, ali su se poslušno vratile unutra, i Gvenvir je uzdahnula i odmahнула glavom dok je sa Morgozom išla za njima. "Pobogu, je li ikada postojala gomila tako neposlušnih devojaka? A moram da ih nekako sve sačuvam nevine i pristojne - čini mi se da provode vreme u brbljanju i kikotaњу umesto da lepo predu. Stidim se što mi je dvor pun praznoglavih i nepristojnih malih glupača!"

"Oh, mila", dokono je rekla Morgoza, "sigurno si i ti nekada imala petnaest godina. Zacelo nisi bila uzorna devojka - zar nikada nisi krišom posmatrala nekog mladića i pitala se kako bi izgledalo da te poljubi, bilo da je bradat ili obrijan?"

"Ne znam šta si ti radila kad ti je bilo petnaest godina", planula je Gvenvir, "ali ja sam bila u manastiru! Čini mi se da je to jedino dobro mesto za ove nepristojne devojke!"

Morgoza se nasmejala. "Kada sam imala četrnaest godina, gladno sam piljila u sve što nosi pantalone. Sećam se kako sam sedela Gorloasu u krilu - on je bio oženjen Igrenom pre nego što je ona zapala Uteru za oko - i Igrema je to dobro znala, jer čim se udala za Utera, smesta se postarala da me uda za Lota, što je značilo da me šalje što je dalje mogla, a da se ne pređe okean! Hajde, Gvenvir, čak i iza tih manastirskih zidova, zar možeš da se zakuneš da nikada nisi virila u nekog lepog mladića koji je došao da kroti konje tvog oca, ili u purpurni ogrtač kakvog mladog viteza?"

Gvenvir se zagledala u svoje sandale. "To mi se čini tako davno..." A onda se pribrala. "Lovci su sinoć doneli jelena - narediću da ga sprema za večeru, a možda valja zaklati i svinju, ako treba da ugostimo sve te Saksonce. Neophodno je spremi svežu slamu u sobama gde će spavati, jer svakako neće biti dovoljno kreveta za sve!"

"Pošalji devojke da obave i to", rekla je Morgoza. "Moraju naučiti da se staraju o gostima - zašto su ti inače poverene? Dužnost kraljice jeste da dočeka svog gospodara kada se vraća iz rata."

"U pravu si." Gvenvir je poslala paža da prenese naređenja, pa su zajedno pošle ka velikoj kapiji Kamelota. Eto, kao da smo čitavog

života prijateljice, pomislila je Morgoza. Tako ih je malo ostalo koji su zajedno bili mladi.

Isto osećanje obuzelo ju je i uveče, dok je sedela u velikoj sali punoj ukrasa i blistavoj od svečane odeće na gospama i vitezovima. Gotovo kao u velikim danima Kamelota. Ipak, toliko starih vitezova izginulo je u ratu ili u potrazi za Gralom i nikada se neće vratiti. Morgoza se retko prisećala da je stara i to ju je redovno plašilo. Polovinu sedišta oko Okruglog Stola sada su zauzimali maljav i Saksonci sa ogromnim bradama i grubim ogrtačima, ili mladići naizgled jedva dorasli do oružja. Čak i njena beba, Garet, sada je jedan od starijih vitezova Okruglog Stola, i novajlije su ga strašno poštovali, zvali su ga ser i molili za savet, ili bi se uzdržavali od rasprave ako se ne slažu. Što se tiče Gvideona - većina ga je zvala ser Mordred - on je izgledao kao pravi vođa novajlija, mlađarije i Saksonaca koje je Artur odabrao za vitezove.

Gvenvirine gospe i sluge dobro su obavili posao; bilo je puno pečenog i kivanog mesa, i ogromnih masnih pita sa mesom, poslužavnici puni ranih jabuka i grožđa, vrelog hleba i variva od sočiva. Za glavnim stolom, kada je gozba završena i kad su se Saksonci prepustili piću i svojoj omiljenoj igri pitalica, Artur je pozvao Ninijan da im peva. Bili su tu i Gvenvir i Lanselet, on sa zavojima na ruci i oko glave - bile su to rane od severnjačke sekire. Nije mogao da koristi ruku, i Gvenvir mu je sekla meso. Niko ne obraća pažnju na to, primetila je Morgoza.

Garet i Gaven sedeli su niže za stolom, a Gvideon blizu njih, i delio je poslužavnik sa Ninijan. Morgoza je pošla da ih pozdravi. Gvideon se okupao i očešljao, ali jedna noga mu je bila u zavojima, i držao ju je na stolici.

"Jesi li ranjen, sine?"

"Sasvim je dobro", odgovorio je. "Majko, sada sam suviše veliki da bih ti trčao u krilo čim posećem prst!"

"Meni ne izgleda tako bezazleno", rekla je, gledajući zavoj okrvavljen po ivicama, "ali ostaviću te na miru, kad tako hoćeš. Je li to nova tunika?"

Kroj je, izgleda, bio saksonsaki, sa tako dugačkim rukavima da su dopirali do pola šake. Gvideonova je bila plava i izvezena purpustom.

"To je dar od Ceardiga. Rekao mi je da je naročito dobra za hrišćanski dvor, jer prikriva zmiye Avalona." Iskrivio je usta. "Možda bi trebalo da poklonim jednu takvu gospodaru Arturu za novu godinu!"

"Ne verujem da bi iko primetio", rekao je Gaven. "Sada više niko ni ne misli na Avalon, a Arturove ruke su toliko izbledele da se gotovo ništa ne primećuje."

Morgoza je pogledala Gavenovo izubijano lice. Zaista je izgubio nekoliko zuba, a i ruke su mu bile ranjave.

"I ti si ranjen, sine?"

"Ne od neprijatelja", gundao je Gaven. "Ovo sam dobio od naših saksonskih prijatelja - od jednog Ceardigovog vojnika. Prokleti bili svi odreda, nepristojna kopilad! Mislim da su mi se više sviđali dok smo bili neprijatelji!"

"Znači, borio si se sa njim?"

"Da, i učinio bih to ponovo, ako se usudi da zucne nešto o mom kralju", besno je rekao Gaven. "Nije mi trebala Garetova pomoć, kao da sam dečko koji ne ume da se bije bez bratove podrške..."

"Bio je dvostruko veći od tebe", rekao je Garet, spustivši kašiku, "i oborio te je na zemlju, i pomislio sam da će ti slomiti rebra ili kičmu - još nisam siguran da li je i uspeo. Je li trebalo da sedim po strani dok taj prljavi rmpalija tuče mog brata i blati mog rođaka? Sad će dva puta i tri puta razmisliti pre nego što opet otvori prljava usta da kaže onako nešto."

"Svejedno", tiho je rekao Gvideon, "ne možeš ućutkati čitavu saksonsku vojsku, Garete, pogotovo ne kada, zapravo, govore istinu. Postoji ime, nimalo lepo, za čoveka, čak i ako je kralj, koji sedi i ćuti dok neko drugi vrši muževljeve dužnosti u krevetu njegove žene..."

"Kako se usuđuješ!" Garet je počeo da ustaje; pružio je ruku i ščepao Gvideona za tuniku. Gvideon je podigao ruke da se oslobodi.

"Smiri se, usvojeni brate!" Izgledao je kao dete u poređenju sa ogromnim Garetom. "Hoćeš li postupiti sa mnom kao sa tim Saksoncem zato što sam ovde, među rođacima, rekao istinu, ili treba da lažem kao svi dvorjani, koji gledaju kraljicu sa ljubavnikom i ne kažu ništa?"

Garet je polako popustio stisak i spustio Gvideona nazad u

sedište. "Ako se Artur ne žali na ponašanje svoje gospe, zašto bih se ja mučio?"

"Prokleta žena!" mrmljao je Gaven. "Voleo bih da je Artur otera dok još ima vremena! Nisam ljubitelj hrišćanskog dvora, i to još ispunjenog Saksoncima. Kada sam bio prvi Arturov vitez, nijedan Saksonac u ovoj zemlji nije bio veći vernik od nekog praseta u svinjcu!"

Gvideon je zaustio da negoduje, i Gaven se okomio na njega. "Poznajem ih bolje od tebe. Borio sam se sa njima dok si ti još piškio u pelene! Hoćemo li sada živeti na Arturovom dvoru onako kako njima odgovara?"

"Ne poznaješ Saksonce ni upola tako dobro kao ja", rekao je Gvideon. "Ne možeš upoznati čoveka dok vas deli držalja sekire. Ja sam živeo na njihovim dvorovima i pio sam sa njima i udvarao se njihovim ženama, i usuđujem se da kažem da ih dobro poznajem, za razliku od tebe. A činjenica je da oni smatraju Artura i njegov dvor pokvarenim i paganskim."

"Ko mi kaže!" frknuo je Gaven.

"Svejedno", nastavio je Gvideon, "nije smešno što ti ljudi mogu nekažnjeno da zovu Artura pokvarenim..."

"Nekažnjeno, kažeš?" gundao je Garet. "Mislim da smo Gaven i ja kaznili barem ponekog!"

"Hoćete li nastaviti da se bijete po saksonskim dvorovima? Bolje je ukloniti razlog takvog mišljenja", rekao je Gvideon. "Zar Artur ne može da dovede svoju ženu u red?"

"Potrebna je mnogo veća hrabrost od moje da se Arturu u lice kaže ružna reč o Gvenvir."

"Ali to se mora uraditi", rekao je Gvideon. "Ako Artur treba da bude Vrhovni kralj tim ljudima, ne smeju mu se podsmevati. Ako ga zovu rogonjom, hoće li se zakleti da ga slede u ratu i miru? On mora sprečiti propadanje ugleda dvora - neka pošalje ženu u manastir, ili neka otera Lanseleta..."

Gaven se bojažljivo osvrnuo. "Pobogu, spusti glas", rekao je. "Takve stvari se ovde ne smeju ni šapnuti!"

"Bolje da mi šapućemo nego da se pronosi šapatom po čitavoj zemlji", rekao je Gvideon. "Za ime Božje, eno ih kako sede kraj

njega, i on im se oboma smeši! Je li Kamelot postao farsa, je li Okrugli Sto javna kuća?"

"A sad začepi ta prljava usta ili ću ti ih ja zapušiti!" zarežao je Gaven, čvrsto stegnuvši Gvideona za rame.

"Da lažem, Gavene, mogao bi da pokušaš da me učutkaš, ali zar se pesnicama može zaustaviti istina? Ili i dalje misliš da su Gvenvir i Lanselet nedužni? Ti, Garete, koji si mu čitavog života ljubimac, za tebe bih poverovao da nećeš da pomisliš ništa loše o svom prijatelju..."

Garet se iskezio. "Istina je da bih voleo da ta žena ode na dno mora ili iza zidova najbezbednijeg manastira u Kornvolu. Ali dok se Artur ne oglasi, i ja ću ćutati. A oni su dovoljno odrasli da budu diskretni. Svi znaju da joj je on oduvek ljubimac i zaštitnik..."

"Kad bih samo imao neki razlog, Artur bi me saslušao", rekao je Gvideon.

"Proklet bio, siguran sam da Artur zna sve što treba znati. Ali on treba da odluči hoće li ih pustiti ili će se uplesti... a on neće da čuje ni reč protiv njih." Gaven je progutao knedlu. "Lanselet mi je rođak i prijatelj. Proklet bio, zar misliš da nisam pokušao?"

"I šta je Artur rekao?"

"Rekao je da je kraljica iznad moje kritike i da je sve što ona odluči dobro. Bio je učtiv, ali videlo se da zna o čemu govorim i da me upozorava da se ne uplicem u to."

"A ako bi privukli njegovu pažnju na način koji se ne može zanemariti", tiho je rekao Gvideon, razmišljajući, a onda je podigao ruku i klimnu glavom. Ninijan, koja je sedela Arturu kraj nogu, još prebirajući po strunama harfe, tiho je zatražila dozvolu od Artura, a onda je ustala i prišla im.

"Gospo moja", rekao je Gvideon, "je li istina da ona", gotovo neprimetno je pokazao glavom ka Gvnevir, "često šalje svoje gospe da noć provedu daleko od nje?"

"Nije to radila dok je legija bila van Kamelota", tiho je rekla Ninijan.

"Sada barem znamo da je gospa verna", cinično je rekao Gvideon, "i da ne nudi svoje usluge na sve strane."

"Niko je nikada nije optužio za kurvanje", ljutito je rekao Garet, "a

u njihovim godinama - oboje su stariji od tebe, Gavene - ono što rade nikome ne može da naudi, rekao bih."

"Ne, ozbiljno govorim", jednako besno je rekao Gvideon. "Ako Artur treba da ostane Vrhovni kralj..."

"Hteo si da kažeš", ljutito je odvratio Garet, "ako ti treba da budeš Vrhovni kralj posle njega..."

"A šta bi ti hteo, brate? Da kada Artur umre predam zemlju Saksoncima?" Primakli su glave jedan drugom i govorili besnim šapatom. Morgoza je znala da su zaboravili i njeno prisustvo i njeno postojanje na svetu.

"Pa, mislio sam da ti voliš Saksonce", rekao je Garet pakosno. "Zar ne bi voleo da ih vidiš na vlasti?"

"Ne, slušaj me", besneo je Gvideon, ali Garet ga je opet šćepao i prekinuo ga. "Čitav dvor će te čuti ako ne spustiš glas - gledaj, Artur te gleda, video je Ninijan da dolazi ovamo! Možda Artur nije jedini koji treba da pazi na svoju gospu..."

"Umukni!" prasnuo je Gvideon, otimajući se od Gareta.

I Artur je primetio gužvu. "Šta, moji odani rođaci iz Lotije se svađaju među sobom?" doviknuo je. "Hoću mir u mojoj sali, rođaci! Hodi, Gavene, evo kralj Ceardig pita hoćeš li sa njim da igraš pitalica!"

Gaven je ustao. "Evo ti jedna pitalica", tiho je rekao Gvideon. "Kada se čovek ne stara o svom vlasništvu, šta treba da rade oni kojih se to takođe tiče?"

Gaven se udaljio, pretvarajući se da nije čuo, a Ninijan se sagnula do Gvideona. "Ostavi to zasad", tiho je rekla. "Suviše je očiju i ušiju. Posejao si seme. Sad razgovaraj sa još nekim vitezovima. Zar misliš da si ti jedini video - ono?" ovlaš je pokazala laktom. Morgoza je pošla pogledom za njim i ugledala Gvenvir sagnutu uz Lanseleta nad tablom za igru koju su držali u krlu; lica su im se gotovo dodirivala.

"Mislim da mnogi smatraju kako se to tiče časti Arturovog Kamelota", mrmljala je Ninijan. "Samo treba da nađeš one koji su manje pristrasni od tvoje braće iz Lotije, Gvideone."

Ali Gvideon je ljutito gledao Gareta. "Lanselet", mrmljao je, "uvek Lanselet!" A Morgoza je pogledala Gvideona i svog najmlađeg sina i

setila se deteta kako brblja sa crveno-plavom vitezom-igračkom koju je nazvao Lanselet.

Potom se setila Gvideona dok je bio mali, kako je pratio u stopu Gareta, kao kučence. Garet je njegov Lanselet, pomislila je. Šta će se izroditi iz ovoga? No, njen nemir se pretvorio u zlobu. Svakako je vreme da i Lanselet odgovara za ono što je učinio.

Ninijan je stajala na bedemu Kamelota, zagledana u maglu oko brega. Čula je korake iza sebe, ali se nije okrenula. "Gvideone?"

"Ko bi drugi bio?" Zagrlio ju je s leđa, a ona se okrenula da ga poljubi. "Da li te i Artur tako ljubi?" upitao je, ne puštajući je.

Oslobodila se njegovih ruku i pogledala ga u oči. "Jesi li ljubomoran na kralja? Zar mi nisi sam rekao da steknem njegovo poverenje?"

"Artur i ovako ima suviše toga što pripada meni..."

"Artur je hrišćanin - i samo toliko ću ti reći", odgovorila je Ninijan, "a ti si moja ljubav. Ali ja sam Ninijan od Avalona, i nijednom čoveku na svetu ne polažem račune o tome šta činim sa onim što je moje - da, moje, a ne tvoje. Ja nisam Rimljanka, pa da mi neki muškarac određuje šta da radim sa onim što mi je Boginja podarila. A ako ti se to ne dopada, Gvideone, vratiću se u Avalon."

Gvideon se nasmešio onim ciničnim osmehom koji joj se nikada nije dopadao.

"Ako budeš mogla. Možda ćeš utvrditi da to više nije tako lako." A onda mu je sa lica nestao ciničan izraz i uhvatio ju je za ruku. "Nije me briga šta Artur radi za vreme koje mu je ostalo. Kao i Galahad, neka se nauživa, jer nije mu ostao još mnogo." Zagledao se u more magle koja je okruživala Kamelot. "Kada se razvedri, možda ćemo moći da odavde vidimo Avalon i Ostrvo zmaja." Uzdahnuo je. "Jesi li znala da Saksonci polako naseljavaju taj kraj, i da se na Ostrvu zmaja love jeleni, mada je Artur to zabranio?"

Ninijan je prebledela od besa. "To se mora prekinuti. Ostrvo je sveto, a jeleni..."

"Jeleni su vlasništvo malog naroda. Ali Edvin Saksonac ih ubija. Rekao je Arturu da su gađali njegove ljude otrovnim strelama, pa je dao dozvolu svojim da ih ubiju čim ih vide. I tako sada love jelene -

a Artur će poći u rat protiv Edvina, ako bude morao. Voleo bih da Edvin ima neki bolji razlog - čast zahteva da se borim i štitim one koji veruju u Avalon."

"I Artur će ratovati njih radi?" začudila se Ninijan. "Mislila sam da je pogazio zakletvu Avalonu."

"Avalonu da, ali ne i bezopasnom narodu sa ostrva." Gvideon je začutao, i Ninijan je znala da se priseća dana na Ostrvu zmaja. Prebukao je prstima preko tetoviranih zmija na doručjima, a onda je spustio preko njih rukave saksonske tunike. "Pitam se da li bih još mogao da savladam Kralja Jelena golim rukama i nožem od kремена."

"Svakako, ako bi morao", rekla je Ninijan. "Pitanje je bi li Artur to mogao. Jer ako ne bi..."

Ostavila je pitanje nedovršeno, a Gvideon je odgovorio zagledan u gustu maglu. "Mislim da se neće razvedriti. Ovde uvek ima magle, toliko je gusta da u poslednje vreme glasnici saksonskih kraljeva ponekad ne mogu da nađu put... Ninijan! Hoće li Kamelot nestati u magli?"

Zaustila je da odgovori šalom ili utehom, a onda se predomislila. "Ne znam", rekla je. "Ostrvo zmaja je obesvećeno, mali narod umire, jeleni su plen saksonskih lovaca. Severnjaci napadaju obale. Hoće li jednog dana osvojiti Kamelot kao što su Goti srušili Rim?"

"Da sam znao na vreme", rekao je Gvideon sa prigušenim besom, udarajući pesnicom o pesnicu, "da su Saksonci javili Arturu, mogao je da pošalje mene - ili nekog drugog - da zaštiti sveto ostrvo na kome je postao Kralj Jelen i sklopio Sveti brak sa zemljom! Boginjine svetinje sada su zbačene, a pošto on nije umro da ih zaštiti, nema više prava da bude kralj."

Ninijan je čula i ono što nije rekao: ni ja. "Nisi znao da postoji opasnost", rekla je.

"I za to je kriv Artur. Saksonci nisu ni pomislili da traže dozvolu od njega - zar to ne govori koliko malo drže do Vrhovnog kralja? A zašto ga ne cene? Reći ću ti, Ninijan - ne cene kralja koji je rogonja, koji ne može da vlada svojom ženom..."

"Ti, koji si odrastao u Avalonu", ljutito je odvratila, "hoćeš li suditi Arturu po saksonskim merilima, koja su još gora od rimljanskih?"

Hoćeš li pustiti da kraljevstvo napreduje ili propada zbog nečije zamisli kako čovek treba da drži svoju ženu u zatvoru? Ti treba da budeš kralj, Gvideone, zato što nosiš kraljevsku krv Avalona i zato što si dete Boginje..."

"Pih!" Gvideon je glasno opsovao. "Ninijan, zar nikada nisi pomislila - možda će Avalon pasti baš kao i Rim, iz istog razloga - zbog izopačenosti u samom srcu zemlje? Po zakonima Avalona, Gvenvir je postupala sasvim ispravno - gospa može da izabere sebi para, i Artura bi trebalo da zbaci baš Lanselet! Lanselet je sin same Vrhovne sveštenice - zašto ne bi bio on kralj umesto Artura? Ali da li naš kralj treba da bude izabran po tome što ga neka žena želi u svojoj postelji?" Opet je pljunuo. "Ne, Ninijan, ti dani su okončani - i Rimljani i Saksonci znaju kakav treba da bude svet. Svet više nije velika materica koja rađa muškarce - sada kretanje vojske određuje poredak stvari. Ko bi sada prihvatio mene za kralja samo zato što sam sin ove ili one žene? Sada kraljev sin nasleđuje zemlju, i treba li da odbijemo nešto dobro zato što su se Rimljani toga prvi setili? Sada imamo bolje brodove - otkrićemo zemlje dalje od onih što su potonule u more. Hoće li nas tamo pratiti Boginja, koja je vezana za ovaj komadić zemlje i ove useve? Pogledaj Severnjake koji napadaju naše obale - hoće li njih zaustaviti kletve Majke? U Avalonu je ostalo svega nekoliko sveštenica - ni Saksonci ni severnjaci ih neće dirati, jer Avalon više nije deo sveta u kome oni žive. Ženama koje žive u ovom svetu potrebna je zaštita muškaraca. Današnji svet, Ninijan, nije svet Boginje, nego bogova, možda i jednog Boga. Ne moram pokušavati da srušim Artura. Srušiće ga vreme i promene."

Ninian je osetila da joj se leđa ježe od Vida. "A šta će biti sa tobom, Kraljem Jelenom od Avalona? Šta će biti sa Majkom koja te je poslala u svoje ime?"

"Zar misliš da hoću da nestanem u magli sa Avalonom i Kamelotom? Nameravam da budem Vrhovni kralj posle Artura - a da bih to postigao, moram da održim slavu Arturovog dvora. Zato Lanselet mora da nestane, što znači da Artur mora biti primoran da ga protera, a verovatno i Gvenvir zajedno sa njim. Jesi li uz mene, Ninijan, ili nisi?"

Lice joj je bilo samrtnički bledo. Stezala je pesnice, žaleći što

nema moć kao Morgana, moć Boginje, da se podigne kao most između zemlje i neba i da ga sprži munjom gneva Boginje. Polumesec na čelu pekao ju je od gneva.

"Treba li da ti pomognem da izdaš ženu koja je iskoristila pravo što ga je Boginja dala svim ženama, da bira muškarca svojom voljom?"

Gvideon se podmešljivo nasmejao. "Gvenvir je izgubila to pravo kada je kleknula pred ropskog Boga."

"Svejedno, neću da je izdam."

"Znači, nećeš mi javiti kada sledeći put bude otpravila svoje žene preko noći?"

"Neću", rekla je Ninijan. "Tako mi Boginje, neću. Arturova izdaja Avalona nije ništa u poređenju sa tvojom!" Okrenula mu je leđa i krenula da se udalji, ali on ju je uhvatio i zadržao.

"Učinićeš kako ti naredim!"

Počela je da se otima i na kraju nekako uspela. "Naređuješ mi? Ni za hiljadu godina!" Ostala je bez daha od besa. "Čuvaj se, ti koji si podigao ruku na Gospu od Avalona! Artur će saznati kakvu je zmiju gajio u nedrima!"

Obuzet besom, Gvideon ju je zgrabio za ruku i povukao je ka sebi, a onda je svom snagom udario po slepoočnici, i ona je pala na zemlju bez glasa. Bio je toliko besan da nije ni pokušao da je pridrži.

"Dobro su te Saksonci nazvali", rekao je tih, surov glas iz magle. "Zao savet, Mordred - ubica!"

Okrenuo se obuzet grčevitim strahom i zagledao se u Ninijanino skljojano telo kraj svojih nogu. "Ubica? Ne! Samo sam bio besan na nju - ne bih je povredio..." Počeo je da se osvrće, ali nije uspeo da razabere ništa u sve gušćoj magli, mada je poznao glas.

"Morgana! Gospo - majko moja!"

Kleknuo je, grla stegnutog u panici, i podigao Ninijan. Tražio je otkucaje srca, ali ona je ležala ne dišući, beživotna.

"Morgana! Gde si? Gde si? Pokaži se, prokleta bila!" Ali tu je bila samo Ninijan, beživotna i nepokretna kraj njegovih nogu. Zagrlio ju je i počeo da preklinje. "Ninijan! Ninijan, ljubavi, reci nešto..."

"Ona više neće govoriti", rekao je bestelesni glas, ali dok se Gvideon osvrtao po magli, pojavila se ženska prilika. "Oh, šta si to

učinio, sine?"

"Jesi li to bila ti? Jesi li bila ti?" upitao je Gvideon na ivici hysterije. "Jesi li me ti nazvala ubicom?"

Morgoza je ustuknula, obuzeta strahom. "Ne, ne, tek sam stigla - šta si to učinio?"

Gvideon joj se bacio u naručje, i zagrlila ga je i gladila po kosi kao da mu je dvanaest godina. "Ninijan me je naljutila - pretila mi je - Bogovi su mi svedoci, majko, nisam hteo da joj naudim, ali zapretila je da će otići kod Artura i reći mu da kujem zaveru protiv njegovog milog Lanseleta", govorio je sve brže i brže. "Udarilo sam je, kunem se da sam hteo samo da je zastrašim, ali pala je..."

Morgoza je pustila Gvidoena i kleknula kraj Ninijan. "Nezgodno si je udario, sine - mrtva je. Tu se više ništa ne može. Moramo da obavestimo Arturovu poslugu."

Gvideon je prebledeo. "Majko! Šta će Artur reći?"

Morgoza je osetila da joj se srce otkravljuje. Sada je bio u njenim rukama, baš kao onda kada je bio bespomoćno detence koje bi Lot rado ubio; bila je vlasnik njegovog života, i on je to znao. Ponovo ga je zagrlila.

"Nije važno, mili moj, ne smeš da patiš, to je isto kao da si nekog ubio u boju", rekla je, pobedonosno gledajući Ninijanino bežnivotno telo. "Mogla je da padne u magli - dalek je put do podnožja brega", rekla je, gledajući preko bedema Kamelota, odakle je strma padina nestajala u magli. "Hajde, uhvati je za noge. Što je učinjeno, učinjeno je, i sada njoj više ništa nije važno." U njoj je proključala stara mržnja protiv Artura; Gvideon će ga srušiti, i to uz njenu pomoć - a kada to bude gotovo, ona će biti uz njega, žena koja ga je dovela na presto! Ninijan više nije bila između njih; samo ona će mu davati podršku i pomoć.

Krhko telo Gospe od Avalona bez zvuka je nestalo u magli. Artur će je kasnije potražiti i kada se ne pojavi, poslaće potragu; ali Gvideon je zurio u maglu kao hipnotisan i na trenutak mu se učinilo da nazire crnu barku Avalona negde na vodi između Kamelota i Ostrva zmaja. Kao da je video Ninijan, obučen u crno kao Smrt, kako ga poziva iz barke... a onda je sve nestalo.

"Hodi, sine", rekla je Morgoza. "Proveo si ovo jutro u mojim

odajama, a od sada ćeš stalno biti sa Arturom u glavnoj sali. Zapamti, danas nisi video Ninijan - kada dođeš kod Artura, pitaj za nju, izgledaj pomalo ljubomorno, kao da se bojiš da ćeš je zateći u njegovoj postelji."

Palo joj je kao melem na srce kad ju je stegao za ruku. "Hoću", tiho je rekao. "Hoću, majko. Ti si najbolja majka, najbolja žena na svetu!"

Opet ga je zagrlila i poljubila ga, uživajući u svojoj moći, a onda ga je pustila da ode.

16.

Gvenvir je ležala potpuno budna u tami, očekujući Lanseletove korake, ali ipak je razmišljala o Morgozi koja se smešila - gotovo kezila - dok joj je mrmljala: "Ah, zavidim ti, mila moja! Kormak je dobar momak i vrlo srčan - ali nije ni prineti ljupkosti i lepoti tvog ljubavnika."

Gvenvir je pognula glavu i oćutala. Kako da se ljuti na Morgozu, kada obe rade isto? Ali bilo je suviše opasno. Biskup je, sad u nedelju, na misi govorio o svetoj zapovesti protiv preljube, rekavši da je vernost žene temelj hrišćanskog načina života, pošto tek venčanjem i vernošću žena može da iskupi Evin greh. Gvenvir se setila priče o ženi uhvaćenoj u preljubi, koju su doveli pred Hrista: Neka onaj ko nikada nije počinio greh baci na nju prvi kamen. Niko nije bio bezgrešan i prvi kamen nije bačen - ali ovde, na njenom dvoru, ima ih tako mnogo bezgrešnih, počev od Artura, koji bi mogli da bace prvi kamen. Isus je potom rekao ženi: Idi i ne greši više. I tako mora i ona...

Nije želela njegovo telo. Morgoza, koja se oblizivala nad požudnim mladićem koga je uzela za ljubavnika, nikada ne bi poverovala koliko njima dvoma to malo znači. Zaista retko ju je uzimao na način koji je značio greh i beščašće - samo prvih godina, kada su imali Arturov pristanak, kako bi pokušali i videli može li Gvenvir da rodi sina za kraljevstvo. Bilo je i drugih načina da se doživi zadovoljstvo, i nekako joj se činilo da je to manji greh, manje narušavanje Arturovih bračnih prava na njeno telo. Pa čak i tako, nije želja bila presudna, želela je samo da bude sa njim... to se čak više tiče duše nego tela, pomislila je. Zašto bi Bog ljubavi to prokleo? Mogao bi da prokune greh koji su počinili, ali ona ga je stalo okajavala, a kako da prokune ovo, što je najiskrenija ljubav koju srce može da oseti?

Nisam uskratila Arturu ništa što je od mene želeo. On mora da ima kraljicu, ženu koja će voditi zamak; što se ostalog tiče, želeo je da mu rodim sina, a što nisam, to nije do mene nego do Boga.

Začula je tihe korake u tami. "Lanselete?"

"Ne baš." Nejasna svetlost male svetiljke ju je zbunila; na trenutak kao da je videla voljeno lice, iznenada podmlađeno - a onda se setila ko je to.

"Kako se usuđuješ? Moje gospe nisu toliko daleko da ih ne mogu dozvati vriskom, a niko neće verovati da sam te pozvala ovamo!"

"Mirno lezi", rekao je on. "Pod grlom ti je nož, gospo moja." Trgla se i povukla, grčevito stežući pokrivač. "Oh, nemoj se zanositi, madam, nisam došao da te silujem. Tvoje čari su suviše bajate za mene, gospo, i suviše istrošene."

"Dosta je bilo", javio se promukli glas iz tame iza Gvideona. "Ne zavitlavaj je, čoveče! Ovo je prljav posao, njuškanje po spavaćim sobama, i voleo bih da se nisam upleo u to! Tišina, i svi se sakrijte po sobi!"

Kada joj se pogled privikao na nejasno svetlo, prepoznala je Gavenovo lice, a iza njega je bio još neko poznat. "Garete! Šta ćeš ti ovde?" žalosno je upitala. "Mislila sam da si ti najbolji Lanseletov prijatelj."

"I jesam", mračno je rekao on. "Došao sam da se postaram da ne dobije ništa gore od onog što je zaslužio. Ovaj", prezrivo je pokazao Gvideona, "ovaj bi mu najradije prerezao grkljan - i ostavio bi ga ovde, da ti budeš optužena za ubistvo!"

"Tišina", rekao je Gvideon, i svetlo se ugasilo. Gvenvir je osećala na grlu dodir noža. "Ako izgovoriš i najtiši glas da ga upozoriš, madam, preklacu te i rizikovaću da objasnim gospodaru Arturu zašto sam to učinio." Vrh noža ju je toliko pritisnuo da se Gvenvir, grčeći se od bola, upitala da li joj je prolivena krv. Čula je tihe zvuke - šuškanje odeće, zveckanje oružja; koliko je ljudi došlo u zasedu? Čutke je ležala, očajno kršeći prste. Kad bi mogla da upozori Lanseleta... ali ležala je kao životinjica u klopci, potpuno bespomoćna.

Minuti su sporo prolazili, a ona je ležala između jastuka i noža. Posle beskrajno dugog vremena, začula je tih zvuk, zviždanje nalik na ptičji zov. Gvideon je osetio da je postala napeta. "Je li to Lanseletov znak?" Ponovo joj je zabio vrh noža u grlo, i Gvenvir se preznojila od užasa. "Da", šapnula je.

Osetila je kako slama pod njom šuška dok se Gvideon udaljavao. "U sobi je dvanaest ljudi. Samo pokušaj da ga upozoriš, i nećeš

živeti ni tri sekunde."

Čula je zvuke u prednjoj odaji: Lanselet je skinuo ogrtač, pa mač - oh, Bože, zar će ga uhvatiti nagog i nenaoružanog? Opet se ukočila, osećajući unapred nož kako joj se zariva u telo, ali mora nekako da ga upozori, mora da vikne - otvorila je usta, ali Gvideon joj je - je li to Vid, kako je samo znao? - grubo pokrio lice šakom, prigušivši uzvik. Uvijala se pod njim, gušila se, a onda je osetila na postelji Lanseletovu težinu.

"Gven?" šapnuo je. "Šta je bilo? Zar nisi čula zvižduk, vojena?"

Uspela je da se izvuče ispod grube ruke.

"Beži!" vrisnula je. "Ovo je zamka..."

"Pakla mu!" Osetila je kako je odskočio unazad, kao mačka.

Gvideonova svetiljka je ponovo planula; svetlo se širilo od ruke do ruke, sve dok soba nije bila potpuno osvetljena, i u njoj Gaven, Garet, Kaj i još desetak drugih ljudi. Gvenvir se zgrčila pod pokrivačem, a Lanselet se uspravio, potpuno nag i bez oružja.

"Mordrede", prezrivo je rekao. "Ovaj trik ti sasvim pristaje!"

"U ime kralja, Lanselete", zvanično je rekao Gaven, "optužujem te za izdaju. Daj mi svoj mač."

"Mani sad to", rekao je Gvideon, "idi i uzmi ga."

"Garete! Za ime Božje, zašto si se upetljao u ovo?"

Garetu su oči blistale kao da su pune suze. "Nikada nisam verovao u to, Lanselete. Više bih voleo da sam poginuo u boju nego da sam dočekao ovaj dan."

Lanselet je pognuo glavu, i Gvenvir je videla kako očima panično šara po sobi. "Oh, Bože", promrmljao je, "Pelinor me je tako gledao kada su došli sa bakljama da me uhvate u Eleninoj postelji - zar moram svakoga, svakoga da izdam?" Poželela je da ga dodirne, da krikne od sažaljenja i bola, da ga zagri i zaštititi. Ali nije je ni pogledao.

"Tvoj mač", tiho je rekao Gaven. "Obuci se, Lanselete. Nećemo te voditi nagog i obeščašćenog pred Artura. Dovoljno ljudi je prisustvovalo tvojoj sramoti."

"Ne daj mu mač", pobunio se neki bezlični glas u tami, ali Gaven je prezrivo mahnuo rukom da ga učutka. Lanselet im je polako okrenuo leđa i ušao u malu prednju odaju gde je ostavio odeću,

oklop i oružje. Čula ga je kako se oblači. Garet je stajao sa rukom na maču kada je Lanselet ponovo ušao, odeven, ali goloruk, držeći šake tako da se jasno vide.

"Drago mi je, tebe radi, što ćeš mirno poći sa nama", rekao je Gvideon. "Majko", okrenuo se ka senkama, i Gvenvir se zaprepastila kad je ugledala kraljicu Morgozu, "postaraj se za kraljicu. Ti ćeš je čuvati dok Artur ne odluči šta će sa njom."

Morgoza je prišla krevetu. Gvenvir nikada ranije nije primetila koliko je Morgoza krupna i koliko okrutno deluje.

"Hodi, gospo, obuci se", rekla je sada. "Pomoći ću ti da urediš kosu - sigurno ne bi želela da se pred kraljem pojaviš naga i bestidna. Budi zahvalna što se ovde našla i jedna žena. Ovi ovde", prezrivo ih je pogledala, "hteli su da sačekaju da vas uhvate kad on već bude bio u tebi." Gvenvir se stresla od tih reči; polako, drhtavim prstima, počela je da oblači haljinu. "Moram li da se oblačim pred svim tim ljudima?"

Gvideon nije čekao da Morgoza odgovori. "Ne pokušavaj da nas omekšaš, bestidnice! Obuci se brzo, madam, ili će te moja majka umotati u to kao u džak!"

Zove je majkom. Nikakvo čudo što je Gvideon okrutan i bezobziran kada ga je odgajila kraljica Lotije! No, Gvenvir je toliko često primećivala da je Morgoza lenja, vesela, pohlepna žena - šta li ju je navelo na ovo? Sela je i počela da vezuje cipele.

Lanselet se tiho oglasio. "Znači, želite moj mač?"

"Znaš već", rekao je Gaven.

"E pa onda..." krećući se gotovo brže nego što oko može da prati, Lanselet je skočio na Gavenu i oteo mu mač. "Dođi i uzmi ga, proklet bio!" Zamahnuo je Gavenovim mačem na Gvidoenu, koji je pao na krevet, urlajući, sa zjapećom ranom na boku; kada je istupio Kaj, sa mačem u ruci, Lanselet je zgrabio jastuk i njime gurao Kaju unazad sve dok nije naleteo na ostale zaverenike, koji su popadali. Potom je skočio na krevet. "Budi potpuno mirna", tiho je rekao Gvenviri, "i spremi se!"

Dahnula je, ali se brzo povukla što je dalje mogla u ugao. Ponovo su krenuli na njega; jednog je proburazio, drugog oborio i nad njegovim telom se sukobio sa trećim. Ogromna Garetova prilika

polako se skljkala na pod. Lanselet se već borio sa nekim drugim, ali Gvideon je kriknuo: "Garete!" i bacio se preko tela svog usvojenog brata. U trenutku zatišja, dok je Gvideon klečao i jecao nad Garetovim telom, Gvenvir je osetila kako je Lanselet hvata za ruku, vuče, kako ubija nekog na vratima - nije stigla da vidi koga - i već se našla na nogama, u hodniku, a Lanselet ju je gurao pred sobom u paničnoj žurbi. Neko ih je napao iz tame, Lanselet je ubio i njega, i onda su potrčali.

"Prema štalama", dahnuo je on, "da uzmemo konje i bežimo, što pre."

"Čekaj!" uhvatila ga je za ruku. "Ako se prepustimo Arturovoj milosti - ili ako ti odeš, a ja ostanem i iziđem pred Artura..."

"Garet bi možda pazio da sve bude pravedno. Ali kad Gvideon vodi sve, zar misliš da bismo stigli do kralja živi? Dobro sam mu dao ime - Mordred!" Ugurao ju je u štalu i brzo osedlao svog konja. "Nemamo vremena da tražimo tvog. Jahaćeš iza mene, i dobro se drži - moraću da pregazim stražare na kapiji." Gvenvir je shvatila da je pred njom novi Lanselet - ne ljubavnik, nego grubi ratnik. Koliko li je ljudi ubio noćas? Nije imala vremena za strah dok ju je dizao na konja i uzjahivao pred nju.

"Čvrsto se drži", rekao je. "Neću imati vremena da pazim na tebe." Okrenuo se i grubo, gladno je poljubio. "Ovo je moja krivica, trebalo je da znam da to pakleno kopile uhodi - pa, šta god da se desi, barem je sve gotovo. Nema više laži i skrivanja. Sad si moja zauvek..." I tu je prekinuo. Osetila je da on drhti, ali samo se naglo okrenuo i zgrabio uzde. "Idemo!"

Morgoza je užasnuto gledala Gvideona kako jeca, nagnut nad svojim najmlađim sinom.

Setila se uzgred izgovorenih reči, pre više godina - Gvideon je odbio da učestvuje na turniru kao protivnik Garetu. Video sam te kako ležiš na samrti, rekao je tada, ...i znao sam da je moje delo što ležiš bez iskre života... neću da iskušavam sudbinu.

Lanselet je ovo učinio, Lanselet koga je Garet oduvek voleo najviše na svetu.

Jedan od zaverenika joj je prišao. "Pobeći će..."

"Zar misliš da mi je stalo do toga?" Gvideon se trgao, i Morgoza je shvatila da i on krvari, da se njegova i Garethova krv mešaju na podu. Dohvatila je laneni čaršav sa kreveta, iscepala ga i obmotala oko Gvideonove rane.

"Niko u čitavoj Britaniji neće ih sada sakriti", ozbiljno je rekao Gaven. "Lanselet je prognanik. Uhvaćen je u izdaji svog kralja, i njegov život više ne postoji. Bože! Kako bih voleo da se ovo nije desilo!" Prišao je da pogleda Gvideonovu ranu i slegnuo ramenima. "Samo razrez u mesu - vidi, krvarenje već prestaje, zarašće, ali neko vreme nećeš moći udobno da sediš. Gareth..." Glas mu se slomio; onako ogroman, grub i prosed, počeo je da plače kao dete. "Garet je bio gore sreće, i Lanselet će mi to platiti životom, makar i ja stradao od njegove ruke. Oh, Bože, Gareth, mali moj, brate moj..." Sagnuo se i zagrlio krupno telo. "Je li bilo vredno ovoga, Gvideone", rekao je promuklo, kroz jecaje, "je li bilo vredno Garethovog života?"

"Hajde, dečko moj", rekla je Morgoza, iako se i njoj stezalo grlo - Gareth, njena beba, njeno poslednje dete; odavno ga je izgubila zbog Artura, ali se i dalje sećala plavokosog dečaćića kako steže u ruci drvenog viteza. I jednog dana ćemo zajedno u viteške pohode, ser Lanselete... Uvek Lanselet. Ali sada je Lanselet preterao, i svuda u zemlji će svi biti protiv njega. A i dalje je imala Gvideona, svog ljubimca, koji će jednog dana postati kralj, a ona će biti uz njega.

"Hajde, hajde, momče, sada više ne možemo pomoći Garethu. Daj da te previjem, a onda idemo kod Artura da mu kažemo šta se desilo, kako bi mogao da pošalje vojsku u potragu za izdajicama..."

Gvideon je stresao njenu ruku. "Skloni se od mene, prokleta bila", rekao je užasnim glasom. "Garet je bio najbolji od nas, i ne bih ga dao ni za deset kraljeva! Ti i tvoja pakost protiv Artura, stalno si me gurala, kao da me je briga sa kim spava kraljica - kao da je Gvenvir gora od tebe, koja si od moje desete godina stalno imala ovog ili onog u postelji..."

"Oh, sine moj", užasnuto je šapnula. "Kako možeš tako da govoriš? Gareth mi je bio sin..."

"Kao da si ikada marila za Garetha, ili za bilo kog od nas, kad si morala da misliš na svoje zadovoljstvo i svoje ambicije? Gurala si me na presto, ne mene radi nego da bi stekla moć!" Opet je

odgurnuo njene pružene ruke. "Vrati se u Lotiju, ili idi u pakao ako đavo bude hteo da te primi, i ako te ikada opet vidim, kunem se da ću zaboraviti sve osim da si ti ubila jedinog brata koga sam voleo, jedinog rođaka..." I dok je Gaven žurno gurao majku iz sobe, čula je Gvideona kao opet plače. "Oh, Garete, Garete, trebalo je da ja umrem prvi..."

"Kormače", kratko je rekao Gaven, "vodi kraljicu Lotije u njene odaje."

Njegove snažne ruke su je pridržavale, i kada su se udaljili i kad se više nije čulo to strašno jecanje, Morgoza je opet počela slobodno da diše. Kako je mogao tako da se okomi na nju? Pa uvek je sve činila njega radi! Moraće da dostojno ožali Gareta, svakako, ali Garet je pripadao Arturu, i Gvideon će to sigurno shvatiti, ranije ili kasnije. Pogledala je Kormaka. "Ne mogu toliko brzo da idem - uspori malo."

"Svakako, gospo moja." Bila je veoma svesna dodira njegove ruke. Oslonila se malo više na njega. Hvalila se pred Gvenvir svojim mladim ljubavnikom, ali zapravo ga još nije dovela u postelju - držala ga je na odstojanju, da ga izaziva. Oslonila mu se licem na rame. "Bio si odan svojoj kraljici, Kormače."

"Odan sam kraljevskoj kući, kao što su moji oduvek bili", rekao je mladić na svom narečju, i Morgoza se nasmešila.

"Evo mojih odaja - pomози mi da uđem, hoćeš li? Jedva mogu da hodam..."

Pridržao ju je i pomogao joj da legne. "Želi li gospa da pozovem njenu poslugu?"

"Ne", šapnula je i uhvatila ga za ruke, svesna koliko je zavodljiva oblivena suzama. "Bio si mi odan, Kormače, i sada tu odanost treba nagraditi... hodi ovamo..."

Pružila je ruke, napola zatvorivši oči, a onda ih otvorila, zapanjena, kada se on nespretno povukao.

"Ja... mislim da ste veoma uznemireni, madam", promrmljao je. "Za koga me to smatrate? Gospo, pa ja vas poštujem kao što bih poštovao svoju staramajku! Zar da iskoristim staru ženu koja je van sebe od bola? Dozvolite da pozovem vašu služavku, pa da vam napravi čaj, i da zaboravimo ovo što ste rekli izbezumljeni od bola, madam."

Morgoza je svaku reč osećala kao udarac u stomak, kao udarac u srce - staramajka... stara žena... izbezumljena od bola... Čitav svet kao da je poludeo - Gvideon je poludeo od nezahvalnosti, ovaj čovek koji ju je toliko dugo željno gledao okomio se na nju... poželela je da vrisne, da pozove sluge i naredi da ga išibaju do krvi, dok zidovi ne počnu da odzvanjaju od njegovog preklinjanja za milost. Ali baš kad je zaustila da to i učini, osetila je kako se na nju spušta ogromna težina čitavog života.

"Da", tupo je rekla. "Ne znam šta mi je bilo da to kažem - pozovi poslugu, Kormače, i reci da mi donesu vina. Ujutro krećemo za Lotiju."

Kada je otišao, ostala je da sedi u krevetu, bez snage i da pomeri ruke.

Ja sam stara žena. I izgubila sam sina, Gareta, i izgubila sam Gvideona, i nikada neću biti kraljica u Kamelotu. Predugo sam živela.

17.

Držeći se Lanseletu za leđa, haljine zadignute iznad kolena i landarajući golim nogama, Gvenvir je žmurila dok su jahali kroz noć. Nije imala pojma kuda idu. Lanselet se pretvorio u stranca, ratnika grubog lica, u čoveka kakvog nije poznavala. Nekada bih bila užasnuta, pomislila je, što sam pod otvorenim nebom, noću... ali sada je bila uzbuđena. Duboko u sebi osećala je i bol, žalila je nežnog Gareta koji je Arturu bio kao sin i koji je zasluživao više od života nego da bude tako ubijen - pitala se da li Lanselet uopšte zna koga je ubio! A žalila je i zbog završetka svojih godina sa Arturom i zbog svega što su tako dugo delili. Ali posle ovoga večeras više nema povratka. Morala je da se nagne kako bi čula Lanseleta. "Uskoro ćemo morati negde da se zaustavimo, konj mora da se odmori - a ako budemo jahali danju, poznaće i mene i tebe."

Klimnula je glavom; zbog jurnjave nije imala daha da progovori. Posle nekog vremena naišli su na šumarak, i tu je Lanselet zaustavio konja i nežno je spustio na zemlju. Poveo je životinju da je napoji, a onda raširio ogrtač na zemlju kako bi Gvenvir sela. Zagledao se u mač koji mu je visio o boku. "I dalje imam Gavenov mač. Kada sam bio dečak, slušao sam priče o borilačkoj groznici, ali nisam znao da mi je to u krvi..." Duboko je uzdahnuo. "Vidim krv na maču. Koga sam ubio, Gven?"

Nije mogla da podnese njegovu tugu i grižu savesti. "Bilo ih je više..."

"Znam da sam zakačio Gvideona - Mordreda, proklet bio. Znam da sam ga ranio, tada sam još vladao sobom. Pretpostavljam", glas mu je naglo ogrubeo, "da nisam imao sreće da ga ubijem?"

Nemo je odmahнула glavom.

"Pa koga, onda?" Nije odgovorila; on se nagnuo i tako je grubo uhvatio za ramena da se na trenutak uplašila, kao da joj nikada nije bio ljubavnik. "Reci mi, Gven! Za ime Božje - jesam li ubio svog rođaka Gavena?"

Na ovo je mogla da odgovori bez oklevanja, zadovoljna što je pomenuo baš Gavena. "Ne. Nisi Gavena, kunem se."

"Mogao je biti bilo ko", rekao je on, zagledan u mač, i naglo se stresao. "Kunem ti se, Gven, nisam znao čak ni otkuda mi se mač stvorio u ruci. Udario sam Gvideona kao da je pas, a potom se ne sećam ničega dok se nismo našli na konju..." Kleknuo je pred njom, drhteći. "Opet sam poludeo, čini mi se, kao što sam jednom već bio lud..." Drhtao je.

Pružila je ruke i čvrsto ga zagrlila u nastupu divlje nežnosti. "Ne, ne", šanula je, "oh, ne, ljubavi moja - ja sam ti sve ovo donela, sramotu i izgnanstvo..."

"Nemoj tako govoriti", uzvratilo je šapatom, "kad sam te ja uvalio u sve to i odveo te od svega što ti je ikada bilo važno..."

Na to ga je još čvršće zagrlila. "Volela bih da si to ranije učinio!"

"Ah, još nije prekasno - sad sam ponovo mlad, kad si ti uz mene, a ti - ti nikada nisi bila lepša, ljubavi moja najdraža..." Gurnuo ju je da legne na ogrtač, iznenada se smejući. "E, sada nema ko da nam zasmeta, nema ko da nas prekine, sad si moja... ah, Gven, Gven..."

Kad ju je zagrlio, setila se sunca kako izlazi i one sobe u Meleagrantovom zamku. Sada je bilo isto tako; privila se uz njega kao da ne postoji ništa drugo na svetu, ništa sem njih dvoje, zauvek.

Odspavali su malo, sklupčani pod ogrtačem, i probudili se još zagrljeni, a sunčevi zraci su ih tražili kroz zeleno granje. On se nasmešio i dodirnuo joj lice.

"Znaš - nikada pre se nisam probudio u tvom naručju bez straha. I sada sam srećan, uprkos svemu..." Nasmejao se, neobičnim smehom sa divljim prizvukom. Imao je lišće u sedoj kosi i bradi, a tunika mu je bila zgužvana; Gvenvir je podigla ruke i osetila da i ona u kosi, sada raspuštenoj, ima travu i lišće. Nije mogla da se očeshlja, pa ju je razdvojila u pramenove i uplela, i kraj povezala krpicom otkinutom sa ivice iscepane suknje. "Baš smo prave skitnice!" morala je da se nasmeje. "Ko bi u nama poznao Vrhovnu kraljicu i odvažnog Lanseleta?"

"Smeta ti to?"

"Ne, ljubavi. Ni najmanje."

On je otresao lišće i travu iz kose i brade. "Moram da ustanem i nađem konja", rekao je, "a možda negde u blizini postoji kakva farma na kojoj bi nam dali hleba - nemam uz sebe ni novčića, niti išta

vredno, osim mača - i ovog", dodirnuo je zlatnu iglu na tunici. "Za sada smo prosjaci, ali ako uspemo da stignemo do Pelinorovog zamka, tamo i dalje imam kuću, živeo sam tu sa Elenom, tamo su sluge - i zlato, kojim možemo platiti prelaz preko mora. Hoćeš li poći sa mnom u Donju Britaniju, Gvenvir?"

"Kuda god bilo", šapnula je, i tog trenutka je bila potpuno iskrena - u Donju Britaniju, ili u Rim, ili u zemlju iza kraja sveta, samo da zauvek ostane sa njim. Ponovo ga je povukla na ogrtač i sve zaboravila u njegovom naručju.

No, kada ju je nekoliko sati kasnije opet podigao na konja i kada su nastavili put, sada sporije, začutala je, uznemirena. Da, svakako bi mogli da pređu preko mora. Pa ipak, kada se noćasnji događaji raščuju sa kraja na kraj sveta, Artur će biti osramoćen, pa će zbog sopstvene časti morati da ih traži, kuda god pobešli. A i Lanselet će ranije ili kasnije saznati da je ubio najboljeg prijatelja na svetu, posle samog Artura. Učinio je to obuzet ludilom, ali znala je koliko će ga obuzeti tuga i griža savesti; posle nekog vremena, kad god je bude pogledao, neće pomisliti da je voli, nego da je zbog nje ubio prijatelja i izdao Artura. Ako bude morao da zbog nje zarati sa Arturom, omrznuće je...

Ne. I dalje bi je voleo, ali nikada ne bi zaboravio čijom krvlju ju je platio. Nikada u njemu neće nadvladati ni ljubav ni mržnja, nego će ih gajiti oboje u rastrzanom srcu, i jednog dana će mu i um postati tako rastrzan i opet će poludeti. Privila se uz njegovo toplo telo, oslonila mu glavu na rame i zaplakala. Shvatila je, prvi put, da je snažnija od njega, i to joj je ranilo srce kao smrtonosni mač.

Kada su sledeći put zastali, oči su joj bile suve, ali znala je da se plač preselio duboko u njeno srce i da nikada neće prestati da žali. "Neću preko mora sa tobom, Lanselete, niti želim da unesem razdor među stare vitezove Okruglog Stola. Kad bi bilo po Mordredovom, svi bi se međudobno poklali", rekla je, "a doći će dan kada će Arturu biti potrebni svi prijatelji. Ne želim da budem kao ona gospa iz davnine - je li se zvala Jelena, ona lepotica iz sage koju si mi pričao? - zbog koje su se svi vitezovi i kraljevi tog vremena borili oko Troje."

"Ali šta ćeš onda?" Pokušala je da ne primeti kako u njegovom glasu, čak i kroz zaprepašćenje i tugu, probija i prizvuk olakšanja.

"Povešćeš me na ostrvo Glastonberi", rekla je. "Tamo je manastir u kome sam odrasla. Idem tamo, i reći ću im samo da su zli jezici doveli da se ti i Artur posvađate zbog mene. Kad prođe malo vremena, poslaću Arturu poruku kako bi znao gde sam, i da nisam sa tobom. I onda će moći časno da se pomiri sa tobom."

"Ne!" pobunio se on. "Ne mogu da te ostavim..." Ali Gvenvir je znala, sa bolom u srcu, da će ga lako ubediti. Možda se, uprkos svemu, nadala da će se on boriti za nju, da će je odneti u Donju Britaniju snagom svoje volje i strasti. Ali to ne bi ličilo na Lanseleta. On je takav kakav je, i takav je bio i kada ga je zavolela, i takav je i sada, i voleće ga takvog do kraja života. On je konačno prestao da se bavi njome, nego je upravio konja putem ka Glastonberiju.

Dugačka senka crkve ležala je preko vode kada su konačno ušli u barku koja će ih odvesti na jezero, a zvona su zvonila Angelus. Gvenvir je pognula glavu i počela da šapuće molitvu.

Device Marijo, sveta Majko Božja, smiluj se na mene grešnicu... Na trenutak joj se učinilo da stoji na jakoj svetlosti, kao onog dana kada se Gral pojavio u sali. Lanselet je sedeo na pramcu, oborene glave. Nije je ni dodirnuo od trenutka kad mu je rekla šta je odlučila, i to joj je bilo drago; jedan jedini njegov dodir mogao bi da uništi svu njenu rešenost. Na Jezeru je ležala magla, i na trenutak joj se učinilo da nazire senku, nalik na ovu njihovu barku, brod umotan u crno, sa tamnom prilikom na pramcu - ali ne. To je bila samo senka, samo senka...

Dno je zastrugalo po obali. Lanselet joj je pomogao da iziđe. "Gvenvir - da li si sigurna?"

"Jesam", rekla je, pokušavajući da zvuči sigurnije nego što se osećala.

"Onda ću te otpratiti do ulaza u manastir", rekao je on, i njoj je sinulo kako mu je za ovo potrebno više hrabrosti nego za svo ubijanje koje je počinio zbog nje.

Stara opatica prepoznala je Vrhovnu kraljicu i zapanjila se što se ova vratila, ali Gvenvir joj je ispričala pripremljenu priču - kako su zli jezici doveli do toga da se Lanselet i Artur posvađaju zbog nje, i da je odlučila da se skloni ovde kako bi im dala priliku da izgode

nesporazum.

Starica ju je pogladila po obrazu kao da je još ona mala Gvenvir koja je ovde učila kao dete. "Ostani koliko god želiš, kćeri moja. Zauvek, ako hoćeš. U ovoj Božjoj kući nikoga ne odbijamo. Ali ovde nećeš biti kraljica", upozorila ju je, "nego samo jedna od sestara."

Gvenvir je uzdahnula od ogromnog olakšanja. Sve do ovog časa nije znala koliko je veliki teret biti kraljica. "Moram da se oprostim od svog viteza, da mu poželim sve najbolje i da mu naredim da se što pre pomiri sa mojim mužem."

Opatica je ozbiljno klimnula glavom. "U ovakva vremena, našem dobrom kralju Arturu potreban je svaki vitez, pogotovo valjani ser Lanselet."

Gvenvir je izišla u predsoblje manastira. Lanselet je bio tamo, nemirno šetkajući. Uhvatio ju je za ruke. "Ne mogu da podnesem da se ovde oprostimo, Gvenvir - oh, gospo moja, ljubavi moja, zar mora da bude ovako?"

"Mora", rekla je nemilosrdno, ali znala je da prvi put postupila ne misleći na sebe. "Tvoje srce je uvek uz Artura, mili moj. Često mislim da naš jedini greh nije to što smo se voleli nego to što sam se ja postavila između tebe i Artura." Da smo nas troje uvek ostali kao one Beltanske noći sa amajlijom koju mi je dala Morgana, pomislila je, to bi bio manji greh. Nije greh što smo legli zajedno, nego što je potom došlo do suparnišva i što se ljubav smanjila. "Šaljem te Arturu od sveg srca, najdraži. Reci mu da ga i dalje volim."

Njegovo lice gotovo se preobrazilo. "Sada to znam", rekao je. "A znam i da sam ga oduvek voleo, a uvek sam smatrao da je nepravedno prema tebi što ga volim..." Rado bi je poljubio, ali to nije priličilo na ovakvom mestu. Umesto toga, pognuo je glavu nad njom. "Dok si u Božjoj kući, moli se za mene, gospo."

Moja ljubav prema tebi je molitva, pomislila je Gvenvir. Ljubav je jedina molitva koju znam. Pomislila je da ga nikada nije volela toliko kao tog časa, kad je čula kako se manastirska vrata zatvaraju, čvrsto i konačno, i kada je osetila da se zidovi sklapaju oko nje.

Kako bezbedno, kako zaštićeno se osećala unutar tih zidova, u ono davno vreme. Sada je znala da će ostati među njima do kraja života. Dok sam imala slobodu, pomislila je, nisam je želela i plašila

sam je se. A sada, kada sam naučila da je volim i da čeznem za njom, odričem je se u ime ljubavi. Nejasno je osećala da je to ispravan postupak - dostojan dar i žrtva sa kojima se može izići pred Boga. Ali dok je hodala kroz manastir, gledala je zidove i osećala kako se zatvaraju oko nje, kao klopka.

Zbog moje ljubavi. I zbog ljubavi Božje, pomislila je, i osetila je seme utehe kako polako klija u njoj. Lanselet će otići u crkvu u kojoj je umro Galahad, i tu će se moliti. Možda će se setiti dana kada su se magle oko Avalona otvorile i kada su ona, on i Morgana stajali zajedno, zalutali, do kolena u Jezeru. Pomislila je i na Morganu, obuzeta talasom ljubavi i nežnosti. Marijo, sveta majko Božja, budi i sa njom, i dovedi je k sebi jednog dana...

Zidovi, zidovi, poludeće od njih, sklapaju se oko nje... Ne. Zbog svoje ljubavi, zbog ljubavi Božje, naučiće da ih ponovo voli. Sklopivši ruke na molitvu, Gvenvir je pošla kroz dvorište do konaka za sestre, i ušla je unutra, zauvek.

Govori Morgana...

Mislila sam da sam izgubila Vid; dok je Vivijen bila još mlađa nego ja sada, objavila je to i odabrala drugu da bude Gospa umesto nje. Ali nije bilo nikoga da zauzme mesto Gospe posle mene i nikoga ko bi se obratio Boginji. Uvidela sam to, bespomoćna, kada je Ninijan umrla, a ja nisam mogla da pružim ruku.

Ja sam pustila to čudovište u svet i ja sam učestvovala u pokretu koji je trebalo da ga pošalje da zbaci Kralja Jelena. I gledala sam izdaleka kada je, na Ostrvu zmaja, oltar bio srušen i jeleni lovljeni u šumi, bez ljubavi, bez izazova, bez obraćanja onoj koja daje sve jelene; samo strele izdaleka i oštra koplja, a i njen narod je bio lovljen kao i njeni jeleni. Plime sveta su se menjale. Ponekad sam videla i Kamelot, kako lebdi u magli, i ratove kako opet besne zemljom, uzduž i popreko, Severnjake koji su postali novi neprijatelji, kako pljačkaju i spaljuju... novi svet i novi Bogovi.

Boginja je zaista otišla, čak i iz Avalona, a ja, obična smrtnica, ostala sam sama...

Pa ipak, jedne noći, neki san, neka vizija, neki delić Vida, povelu su me, u satu mladog meseca, ka ogledalu.

Isprva sam videla samo ratove kako besne po zemlji. Nikada nisam saznala šta se desilo između Artura i Gvideona, mada je, pošto je Lanselet pobegao sa Gvenvir, među vitezovima zavladao suparništvo, čak i između Lanseleta i Gavena. Kasnije, kada je Gaven ležao na samrti, imao je toliko široko srce da je preklinjao Artura, poslednjim dahom, da se pomiri sa Lanseletom i povnovno ga pozove u Kamelot. Ali bilo je prekasno; čak ni Lanselet ne bi više mogao da ovlada Arturovom legijom, jer premnogo njih sada je sledilo Gvideona, koji je predvodio protiv Artura polovinu Arturove vojske i većinu Saksonaca, pa čak i neke severjačke prebege. I u tom satu pred svitanje ogledalo se izbistrilo, i pod nezemaljskim svetlom ugledala sam, najzad, svog sina sa mačem u ruci, kako polako kruži, u tami, tražeći...

Tražeći, kao Artur u svoje vreme, da izazove Kralja Jelena. Zaboravila sam koliko je Gvideon malog rasta, kao i Lanselet. Vilinska Strela, tako su Saksonci nazvali Lanseleta: mali, crn i smrtonosan. Artur ga je nadvisivao za čitavu glavu.

Ah, u danima Boginje, čovek je išao protiv Kralja Jelena da bi dokazao da je kralj! Artur je bio zadovoljan da dočeka očevu smrt, ali sada se nešto novo dešavalo u zemlji - otac i sin postali su neprijatelji, i sinovi su se borili protiv oca da osvoje krunu... činilo mi se da vidim zemlju crvenu od krvi, i sinove koji neće da mirno dočekaju dan svog krunisanja. A sada, u potpunoj tami, izgledalo mi je da vidim i Artura, visokog, plavokosog i samog, odsečenog od svoje vojske... sa isukanim Ekskaliburom u ruci.

Kroz te šunjajuće prilike videla sam Artura kako nemirno spava u šatoru, i Lanseleta kako ga čuva u snu; a znala sam da i Gvideon negde spava, među svojom vojskom. No, neki deo njih nemirno je lutao obalama Jezera, tragajući po tami, isukanih mačeva, jedan protiv drugog.

"Arture! Arture, odazovi se izazovu, ili me se toliko plašiš?"

"Niko živ ne može reći da sam ikada pobegao od izazova." Artur se okrenuo kada je Gvideon izišao iz šume. "Tako", rekao je, "to si ti, Mordrede. Nikako nisam uspevao da poverujem da si se okrenuo protiv mene, sve dok te sad nisam svojim očima video. Mislio sam da oni koji mi to govore žele da mi podriju hrabrost, pričajući mi

najgore moguće priče. Šta sam učinio? Zašto si mi postao neprijatelj? Zašto, sine moj?"

"Zar zaista misliš da sam ti ikada bio nešto drugo, oče moj?" Izgovorio je tu reč sa ogromnom gorčinom. "Zašto sam uopšte začet i rođen, nego za ovaj trenutak - da te izazovem zbog cilja koji više ne spada u ovaj svet? Čak više ni ne znam zašto te izazivam - jedino znam da u životu nemam više ništa sem ove mržnje."

"Znam da me je Morgana mrzela", tiho je rekao Artur, "ali nisam znao da me je toliko mrzela. Zar moraš da se pokoravaš njenoj volji čak i u ovome, Gvideone?"

"Zar misliš da je ovo njena volja, budalo?" frknuo je Gvideon. "Ako bi išta moglo da me natera da te poštedim, onda bi to učinilo saznanje da Morgana želi ovo, da ona želi da te zbacim, jer ne znam koga više mrzim - tebe ili nju..."

A onda sam stupila u njihov san ili viziju ili šta god da je bilo, i našla sam se na obali jezera, između njih dvojice, obučena kao sveštenica.

"Mora li ovo da bude? Pozivam vas obojicu, u ime Boginje, da prekinete svađu. Grešna sam pred tobom, Arture, i pred tobom, Gvideone, ali treba da mrzite mene, a ne jedan drugog, i molim vas u ime Boginje..."

"Šta je meni Boginja?" Artur je još čvršće stegao balčak Ekskalibura. "Oduvek sam je video u tvom licu, ali ti si se udaljila od mene, i kada me je Boginja odbacila, potražio sam drugog Boga..."

A Gvideon me je prezrivo pogledao. "Nije mi bila potrebna Boginja, nego žena koja me je rodila, a ti si me predala u ruke onoj koja se ne boji ni Boginje ni bilo kog drugog Boga."

"Nisam imala izbora!" pokušala sam da kriknem. "Nisam ja odlučila..." Ali oni su se okomili mačevima jedan na drugog, jurnuvši kroz mene kao da sam sačijena od vazduha, i mačevi kao da su se sudarili u mom telu... a onda sam se opet našla u Avalonu, užasnuto zagledana u ogledalo gde se nije videlo ništa, ništa sem sve šire krvave mrlje u svetoj vodi Kladenca. Usta su mi bila suva, a srce mi je tuklo ko da će mi probiti grudi, a ukus uništenja i smrti bio mi je gorak na usnama.

Nisam uspela, nisam uspela. Izneverila sam Boginju, ako uopšte

postoji Boginja osim mene same; izneverila sam Avalon, i Artura, izneverila sam i brata, i sina, i ljubavnika... i sve što sam želela sada je propalo. Nebo je bilo bledo i rumeno tamo gde će uskoro izići sunce; a iza magli Avalona, hladnih na nebu, znala sam da će se tog dana sresti Artur i Gvideon, poslednji put.

Dok sam išla ka obali da prizovem barku, učinilo mi se da je mali, tamni narod svuda oko mene i da hodam među njima kao sveštenica, što sam nekada bila. Stajala sam u barci sama, ali znala sam da sa mnom stoje i druge, u odeždi i sa krunom, Morgana Devica, koja je poslala Artura za jelenima i da izazove Kralja Jelena, i Morgana Majka koja je bila tako rastrzana kada se Gvideon rodio, i Kraljica Severnog Velsa, koja je prizvala pomračenje kako bi poslala Akolona protiv Artura, i Crna Kraljica Vila... ili je to Smrt što je stajala kraj mene? Dok se barka približavala obali, čula sam uzvik među Arturovom vojskom. "Gledajte - gledajte, tamo, barka sa četiri kraljice u svitanju, vilinska barka Avalona..."

Ležao je tamo, kose pune krvi, moj Gvideon, moj ljubavnik, moj sin... a kraj njegovih nogu ležao je mrtav Gvideon, moj sin, dete koje nikada nisam upoznala. Sagnula sam se i svojim velom mu pokrila lice. I znala sam da je to kraj jednog razdoblja. U stara vremena bi mladi jelen zbacio Kralja Jelena, i postao bi Kralj Jelen umesto njega; ali jeleni su pobijeni, i Kralj Jelen je ubio mladog jelena i posle njega neće biti više nikog...

A Kralj Jelen mora da umre.

Kleknula sam kraj njega. "Mač, Arture. Ekskalibur. Uzmi ga u ruku. Uzmi ga, i baci ga daleko, u vode Jezera."

Posvećeni sudovi Obreda su zauvek nestali sa ovog sveta, i poslednji od njih, mač Ekskalibur, mora da pođe za njima. Ali on ga je čvršće stegnuo i pobunio se, šapatom. "Ne - moram ga sačuvati za one koji dolaze - da im pomogne, Arturov mač..." I pogledao je Lanselota u oči. "Uzmi ga, Galahade - zar ne čuješ trube iz Kamelota, kako pozivaju Arturovu legiju? Uzmi ga - vitezova radi..."

"Ne", tiho sam mu rekla. "To vreme je prošlo. Niko posle tebe ne sme ni pomisliti da nosi Arturov mač." Nežno sam odvojila njegove prste od balčaka. "Uzmi ga, Lanselote, i baci ga što dalje u vode Jezera. Neka ga magle Avalona zauvek progutaju."

Lanselet je ćutke otišao da izvrši moje naređenje. Nisam zanala da li me je video, niti za koga me je držao. Ja sam privila Artura na grudi. Źivot mu je brzo isticao; znala sam to, ali više nisam imala suza.

"Morgana", šapnuo je on. Oči su mu bile izbezumljene i pune bola. "Morgana, je li onda sve bilo uzalud, sve što smo uradili i sve što smo pokušavali da uradimo? Zašto nismo uspeli?"

To sam se i ja pitala i nisam nalazila odgovor; ali sada je odgovor odnekud došao. "Nije istina da nisi uspeo, brate moj, ljubavi moja, dete moje. Držao si ovu zemlju u miru mnoge godine, kako je Saksonci ne bi uništili. Zadržao si tamu za ćitavo pokolenje, sve dok Saksonci nisu postali civilizovani ljudi, sa ućenjacima, muzikom i verom u Boga, ljudi koji će se boriti da saćuvaju nešto od lepote iz vremena koje prolazi. Da je ova zemlja postala plen Saksonaca ćim je Uter umro, sve što je lepo i dobro zauvek bi nestalo iz Britanije. I stoga nije istina da nisi uspeo, ljubavi moja. Niko od nas ne zna kako će biti izvršena njena volja - znamo samo da će biti izvršena."

Ni ja nisam znala, ćak ni tada, da li je to što sam rekla istina ili govorim samo da bih ga utešila, iz ljubavi, kao da je još ono malo dete koje mi je Igrena dala u ruke još dok sam i sama bila dete; Morgana, rekla mi je, ćuvaj svog malog brata, i tako sam uvek ćinila, tako ću uvek ćiniti, i sada i posle Źivota... ili je to sama Boginja stavila Artura u moje ruke?

Pritisnuo je sada već slabe prste preko duboke rane na grudima. "Da sam barem imao... kanije koje si mi naćinila, Morgana - ne bih leŹao ovako dok me Źivot polako napušta... Morgana, sanjao sam - i u tom snu sam te zvao, ali nisam mogao da te dohvatim..."

Ćvrsto sam ga zagrlila. Pod prvim zracima izlazećeg sunca videla sam kako Lanselet podiŹe Ekskalibur i baca ga što je snaŹnije mogao. Poleteo je kroz vazduh, prevrćući se, a sunce je blistalo na njemu kao na krilu bele ptice; a onda je pao, obrćući se, i više ga nisam videla; oči su mu se zamaglile od suza i sve jaćeg svetla.

Onda sam ćula Lanseleta: "Video sam ruku kako se diŹe iz Jezera - ruku koja je uzela mać i mahnula njime tri puta, a onda ga je povukla pod vodu..."

Ja nisam videla ništa, samo svetlucanje ribe koja je na trenutak

izišla na površinu; ali ne sumnjam da je on video ono što je rekao da je video.

"Morgana", šapnuo je Artur, "jesi li to zaista ti? Ne mogu da te vidim, Morgana, tako je mračno - da li sunce zalazi? Morgana, povedi me u Avalon, tamo ćeš moći da mi isceliš ovu ranu - vodi me kući, Morgana..."

Glava mu je bila teška na mojim grudima, teška kao dete u mojim dečijim rukama, teška kao Kralj Jelen koji mi je došao kao pobednik. Morgana, nestrpljivo je doviknula moja majka, pazi na bebu... i čitavog života sam ga nosila sa sobom. Zagrlila sam ga i velom mu obrisala suze, a on je uspeo da me uhvati za ruku.

"Ali to si stvarno ti", mrmljao je, "to si ti, Morgana... vratila si mi se... i tako si mlada i lepa... uvek ću Boginju videti sa tvojim licem... Morgana, nećeš me ponovo ostaviti, je li?"

"Nikad te više neću ostaviti, brate moj, dete moje, ljubavi moja", šaputala sam mu i poljubila sam ga u oči. I tako je umro, baš kad su se magle podigle i sunce sinulo preko obala Avalona.

EPILOG

U proleće naredne godine, Morgana je sanjala neobičan san.

Sanjala je da se nalazi u drevnoj hrišćanskoj kapeli u Avalonu, koju je u davna vremena sagradio onaj Josif iz Arimateje što je došao ovamo iz Svete Zemlje. I tamo, pred oltarom gde je umro Galahad, stajao je Lanselet u sveštentičkoj odeći, i lice mu je bilo ozbiljno i blistavo. Sanjala je kako je pošla, što nikada nije učinila ni u jednoj hrišćanskoj crkvi, do oltara kako bi primila njihov hleb i vino, i Lanselet se sagnuo i prineo pehar njenim usnama da bi pila. A onda joj se učinilo da je i on kleknuo, i da joj govori: "Uzmi ovaj pehar, ti koja si služila Boginji. Jer svi Bogovi su jedan Bog, i svi smo mi Jedno, mi koji služimo Jednog." I kada je uzela u ruke pehar i prinela ga njegovim usnama, kao sveštenica svešteniku, on je opet bio mlad i lep kao pre mnogo godina. I videla je u svojim rukama Gral.

A onda je on kriknuo, kao što je učinio kad je Galahad klečao pred njim: "Ah, svetlost, svetlost..." Pao je napred i ostao da nepokretno leži na kamenu; i Morgana se probudila u svom izdvojenom obitavalištu na Avalonu sa tim krikom koji joj je još odzvanjao u ušima; i bila je sama.

Bilo je vrlo rano, i magla je bila gusta nad Avalonom. Tiho je ustala i obukla tamne haljine sveštenice, ali je stavila i veo preko lica kako bi sakrila tetovirani polumesec.

Tiho je izišla u tišinu praskozorja i pošla nizbrdo, pokraj Svetog Kladenca. U potpunoj tišini osećala je iza sebe bešumne korake, tihe kao senke. Nikada nije bila sama; mali, tamni narod uvek je pazio na nju, mada ih je retko zaista viđala - ona im je bila majka i sveštenica i nikada je neće napustiti. Ali kada se približila senci drevne hrišćanske kapele, koraci su polako nestali; neće je pratiti tamo. Morgana je zastala na vratima.

U kapeli je tinjalo svetlo, svetlo koje oni uvek ostavljaju u svojim svetilištima. San je bio toliko stvaran da je Morgana na trenutak bila u iskušenju da uđe unutra... jedva je mogla da veruje da unutra neće zateći Lanseleta, oborenog magijskim sjajem Grala... ali ne. Tu nije

imala nikakvog posla i neće da smeta njihovom Bogu; a ako je Gral zaista tamo, ionako je otišao van njenog domašaja.

No, san ju je i dalje pratio. Je li bio poslat kao upozorenje? Lanselet je mlađi od nje... nije znala kako teče vreme u spoljašnjem svetu. Avalon je sada zašao tako duboko u maglu da je sasvim moguće da - kao u vilinskoj zemlji dok je bila mlada - dok ovde prođe jedan dan, napolju protekne tri ili pet ili sedam godina. A ono što joj je dato da učini svakako treba da učini sada, dok još može da se kreće između svetova.

Kleknula je pred Sveti Trn, šapćući tihu molitvu Boginji i moleći dopuštenje od drveta; potom je odsekla reznicu za presađivanje. To joj nije bilo prvi put: poslednjih godina, kad god bi neko došao u Avalon i nameravao da se vrati u spoljašnji svet, bilo da je lutajući druid ili sveštenik-hodočasnik - tako malo ih je bilo u stanju da dospe do drevne kapele na Avalonu - slala je po njima reznicu Svetog Trna, kako bi mogao dalje da raste u spoljašnjem svetu. Ali ovo će morati da učini svojim rukama.

Nikada, sem za Arturovo krunisanje, nije stupila nogom na drugo ostrvo... osim, možda, onog dana kad se magla otvorila i kada je Gvenvir nekako upala ili zalutala kroz nju. Ali sada je odlučno prizvala barku, i kada je isplovila na Jezero, poslala ju je u maglu, i kada su ponovo izišli na sunce, videla je dugačku senku crkve kako leži preko Jezera, i čula je tihu zvonjavu. Primetila je da se posada trza od tog zvuka i znala je da ni oni neće moći da je prate. Pa, neka bude tako; nije ni najmanje želela da se sveštenici sa ovog ostrva uplašeno i užasno zagledaju u barku iz Avalona. Neprimećeni, doplovili su do obale i Morgana se iskrkala, a onda je gledala kako crna barka ponovo nestaje u magli. Potom, sa kotaricom preko ruke - kao neka stara piljarka ili torbarka, kakve dolaze ovamo na hodočašće, pomislila je - ćutke je pošla stazom uzbrdo.

Ovi svetovi su se razdvojili pre samo stotinu godina ili i manje, u Avalonu svakako manje; ali ovaj svet je već drugačiji. Drveće se razlikovalo, i staze, i zaustavila se, zapanjena, u podnožju brežuljka - ovakav svakako ne postoji u Avalonu? Nekako je zamlišljala da će zemlja biti ista, da će se razlikovati samo zgrade, jer to je ipak isto ostrvo, samo razdvojeno nekom magijskom promenom... ali sada je

ustanovila da se ipak veoma razlikuju.

A onda je ugledala kako niz brdo, ka maloj crkvi, vijuga povorka kaluđera, i primetila je da nose telo na odru.

Znači, zaista sam videla, iako sam mislila da je to samo san. Zastala je, i kada su kaluđeri spustili telo da se odmire pre nego što ga unesu u crkvu, prišla je i podigla pokrov sa mrtvog lica.

Lanseletovo lice bilo je upalo i izborano, mnogo starije nego kada su se rastali... nije želela da razmišlja koliko je stariji. Ali i to je videla samo na trenutak; a potom je na njegovom licu videla samo blag i divan izraz mira. Ležao je nasmešen i bio je toliko dalek od nje da je znala na čemu je počivao njegov samrtnički pogled.

"Znači, najzad si našao svoj Gral", šapnula je.

"Jesi li ga poznavala u svetu, sestro?" upitao je jedan od kaluđera što su nosili odar. Shvatila je da u svojoj tamnoj haljini izgleda kao da je jedna od njih.

"Bio mi je... rođak."

Rođak, ljubavnik, prijatelj... ali to je bilo tako davno. A na kraju smo bili sveštenik i sveštenica.

"To sam i mislio", rekao je kaluđer, "jer zvali su ga Lanselet na Arturovom dvoru, u davna vremena, ali mi smo ga ovde zvali Galahad. Bio je sa nama mnogo godina, a postao je sveštenik pre nekoliko dana."

Dokle si stigao u potrazi za Bogom koji ti se neće podsmevati, rođače!

Kaluđeri su ga ponovo podigli na ramena. "Moli se za njegovu dušu, sestro", rekao je onaj isti, i Morgana je pognula glavu. Nije mogla da oseti žalost; sada više ne, jer videla je na njegovom licu odraz one daleke svetlosti.

Ali neće poći za njim u crkvu. Ovde je veo tanak. Ovde je klečao Galahad, i video je svetlost Grala u drugoj kapeli, kapeli na Avalonu, i posegnuo je za njim, posegnuo je između svetova, i tako je umro...

I ovamo je Lanselet došao na kraju, za svojim sinom.

Morgana je polako pošla stazom, napola spremna da odustane od onog što je nameravala da učini. Zašto bi to sad bilo važno? Ali kada je zastala, neodlučna, stari baštovan, koji je klečao kraj leje cveća blizu staze, podigao je glavu. "Ne poznajem te, sestro", rekao

je, "ti nisi od onih koje ovde žive. Jesi li hodočasnik?"

Ne onako kako je on mislio; ali ipak je bila, na neki način. "Tražim mesto gde mi je sahranjena rođaka - bila je Gospa od Jezera..."

"Oh, da, to je bilo pre mnogo, mnogo godina, za vladavine našeg dobrog kralja Artura", rekao je baštovan. "Grob je tamo, gde hodočasnici mogu da ga vide. A odatle staza vodi do ženskog manastira, i ako si gladna, sestro, tamo ćeš dobiti nešto za jelo."

Je li dotle došlo da izgledam kao prosjakinja? Ali čovek nije mislio ništa loše, pa mu se zahvalila i pošla u pravcu koji joj je pokazao.

Artur je sagradio Vivijeni stvarno veličanstvenu grobnicu. Ali ono što je u njoj ležalo nije Vivijen, to su samo kosti koje se polako pretvaraju u zemlju od koje su i načinjene... jer sve na svetu predaje svoje telo i dušu na ponovno čuvanje Boginji...

Zašto bi joj to bilo važno? Vivijen nije tu. Ali kada je stala pred grobnicu, pognute glave, plakala je.

Posle nekog vremena prišla joj je jedna žena u tamnoj odeći, nalik na njenu, sa belim velom preko lica. "Zašto plačeš, sestro? Ona koja tu leži sada počiva u miru i u Božjim je rukama, nju ne treba oplakivati. Ali možda ti je bila rod?"

Morgana je klimnula glavom, još oblivena suzama.

"Uvek se molimo za nju", rekla je monahinja, "jer, mada ne znam kako se zvala, kažu da je bila prijatelj i dobročinitelj našeg dobrog kralja Artura, u danima koji su odavno prošli." Pognula je glavu i promrmljala nekakvu molitvu, a za to vreme su odjeknula zvona i Morgana se trgla. Znači, umesto harfi Avalona, Vivijen ima samo ovu galamu i zapevanje psalama?

Nikad ne bih pomislila da ću stajati kraj neke hrišćanske monahinje i moliti se zajedno sa njom. A onda se setila šta joj je Lanselt rekao u snu.

Uzmi ovaj pehar, ti koja si služila Boginji. Jer svi bogovi su Jedan...

"Hodi sa mnom u manastir, sestro", rekla je monahinja, smešeći se, i položila joj ruku na mišicu. "Sigurno si gladna i umorna."

Morgana je pošla sa njom ka ulazu u manastir, ali nije htela da uđe. "Nisam gladna", rekla je, "samo bih pila vode..."

"Naravno." Žena u tamnom dala je znak i prišla im je mlada

devojka sa posudom punom vode i napunila čanak. Kad je Morgana prinela vodu usnama, devojka je progovorila. "Mi pijemo samo vodu iz Izvora Pehara - to je sveto mesto, znate."

Kao da joj je u ušima odjeknuo Vivijenin glas: 'Sveštenice piju samo vodu sa Svetog Kladenca.'

Monahinja i devojka odevena u crno okrenule su se i pognule glave pred ženom koja je utom izišla iz manastira, i monahinja je objasnila: "Ovo je naša predstojnica."

Kao da sam je negde videla, pomislila je Morgana. Nije stigla ni da dovrši misao, a žena joj se obratila: "Morgana, zar me ne poznaješ? Mislili smo da si odavno umrla..."

Morgana joj se zbunjeno nasmešila. "Žao mi je... ne mogu da se..."

"Naravno da me se ne sećaš", rela je opatica, "ali ja sam te viđala povremeno u Kamelotu; bila sam tako mlada. Zovem se Lionors. Bila sam udata za Gareta, i kada su mi deca odrasla, došla sam ovamo - da ovde dočekam kraj. Jesi li došla na Lansoletovu sahranu?" Nasmešila se. "Trebalo je da kažem sahranu oca Galahada, ali teško je setiti se, a on je sada u raju i više mu nije važno." Opet se nasmešila. "Sada ne znam ni ko je kralj, niti da li Kamelot još stoji - u zemlji je opet rat, nije više kao nekada, u Arturovo vreme. To izgleda tako davno", odsutno je dodala.

"Došla sam da posetim Vivijenin grob. Ona je ovde sahranjena - sećaš li se?"

"Videla sam grobnicu", rekla je predstojnica, "ali to se desilo pre nego što sam ja došla u Kamelot."

"Želim da te zamolim za uslugu", rekla je Morgana i dodirnula svoju kotaricu. "Ovde imam Sveti Trn koji raste u bregovima Avalona. Pričaju da je usvojeni otac Hristov zabio svoj štap u zemlju i da se tu primio. Volela bih da zasadim jednu reznicu na njenom grobu."

"Kako god želiš", rekla je Lionors. "Ne vidim zašto bi se iko protivio tome. Čini mi se prikladno da raste ovde, u svetu, a ne skriven u Avalonu."

Pogledala je Morganu, uznemirena. "Avalon! Jesi li došla ovamo iz te paganske zemlje?"

Nekada bih se naljutila na nju, pomislila je Morgana. "Nije paganska, ma šta sveštenici govorili, Lionors", rekla je blago. "Razmisli - bi li usvojeni otac Hristov zabio štap na mestu koje mu se činilo zlo? Zar Sveti Duh nije svuda?"

Žena je pognula glavu. "U pravu si. Poslaću iskušénice da ti pomognu oko sadnje."

Morgana bi više volela da ostane sama, ali znala je da je ponuda učinjena iz ljubaznosti. Iskušénice su joj se činile kao deca, bile su to devojke od devetnaest i dvadeset godina, toliko mlade da se upitala - zaboravljajući da je i njoj bilo osamnaest kada je postala sveštenica - kako mogu dovoljno poznavati duhovne stvari da vode ovakav život. Mislila je da su monahinje u hrišćanskim manastirima žalosne i plačljive, uvek svesne onoga što sveštenici govore, kako su žene grešne od rođenja, ali devojke su bile nedužne i vesele kao čvorci, i vedro su pričale Morgani o novoj kapeli i rekle su joj da sedne i odmori kolena dok one kopaju rupu za reznicu.

"I to je vaša rođaka što je ovde sahranjena?" upitala je jedna devojka. "Možete li da pročitate šta piše? Mislila sam da nikada neću naučiti da čitam, jer moja majka je rekla da je to neprilično, ali kada sam došla ovamo rekli su mi da moram znati da čitam psalme, i sada umem da čitam čak i latinski! Gledajte", ponosno je rekla i počela da čita. "Kralj Artur sagradi ovu grobnicu svojoj rođaci i dobročiniteljki, Gospi od Jezera, mučki ubijenoj na njegovom dvoru u Kamelotu... ne mogu da pročitam datum, ali to je bilo veoma davno."

"Mora da je bila veoma sveta", rekla je druga devojka, "jer Artur je, kažu, bio najveći hrišćanin od svih kraljeva. On nikada ne bi doneo neku ženu da je ovde sahrani osim ako je bila svetica!"

Morgana se nasmešila; podsećale su je na devojke iz Kuće Devojaka. "Ne bih je nazvala sveticom, mada sam je volela. U svoje vreme su je mnogi zvali zlom čarobnicom."

"Kralj Artur nikada ne bi dozvolio da zlu čarobnicu sahrane ovde, među svetim ljudima", rekla je devojka. "A što se tiče čarobništva - pa, ima glupih sveštenika i glupih muškaraca koji su uvek spremni da viču o čarolijama ako je neka žena samo malo pametnija od njih! Hoćete li ostati kod nas u manstiru, majko?" upitala je, i Morgana je, na trenutak iznenađena, shvatila da joj se devojke obraćaju sa

jednakim poštovanjem kao da žive u Kući Devojaka, kao da im je ona nadređena.

"Dala sam zavet na drugom mestu, kćeri."

"Je li i vaš manastir lep kao ovaj? Majka Lionors je dobra žena", rekla je devojka, "i mi smo ovde veoma srećne - među sestrama smo jednom imale i ženu koja je nekada bila kraljica. I znam da ćemo otići u raj, sve mi", dodala je smešeći se, "ali ako ste dali zavet na drugom mestu, sigurna sam da je i tamo lepo. Samo sam mislila da biste možda voleli da ostanete ovde, da se molite za dušu vaše rođake koja je ovde sahranjena." Ustala je i otresla haljinu. "Sada možete da posadite reznicu, majko... ili želite da je ja stavim u zemlju?"

"Neka, ja ću", rekla je Morgana i kleknula da pritisne meku zemlju oko biljčice.

"Ako želite, majko, rado ću dolaziti ovamo svake nedelje da se molim za dušu vaše rođake", rekla je devojka kad je Morgana ustala.

Ko zna zašto, Morgana je osetila da joj se oči pune suzama. "Moltva je uvek dobrodošla. Hvala ti, kćeri."

"A vi, u vašem manstiru, gde god da je, moraćete da se molite za nas", jednostavno je rekla devojka i uhvatila Morganu za ruku. "Čekajte, majko, da vam otrem zemlju sa haljine. Sada morate da dođete i vidite našu kapelu."

Morgana je u prvi mah pomislila da odbije. Kada je poslednji put napustila Arturov dvor, zaklela se da više neće ući ni u jednu hrišćansku crkvu; ali ova devojka toliko je ličila ne njene mlade sveštenice da nije htela da okalja ime pod kojim devojka poštuje svog Boga. Pustila je da je uvedu u crkvu.

U onom drugom svetlu, pomislila je, crkva u kojoj se mole drevni hrišćani mora da se nalazi na istom ovom mestu; deo svetosti Avalona sigurno prolazi između svetova, kroz maglu... Nije kleknula niti se prekrstila, ali je pognula glavu pred visokim oltarom; devojka ju je blago povukla za rukav.

"Hodite", rekla je. "Visoki oltar pripada Bogu i ovde se uvek pomalo plašim... ali niste videli našu kapelu - kapelu za sestre... hodite, majko."

Morgana je pošla za devojkom u malu pobočnu kapelu. Ovde je

bilo mnogo cveća, čitava naručja jabukovih pupoljaka, pred kipom žene pod velom i sa oreolom oko glave; u rukama je nosila dete. Morgana je drhtavo uzdahnula i pognula glavu pred Boginjom.

"Ovo je Majka Božja, begzrešna Devica Marija", rekla je devojka. "Bog je tako veliki i strašan da se pred njegovim oltarom uvek plašim, ali ovde u Marijinoj kapeli, mi koje smo njene device možemo da joj priđemo kao da je naša majka. I gledajte, ovde imamo male kipove naših svetica, Marije koja je volela Isusa i brisala mu noge svojom kosom, i Marte koja im je kuvala i grdila svoju sestru što neće da kuva sa njom - volim da zamišljam Isusa kao pravog čoveka koji je pomagao majci, kao kada je pretvorio vodu u vino na svadbi, kako ona ne bi bila nesrećna što nema dovoljno vina za sve. A ovo je vrlo stari kip koji smo dobili od našeg biskupa, doneo ga je iz svoje zemlje... to je jedna njihova svetica, zove se Brigit..."

Morgana je pogledala kip Brigit i osetila je moć koja se izlivala iz nje u ogromnim talasima što su prožimali kapelu. Pognula je glavu.

Brigit nije hrišćanska svetica, pomislila je, ma šta Patricije mislio. To je Boginja kakvu poštuju u Irskoj. Ja to znam, i iako oni mislili drugačije, ove žene poznaju moć Besmrtnog. Makar je i prognali, ona će preovladati. Boginja nikada neće napustiti čovečanstvo.

Pognute glave, prošaputala je prvu iskrenu molitvu koju je ikada izgovorila u nekoj hrišćanskoj crkvi.

"A pogledajte ovo", rekla je iskušénica dok ju je vodila ka vratima, na svetlost dana, "i mi ovde imamo Sveti Trn, ne onaj koji ste posadili na grob svoje rođake."

A ja sam mislila da treba da se bavim time, pomislila je Morgana. Naravno, sveta biljka je sama došla iz Avalona, onako kako su i svetinje izišle, u svet gde su potrebne ljudima. Ostaće skriven u Avalonu, ali će postojati i na ovom svetu. "Da, imate Sveti Trn, i ubuduće će, sve dok je sveta i veka, svaka kraljica dobijati Sveti Trn na Božić, kao simbol ko je kraljica i na nebu i u Avalonu."

"Ne znam o čemu govorite, majko, ali hvala vam na blagoslovu", rekla je mlada iskušénica. "Predstojnica vas očekuje u gostinskoj kući - doručkovaće sa vama. Ali možda biste voleli da ostanete još malo u Gospinoj kapeli i da se pomolite? Ponekad, kada ostanete sami sa Svetom Majkom, ona može da vam razjasni stvari."

Morgana je klimnula glavom, nesposobna da govori. "U redu", rekla je devojka. "Kada budete spremni, idite pravo u gostinsku kuću." Pokazala joj je pravac, i Morgana se vratila u kapelu i pognula glavu, a na kraju se predala i kleknula.

"Majko", šapnula je, "oprosti mi. Mislila sam da moram da uradim ono što sada vidim da možeš i sama. Boginja je u nama, da, ali sada znam da si i u svetu, sada i zauvek, baš kao što si i u Avalonu i u srcima svih muškaraca i žena. Budi sada i u meni, i vodi me, i reci mi kada bude trebalo da vršim tvoju volju..."

Dugo je klečala, ćutke, pognute glave, ali onda je podigla glavu, kao da ju je neko pozvao, i kao što ga je videla na oltaru drevnog hrišćanskog bratstva u Avalonu, kao što ga je videla dok ga je nosila u Arturovoj sali, videla je sada svetlost na oltaru, i u Gospinim rukama - i senku, samo senku pehara...

On je u Avalonu, ali je i ovde. On je svuda. A oni kojima treba znak na ovom svetu uvek će ga videti.

Osetila je sladak miris koji nije poticao od cveća; na trenutak joj se učinilo da joj se obraća Igrenin glas... ali nije mogla da razabere reči... i da joj Igrenine ruke dodiruju čelo. Kada je ustala, zaslepljena suzama, odjednom ju je zapljusnulo, kao ogromna svetlost.

Ne, nije istina da nismo uspeli. Ono što sam rekla da utešim Artura na samrti, istina je. Obavljala sam posao Majke u Avalonu sve dok oni koji dolaze posle nas nisu mogli da je iznesu u ovaj svet. Nije istina da nisam uspela. Učinila sam ono što mi je dala da učinim. Nisam bila ona, nego sam obuzeta ponosom pomislila da je trebalo da činim i više.

Pred kapelom zemlja je bila osunčana, i u vazduhu se osećao sveži miris proleća. Kada se jabukovo drveće pomerilo pod povetarcem, videla je pupoljke koji će ove godine doneti plod.

Okrenula se ka gostinsoj kući. Da li da ode tamo i doručkuje sa monahinjama, možda da razgovara sa njima o starim danima u Kamelotu? Morgana se nežno nasmešila. Ne. Bila je puna iste nežnosti prema njima kao i prema propupelom jabukovom drveću, ali to vreme je prošlo. Okrenula je leđa manastiru i pošla nizbrdo ka Jezeru, starom stazom kraj obale. Tu se nalazilo mesto na kome je veo između svetova tanak. Neće više morati da priziva barku - treba

samo da zakorači kroz maglu, i biće u Avalonu.
Njen posao je okončan.

Sadržaj

Knjiga četvrta: ZAROBLJENIK U HRASTU

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

EPILOG